

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko

Porovnávanie regulácií domácich firiem v 25 mestách v
Českej republike, Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku
s ďalšími 186 ekonomikami

© 2018 International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank
1818 H Street NW, Washington DC 20433
Telefónne číslo: 202-473-1000; Internet: www.worldbank.org

Niektoré práva vyhradené
1 2 3 4 19 18 17 16

Táto práca je produktom zamestnancov Svetovej banky s externými príspevkami. Zistenia, interpretácie a závery vyjadrené v tejto práci nemusia nevyhnutne odrážať názory Svetovej banky, jej Rady výkonných riaditeľov alebo vlád, ktoré zastupujú. Svetová banka nezaručuje presnosť údajov obsiahnutých v tejto práci. Hranice, farby, označenia a iné informácie zobrazené na akejkoľvek mape v tejto práci neimplikujú žiaden úsudok zo strany Svetovej banky, týkajúci sa právneho postavenia ktoréhokoľvek územia alebo potvrdenie alebo akceptovanie týchto hraníc. Všetky mapy v tejto správe boli vytvorené Kartografickým oddelením Skupiny Svetovej banky.

Nič v tomto dokumente nepredstavuje alebo nebude považované za obmedzenie alebo zrieknutie sa výsad a imunit Svetovej banky, z ktorých sú všetky vyhradené.

Práva a povolenia

Táto práca je k dispozícii pod licenciou Creative Commons Attribution 3.0 IGO (CC BY 3.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/igo>. Podľa licencie Creative Commons Attribution môžete túto prácu kopírovať, šíriť, prenášať a upravovať aj na komerčné účely za týchto podmienok:

Pripisovanie—uveďte, prosím, prácu takto: Svetová banka. 2018. *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko*. Washington, DC: Svetová banka. Licencia: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO.

Preklady—Ak vytvoríte preklad tejto práce, pridajte nasledujúce zrieknutie sa zodpovednosti spolu s atribúciou: *Tento preklad nebol vytvorený Svetovou bankou a nemá sa považovať za oficiálny preklad Svetovej banky. Svetová banka nezodpovedá za žiadny obsah alebo chybu v tomto preklade.*

Adaptácie—Ak vytvoríte adaptáciu tejto práce, pridajte nasledujúce vyhlásenie spolu s atribúciou: *Toto je adaptácia pôvodnej práce Svetovej banky. Pohľady a názory vyjadrené v adaptácii sú zodpovednosťou autora alebo autorov adaptácie a nie sú schválené Svetovou bankou.*

Obsah tretej strany—Svetová banka nemusí nevyhnutne vlastniť každú zložku obsahu obsiahnutú v práci. Svetová banka preto nezaručuje, že použitie akejkoľvek zložky vlastnenej treťou stranou alebo časti obsiahnutej v práci nebude považované za porušovanie práv týchto tretích strán. Riziko, vyplývajúce z takéhoto porušenia znášate výhradne vy. Ak chcete opätovne použiť časť práce, je vašou povinnosťou zistiť, či je potrebné povolenie na toto opätovné použitie a získať povolenie od vlastníka autorských práv. Príklady zložiek môžu zahŕňať, ale nie sú obmedzené na tabuľky, hodnoty alebo obrázky.

Všetky otázky týkajúce sa práv a licencií by mali byť adresované na: World Bank Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; fax: 202-522-2625; e-mail: pubrights@worldbank.org.

- © Foto na strane 1: Kletr/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.
- © Foto na strane 19: Northfoto/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.
- © Foto na strane 47: Kaprik/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.
- © Foto na strane 59: Oscity/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.
- © Foto na strane 72: Fotokon/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.
- © Foto na strane 85: DeymosHR/Shutterstock.com. Použité s povolením; ďalšie povolenie je potrebné na opätovné použitie.

Doing Business Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko

Porovnávanie regulácií domácich firiem v **25** mestách
v Českej republike, Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku
s ďalšími **186** ekonomikami

Zdroje na webovej stránke *Doing Business*

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko

<http://www.doingbusiness.org/EU2>

Aktuality

Novinky týkajúce sa projektu
Doing Business

<http://www.doingbusiness.org>

Hodnotenia

Rebríček a hodnotenie a ekonomík—od
1 po 190

<http://www.doingbusiness.org/rankings>

Údaje

Všetky údaje pre 190 ekonomík—hodno-
tenie podľa tém, hodnoty ukazovateľov,
zoznam regulačných postupov a detaily
súvisiace s ukazovateľmi

<http://www.doingbusiness.org/data>

Správy

Prístup k správam *Doing Business* ako
aj k regionálnym a oblastným správam,
prípadové štúdie a prispôbené
ekonomické a oblastné profily

<http://www.doingbusiness.org/Reports>

Metodológia

Metodológie a výskumná dokumentácia,
ktoré sú základom pre *Doing Business*

<http://www.doingbusiness.org>

/Methodology

Výskum

Abstrakty článkov o témach *Doing
Business* a súvisiace politické otázky

<http://www.doingbusiness.org/Research>

Doing Business reformy

Krátke súhrny reforiem regulujúcich
podnikateľskú činnosť DB2018 a zoznam
reforiem od DB2006

<http://www.doingbusiness.org/Reforms>

Subnárodné a regionálne projekty

Rozdiely v regulácii podnikateľskej
činnosti na regionálnej a oblastnej úrovni

<http://www.doingbusiness.org>

/Subnational

Historické údaje

Prispôbené súbory údajov od DB2004

<http://www.doingbusiness.org>

/custom-query

Právnická knižnica

Online zbierka obchodného práva a práv-
nych predpisov týkajúcich sa podnikania

<http://www.doingbusiness.org>

/Law-library

Údaje o podnikaní

Údaje o hustote nových podnikov (počet
novo registrovaných spoločností na 1
000 ľudí v produktívnom veku) pre 136
ekonomík

<http://www.doingbusiness.org/data>

/exploretopics/entrepreneurship

Vzdialenosť k hraničnej hodnote (skóre)

Porovnanie údajov o 190 ekonomikách
k hraničnej hodnote v regulačnej praxi
a kalkulačka vzdialenosti k hraničnej
hodnote

<http://www.doingbusiness.org>

/data/distance-to-frontier

Informácie o osvedčených postupoch

Uvádzajú kde boli prijaté mnohé
osvedčené postupy poznané zo strany
Doing Business

<http://www.doingbusiness.org/data>

/good-practice

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko

PREHLAD

Posledná regionálna správa zo série *Doing Business* v Európskej únii

Celé znenie správy: www.doingbusiness.org/EU2

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko sa zameriava na reguláciu podnikania ako aj právne predpisy regulujúce podnikanie a ich uplatňovanie pre päť ukazovateľov Doing Business. Siahajú na hranice Záhrebu, Prahy, Lisabonu a Bratislavy a porovnáva ďalších 21 miest.

Táto správa obsahuje údaje, ktoré sú aktuálne k 15. februáru 2018 a obsahuje porovnanie s inými ekonomikami na základe údajov z analýzy *Doing Business 2018: Reforming to Create Jobs*.

Doing Business meria aspekty regulácie, ktoré umožňujú alebo sťažujú podnikateľom v začatí, prevádzkovaní alebo rozširovaní podnikania – a poskytuje odporúčania a osvedčené postupy na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Päť ukazovateľov *Doing Business*, ktoré pokrývajú oblasti miestnej jurisdikcie alebo praxe

Založenie spoločnosti

Zaznamenáva postupy, čas, náklady a minimálnu výšku vloženého základného imania, ktoré sa vyžaduje pre fungovanie malých alebo stredných domácich spoločností s ručením obmedzeným; zahŕňa rodový rozmer, ktorý zohľadňuje akékoľvek rodovo diskriminačné praktiky.

Postup pre získanie dodávok elektriny

Zaznamenáva postupy, čas a náklady potrebné na to, aby podnik získal trvalé elektrické pripojenie pre štandardizovaný sklad; hodnotí spoľahlivosť dodávky elektrickej energie a transparentnosť cien.

Postupy pre získanie stavebného povolenia

Zaznamenáva postupy, čas a náklady potrebné pre získanie povolení pre malý alebo stredný podnik na vybudovanie obchodného skladu a jeho pripojenie na vodu a kanalizáciu; posudzuje kontrolu kvality stavby a bezpečnostné mechanizmy v systéme povoľovania výstavby.

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti

Zaznamenáva postupy, čas a náklady potrebné na prevod vlastníckeho práva nehnuteľnosti z jednej firmy na inú tak, aby mohol kupujúci použiť nehnuteľnosť pre rozšírenie svojho podnikania, použiť ju ako zábezpeku, alebo ju v prípade potreby predať; posudzuje kvalitu systému správy pozemkov; zahŕňa rodový rozmer, ktorý zohľadňuje akékoľvek rodovo diskriminačné praktiky.

Vymáhanie zmluvných záväzkov

Zaznamenáva čas a náklady na vyriešenie obchodnoprávneho sporu prostredníctvom miestneho súdu prvej inštancie, ktorý prerokuje prípad a vymenuje znalca, ktorý poskytne posudok ku kvalite sporných tovarov; posudzuje existenciu osvedčených postupov v súdnom systéme.

25
miest

CHORVÁTSKO:

Osijek, Rijeka, Split, Varaždin, Záhreb

ČESKÁ REPUBLIKA:

Brno, Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha, Ústí nad Labem

PORTUGALSKO:

Braga, Coimbra, Evora, Faro, Funchal, Lisabon, Ponta Delgada, Porto

SLOVENSKO:

Bratislava, Košice, Prešov, Trnava, Žilina

Výhody a obmedzenia metodológie *Doing Business*

Zameranie sa na právo a prax

Robí ukazovatele "realizovateľnými", pretože zákon môže byť zákonodarným orgánom zmenený.

Používanie štandardizovaných prípadových scenárov

Umožňuje porovnatelnosť medzi jednotlivými miestami, ale znižuje rozsah údajov.

Spoliehanie sa na odborných respondentov

Odráža vedomosti tých, ktorí majú najviac skúseností.

Zameranie sa na domáci a formálny sektor

Pozornosť je zameraná na formálny sektor, kde sú firmy najproduktívnejšie, ale nezodpovedá neformálnemu sektoru alebo zahraničným firmám.

Doing Business nepokrýva:

- ✗ Bezpečnosť
- ✗ Veľkosť trhu
- ✗ Makroekonomickú stabilitu
- ✗ Stav finančného systému
- ✗ Úplatkárstvo a korupciu
- ✗ Úroveň odbornej prípravy a zručností pracovnej sily

Spolupráca Skupiny Svetovej banky „World Bank Group Global Indicators Group“ a miestnych kancelárií Svetovej banky s Agentúrou pre investície a konkurencieschopnosť pod záštitou Ministerstva hospodárstva, podnikania a remesiel v Chorvátsku; Ministerstvom obchodu a priemyslu Českej republiky; Ministerstvom predsedníctva a správy modernizácie Portugalska; a Ministerstvom hospodárstva a Ministerstvom financií, SR. Financované Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu a mestskú politiku Európskej komisie.

Obsah

Predslov	vii
Prehľad	1
Aké sú hlavné zistenia?	2
Ako ďalej?	9
<hr/>	
Založenie spoločnosti	19
Ako funguje založenie spoločnosti v štyroch členských štátoch?	20
Čo sa môže zlepšiť?	27
Postup pre získanie stavebného povolenia	34
Ako funguje získanie stavebného povolenia v štyroch členských štátoch?	35
Čo sa môže zlepšiť?	42
Postup pre získanie dodávok elektriny	47
Ako funguje získanie dodávok elektriny v štyroch členských štátoch?	48
Čo sa môže zlepšiť?	55
Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	59
Ako funguje prevod vlastníctva nehnuteľnosti v štyroch členských štátoch?	61
Čo sa môže zlepšiť?	68
Vymáhanie zmluvných záväzkov	72
Ako funguje vymáhanie zmluvných záväzkov v štyroch členských štátoch?	73
Čo sa môže zlepšiť?	81
<hr/>	
O <i>Doing Business</i> a <i>Doing Business</i> v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko	85
Poznámky k údajom	98
Prehľady miest	121
Prehľady ukazovateľov	124
Detaily ukazovateľov	129
Založenie spoločnosti	129
Postup pre získanie stavebného povolenia	130
Postup pre získanie dodávok elektriny	134
Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	137
Vymáhanie zmluvných záväzkov	140
<hr/>	
PodĎakovania	142
Rámčeky	
1.1 Čo je zameraním iniciatívy <i>Doing Business</i> v Európskej únii?	2
1.2 Ako prebehlo vzájomné vzdelávanie v členských štátoch EÚ?	12
1.3 SIMPLEX: kombinovanie elektronickej štátnej správy a iniciatív pre zníženie administratívneho zaťaženia v Portugalsku	13

2.1 Ako sa znižovali minimálne kapitálové požiadavky v Českej republike?	29
2.2 Rozvinutie platformy pre poskytovanie služieb elektronickej verejnej správy na Slovensku	32
2.3 E-government v Českej republike: využívanie dátových schránok na zlepšenie obchodnej komunikácie	32
5.1 Elektronický prevod vlastníctva nehnuteľnosti - európsky príklad osvedčeného postupu z Dánska	71
6.1 Nová éra výkonu vymáhania v Portugalsku	79
6.2 Elektronické podanie sa má zaviesť na všetkých chorvátskych súdoch	81

Predslov

Kohézna politika, hlavná investičná politika Európskej únie, má väčší vplyv na hospodársky rozvoj v regiónoch s dobrým podnikateľským prostredím. Správy *Doing Business* však ukazujú, že v podnikateľskom prostredí naďalej pretrvávajú podstatné rozdiely medzi členskými štátmi EÚ ako aj v rámci členských štátov EÚ. V regiónoch, kde sa firmy stretávajú s vyššími nákladmi a dlhšími oneskoreniami, sa stratégie regionálneho rozvoja budú snažiť podporiť viac podnikania a investícií. Bez ďalších investícií a začínajúcich podnikov bude multiplikačný účinok politik regionálneho rozvoja obmedzený.

Výsledkom kohéznej politiky sú investície väčšiny finančných prostriedkov do menej rozvinutých regiónov a krajín, ktoré majú tendenciu mať menej priaznivé podnikateľské prostredie. V dôsledku toho bude mať znižovanie oneskorení a nákladov, ktorým čelia firmy, zásadný podiel v pomoci týmto regiónom a umožní týmto krajinám vyrovnať sa zvyšku EÚ. Aj Siedma správa o súdržnosti¹ aj Správa o konkurencieschopnosti v regiónoch s nízkymi príjmami a s nízkym rastom² zdôrazňujú potrebu zlepšiť verejnú správu, zvýšiť transparentnosť a zefektívniť postupy.

Sme radi, že sme spojili svoje sily so Svetovou bankou a vládami Chorvátska, Českej republiky, Portugalska a Slovenska, aby sa táto štúdia uskutočnila v 25 mestách – so zameraním sa na regulačný rámec, povahu regulácie podnikov a účinnosti byrokracie. Zjednodušovanie podnikania je obzvlášť dôležité pre malé a stredné podniky, pretože často nemajú dostatok prostriedkov na rýchle riešenie týchto administratívnych požiadaviek.

Táto správa je druhou zo série regionálnych správ, ktoré pokrývajú členské štáty Európskej únie na regionálnej úrovni, a ktoré financuje Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku. Prvá správa, publikovaná v roku 2017, sa týkala Bulharska, Maďarska a Rumunska. Ambíciou je pokračovať v tejto sérii až do doby, kým nebudú pokryté všetky členské štáty s najmenej 4 miliónmi obyvateľov.

Niektoré výsledky tejto správy vyčnievajú.

- Všetky štyri krajiny by prosperovali zo zjednodušenia procedurálnej zložitosti. Väčšina z miest porovnávaných v tejto správe má postupy pre založenie spoločnosti a pre získanie stavebného povolenia, ktoré sú zložitejšie ako je priemer v EÚ.
- Portugalsko, má medzi mestami najhomogénnejšie výsledky spomedzi štyroch porovnávaných krajín, čo naznačuje relatívne dôslednú implementáciu regulácií v celej krajine. Naopak Česká republika a Chorvátsko vykazujú najväčšie regionálne rozdiely.
- Podnikanie je jednoduchšie v menších mestách v Chorvátsku, zatiaľ čo v Česku, podávajú najväčšie mestá ako Praha a Brno lepší výkon ako menšie mestá. V skutočnosti je Praha jediným hlavným mestom, ktoré je na prvom mieste v rámci svojej krajiny. Bratislava, Lisabon a Záhreb, teda ostatné tri hlavné mestá, zaostávajú za väčšinou menších miest v príslušných krajinách.
- Najväčšie rozdiely v rámci každej krajiny sa vyskytujú v oblastiach získania stavebného povolenia, získania dodávok elektriny a vymáhania zmluvných záväzkov. Napríklad získanie dodávok elektrickej energie je v

Žiline na Slovensku jednoduchšie ako v Rakúsku – čo je dostatočne vysoké skóre na to, aby mohlo byť zaradené medzi desiatku najlepších spomedzi členských štátov EÚ. Zatiaľ čo Trnava, ďalšie mesto na Slovensku, je pod priemerom EÚ.

- Pretože celosvetové hodnotenie *Doing Business* je založené na výkone hlavného mesta, zlepšenie v Záhrebe a v Bratislave by viedlo k vyššiemu hodnoteniu Chorvátska a Slovenska. Ak by Záhreb kopíroval najlepšie výkony zaznamenané v piatich mestách v piatich oblastiach, Chorvátsko by sa posunulo na 40. miesto v celosvetovom rebríčku 190 ekonomík v oblasti ľahkosti podnikania – o 11 miest vyššie ako je jeho súčasné poradie v *Doing Business 2018*. Podobne, ak by Bratislava prijala všetky osvedčené postupy zaznamenané v rámci Slovenska, stála by na 30. mieste v celosvetovom rebríčku 190 ekonomík v oblasti ľahkosti podnikania – a teda o 9 miest vyššie ako je súčasné poradie Slovenska podľa *Doing Business 2018*.

Dúfame, že táto správa pomôže členským štátom, regiónom a mestám identifikovať ich kľúčové problémy a identifikovať osvedčené postupy na zlepšenie ich podnikateľského prostredia

Marc Lemaitre,

Generálny riaditeľ pre regionálnu a mestskú politiku
Európska komisia

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

² http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2017/competitiveness-in-low-income-and-low-growth-regions-the-lagging-regions-report

Prehľad

HLAVNÉ VÝSLEDKY

- Medzi jednotlivými mestami v Chorvátsku a v Českej republike sú zaznamenané najväčšie rozdiely: v oboch krajinách sú mestá s najlepšimi a najhoršími výsledkami oddelené takmer šiestimi bodmi v merítke vzdialenosti k hraničnej hodnote, ktorá ukazuje ako ďaleko je každé mesto od mesta s najlepším hodnotením na svete.
- Výsledky Portugalska sú najhomogénnejšie v rámci meraných miest a ukazujú najmenší rozdiel (menej ako dva body) vo vzdialenosti k hraničnej hodnote. To naznačuje, že implementácia regulácií v praxi je konzistentná v celej krajine.
- Najväčšie rozdiely vo výsledkoch sú vo všetkých krajinách v procese stavebného konania a získania stavebného povolenia, zabezpečení dodávok elektrickej energie a vo vymáhaní zmluvných záväzkov.
- Zníženie procedurálnej zaťaženia by zlepšilo výsledky všetkých štyroch krajín. Proces pre založenie spoločnosti a získanie stavebného povolenia je vo väčšine miest zapojených do tejto štúdie zdĺhavejší a náročnejší ako vo zvyšku EÚ.
- Praha je jediné z porovnávaných hlavných miest, ktoré sa zaradilo na prvé miesto spomedzi českých miest. Bratislava, Lisabon a Záhreb zaostávajú za menšími mestami.
- Tí, ktorí majú záujem o reformy vo svojej krajine, môžu dosiahnuť značné zlepšenia implementáciou postupov, ktoré sú úspešné v iných mestách. Prijatie reforiem, ktoré reflektujú prax na regionálnej úrovni, by viditeľne priblížilo každú zo štyroch krajín k hraničnej hodnote najúspešnejších postupov vo svete. To by znamenalo, že v celosvetovom merítke 190-tich krajín *Doing Business* by Chorvátsko postúpilo o jedenásť priečok a Slovenská republika o deväť.

Jedným z hlavných cieľov Európskej únie je dosiahnuť lepšiu hospodársku a sociálnu súdržnosť. To si vyžaduje znižovanie rozdielov medzi jednotlivými regiónmi EÚ prostredníctvom cielenej hospodárskej pomoci tým regiónom, ktoré sú menej ekonomicky rozvinuté. Ale politiky a stratégie hospodárskeho rozvoja môžu priniesť dobré výsledky len v priaznivom investičnom prostredí. Vytvorenie rovnakých podmienok pre všetky hospodárske subjekty je kritické preto, aby mali podnikatelia s dobrými nápadmi a energiou aj možnosti založiť a rozvíjať podniky, čím sa podporí zamestnanosť. To je dôležité najmä pre malé a stredné podniky, ktoré tvoria viac než 98 % všetkých firiem v EÚ, a ktoré vytvárajú približne dve tretiny pracovných miest v súkromnom sektore (okrem bankových a finančných subjektov), čo predstavuje pracovné miesta pre 93 miliónov ľudí.¹

Regulácia podnikateľskej činnosti, ktorá je zrozumiteľná, jednoduchá a koherentná, vytvára stabilné a predvídateľné pravidlá, ktoré obchodné spoločnosti potrebujú na efektívne fungovanie, dlhodobý rast a na trvalo udržateľný hospodársky

rozvoj. Naopak, nadmerná regulácia môže obmedziť schopnosť firiem dosiahnuť minimálnu veľkosť, ktorá je potrebná na to, aby boli konkurencieschopné. To znižuje ich šance stať sa produktívnymi, pôsobiť medzinárodne a prilákať zahraničné investície.

AKÉ SÚ HLAVNÉ ZISTENIA?

Zistenia predkladanej štúdie odhaľujú podstatné odlišnosti v regulácii obchodných spoločností medzi krajinami a tiež medzi rôznymi mestami v rámci štyroch krajín. Tieto rozdiely sú dôležité. Štúdie Svetovej banky poukazujú na skutočnosť, že firmy, ktoré sa nachádzajú v regiónoch s lepším podnikateľským prostredím, preukazujú vyššie obraty, vyššiu zamestnanosť, rýchlejší nárast produktivity a aj investícií.²

Regulácia obchodných spoločností, meraná v tejto štúdii, je vo viacerých aspektoch určená právnou úpravou, ktorá platí pre celú krajinu. Napriek tomu sa spôsob implementácie pravidiel medzi mestami a regiónmi podstatne líši (rámček1.1). Okrem celoštátneho právneho rámca

ovplyvňujú podnikateľské prostredie aj miestne orgány, ktoré stanovujú vlastné nariadenia, politiky a stimuly, čo vytvára dôležité rozdiely. Meraná rôznorodosť implementácie nariadení medzi mestami v tej istej krajine môže zákonodarcom pomôcť identifikovať príležitosti na zlepšenie administratívnych procesov a vybudovanie kapacít miestnych orgánov.

Spomedzi štyroch krajín, ktoré sú analyzované v tejto správe, je Portugalsko najhomogénnejšie v implementácii nariadení medzi jednotlivými mestami a má aj najmenšie rozdiely vo vzdialenosti k hraničnej hodnote, ktorá porovnáva dané mesto s tým, ktorého výsledky sú celosvetovo najlepšie. Tiež je táto hodnota základom pre poradie v rebríčku. Najväčšie rozdiely medzi regiónmi sú v Českej republike a v Chorvátsku.

Väčšie mestá ako Bratislava, Lisabon a Záhreb zaostávajú za menšími mestami v daných krajinách v mnohých oblastiach, no Praha sa umiestnila na prvom mieste spomedzi všetkých českých miest. Najvýraznejšie regionálne rozdiely sú v každej krajine zaznamenané hlavne v postupoch pre vybavenie stavebného povolenia,

RÁMČEK 1.1 Čo je zameraním iniciatívy *Doing Business* v Európskej únii?

Iniciatíva *Doing Business* sleduje regulácie podnikateľského prostredia a zákony, ktoré majú dosah na malé a stredné podniky v 190 krajinách sveta. Vo výročnej publikácii je každá krajina zastúpená svojím ekonomicky najvýznamnejším mestom.^a Správy *Doing Business* na regionálnej úrovni poskytujú detailnejší obraz, pretože veľa regulácií a administratívnych opatrení je zavádzaných a implementovaných miestnymi orgánmi. Na zníženie regulačného zaťaženia podnikateľov je potrebná koordinácia všetkých článkov štátnej správy.

Predkladaná správa je najnovšia zo série štúdií, ktoré merajú viac ako len hospodársky najvýznamnejšie mesto v jednotlivých štátoch EÚ, čo naplňa cieľ lepšie poznať podnikateľské a regulačné prostredie.^b Toto vydanie porovnáva 25 miest v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku.^c Spoločné charakteristiky týchto štyroch krajín predstavujú potenciál na zvýšenie hospodárskeho rastu, záujem o konvergenciu v rámci EÚ a preukázaný záujem o zlepšovanie investičného prostredia a podporovanie súkromného sektora. Štúdia sa zameriava na analýzu ukazovateľov, ktoré merajú zložitosť a náklady spojené s regulačnými procesmi a tiež silu orgánov, ktoré ovplyvňujú päť stupňov životného cyklu malých a stredných podnikov: založenie spoločnosti, postup pre vybavenie stavebného povolenia, zaistenie a spoľahlivosť dodávok elektrickej energie, prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vymáhanie zmluvných záväzkov na okresnom súde.

a. Jedenásť krajín s počtom obyvateľov nad 100 miliónov, dáta sú z roku 2013, (t.j. Bangladéš, Brazília, Čína, India, Indonézia, Japonsko, Mexiko, Nigéria, Pakistan, Ruská federácia a Spojené štáty americké), je zastúpených aj druhým hospodársky najdôležitejším mestom. Výsledky pre týchto 11 ekonomík sú vypočítané ako priemer vážený stredným stavom obyvateľstva pre dve najväčšie mestá.

b. Predchádzajúce štúdie zahŕňajú World Bank, *Doing Business in the European Union 2017: Bulgaria, Hungary and Romania* (Washington, DC: World Bank, 2017), *Doing Business in Poland 2015* (Washington, DC: World Bank, 2015), *Doing Business in Spain 2015* (Washington, DC: World Bank, 2015) and *Doing Business in Italy 2013* (Washington, DC: World Bank, 2013).

c. Osijek, Rijeka, Split, Varaždin and Záhreb v Chorvátsku; Brno, Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha a Ústí nad Labem v Českej republike; Braga, Coimbra, Evora, Faro, Funchal, Lisabon, Ponta Delgada and Porto v Portugalsku; a Bratislava, Košice, Prešov, Trnava a Žilina na Slovensku.

v získaní dodávok elektrickej energie a vo vymáhaní zmluvných záväzkov.

Ako sa líši podnikateľské prostredie v Českej republike?

V Českej republike sa do tejto štúdie zapojilo sedem miest a v troch najväčších z tejto skupiny sa podniká najľahšie. Týmto mestami sú Praha, Brno a Ostrava. Praha je na prvom mieste v dvoch oblastiach, ktorými sú zaistenie dodávky elektrickej energie a vymáhanie zmluvných záväzkov, zatiaľ čo Brno je prvé vo vybavovaní stavebných povolení a Ostrava v prevode vlastníctva nehnuteľnosti. Tieto výsledky preukazujú potenciál veľkých miest regulovať efektívne, využívať úspory z rozsahu a úspešne modernizovať štátnu správu.

V Českej republike nachádzame najväčšie regionálne rozdiely spomedzi všetkých štyroch krajín analyzovaných v tejto štúdii. Prahu, s najnižšou celkovou vzdialenosťou od hraničnej hodnoty, oddeľuje od Liberca, s najväčšou vzdialenosťou, takmer 6 bodov (tabuľka 1.1).

Najväčší rozdiel je v zaistení dodávok elektrickej energie (obrázok 1.1). Je to predovšetkým spôsobené rozdielmi v type pripojenia pre nový sklad, tak ako je popísaný v metodológii analýzy *Doing*

Business. V piatich z týchto siedmich miest sa takýto sklad obvykle pripojí do siete vysokého napätia a v porovnaní s priemerom EÚ tento proces vyžaduje viac času a nákladov. Proces pripojenia môže trvať takmer 8 mesiacov (ako v prípade Ústí nad Labem). Takéto oneskorenia sú spôsobené predovšetkým časom, ktorý je potrebný na získanie povolení od odborov mestských úradov. Okrem toho musí podnikateľ uhradiť všetky počiatočné náklady, vrátane zakúpenia transformátora, ktoré môžu predstavovať až 283,2% z ročného príjmu na obyvateľa (ako je to v Ostrave). Len v Brne a v Prahe sa takýto sklad napája do nízkonapäťovej siete, čo je podstatný rozdiel: v Prahe je takýto proces dokončený za dva mesiace a s nákladmi vo výške 25,9 % z príjmu na obyvateľa.

Podstatné rozdiely existujú aj pri založení spoločnosti, vo vybavovaní stavebných povolení a pri vymáhaní zmluvných záväzkov, teda v troch oblastiach, v ktorých Česká republika zaostáva za ostatnými krajinami. Aj to najlepšie české mesto má v týchto troch oblastiach menej bodov DTF a teda väčšiu vzdialenosť k hraničnej hodnote, než je priemer v EÚ.

Najdôležitejším dôvodom pre rozdiely medzi českými mestami, ktoré sú spojené

so založením spoločnosti, je čas. Tie spôsobuje najmä zápis na daňovom úrade. Registrácia na daň z príjmov obvykle trvá jeden až päť dní. Ale pokiaľ ide o daň z pridanej hodnoty (DPH), žiadatelia môžu čakať v priemere od 10 dní v Olomouci a v Ústí nad Labem až do 18 dní v Prahe. Všetky mestá vyžadujú rovnakých osem Postupov spojených so založením podniku; spomedzi všetkých členských štátov EÚ ich len Nemecko vyžaduje viac (deväť).

Vybavenie stavebného povolenia zahŕňa 20 alebo 21 postupov, dodatočným krokom je stretnutie s odborom životného prostredia, počas ktorého stavebník potvrdí aký je proces posudzovania vplyvov projektu na životné prostredie. Pred podaním žiadosti o stavebné povolenie je potrebných v priemere 13 povolení a stanovísk, čo je najväčší počet spomedzi členských štátov EÚ. To vedie k časovému prieťahom. V Olomouci, kde je tento proces najpomalší, sa stavebné povolenie vybaví v priemere až za 9 mesiacov. Proces je najrýchlejší v Brne, vďaka efektívnej komunikácii medzi jednotlivými stranami, včasnejšiemu obdržaniu územného rozhodnutia a stanovísk potrebných k projektovej dokumentácii. Identifikácia bodov napojenia

TABUĽKA 1.1 Analýza piatich oblastí ukazuje, že najľahšie sa podniká v najväčších mestách Českej republiky

Mesto	Obyvateľstvo	Súhrnné umiestnenie (1-7) ^a	Priemer bodov DTF (0-100) ^a	Založenie spoločnosti		Postup pre získanie stavebného povolenia		Postup pre získanie dodávok elektriny		Prevod vlastníctva nehnuteľnosti		Vymáhanie zmluvných záväzkov	
				Poradie (1-7)	Body DTF (0-100)	Poradie (1-7)	Body DTF (0-100)	Poradie (1-7)	Body DTF (0-100)	Poradie (1-7)	Body DTF (0-100)	Poradie (1-7)	Body DTF (0-100)
Praha	1.267.449	1	74,24	7	83,55	5	56,17	1	95,35	6	79,74	1	56,38
Brno	377.028	2	72,88	4	84,55	1	57,90	2	89,92	2	80,10	7	51,95
Ostrava	292.681	3	69,67	3	85,31	3	56,89	3	69,89	1	80,22	3	56,05
Plzeň	169.858	4	69,13	4	84,55	6	55,38	4	69,67	6	79,74	2	56,32
Ústí nad Labem	93.248	5	69,11	1	85,56	2	57,24	5	67,70	2	80,10	5	54,96
Olomouc	100.154	6	68,54	1	85,56	7	54,45	6	67,09	4	79,98	4	55,64
Liberec	103.288	7	68,28	2	84,55	4	56,67	7	66,32	4	79,98	6	53,86

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*. Údaje o obyvateľstve: Eurostat.

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Viac informácií je dostupných v kapitole „O *Doing Business* a *Doing Business* v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko.“ Údaje pre Záhreb boli od vydania správy *Doing Business 2018* revidované. Kompletný súbor údajov je uvedený na webovej stránke *Doing Business* <http://www.doingbusiness.org>.

a. Na základe počtu bodov DTF každého z piatich miest v rámci piatich meraných ukazovateľov v tabuľke.

OBRÁZOK 1.1 V Českej republike sú najväčšie rozdiely v implementácii regulácií zaznamenané v získaní dodávok elektrickej energie

Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0–100)

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzďialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Priemery pre Českú republiku sú založené na údajoch zo siedmich miest. Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

vodárenskou spoločnosťou vyžaduje menej času kvôli aktualizovaným mapám existujúcej infraštruktúry.

Vymáhanie zmluvných záväzkov je najkratšie v Prahe, no trvá viac než 22 mesiacov, čo je dlhšia doba ako aktuálny priemer EÚ. V Brne trvá ten istý proces o 5 mesiacov dlhšie. Náklady na vymáhanie zmluvných záväzkov sú spomedzi krajín EÚ, okrem českých miest, vyššie iba v Spojenom kráľovstve.

V prevode vlastníctva nehnuteľnosti ukazujú české mestá homogénne výsledky a všetky majú viac bodov DTF, ako je priemer v EÚ. Rozdiely v tejto oblasti sú len

v dĺžke trvania tohto procesu, čo závisí predovšetkým od efektívnosti miestneho katastrálneho úradu: čas potrebný na spracovanie návrhu na vklad, podľa metodológie *Doing Business*, je od 23,5 dní (v Ostrave) do 27,5 dní (v Plzni a v Prahe).

Ako sa liši podnikateľské prostredie v Chorvátsku?

Výsledky piatich meraných oblastí ukazujú, že najľahšie sa podniká vo Varaždine a najťažšie v Splite (tabuľka 1.2). Poradie piatich miest v Chorvátsku poukazuje na výsledky, ktoré sú prekvapujúce. Ako aj v iných ekonomikách, niektoré mestá, ktoré sa môžu zdať menej dynamické, sa umiestnili na popredných miestach,

zatiaľ čo väčšie obchodné centrá zaostali. Dôvodom môže byť, že analýza *Doing Business* nemeria všetky aspekty podnikateľského prostredia, na ktorých podnikateľom a investorom záleží, a tiež nemeria všetky faktory, ktoré majú vplyv na konkurencieschopnosť.³

Podrobný pohľad na hodnotenie jednotlivých miest vedie k niekoľkým zisteniam. Po prvé, žiadne mesto nie je najlepšie vo všetkých piatich meraných oblastiach. Založenie spoločnosti je najľahšie v Splite, kde je v praxi založených najviac spoločností s ručením obmedzeným, využitím služieb HITRO.HR (jednotného kontaktného miesta) – ktoré sa v Splite využíva najviac spomedzi všetkých piatich miest.⁴ Vo Varaždine sa ľahšie vybavujú stavebné povolenia a toto mesto tiež vedie v oblasti získania dodávok elektrickej energie, vďaka spoľahlivejším elektrickým zdrojom, s kratšími a zriedkavejšími prerušeniami než v iných mestách a relatívne krátkemu čakaniu na pripojenie nového odberného miesta. Osijek vyniká v oblastiach prevodu vlastníctva nehnuteľností a vymáhania zmluvných záväzkov – čiastočne vďaka menšiemu počtu nevybavených žiadostí a rýchlejšiemu uplatneniu nárokov. Rijeka sa umiestnila na druhom mieste v štyroch oblastiach a zaostáva len vo vymáhaní zmluvných záväzkov.

Po druhé, medzi týmito piatimi mestami existujú podstatné rozdiely v regulácii podnikateľského prostredia. Viacnásobné reformy počas posledných rokov vedú k nezrovnalostiam v spôsobe, akým je regulácia implementovaná na lokálnej úrovni. Okrem toho sa zdá, že nerovnomerné objemy transakcií ovplyvňujú implementáciu v niektorých oblastiach. Napríklad v Splite sa vďaka vysokej pracovnej záťaži na oddelení výstavby čaká na stavebné povolenie trikrát dlhšie, než je priemer v ostatných mestách: tri mesiace namiesto jedného mesiaca.

Problémy však nie sú vo všetkých mestách s vysokým objemom žiadostí. Záhreb vybavuje prevody nehnuteľností o mesiac rýchlejšie než Split, a to aj napriek

TABUĽKA 1.2 Menšie chorvátske mestá dosiahli v rámci analýzy piatich ukazovateľov lepšie výsledky ako väčšie mestá

Mesto	Obyvateľstvo	Súhrnné umiestnenie (1–5) ^a	Priemer bodov DTF (0–100) ^a	Založenie spoločnosti		Postup pre získanie stavebného povolenia		Postup pre získanie dodávok elektriny		Prevod vlastníctva nehnuteľnosti		Vymáhanie zmluvných záväzkov	
				Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)
Varaždin	46.946	1	75,89	4	85,38	1	66,20	1	84,29	3	74,07	3	69,49
Osijek	105.921	2	75,68	3	85,50	2	61,10	4	81,70	1	75,86	1	74,24
Rijeka	121.975	3	74,45	2	87,59	2	61,10	2	82,87	2	75,02	4	65,67
Záhreb	801.349	4	72,47	5	82,49	4	54,77	5	80,43	3	74,07	2	70,60
Split	173.109	5	70,50	1	89,55	5	43,67	3	82,66	5	71,08	5	65,56

Zdroj: Databáza *Doing Business*. Údaje o obyvateľstve: Eurostat pre všetky mestá okrem Varaždínu (chorvátsky Štatistický úrad).

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Viac informácií je dostupných v kapitole „O *Doing Business* a *Doing Business* v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko.“ Údaje pre Záhreb boli od vydania správy *Doing Business 2018* revidované. Kompletný súbor údajov je uvedený na webovej stránke *Doing Business* <http://www.doingbusiness.org>.

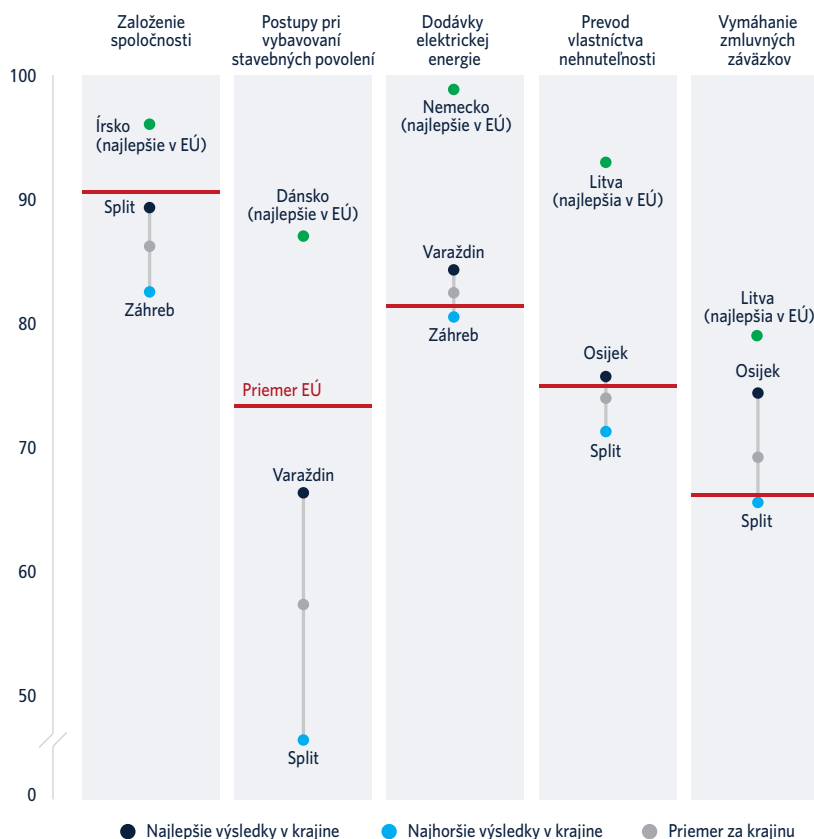
a. Na základe počtu bodov DTF každého z piatich miest v rámci piatich meraných ukazovateľov v tabuľke.

štvornásobne vyššiemu počtu prípadov.⁵ Dobrý manažment, vyškolený personál a efektívne vnútorné procesy môžu vo veľkej miere prispieť k zmierneniu problémov spojených s vyššími objemami bez toho, aby bolo potrebné žiadať o dodatočné zdroje. Ďalšie členské štáty EÚ sú toho tiež dobrými príkladmi. Napríklad v Poľsku sa na súdne konanie v Krakove čaká kratšie ako jeden rok, čo je o šesť mesiacov menej než v Gdansku alebo vo Varšave.⁶ Sudcovia v Krakove sa riadia osvedčenými postupmi a využívajú aktívnu správu prípadov, ustanovenia občianskeho súdneho poriadku o predkladaní dôkazov a ak je to možné, stanovujú časový plán pre vypočítanie a obhajobu.

Po tretie, najväčšie rozdiely v Chorvátsku boli zaznamenané pri vybavovaní stavebných povolení, vymáhaní zmluvných záväzkov a zakladaní spoločností (obrázok 1.2). Napríklad proces na získanie stavebného povolenia pre jednoduchý sklad trvá vo Varaždine 112 dní a náklady predstavujú 5,3 % hodnoty skladu. To je dvakrát rýchlejšie a trikrát lacnejšie ako v Splite. Dôvody takýchto rozdielov sú: vysoká pracovná záťaž stavebného úradu v Splite, povinné príspevky na miestny rozvoj a dodatočné požiadavky mestských úradov – napríklad vykonanie inšpekcie práce a potreba získať povolenie od oddelenia zberu odpadov. Pokiaľ ide o vzdialenosť od hraničnej hodnoty v

OBRÁZOK 1.2 V Chorvátsku sú najväčšie rozdiely v implementácii regulácií zaznamenané vo vybavovaní stavebných povolení, vymáhaní zmluvných záväzkov a založení spoločnosti

Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0–100)

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Priemery pre Chorvátsko majú základ v nameraných údajoch pre päť miest, ktoré boli v tejto krajine porovnávané. Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

oblasti vybavovania stavebných povolení, ktorá dosahuje hodnotu 43,67 bodov, Split patrí medzi 15 % najnižšie hodnotených ekonomík na svete. Na druhej strane, celkové hodnotenie Varaždinu je vo výške 66,20 bodov a presahuje globálny priemer.

Pokiaľ ide o vymáhanie zmluvných záväzkov, Osijek sa s počtom bodov DTF (74,24) radí medzi štyri najlepšie členské štáty EÚ, za Litvou, Rakúskom a Estónskom. Split je s počtom bodov 65,56 pod priemerom EÚ. Nie je to žiadne prekvapenie: uzavretie prípadov, ktoré sa riešia na obchodných súdoch, obvykle vyžaduje niekoľko konaní. Navyše odročenia a zmeny časového harmonogramu tiež prispievajú k prípadným oneskoreniam. Vypracovanie znaleckých posudkov trvá dlho a znalci často predkladajú svoje posudky po termíne. Preto vyriešenie obchodného sporu a vykonateľnosť rozsudkov trvá v priemere takmer o 11 mesiacov viac v Splite než v Osijeku a počet nevybavených záležitostí je takmer dvojnásobný (15,9 % prípadov je starších než 3 roky v Splite oproti 8,7 % prípadov v Osijeku).⁷

Podobné rozdiely existujú aj pri zakladaní obchodných spoločností, najmä z

dôvodu rozdielov v spôsobe registrácie podnikov na súde. Založenie podniku v Splite vyžaduje šesť postupov a trvá šesť dní. Založenie podniku v Záhrebe si vyžaduje osem postupov a trvá tri týždne. Spomedzi piatich skúmaných miest je Záhreb jediným mestom, v ktorom väčšina spoločností s ručením obmedzeným nebola založená prostredníctvom služby elektronického podniku, ktorá je dostupná na HITRO.HR alebo u notára.⁸

Ako sa líši podnikateľské prostredie v Portugalsku?

Výsledky merania piatich ukazovateľov zaraďujú mestá Ponta Delgada a Evora na vedúce pozície v skupine ôsmich portugalských miest, zatiaľ čo mestá Braga a Faro zaostávajú najviac. Celkové rozdiely sú v Portugalsku menej výrazné ako v ostatných troch krajinách, čo naznačuje relatívne konzistentnú implementáciu regulácie podnikateľského prostredia v rámci tejto krajiny. Medzi mestami Ponta Delgada a Braga je rozdiel v celkovej vzdialenosti k hraničnej hodnote len 1,81 bodu (tabuľka 1.3).

Napriek tomu, rozdiely existujú a žiadne mesto nie je najlepšie vo všetkých piatich oblastiach. Porto je na prvom mieste vo

vybavovaní stavebných povolení, ale v prevode vlastníctva nehnuteľnosti a vo vymáhaní zmluvných záväzkov sa umiestňuje na spodných priečkach. Coimbra vedie v dodávkach elektrickej energie a vo vymáhaní zmluvných záväzkov, ale zaostáva v oblasti vybavovania stavebných povolení. Faro, spolu s mestami Funchal a Ponta Delgada, je prvé v prevode vlastníctva nehnuteľnosti, ale posledné v dodávkach elektriny.

Najväčšie rozdiely vo výsledkoch portugalských miest boli zaznamenané v dodávkach elektrickej energie a vo vybavovaní stavebných povolení (obrázok 1.3). Pokiaľ ide o tieto dve oblasti, niektoré mestá prekonal priemer EÚ, zatiaľ čo ostatné zaostávajú. Ale pokiaľ ide o založenie spoločnosti, vymáhanie zmluvných záväzkov a prevod vlastníctva nehnuteľnosti, všetkých osem miest prekonal priemer EÚ.

Rozdiely v poradí pre ukazovateľ získania stavebného povolenia sú determinované hlavne dĺžkou času, ktorý je potrebný pre obdržanie všetkých povolení na výstavbu a prevádzkovanie skladu využívaného na obchodné účely. Zatiaľ čo v Porte tento proces trvá o trošku

TABUĽKA 1.3 Celkové rozdiely sú medzi portugalskými mestami minimálne – najvyššie a najnižšie hodnotené mestá rozdeľujú ani nie dva body

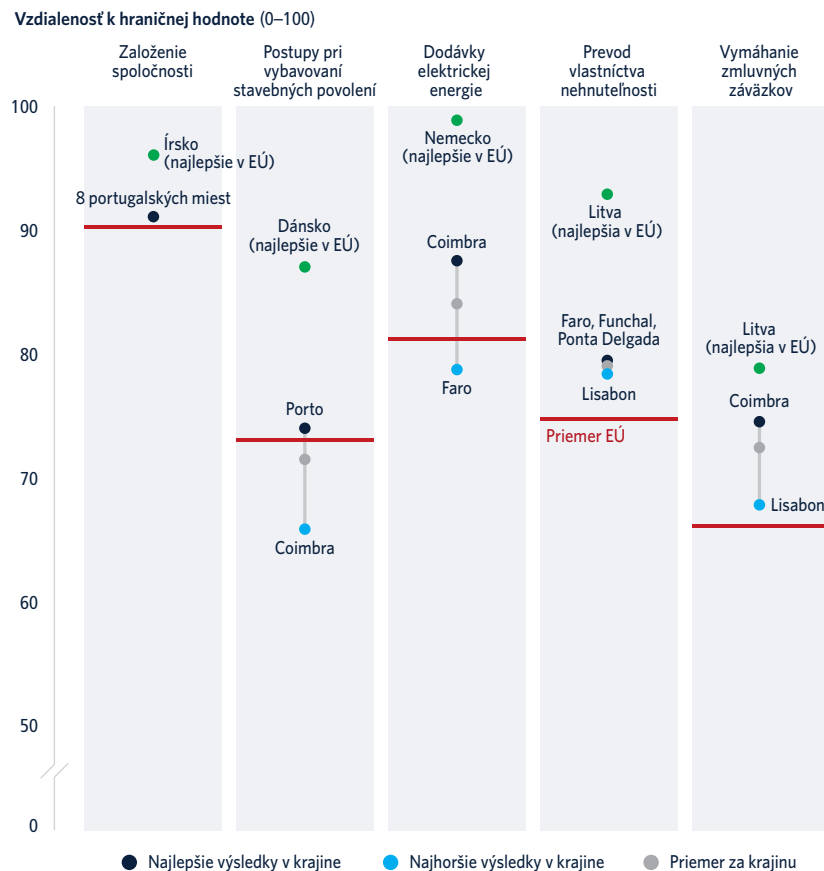
Mesto	Obyvateľstvo	Súhrnné umiestnenie (1–8) ^a	Priemer bodov DTF (0–100) ^a	Založenie spoločnosti		Postup pre získanie stavebného povolenia		Postup pre získanie dodávok elektriny		Prevod vlastníctva nehnuteľnosti		Vymáhanie zmluvných záväzkov	
				Poradie (1–8)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–8)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–8)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–8)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–8)	Body DTF (0–100)
Ponta Delgada	68.352	1	80,37	1	90,88	2	73,59	3	85,12	1	79,43	4	72,82
Evora	56.596	2	80,20	1	90,88	3	73,53	5	84,19	5	79,19	3	73,23
Funchal	104.813	3	80,18	1	90,88	6	72,83	4	84,96	1	79,43	4	72,82
Coimbra	134.348	4	79,59	1	90,88	8	65,93	1	87,49	6	79,07	1	74,60
Porto	948.613	5	79,51	1	90,88	1	74,04	6	82,71	7	78,59	7	71,32
Lisabon	1.842.352	6	79,34	1	90,88	5	73,10	2	86,45	8	78,35	8	67,91
Faro	61.073	7	78,97	1	90,88	4	73,42	8	78,83	1	79,43	6	72,28
Braga	181.182	8	78,56	1	90,88	7	66,58	7	82,27	4	79,31	2	73,78

Zdroj: Databáza Doing Business. Údaje o obyvateľstve: Eurostat za všetky mestá okrem Evory (Statistics Portugal)

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa lokalita nachádza od najlepších výsledkov, ktoré akákoľvek ekonomika dosiahla v rámci každého ukazovateľa analýzy Doing Business. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Pre viac informácií pozri kapitolu „O Doing Business a Doing Business v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko.“ Údaje za Lisabon boli od vydania správy Doing Business 2018 revidované. Komplexný súbor údajov je uvedený na webovej stránke Doing Business <http://www.doingbusiness.org>.

a. Na základe počtu bodov DTF každého z ôsmich miest v rámci piatich regulačných oblastí uvedených v tabuľke.

OBRÁZOK 1.3 V Portugalsku sú najväčšie rozdiely v implementácii regulácií zaznamenané v získaní dodávok elektrickej energie a vo vybavovaní stavebných povolení

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzďialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Štupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Priemery pre Českú republiku sú založené na údajoch zo siedmich miest. Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

viac než päť mesiacov, v Coimbre trvá takmer deväť mesiacov. Je to spôsobené pomalším spracovávaním žiadostí na mestských úradoch: v Coimbre trvá schválenie projektovej dokumentácie až šesť mesiacov. Dĺžka času je ovplyvnená komplikovanými miestnymi povoleniami (napr. urbanizačné plány), ktoré musia byť dodržané a zosúladené so stavebným poriadkom. Svoju úlohu zohráva aj neefektívnosť práce mestských a okresných úradov.

Proces dodávok elektrickej energie je najjednoduchší v mestách Coimbra a Ponta Delgada. V týchto mestách podnikatelia absolvujú štyri úkony namiesto

šiestich, čo je skutočnosťou v mestách Braga, Faro a Porto. Distribučná spoločnosť v Coimbre zaviedla geo-referenčný systém, ktorým sa eliminovala potreba návštevy daného skladu za účelom vyčíslenia nákladov na elektrickú prípojku. A v meste Ponta Delgada zákazníci nemusia získavať osvedčenie o vnútornej elektroinštalácii budovy; namiesto toho stačí predložiť technikom podpísané vyhlásenie a podmienky zodpovednosti.

Mesto Funchal má najrýchlejší proces pri pripájaní nového odberného miesta (50 dní). Distribučná spoločnosť vie efektívne posúdiť obdržané žiadosti. Zákazníkom stačí predložiť oznámenie o dokončení

vnútornej elektroinštalácie, namiesto toho, aby špecializovaná externá firma vykonala kontrolu vnútornej elektroinštalácie, ktorá sa vyžaduje v iných mestách v Portugalsku.

Vymáhanie zmluvných záväzkov je najrýchlejšie v mestách Coimbra a Braga, vďaka kratším súdnym lehotám vo vzťahu k vymenovaniu súdneho znalca, získaniu a pripomenkovaniu znaleckých posudkov a stanoveniu dátumu konania. Lisabon a Porto sú špeciálnymi prípadmi, keďže spolu so svojimi metropolitnými oblasťami tvoria viac ako polovicu obyvateľstva Portugalska. Súdny v týchto mestách musia vypočítať veľké množstvo prípadov, z ktorých mnohé predstavujú zložité obchodné spory, ktorých vyriešenie trvá dlhšie. Portugalsko vyniká v nízkych počiatkových nákladoch na vymáhanie záväzkov: na začiatku takéhoto konania veriteľ uhradí len 0,5 % nárokovanej sumy (menej než 200 eur).

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti a založenie spoločnosti patria medzi efektívnejšie procesy v Portugalsku. Na prevod vlastníctva nehnuteľnosti je vo všetkých ôsmich mestách vyžadovaný len jeden krok – Portugalsko je jednou zo štyroch krajín na svete s touto možnosťou. V mestách Faro, Funchal a Ponta Delgada sa stačí dostaviť na miestny úrad Casa Pronta a za pár hodín je žiadosť vybavená. V ostatných mestách je obvykle potrebné dohodnúť si stretnutie telefonicky a potom čakať približne 8 dní, ako napríklad v Porte, alebo 10 dní v Lisabone.

Portugalsko tiež disponuje jednotným kontaktným miestom a elektronickou platformou pre založenie spoločnosti (pozri rámček 1.3). Podnikateľ môže na tomto kontaktnom mieste zaregistrovať spoločnosť a za jednu alebo dve hodiny vybaviť zápis na daňový úrad, do sociálnej poisťovne a na úrad práce. Všetky informácie sú automaticky zdieľané medzi zúčastnenými úradmi štátnej správy. Zápis obchodnej spoločnosti tak môže byť v podstate plne vykonaný len jedným úkonom, hoci v

Lisabone a v Porte môže byť potrebné si vopred dohodnúť stretnutie.

Ako sa líši podnikateľské prostredie na Slovensku?

Slovenský podnikateľ vie predvídať administratívnu zaťaženosť podľa toho, ktoré mesto si na založenie spoločnosti vyberie. Na Slovensku sa obchodná spoločnosť najľahšie zakladá v Prešove a v Žiline, kde získanie výpisu vykazujúceho daňové nedoplatky spoločníkov a zápis spoločnosti ako platcu DPH na daňovom úrade trvá 8 dní – o týždeň menej ako v Bratislave. Zrozumiteľný stavebný proces v Prešove vedie k rýchlejšiemu získaniu územného rozhodnutia, stavebného povolenia a tiež aj ku kratšiemu času na získanie prípojok na vodu a na kanalizáciu. Žilina vedie v oblasti získania dodávok elektrickej energie vďaka rýchlemu a lacnému pripojeniu nového odberného miesta. Trnava vyniká v oblasti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, ktorý trvá menej než týždeň – len tretinu času v porovnaní s Bratislavou a Prešovom. Okresný súd v Košiciach sa vyznačuje rýchlymi súdnymi konaniami a vynášaním rozsudkov.

Bratislava zaostáva za väčšinou menších slovenských miest vo väčšine meraných oblastí (tabuľka 1.4). Tento výsledok je možné pripísať vyššiemu dopytu po obchodných službách v hlavnom meste.

Pre ilustráciu, Bratislava spracúva viac nových žiadostí o živnostenské oprávnenie ako všetky štyri ostatné slovenské mestá spolu.⁹ No iné mestá dokážu efektívne spracovať aj vyššie objemy žiadostí. Napríklad Praha je v celkovom poradí na prvom mieste spomedzi siedmich porovnávaných miest v Českej republike.

Najväčšie rozdiely medzi slovenskými mestami sú v získaní dodávok elektrickej energie a vo vybavovaní stavebných povolení (obrázok 1.4). Nie je to prekvapujúce, pretože v rôznych častiach krajiny pôsobia rôzne distribučné spoločnosti a mnohé požiadavky na vydávanie stavebných povolení stanovujú mestá a obce. Podrobné údaje o týchto rozdieloch sú užitočné najmä preto, lebo poukazujú na oblasti, ktoré je možné zlepšiť bez rozsiahlych legislatívnych zmien na národnej úrovni.

Napríklad vzdialenosť k hraničnej hodnote v oblasti dodávok elektrickej energie zaznamenáva viac ako 8-bodový rozdiel medzi mestami na prvom a poslednom mieste. Výsledok Žiliny (88,41) je lepší ako hodnotenie Rakúska – v skutočnosti je dostatočný na to, aby sa mesto umiestnilo medzi prvých 10 členských štátov EÚ. Oproti tomu výsledky Trnavy v tejto oblasti nedosahujú ani priemer EÚ. Odchýlka vyplýva hlavne z rozdielov v interných procesoch distribučných

spoločností a v dostupnosti kapacít na pripojenie nových odberných miest. V Košiciach, Prešove a v Žiline, kde by bol sklad prípadovej štúdie *Doing Business* pripojený do nízko-napäťovej siete, trvá pripojenie k sieti kratšie a je lacnejšie. Naopak, v Bratislave a v Trnave by bol sklad pravdepodobne napojený do siete vysokého napätia, čo si vyžaduje inštaláciu vlastného transformátora, ktorého kúpa a inštalácia stojí približne 28 000 eur. V Žiline trvá pripojenie do elektrickej siete 56 dní a predstavuje 55,2% z príjmu na obyvateľa, no v Bratislave a v Trnave trvá o mesiac dlhšie a je štyrikrát drahšie.

Vzdialenosť k hraničnej hodnote v oblasti vybavovania stavebných povolení vykazuje takmer rovnako veľký rozdiel. Žilina, s počtom bodov menej ako 58,00, by bola na 150-tej pozícii zo 190-tich ekonomík a Prešov by bol s počtom bodov 62,91 o 24 priečok vyššie (126). Táto odchýlka vyplýva predovšetkým z rozdielov v efektívnosti stavebných úradov pri vydávaní stavebných povolení a od efektívnosti katastrálnych úradov pri zázname novostavieb. Získanie územných a stavebných povolení pre jednoduchý sklad trvá 120 dní v Prešove a 135 dní v Košiciach, no v Bratislave až 170 dní.

Mestá, ktoré sa zaradili medzi najlepšie vo vydávaní stavebných povolení na

TABUĽKA 1.4 Okrem Bratislavy sú všetky slovenské mestá na prvom mieste v aspoň jednej oblasti

Mesto	Obyvateľstvo	Súhrnné umiestnenie (1–5) ^a	Priemer bodov DTF (0–100) ^a	Založenie spoločnosti		Postup pre získanie stavebného povolenia		Postup pre získanie dodávok elektriny		Prevod vlastníctva nehnuteľnosti		Vymáhanie zmluvných záväzkov	
				Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)	Poradie (1–5)	Body DTF (0–100)
Prešov	89.618	1	78,78	1	84,73	1	62,91	2	86,27	4	90,17	2	69,81
Košice	239.141	2	78,19	4	83,72	3	60,74	3	85,29	2	91,24	1	69,95
Žilina	81.041	3	77,82	1	84,73	5	57,90	1	88,41	3	91,00	4	67,08
Trnava	65.536	4	76,96	3	83,98	2	61,39	5	80,07	1	91,48	3	67,90
Bratislava	425.923	5	76,16	5	81,97	4	59,33	4	83,19	4	90,17	5	66,12

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa lokalita nachádza od najlepších výsledkov, ktoré akákoľvek ekonomika dosiahla v rámci každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Pre viac informácií pozri kapitolu „O *Doing Business* a *Doing Business* v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko.“ Údaje za Lisabon boli od vydania správy *Doing Business* 2018 revidované. Kompletný súbor údajov je uvedený na webovej stránke *Doing Business* <http://www.doingbusiness.org>.

a. Na základe počtu bodov DTF každého z ôsmich miest v rámci piatich regulačných oblastí uvedených v tabuľke.

OBRÁZOK 1.4 Na Slovensku sú najväčšie rozdiely v implementácii regulácií zaznamenané v získavaní dodávok elektrickej energie a vo vybavovaní stavebných povolení

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzďialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Štupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie). Priemery pre Českú republiku sú založené na údajoch zo siedmich miest. Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

Slovensku, nedosahujú ani priemer EÚ. Tento proces je na Slovensku náročnejší než v ostatných členských štátoch EÚ, hlavne z dôvodu dlhšej čakacej doby na získanie stanovísk a vyjadrení k projektovej dokumentácii. Dokonca aj v Prešove, v ktorom je tento proces najrýchlejší spomedzi piatich porovnávaných miest, musí podnikateľ čakať o dva až dva a pol mesiaca dlhšie, než je priemer v EÚ, a o šesť mesiacov dlhšie než v členských štátoch EÚ, v ktorých je tento proces najrýchlejší (Dánsko a Fínsko).

Všetky slovenské mestá, okrem Trnava, prekonávajú priemer EÚ v oblasti dodávok elektrickej energie – a všetkých päť

miest prekonáva priemer EÚ v prevádzaní vlastníctva nehnuteľnosti a vo vymáhaní zmluvných záväzkov. Slovensko vyniká nízkymi nákladmi na prevod vlastníctva nehnuteľnosti, ktoré sú najnižšie v celej EÚ a podľa výpočtu a metodológie *Doing Business* predstavujú 272 eur. Správa pozemkov a nehnuteľností dosahuje vysokú kvalitu – všetky súkromné pozemky a nehnuteľný majetok sú formálne zaregistrované a riadne zmapované (čo zaraďuje Slovensko k len päťtine krajín sveta, ktoré majú takýto systém). V oblasti vymáhania zmluvných záväzkov všetkých päť slovenských miest vyniká nízkymi počiatočnými nákladmi, a to aj kvôli vysokému počtu bodov v indexe

kvality súdnych procesov, ktorý prevyšuje priemer EÚ o viac ako dva body.

AKO ĎALEJ?

Vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia, ktoré je naklonené zakladaniu nových firiem a ich rastu, je cieľom v štyroch členských štátoch EÚ, ktoré sú predmetom tejto štúdie. Slovensko a Chorvátsko sa zaraďujú medzi päť krajín EÚ, v ktorých bol za posledných 14 rokov zaznamenaný najväčší pokrok pri prijímaní postupov v oblasti regulácie podnikateľského prostredia (obrázok 1.5). Portugalsko a Česká republika sú lepšie ako európsky priemer vo vytváraní podmienok pre rast podnikateľského prostredia. Niektoré problémy však pretrvávajú.

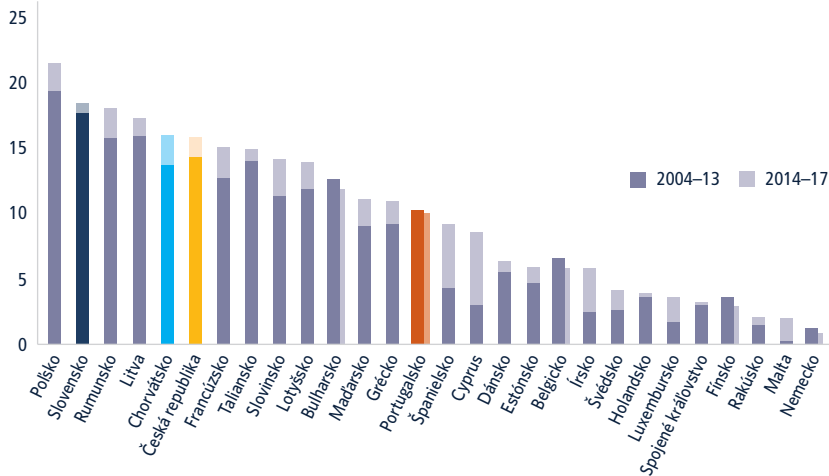
Výsledky tejto štúdie poskytujú európskym, národným a regionálnym subjektom podklady pre strategické rozhodnutia, ktoré zlepšia regulačné prostredie a podporia rozvoj a hospodársky rast. Eliminácia prekážok a zlepšenie efektívnosti byrokracie by znížili náklady spojené s podnikaním, zlepšili ich efektívnosť a konkurencieschopnosť v zahraničí.

Prehľad tejto správy o regulačnom prostredí v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku poukazuje na možné zlepšenia (tabuľka 1.A. 1 na konci tejto kapitoly). Niektoré odporúčania sa týkajú všetkých štyroch krajín, iné zas len jednej alebo dvoch z nich. Niektoré zlepšenia je možné dosiahnuť sledovaním príkladov z miest vo vlastnej krajine, iné replikovaním osvedčených postupov, ktoré sú implementované v rámci EÚ alebo vo svete.

Ďalším odporúčaným krokom pre analyzované krajiny je sprostredkovať výmenu informácií a skúseností, aby mali mestá so slabšími výsledkami možnosť učiť sa od tých, ktoré sú úspešnejšie. Replikovanie efektívnejších procesov, ktoré vypracovali iné mestá v tej istej krajine, by mohlo vyústiť do značného zvýšenia efektivity bez potreby veľkých

OBRÁZOK 1.5 Slovensko a Chorvátsko sú členskými štátmi EÚ, ktoré zaznamenali najväčší pokrok v znižovaní medzier s celosvetovo osvedčenými postupmi regulujúcimi podnikanie

Zlepšenie vzdialenosti k hraničnej hodnote

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Vzdialenosť k hraničnej hodnote naznačuje, ako ďaleko sa ekonomika nachádza od výsledkov, ktoré dosiahla najlepšia ekonomika v rámci každého ukazovateľa analýzy *Doing Business* v celosvetovom meradle. Vyššie hodnotenie naznačuje lepšiu regulačnú efektívnosť a kvalitu. Vertikálne stĺpce v grafe ukazujú len úroveň zlepšenia, nie celkovú vzdialenosť k hraničnej hodnote. Z dôvodu podstatných zmien v metodológii analýzy *Doing Business*, ktoré boli vykonané v rokoch 2013 a 2014, zlepšenie sa meria za dve samostatné obdobia, 2004 - 2013 a 2014 - 2017. Súbor údajov je kompletný vo vzťahu k Cypru, ktorý bol do vzorky analýzy *Doing Business* pridaný v roku 2008, a vo vzťahu k Malte, ktorá bola pridaná v roku 2013.

legislatívnych zmien. Skúsenosti z iných štátov, ktoré zužitkovali výsledky z podobnej analýzy naznačujú, že takéto reformy sa dajú relatívne rýchlo implementovať, a to aj prostredníctvom programov politiky súdržnosti EÚ (rámček 1.2).¹⁰

Ako zlepšiť podnikateľské prostredie v Českej republike?

Česká republika je jedinou zo štyroch krajín, v ktorej výsledky jednotlivých indikátorov ukazujú, že najľahšie sa podniká v hlavnom meste. Vzdialenosť Prahy k hraničnej hodnote prevyšuje priemer EÚ, a zvyšných šesť českých miest zaostáva za týmto priemerom. To znamená, že všetky tieto mestá zvýšia svoju konkurencieschopnosť prijatím reforiem a postupov, ktoré sa využívajú v Prahe.

Dobрым príkladom je zabezpečenie dodávok elektrickej energie: proces v Prahe je jedným z najefektívnejších nie len v EÚ, ale aj vo svete. Získanie novej prípojky v Prahe trvá len dva mesiace, čiže štvrtinu času, ktorý je potrebný napríklad v Ústí nad Labem. Náklady predstavujú 25,9 % z

príjmu na obyvateľa, čo je približne jednou desatinou nákladov v Ostrave. Inšpiráciou pre české mestá môžu byť aj pražské súdy, kde sa zmluvné záväzky vymáhajú najrýchlejšie, a to aj napriek vysokému počtu sporov a pracovnej vyťažnosti. Aktívne spracúvanie prípadov, vrátane stanovenia reálnych termínov pre hlavné súdne udalosti, pomáha dodržiavať zákonné lehoty a predchádza častému odročeniu.

Praha nie je jediným českým mestom, v ktorom sú zaznamenané príklady kvalitnej a efektívnej regulácie. Brno, druhé najväčšie mesto v Českej republike, je tiež príkladné. Aktívne využívanie systému dátových schránok na komunikáciu so žiadateľmi v procese stavebných povolení a aktualizácia máp a infraštruktúry na identifikáciu bodov napojenia prípojok, zjednodušuje stavebný proces v porovnaní s inými českými mestami. Staviteľia v Brne absolvujú proces vybavovania povolenia o šesť týždňov rýchlejšie, ako tí v Olomouci, kde sa tieto postupy do takejto miery neuplatňujú.

Napriek tomu, že v Českej republike monitorujeme veľa dobrých postupov, táto štúdia potvrdzuje, že existuje priestor pre ďalšie zlepšenia, ktoré túto krajinu priblížia k najlepšie hodnoteným štátom v EÚ. Aby bolo možné urýchliť proces zakladania spoločností, krajina by mohla nasledovať príklad Chorvátska alebo Portugalska, kde je možné registrovať sa ako platca DPH prostredníctvom jednoduchého oznámenia. V strednodobom horizonte by sa mohla zväziť konsolidácia zápisu za účelom platby DPH a dane z príjmu so zápisom spoločnosti do obchodného registra, ako v prípade Maďarska. Česká republika by mohla urýchliť získanie stavebného povolenia konsolidáciou potrebných vyjadrení a stanovísk do jedného úkonu. A v dlhodobom horizonte by Česká republika mohla uvažovať o zriadení elektronickej platformy, cez ktorú by bolo možné podávať a monitorovať žiadosti.

Dodávky elektrickej energie by sa dali zjednodušiť v prípade komplikovanejších pripojení - ako napríklad pripojenia do siete vysokého napätia - prostredníctvom zjednodušenia procesu získavania potrebných stanovísk od miestnych úradov. Krajina by si mohla zobrať príklad z Litvy, kde žiadatelia mestu predkladajú jeden konsolidovaný formulár a mesto následne v mene žiadateľov zhromažďuje povolenia od rôznych oddelení. Za účelom zlepšenia výsledkov ukazovateľa prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, by Česká republika mohla zaviesť možnosť zrýchleného konania. V súčasnosti proces spracovania návrhu na vklad zahŕňa 20-dňové obdobie, ktoré začína vystavením plomby na danú nehnuteľnosť a informovaním zúčastnených strán, počas ktorého sa so žiadosťou nič nedeje a registrácia sa počas tejto doby neuskutočňuje.

Ako zlepšiť podnikateľské prostredie v Chorvátsku?

Chorvátsko dosiahlo významný pokrok a znížilo rozdiely medzi chorváckymi a najlepšie hodnotenými zákonmi na svete. No bremeno nariadení, s ktorým sa musia vysporiadať chorvátski podnikatelia, sa dá

znižovať naďalej, napríklad sledovaním postupov, ktoré sú úspešné vo zvyšku EÚ.

Pre zjednodušenie založenia spoločnosti a zjednodušenie prevodu vlastníctva nehnuteľnosti by Chorvátsko mohlo nasledovať príklad Portugalska, t.j. zrušiť povinnosť využívať služby notárov (táto možnosť by mohla ostať voliteľná) a zverejniť príklady vzorových zmlúv a žiadostí. To by pre podnikateľov znamenalo výrazné zníženie nákladov pri zakladaní spoločnosti, keďže v súčasnosti tieto náklady predstavujú 7,3 % ročného príjmu na obyvateľa – čo je dvakrát viac ako priemer v EÚ, ktorý je vo výške 3,4 %. Chorvátsko by taktiež mohlo zjednodušiť založenie spoločnosti prostredníctvom konsolidácie všetkých elektronických krokov na rôznych platformách do jedného integrovaného úkonu.

Zlepšenie stavebných postupov môže byť dosiahnuté zavedením systému kontrol, ktorý je založený na vyhodnocovaní rizík jednotlivých prípadov, a tiež aj zavedením povinného poistenia. Chorvátsko by mohlo zjednotiť postup pre obdržanie stanovísk potrebných na získanie stavebného povolenia do jedného kroku a zväziť zníženie poplatkov na rozvoj infraštruktúry cez rozšírenie základne platcov, t.j. existujúcich a potenciálnych investorov-zohľadňujúc príklad Nového Zélandu.

Aby bolo možné zlepšiť spoľahlivosť dodávok elektrickej energie, Chorvátsko by mohlo požadovať aby distribučné spoločnosti kompenzovali zákazníkov alebo zaplatili pokuty, ak výpadky presiahnu určitú hranicu. Zavedenie systémov informačných technológií, ktoré by umožnili predkladať a sledovať projekty a žiadosti online, ako aj digitalizácia dokumentov, by miestnym podnikateľom taktiež pomohla. Miestna distribučná spoločnosť vo Varaždine predstavuje v Chorvátsku najvyššie príklad toho, ako možno využívať technológie na efektívnu komunikáciu a výkon administratívnych činností.

Na skrátenie čakacích lehôt pri prevodoch vlastníctva nehnuteľností,

alebo iných administratívnych úkonoch na katastrálnych úradoch by Chorvátsko mohlo nasledovať príklad Portugalska a Slovenska a zaviesť možnosť zrýchleného konania za vyšší poplatok. Kvalita správy pozemkov a nehnuteľností by sa zvýšila ak by katastre používali rovnaké identifikačné číslo pre každý pozemok alebo nehnuteľnosť a zaviedol by sa špecializovaný mechanizmus pre riešenie sporov ohľadom pozemkov a nehnuteľností.

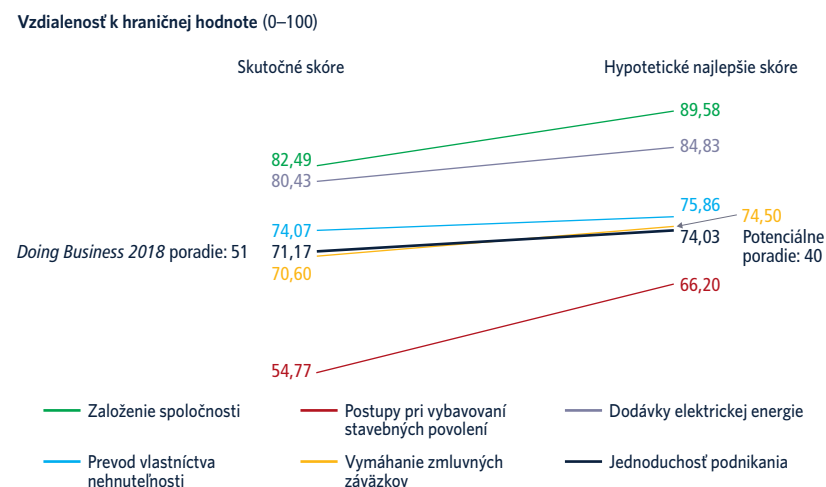
Zlepšiť by sa dalo aj vymáhanie zmluvných záväzkov. Okrem hodnotenia efektívnosti súdov za účelom zníženia počtu nevyriešených prípadov, by Chorvátsko mohlo zefektívniť konania vo vzťahu k malým nárokom pridaním možnosti „zrýchleného konania“, na ktoré by postačovali menej formálne pravidlá dokazovania a menší počet súdnych znalcov.

Chorvátske mestá by mohli značne zvýšiť svoju konkurencieschopnosť, ak by prevzali osvedčené postupy, ktoré boli identifikované v rámci krajiny. A pretože Záhreb reprezentuje Chorvátsko v globálnom rebríčku

správy *Doing Business*, zlepšenia v tomto meste by sa odzrkadlili aj v hodnotení celej krajiny. Ak by Záhreb prevzal osvedčené postupy zaznamenané v piatich mestách v oblasti založenia spoločnosti, vybavovania stavebných povolení, dodávok elektrickej energie, prevodu vlastníctva nehnuteľností a vymáhania zmluvných záväzkov, Chorvátsko by postúpilo na 40. miesto v rebríčku 190-tich krajín, čo predstavuje zlepšenie o 11 miest v porovnaní s aktuálnym umiestnením podľa správy *Doing Business 2018* (obrázok 1.6).

Áké regulačné zmeny v Záhrebe by Chorvátsku pomohli zlepšiť celkové hodnotenie? Skúsenosť z Varaždinu ohľadom skrátenia času a zníženia nákladov spojených s vybavovaním stavebných povolení, by znížila vzdialenosť Chorvátska k hraničnej hodnote o 11 bodov a zaradilo ho o 20 miest vyššie (zo 126. miesta na 107. miesto), čím by prekonal napríklad Španielsko. Ak by sa v Záhrebe využívali služby pri zakladaní spoločností prostredníctvom HITRO.HR tak ako v Splitte, znížila by sa

OBRÁZOK 1.6 Ak by boli prevzaté všetky domáce osvedčené postupy, Chorvátsko by postúpilo o 11 priečok, na 40. pozíciu v celosvetovom hodnotení ľahkosti podnikania

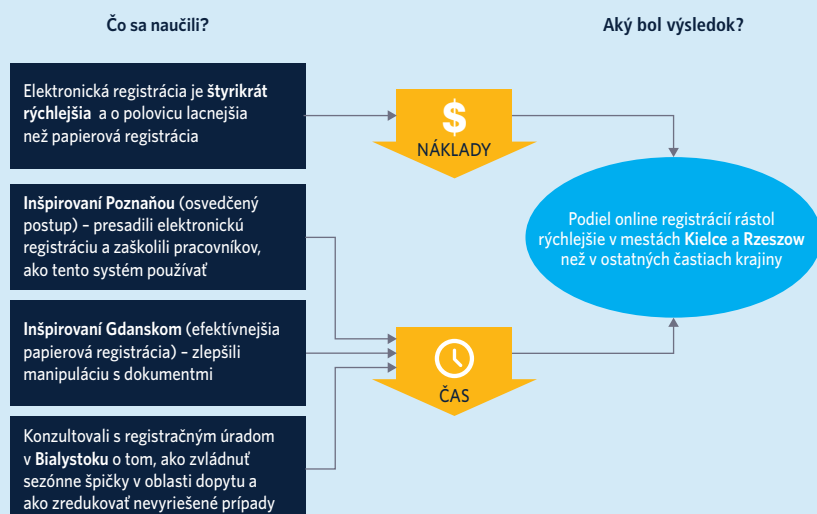
Zdroj: Databáza *Doing Business*.

Poznámka: Pre skutočnú vzdialenosť k hraničnej hodnote je Chorvátsko zastúpené Záhrebom. Hypoteticky najlepšie výsledky pre všetky päť ukazovateľov v krajine sú založené na najlepších výkonoch z jednotlivých piatich miest. Tieto výsledky sú použité spolu s ďalšími výsledkami Záhrebu, tak ako ich meria štúdia *Doing Business* (získanie úveru, ochrana menšinových investorov, platenie daní, medzinárodný obchod, riešenie platovej neschopnosti) na vypočítanie hypoteticky najlepšieho skóre pre jednoduchosť podnikania a príslušné poradie v globálnom rebríčku. Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie).

RÁMČEK 1.2 Ako prebehlo vzájomné vzdelávanie v členských štátoch EÚ?

Na základe iniciatívy Európskej komisie pod názvom „zaostávajúce regióny“ v Poľsku, ktorá bola spustená v júni 2015, boli identifikované príčiny a riešenia pre obmedzený ekonomický rast v menej rozvinutých regiónoch. Jednou z otázok, ktoré sa dostali do popredia – na základe výsledkov štúdie *Doing Business* na regionálnej úrovni – bol rozdiel v procese zápisu nových spoločností do obchodného registra. Poľská vláda, v spolupráci s Európskou komisiou a Svetovou bankou, navrhla akčný plán pre poskytnutie pomoci mestám, ktoré dosahujú najhoršie výsledky, na základe ktorej by prevzali postupy používané v mestách s najlepším hodnotením v tejto oblasti (pozri obrázok). Inšpirované Poznaňou, mestom s najvyšším počtom online registrácií podnikov, mestá Kielce a Rzeszow spustili propagačnú kampaň, ktorá mala za cieľ zvýšiť povedomie o tomto systéme a zaškoliť pracovníkov obchodného registra tak, aby tento systém používali čo najčastejšie.

Čo sa naučili poľské mestá s najmenej efektívnou registráciou podnikov od ostatných miest?

Zdroj: Databáza *Doing Business*.

Podobne sa špecializovaný program politiky súdržnosti zameriava na reformu súdnictva v Taliansku, kde sú veľké rozdiely vo výkonoch súdov – zaostávajúce regióny si vedú najhoršie. Trvanie obchodných sporov je v rozpätí od dvoch rokov v Turíne do päť a pol roka v Bari.^b

a. World Bank, *Dobiehajúce regióny v Poľsku* (Washington, DC: World Bank, 2017).

b. World Bank, *Doing Business in Italy 2013* (Washington, DC: World Bank, 2013).

Aby mestá Kielce a Rzeszow zlepšili spracúvanie papierových žiadostí, zobrali si príklad z Gdanska, v ktorom sa žiadosti spracúvali o 40 % rýchlejšie vďaka efektívnejším interným procesom. Aby sa zredukoval počet nevybavených žiadostí a aby bolo možné zvládnuť sezónny nápor, obe mestá viedli konzultácie so sudcami z obchodného registra v meste Bialystok, ktorí poskytli rady o systémoch odmeňovania založených na výsledkoch, a tak prispeli k zvýšeniu efektívnosti. Toto úsilie sa vyplatilo: podiel elektronicky predložených žiadostí o zápis podniku sa v oboch mestách zvýšil rýchlejšie než v ostatných častiach krajiny. A zatiaľ čo v priemere počet žiadostí vrátených na opravu zostal v Poľsku stabilný, v mestách Kielce a Rzeszow tento počet klesol.^a

jeho vzdialenosť od hraničnej hodnoty pre založenie spoločnosti o viac ako 7 bodov a jeho celkové umiestnenie o 22 miest v tejto oblasti, teda z 87. miesta na 65. miesto. Ak by bol proces pripojenia sa do elektrickej siete v Záhrebe taký efektívny ako v meste Osijek a ak by dodávky elektrickej energie boli také spoľahlivé, ako v mestách Varaždin, Rijeka alebo Split, skrátilo by to vzdialenosť Chorvátska od hraničnej hodnoty v oblasti dodávky elektrickej energie o viac ako 4 body. Dosiahnutie najlepších výsledkov spomedzi všetkých piatich

miest vo vymáhaní zmluvných záväzkov by znížilo vzdialenosť k hraničnej hodnote o takmer 4 body a Chorvátsko by sa posunulo z 23. miesta na 11. miesto.

Ako zlepšiť podnikateľské prostredie v Portugalsku?

Úsilie Portugalska prijímať reformy bolo za posledné roky pozoruhodné: krajina implementovala viac ako 1000 reforiem zjednodušujúcich administratívne zariadenie. V rokoch 2006 až 2011 bola cez program SIMPLEX zavedená elektronizácia štátnej správy (rámček 1.3).¹¹ Proces pre založenie

spoločnosti a prevod vlastníctva nehnuteľnosti sú na svetovej úrovni. No rozdiely, ktoré sa vyskytujú na regionálnej úrovni pri vybavovaní stavebných povolení, zaistení dodávok elektrickej energie a vymáhaní zmluvných záväzkov, naznačujú, že mestá môžu zlepšiť svoju konkurencieschopnosť, prijímaním reforiem osvedčených v rámci krajiny.

Pretože Lisabon reprezentuje Portugalsko v globálnom porovnaní, t. j. v správe *Doing Business*, zlepšenie v tomto meste by sa odzrkadlilo aj v lepšom

RÁMČEK 1.3 SIMPLEX: kombinovanie elektronickej štátnej správy a iniciatív pre zníženie byrokracie v Portugalsku

Pred rokom 2006 bolo na založenie obchodnej spoločnosti v Portugalsku potrebné navštíviť niekoľko úradov, absolvovať 11 postupov, vyplniť 20 formulárov, čakať približne dva a pol mesiaca a zaplatiť sumu vo výške 13,5 % z príjmu na obyvateľa.^a Toto všetko sa zmenilo v roku 2006, kedy vláda spustila program SIMPLEX zameraný na modernizáciu štátnej správy, odstraňovanie byrokracie a zníženie nákladov na dodržiavanie regulačných nariadení. Tento program je široko uznávaný ako program, ktorý zmenil verejný sektor a jeho služby v krajine a zároveň získal medzinárodné ocenenia.^b

Medzi prvé iniciatívy v rámci programu SIMPLEX patrila Empresa na Hora, ktorou sa zaviedlo jednotné kontaktné miesto pre založenie obchodnej spoločnosti. V rámci tejto iniciatívy sa taktiež zaviedli vopred schválené stanovy obchodnej spoločnosti slúžiace pre podnikateľov ako vzor, vytvorili sa zoznamy vopred schválených názvov firiem a odstránili sa zastarané formality, ako napríklad povinnosť registrovať firemné účtovníctvo. V súčasnosti sa všetky informácie, ktoré podnikateľ predkladá pri zakladaní spoločnosti automaticky zdieľajú s ostatnými zúčastnenými verejnými úradmi – a podnikateľovi je do jednej hodiny od podania žiadosti pridelené firemné daňové číslo, číslo sociálneho zabezpečenia a IČO za plošný poplatok vo výške 360 EUR.

Ďalšou iniciatívou v roku 2007 bol program Casa Pronta, ktorý používateľom umožnil vykonať prevod vlastníctva nehnuteľnosti prostredníctvom jedného úkonu pri jednom okienku (vrátane zisťovania zaťaženia danej nehnuteľnosti). Podobne, iniciatíva pod názvom Nulová licencia znamenala, že majiteľ reštaurácie v Lisabone už nemusel vykonať 11 návštev štyroch rôznych agentúr na to, aby získal potrebné živnostenské oprávnenie. Dnes mu stačí jedno elektronické podanie.

Spolu so zjednodušením byrokracie prišli ruka v ruke verejné služby online. Portál pre elektronickú registráciu podnikov bol spočiatku dostupný len právnikom a notárom, ktorí mali potrebné oprávnenie. No v roku 2009 bol prístup udelený aj širokej verejnosti, a tak dnes môžu podnikatelia používať cartão do cidadão – identifikačnú kartu, ktorá používateľom umožňuje identifikovať sa počas využívania verejných služieb online a elektronicky podpisovať dokumenty – a tiež poskytuje prístup k portálu, na ktorom môžu podnik zaregistrovať priamo zo svojej kancelárie. Využívanie online služieb taktiež eliminovalo potrebu tlačiť papierové dokumenty a zaslať ich poštou. Spoločnosti majú na portáli podnikov neustály prístup k aktuálnym certifikátom v digitálnej podobe.

Reforma verejného sektora, aby lepšie reagoval na požiadavky verejnosti, si vyžaduje silné politické odhodlanie a podporu. Jedným z kľúčov úspechu programu SIMPLEX je skutočnosť, že ho priamo riadil predseda vlády.^c Druhým bol fakt, že sa doň úspešne zapojili aj technickí pracovníci a úradníci z rôznych vrstiev vládných úradov, ktorí sa tak cítili byť nositeľmi tejto reformy. Aby bolo možné zabezpečiť plynulú implementáciu, v spolupráci so zástupcom z každého ministerstva bola vytvorená sieť kontaktných miest programu SIMPLEX a každé dva týždne sa vykonávala kontrola napredovania tohto programu.

Desať rokov po podniknutí prvotných opatrení v rámci programu SIMPLEX bol tento program obnovený s ešte vyšším dôrazom na občiansku angažovanosť a spoluprácu. Používatelia programu SIMPLEX+ sú hnacou silou kľúčových činností prostredníctvom verejných konzultácií, propagácie po celej krajine, blogu a stránky na Facebooku, spolu so súťažou a slávnostným odovzďávaním cien za najlepšie nápady. Verejnosť môže sledovať všetky iniciatívy a ich dosah na webovej stránke <http://www.simplex.pt>.

Program SIMPLEX+ 2016 obsahoval 255 opatrení, ktoré boli zamerané na redukovanie nadbytočných krokov a eliminovanie potreby vyplňať formuláre – vrátane daňového priznania. V roku 2017 začal daňový úrad poskytovať automatický výpočet osobnej dane z príjmu pre približne milión daňových poplatníkov. Stačí, ak si daňoví poplatníci overia, či predbežné vyhlásenia k dispozícii na portáli Ministerstva financií správne odzrkadľujú ich situáciu. Nie je nutné predkladať informácie, ktoré už administratíva má, keďže medzi verejnými subjektmi došlo k dohode o zdieľaní informácií.

Vďaka zjednodušeným procesom generujú programy SIMPLEX väčšie množstvo transakcií. Aby bolo možné zabezpečiť trvalú udržateľnosť programu, jednotlivé štátne úrady musia pozorne vyhodnocovať svoje zdroje. Napríklad niektoré kancelárie programu Casa Pronta v Lisabone sú v súčasnosti preplnené a používatelia si niekedy musia rezervovať stretnutie 10 až 15 dní vopred. Takéto čakanie čiastočne narúša účel regulačného zjednodušenia.

a. Databáza *Doing Business*.

b. OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), Zjednodušenie života občanov a podnikov v Portugalsku: Zjednodušenie administratívy a elektronickej štátnej správy (Paríž: OECD, 2008). V roku 2016 udelila Európska komisia v kategórii odstraňovania byrokracie tomuto programu cenu European Enterprise Award.

c. Program SIMPLEX+ 2016. Prezentácia je dostupná na: www.simplex.gov.pt/app/files/8926586c0ad2c9a5e0cc2bd56e30987f.pdf

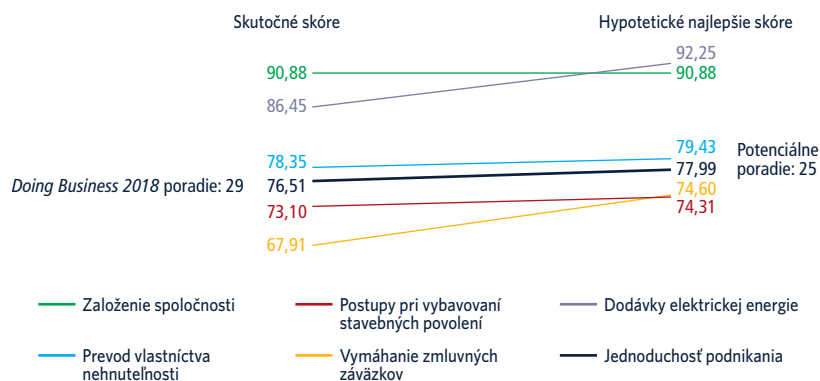
hodnotení krajiny. Ak by Lisabon prevzal všetky osvedčené postupy, ktoré existujú v ôsmich porovnávaných mestách, Portugalsko by sa dostalo na 25. miesto v

rebríčku 190 krajín, čo by bolo o štyri pozície lepšie ako v tomto roku. Portugalsko by predbehlo napríklad Španielsko a Poľsko (obrázok 1.7). Tiež by sa priblížilo

k hraničnej hodnote o približne 7 bodov pri vymáhaní zmluvných záväzkov a takmer o 6 bodov v dodávkach elektrickej energie.

OBRÁZOK 1.7 Prijatie domácich osvedčených postupov by zlepšilo pozíciu Portugalska v celosvetovom rebríčku ľahkosti podnikania o štyri miesta- na 25. miesto

Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0–100)

Zdroj: Databáza Doing Business.

Poznámka: Pre celkovú vzdialenosť k hraničnej hodnote je Portugalsko zastúpené Lisabonom. Hypoteticky najlepšie výsledky pre všetkých päť ukazovateľov v krajine sú založené na najlepších výkonoch z jednotlivých ôsmich miest. Tieto výsledky sú použité spolu s ďalšími výsledkami Lisabonu, tak ako ich meria štúdia Doing Business (získanie úveru, ochrana menšinových investorov, platenie daní, medzinárodný obchod, riešenie platovej neschopnosti), na vypočítanie hypoteticky najlepšieho skóre pre jednoduchosť podnikania a príslušné poradie v globálnom rebríčku. Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy Doing Business. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie).

Potenciál pre zlepšenie siaha za hranice Lisabonu a do ďalších miest. Portugalské mestá môžu zjednodušiť vymáhanie zmluvných záväzkov sledovaním miest Coimbra a Braga, v ktorých je tento proces najrýchlejší. V oboch mestách sú zaznamenané minimálne časové prieťahy pri vymenovaní znalca pre znalecké dokazovanie, v zisťovaní skutkového stavu a v získaní promptného dátumu pre vypočítanie. V Coimbre existuje geo-referenčný systém, výsledkom ktorého už nie sú potrebné obhliadky pre vypočítanie ceny novej prípojky do elektrickej siete, to je dobrým príkladom pre zvyšok Portugalska. Navyiac, mestá vo vnútrozemí, môžu sledovať príklad miest Funchal a Ponta Delgada, v ktorých je na mieste revíznej správy potvrdzujúcej vnútorné rozvody, potrebné iba čestné vyhlásenie, v ktorom technici potvrdia svoju zodpovednosť za danú prácu. Porto zaviedlo elektronizáciu systému pre stavebné povolenia a zverejnilo detailné pokyny pre stavebníkov, ktoré sú príkladnými pre ďalšie mestá. Mohlo by sa zaviesť aj pravidlo „mlčanie je súhlas“ s cieľom skrátiť časovú lehotu, ktorá je potrebná na schválenie projektovej dokumentácie.

Iné členské krajiny EÚ poskytujú ďalšie príklady ako sa dá zlepšiť podnikateľské prostredie. V oblasti založenia spoločnosti, by Portugalsko mohlo eliminovať požiadavku osobitného oznámenia všetkých vzniknutých pracovných pomerov, a podľa príkladu Dánska jednoducho predpokladať, že spoločnosť sa stala zamestnávateľom v čase, keď prvýkrát ohlásila vyplatenie miezd. Prípadne by spoločnosti mohli mať možnosť predložiť informácie o zmluvách uzavretých so zamestnancami pri zápise do registra ako je to napríklad v Španielsku, kde sa využíva online platforma CIRCE. Prevod vlastníctva nehnuteľnosti by portugalské úrady mohli zjednodušiť znížením nákladov (7,3 % z hodnoty nehnuteľnosti), medzi ktoré patrí daň z prevodu vlastníctva (v súčasnosti predstavuje 6,5% z hodnoty nehnuteľnosti). Táto výška poplatkov zaraďuje Portugalsko medzi šesť členských štátov EÚ s najvyššími nákladmi na prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Okrem toho by mohlo Portugalsko zvýšiť spoľahlivosť systému správy nehnuteľností zjednotením databáz, ktoré obsahujú informácie zaznamenané pozemkovým a katastrálnym úradom.

Ku zlepšeniu v oblasti vymáhania zmluvných záväzkov by Portugalsku pomohlo pokračovať v znižovaní počtu nevyriešených prípadov občianskych exekučných konaní a vo zvýšení ich efektívnosti. Jednoduché prípady vymáhania súdnymi exekútormi sú relatívne rýchle. Prepracovaním regulačného režimu, ktorým sa riadia exekútori, sa posilnil dohľad a autonómia exekútorov vo vedení exekučných konaní. Tiež sa tým upravil režim poplatkov s cieľom zlepšiť stimuly pre vymáhanie. Vďaka všetkým týmto opatreniam sa zvýšila efektívnosť vymáhania zmluvných záväzkov, no rezervy existujú najmä v činnosti súdov. Hoci počet nevyriešených prípadov za posledných päť rokov výrazne klesol, stovky tisíc prípadov ešte stále čakajú na prejednanie.

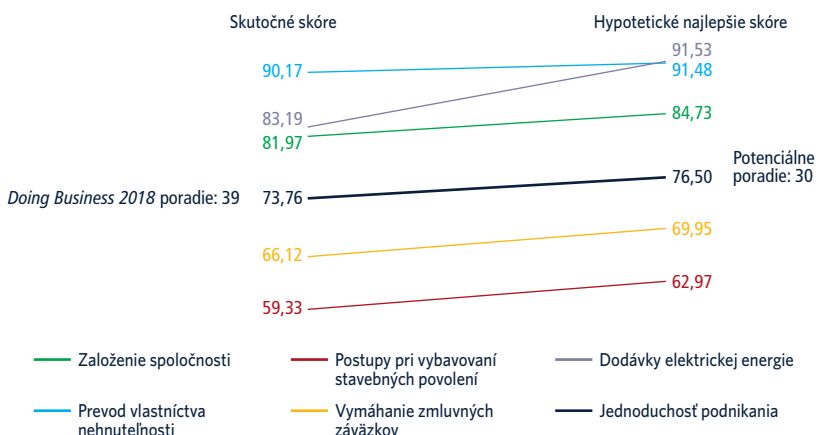
Ako zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku?

Slovensko v minulosti úspešne implementovalo reformy, sledujúc nie len trendy v EÚ, ale aj medzinárodný rebríček Doing Business. No úspešné príklady existujú aj v rámci krajiny a ich adaptácia zvýši konkurencieschopnosť jednotlivých miest. Hypoteticky, ak by slovenské mesto prevzalo všetky osvedčené postupy, ktoré sú praxou v piatich mestách tejto štúdie, zaradilo by sa na 30. miesto spomedzi 190 krajín v kvalite podnikateľského prostredia, čo by predstavovalo zlepšenie o 9 miest v porovnaní s aktuálnym umiestnením Slovenska podľa správy Doing Business 2018 (obrázok 1.8).

Ak by toto hypotetické mesto reprezentovalo Slovensko v globálnom porovnaní, zlepšenie by bolo viditeľné aj v jednotlivých ukazovateľoch. Pokiaľ ide napríklad o vymáhanie zmluvných záväzkov, skrátenie potrebného času na 635 dní, ako je to v Košiciach, by zlepšilo vzdialenosť Slovenska k hraničnej hodnote takmer o 4 body, čím by sa krajina umiestnila medzi prvých 30 krajín v oblasti vymáhania zmluvných záväzkov na svete. Podobne, ak by bol proces pripojenia nových odborných miest taký efektívny ako v Žiline, a ak by dodávky energie

OBRÁZOK 1.8 Ak by boli prevzaté všetky domáce úspešné postupy, Slovensko by postúpilo o 9 priečok v celosvetovom hodnotení ľahkosti podnikania- na 30. pozíciu

Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0–100)

Zdroj: Databáza analýzy *Doing Business*.

Poznámka: Pre celkovú vzdialenosť k hraničnej hodnote je Slovensko zastúpené Bratislavou. Hypoteticky najlepšie výsledky pre všetkých päť ukazovateľov v krajine sú založené na najlepších výkonoch z jednotlivých piatich miest. Tieto výsledky sú použité spolu s ďalšími výsledkami Bratislavy, tak ako ich meria štúdia *Doing Business* (získanie úveru, ochrana menšinových investorov, platenie daní, medzinárodný obchod, riešenie platovej neschopnosti), na vypočítanie hypoteticky najlepšieho skóre pre jednoduchosť podnikania a príslušné poradie v globálnom rebríčku. Vzdialenosť k hraničnej hodnote (DTF) naznačuje, ako ďaleko sa mesto nachádza od mesta s najlepším výsledkom, ktoré môže byť v ktoromkoľvek štáte. Meranie sa týka každého ukazovateľa analýzy *Doing Business*. Stupnica je normalizovaná od 0 do 100, kde 100 znamená hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je počet bodov vyšší, tým lepšie).

zostali také spoľahlivé, ako v Bratislave, Košiciach a v Prešove, zlepšili by vzdialenosť Slovenska od hraničnej hodnoty o viac než 8 bodov, čím by sa krajina v celosvetovom meradle umiestnila medzi prvých 15 krajín. Ostatné mestá by mohli nasledovať príklad Žiliny, kde distribučná spoločnosť zaviedla niekoľko opatrení na zvýšenie efektívnosti. Napríklad eliminovala schvaľovanie projektovej dokumentácie – a namiesto toho vopred poskytuje podrobnejšie podmienky pripojenia, čím projektanti čelia menším nejasnostiam. Revízná správa bola nahradená čestným prehlásením prostredníctvom ktorého investor potvrdzuje, že odborné miesta bolo pripravené v súlade s technickými podmienkami.

No aj v prípade, že by jednotlivé mestá vzájomne prebrali všetky domáce overené postupy, Slovensko by stále zaostávalo za väčšinou členských štátov nie len v založení spoločnosti, ale aj v procese staveného konania. Preto predstavuje hľadanie osvedčených postupov za hranicami Slovenska, či už v EÚ alebo

v iných krajinách, možnosti na zvýšenie konkurencieschopnosti.

V zjednodušení zakladania obchodných spoločností by Slovensko mohlo nasledovať príklad Českej republiky, kde minimálna výška počiatočného kapitálu predstavuje symbolickú 1 Kč, alebo príklad Portugalska, kde toto minimum neexistuje. V súčasnosti musia Slováci podnikatelia zložiť minimálne 2 500 eur, čo predstavuje 17,2 % z príjmu na obyvateľa. Táto suma patrí medzi najvyššie v EÚ. Slovensko by tiež mohlo zväziť konsolidáciu registrácie platcu DPH s registráciou platcu dane z príjmu do jedného úkonu, ktorý sa vykoná na jednotnom kontaktnom mieste. Tým by nasledovalo príklad Maďarska, kde registrácia za účelom platby DPH predstavuje jednoduché oznámenie, ktoré sa vyhotoví počas procesu registrácie spoločnosti na súde.

Slovensko by mohlo zjednodušiť vybavovanie stavebných povolení prostredníctvom niekoľkých opatrení. Mohlo by

sa posilniť postavenie autorizovaných odborníkov v rámci procesu vydávania povolení, konsolidovať jednotlivé vyjadrenia a stanoviská k projektovej dokumentácii a zaviesť elektronizáciu systému v stavebnom konaní. Aby sa zjednodušilo vymáhanie zmluvných záväzkov, Slovensko by mohlo zmierniť záťaž súdov prostredníctvom širšieho využitia alternatívneho spôsobu riešenia sporov, napríklad rozšírením typov prípadov, ktoré je možné predložiť na arbitrážne konanie, a posilnením platnosti arbitrážnych doložiek. Slovensko by tiež mohlo uľahčiť prevod vlastníctva nehnuteľnosti zavedením digitalizácie tohto procesu.

POZNÁMKY

1. Patrice Muller, Jenna Julius, Daniel Herr, Laura Koch, Viktoriya Peycheva and Sean McKiernan, *Annual Report on European SMEs 2016/2017: Zameranie sa na samostatne zárobkovú činnosť, správa vypracovaná pre Európsku komisiu* (Brusel, 2017), https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review-2016_en.
2. Thomas Farole, Issam Hallak, Peter Harasztosi and Shawn Tan, "Business Environment and Firm Performance in European Lagging Regions," Policy Research Working Paper 8281 (World Bank, Washington, DC, 2017).
3. Pozri kapitolu „O *Doing Business* a *Doing Business* v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovenská republika.“
4. Údaje obsahujú všetky spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré boli založené od júla do decembra 2017. Štatistické údaje, ktoré poskytlo Ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky.
5. „Správy o činnosti katastrof“, Ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky, 18. apríla 2018, <https://pravosudje.gov.hr/strategije-planovi-i-izvjescja/6346>.
6. Svetová banka, *Doing Business in Poland 2015* (Washington, DC: World Bank, 2015).
7. Všetky prípady na obchodnom súde v Rijeke a Osijeku v roku 2017. Údaje poskytl Ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky.
8. Údaje obsahujú všetky spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré boli založené od júla do decembra 2017. Štatistické údaje,

ktoré poskytlo Ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky.

9. Údaje obsahujú všetky nové spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré získali licenciu v roku 2016 a v prvých šiestich mesiacoch roku 2017. Štatistické údaje poskytlo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.
10. Politika súdržnosti predstavuje stratégiu EÚ na presadzovanie a podporovanie „celkového harmonického rozvoja“ členských štátov a regiónov. Politika súdržnosti EÚ, zakotvená v Zmluve o fungovaní Európskej únie (čl. 174), sa zameriava na posilňovanie hospodárskej a sociálnej súdržnosti redukovaním rozdielov v úrovniach rozvoja medzi regiónmi. Táto politika sa sústreďuje na kľúčové oblasti, ktoré EÚ pomôžu čeliť výzvam 21. storočia, aby na globálnej úrovni zostala konkurencieschopná.
11. “SIMPLEX+ 2016 Program,” presentation, <https://www.simplex.gov.pt/app/files/8926586c0ad2c9a5e0cc2bd56e30987f.pdf>.

TABUĽKA 1A.1 Potenciálne možnosti pre zlepšenie výsledkov v týchto štyroch členských krajinách EÚ

Regulačná oblasť	Česká republika	Chorvátsko	Portugalsko	Slovensko	Odporúčania v oblasti reformy	Zahrnuté ministerstvá a orgány štátnej správy ^a	
						Celoštátne	Miestne
Založenie spoločnosti	•			•	Zjednodušiť registráciu platcu DPH	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo spravodlivosti (Česká republika, Chorvátsko, Slovensko) Daňový úrad (všetky štyri krajiny) Ministerstvo vnútra (Česká republika, Slovensko) Národný štatistický úrad Ministerstvo práce resp. sociálnych vecí (všetky štyri krajiny) Finančný úrad (FINA) (Chorvátsko) 	<ul style="list-style-type: none"> Okresný a krajský súd (Česká republika, Chorvátsko, Slovensko) Živnostenský úrad (Česká republika, Slovensko) Miestne pobočky FINA, HITRO.HR (Chorvátsko)
		•		•	Znížiť alebo zrušiť požiadavku splatiť počítačový kapitál v prípade spoločností s ručením obmedzeným		
	•			•	Preskúmať, či môžu byť niektoré požiadavky pre malé a stredné podniky odstránené		
	•	•			Účasť tretích strán by mala byť voliteľná		
		•			Rezervácia názvu podniku by mala byť transparentnejšia a systematickejšia		
			•		Zjednodušiť oznámenia týkajúce sa začatia pracovného vzťahu		
	•	•		•	Zahrnúť postupy nasledujúce po zápise do obchodného registra do procesu registrácie		
	•	•		•	Vytvoríť jeden online proces pre založenie spoločnosti		
Postup pre získanie stavebného povolenia	•	•	•	•	Zaviesť alebo zlepšiť elektronický systém pre stavebné konanie	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo výstavby alebo územného rozvoja (všetky štyri krajiny) Katastrálny úrad (všetky štyri krajiny) Hrvatske Vode (Chorvátsko) Daňový úrad (Portugalsko) 	<ul style="list-style-type: none"> Odbory mestských úradov a stavebné úrady (všetky štyri krajiny) Miestne vodárne a kanalizácie (Česká republika, Chorvátsko, Slovensko)
	•	•	•	•	Objasniť a zlepšiť komunikáciu nariadení a požiadavok spojených so stavebným konaním		
	•	•	•	•	Zaviesť povinnosť poistenia, ktoré pokryje zodpovednosť za skryté vady		
	•		•	•	Zjednodušiť postupy registrácie budov zefektívnym komunikácie medzi orgánmi štátnej správy		
	•	•		•	Skonsolidovať súhlasy, stanoviská a vyjadrenia k projektovej dokumentácii		
	•			•	Zlepšiť odbornú kvalitu vedomostí o reguláciách cez kooperáciu so súkromným sektorom		
		•			Zvážiť zníženie zaťaženia podnikateľov s cieľom podporiť rozvoj infraštruktúry		
	•				Zjednotiť proces pre získanie kolaudačného rozhodnutia		
Postup pre získanie dodávok elektriny	•			•	Zjednotiť proces na získanie povolení a stanovísk od jednotlivých úradov	<ul style="list-style-type: none"> Energetický regulačný úrad (všetky štyri krajiny) Skupina HEP (Chorvátsko) Generálne riaditeľstvo pre energetiku a geológiu (Portugalsko) 	<ul style="list-style-type: none"> Mestské úrady (všetky štyri krajiny) Firmy zabezpečujúce elektroinštaláciu (všetky štyri krajiny) Komora inžinierov a projektantov (všetky štyri krajiny) Distribučné spoločnosti (Česká republika, Portugalsko, Slovensko) Regionálne riaditeľstvo pre hospodárstvo a dopravu (Portugalsko) Regionálne riaditeľstvo pre energetiku (Portugalsko)
	•	•	•	•	Zjednodušiť proces pre získanie povolenia na výkopové práce		
		•			Zlepšiť spoľahlivosť dodávok elektrickej energie		
	•	•		•	Znížiť náklady spojené s vybavovaním novej prípojky		
				•	Nahradiť schvaľovanie projektovej dokumentácie poskytnutím podrobných technických podmienok		
			•		Nahradiť revíznú správu čestným vyhlásením o splnení technických podmienok		
			•		Zrušiť miestne zisťovanie a obhliadku stavby s cieľom, ktoré determinovali technické podmienky a cenu prípojky		

TABUĽKA 1A.1 Potenciálne možnosti pre zlepšenie výsledkov v týchto štyroch členských krajinách EÚ (pokračovanie)

Regulačná oblasť	Česká republika	Chorvátsko	Portugalsko	Slovensko	Odporúčania v oblasti reformy	Zahrnuté ministerstvá a orgány štátnej správy ^a	
						Celoštátne	Miestne
Prevod vlastníctva nehnuteľností	•	•			Zaviesť registráciu v zrýchlenom konaní	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo spravodlivosti (Chorvátsko) Úrad geodézie, kartografie a katastra (Česká republika, Slovensko) Inštitút registratúr a notárov (Portugalsko) Daňový úrad (Chorvátsko, Portugalsko) 	<ul style="list-style-type: none"> Katastrálny úrad (Česká republika, Chorvátsko, Slovensko) Miestny súd (Chorvátsko)
		•			Interným prepojením jednotlivých orgánov štátnej správy aktualizovať miestne pravidlá a platné zákony		
			•		Zvážiť zníženie dane za prevod nehnuteľnosti		
	•	•		•	Zaviesť štandardizované vzorové zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti a zvážiť voliteľnosť pre notárske a advokátske služby		
	•	•	•	•	Vytvoriť alebo zefektívniť elektronickú platformu na prevod vlastníctva nehnuteľnosti		
Vymáhanie zmluvných záväzkov	•	•	•	•	Pokračovať v hodnotení interných súdnych procesov za účelom skrátiť časové lehoty a znížiť počet nevybavených prípadov	<ul style="list-style-type: none"> Ministerstvo spravodlivosti (všetky štyri krajiny) Najvyšší súd (všetky štyri krajiny) 	<ul style="list-style-type: none"> Okresný súd (Česká republika, Slovensko) Miestny súd (Chorvátsko) Prvostupňový súd (Portugalsko)
	•	•	•	•	Presadiť využívanie alternatívneho riešenia sporov		
	•	•	•	•	Stanoviť zákonnú lehotu pre udeľovanie odročení		
	•	•			Zlepšiť alebo zaviesť zrýchlené postupy na vymáhanie malých nárokov		

Poznámka: Všetky odporúčania týkajúce sa reforiem sú uvedené v časti „Čo sa dá zlepšiť?“ zodpovedajúcej kapitoly.

a. Tento zoznam zahŕňa iba hlavné ministerstvá a miestne orgány relevantné pre každú z jednotlivých oblastí, nevylučujúc potrebu zapojenia ďalších orgánov.

Založenie spoločnosti

HLAVNÉ ZISTENIA

- Jednoduchosť založenia spoločnosti sa výrazne líši medzi mestami porovnávanými v Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku. Medzi mestami v Portugalsku sa však v postupe založenia spoločnosti nevyskytujú žiadne odchýlky.
- Ak by Split, namiesto Záhrebu, reprezentoval Chorvátsko v celosvetovom hodnotení *Doing Business*, týkajúcom sa jednoduchosti založenia spoločnosti, tak by Chorvátsko postúpilo o 22 miest, z 87. miesta na 65 miesto. V Splite sa viac ako polovica nových spoločností s ručením obmedzeným zakladá prostredníctvom celoštátnej služby, čo zjednodušuje založenie spoločnosti. V Záhrebe sa väčšina zakladateľov spoločností rozhodne zaregistrovať svoju spoločnosť osobne na súde.
- Založenie spoločnosti v Českej republike alebo na Slovensku môže trvať v rozpätí medzi dvoma týždňami (ako v Olomouci, Prešove a v Žiline) až po takmer jeden mesiac (ako v Prahe a Bratislave). Odchýlka je spôsobená najmä v rozdieloch týkajúcich sa efektívnosti regionálnych pobočiek daňového úradu pri vydávaní identifikačného čísla pre daň z pridanej hodnoty.
- Všetky štyri krajiny zaviedli elektronické podanie pre registráciu, resp. zápis spoločnosti. S výnimkou Portugalska sa však proces nedá úplne dokončiť online – pretože zakladatelia spoločností musia ešte vždy dodať alebo vyzdvihnúť viaceré dokumenty v papierovej forme.

Každým rokom zakladajú milióny podnikateľov v rámci Európskej únie nové obchodné spoločnosti. Môže ísť o podniky zahrňujúce dľažobnú spoločnosť v meste Porto, malé kníhkupectvo v Plzni s menej ako 15 zamestnancami, či veľkú lodnú spoločnosť v Splite s viac ako 100 zamestnancami alebo spoločnosť s informačnými technológiami v Košiciach so ziskom viac ako 20 miliónov eur ročne. Malé a stredné podniky tvoria 9 z 10 spoločností a vytvárajú dve z troch pracovných miest v EÚ.¹ Takéto podnikanie pomáha rastu ekonomiky EÚ, vytvára pracovné miesta a podporuje inovácie. Nie je prekvapujúce, že podpora podnikania a vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia je zámerom pre mnohé členské štáty EÚ.

Zjednodušenie formálnych postupov týkajúcich sa založenia spoločnosti, ktoré sú často prvými, ktorých súlad musia spoločnosti dodržať, je v popredí tohto úsilia. *Doing Business* zaznamenalo v priebehu posledných desiatich rokov

nie menej ako 66 reforiem v členských štátoch EÚ s cieľom uľahčiť začatie podnikania.² V skutočnosti všetky členské štáty, s výnimkou dvoch, implementovali v tomto období aspoň jednu takúto reformu.³ Výsledky na úrovni krajiny ukazujú dôležitosť tohto úsilia. Reformy týkajúce sa registrácie spoločností znížili v Portugalsku čas a náklady pre založenie spoločnosti, čo viedlo k zvýšeniu počtu začínajúcich podnikov o 17% a k zvýšeniu počtu nových pracovných miest vytvorených mesačne na 100 000 obyvateľov o 7. Okrem toho môžu reformy vytvoriť lepšie prostredie pre usilujúcich sa podnikateľov: po ich implementácii boli nové začínajúce podniky vlastnené skôr ženami a mali tendenciu byť menšími a vedenými podnikateľmi s menšími skúsenosťami a vzdelaním.⁴ Výsledky na regionálnej úrovni pre Taliansko poskytujú podobné dôkazy: v provinciách s dlhším postupom založenia spoločnosti je založených menej spoločností ako v tých, ktoré majú efektívnejší proces.⁵

AKO FUNGUJE ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI V ŠTYROCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

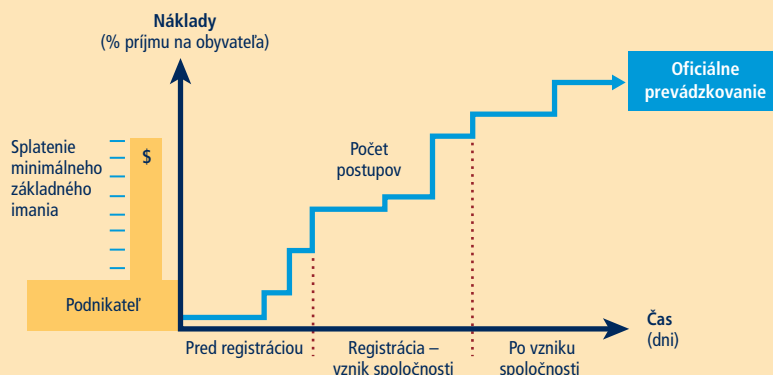
Všetky štyri krajiny, ktoré zahŕňa táto štúdia, majú proces pre začatie podnikania zložitejší než je priemer v EÚ (obrázok 2.1). Založenie spoločnosti pozostáva z ôsmich postupov v Českej republike, na Slovensku a vo väčšine porovnávaných miest v Chorvátsku, zatiaľ čo v Rijeke (Chorvátsko) je to sedem postupov a šesť postupov v Portugalsku a Splite (Chorvátsko). Európsky priemer predstavuje päť postupov. Belgicko, Estónsko, Fínsko, Írsko a Švédsko regulujú začatie podnikania prostredníctvom len troch postupov.

Proces založenia spoločnosti je v Českej republike a na Slovensku relatívne pomalý, ale lacný. V Portugalsku je proces rýchly a relatívne lacný. V Chorvátsku je situácia viac rôznorodá. Registrácia podniku trvá menej ako týždeň vo všetkých porovnávaných mestách v Portugalsku a v Splite (Chorvátsko). V Záhrebe (Chorvátsko) a medzi mestami porovnávanými v Českej republike a na Slovensku trvá v priemere takmer tri týždne. Medzi členskými štátmi EÚ má dlhší proces založenia spoločnosti len Poľsko, Bulharsko a Rakúsko.

Priemerné náklady na založenie spoločnosti v Chorvátsku, ktoré dosahujú 7,3% príjmu na obyvateľa, sú sedemnásobkom priemeru v Českej republike a na Slovensku a viac ako dvojnásobkom priemeru EÚ - 3,4%, čo je hodnota, ktorá zahŕňa najvyššie hodnotené krajiny, ktorými sú Slovinsko (bez nákladov) a Írsko (0,2%). Asi 90% nákladov v Chorvátsku predstavujú notárske poplatky za vypracovanie zakladateľskej listiny a prípravu ďalších zakladajúcich dokumentov. Okrem toho podnikateľa na Slovensku musia zložiť sumu vo výške 2 500 EUR a podnikateľa v Chorvátsku 10 000 EUR (1 344 EUR) ako minimálne základné imanie. V Českej republike sa vyžaduje iba symbolická suma (1 Kč). V Portugalsku

ČO MERIA ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI?

Doing Business zaznamenáva všetky postupy, oficiálne požadované alebo bežne vykonávané v praxi, aby podnikateľ začal a oficiálne prevádzkoval priemyselnú alebo obchodnú činnosť ako aj čas a náklady na dokončenie týchto postupov a požiadavku na splatenie minimálneho základného imania (pozri obrázok). Aby boli údaje porovnateľné medzi rôznymi miestami, *Doing Business* používa štandardizovanú spoločnosť s ručením obmedzeným, 100% vlastnenú domácimi subjektmi, ktorá má päť vlastníkov - spoločníkov, počiatočný kapitál rovnajúci sa 10-násobku príjmu na obyvateľa, ktorá sa angažuje vo všeobecných priemyselných alebo obchodných činnostiach a zamestnáva okolo 10 až 50 ľudí v prvom mesiaci prevádzky.

OBRÁZOK 2.1 Vo všetkých 25 mestách je proces začatia podnikania zložitejší ako je priemer EÚ - v niektorých prípadoch je však aj rýchlejší alebo lacnejší

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

a. Tri ďalšie členské štáty EÚ nemajú požiadavku na minimálne základné imanie: Cyprus, Holandsko a Spojené kráľovstvo. Ďalších päť má požiadavku vo výške menej ako 0,1% príjmu na obyvateľa: Bulharsko, Francúzsko, Grécko, Taliansko a Lotyšsko.

neexistuje žiadna požiadavka týkajúca sa splatenia minimálneho základného imania.

Z popisu podmienok týkajúcich sa začatia podnikania a procedurálnych krokov, ktorým čelia spoločnosti v štyroch krajinách vyplýva, že Portugalsku sa podarilo zefektívniť a integrovať väčšinu takýchto postupov do jedného kontaktného miesta (tabuľka 2.1). Napriek tomu proces začatia podnikania stále vyžaduje tri samostatné oznámenia o začatí pracovného pomeru (pozri formalitu 13 v tabuľke 2.1). V troch

zo štyroch krajín je registrácia dane z príjmu (pozri formalitu 6 v tabuľke 2.1) spojená so zápisom v obchodnom registri. V Českej republike sa však musia spoločnosti na tento účel registrovať samostatne. Na Slovensku musia zakladatelia spoločností získať potvrdenie z daňového úradu pred podaním návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra. V Chorvátsku bola nedávno zákonom zrušená požiadavka mať pečiatku spoločnosti, avšak väčšina novozaložených spoločností si pečiatku zabezpečila, pretože v praxi je stále potrebná.

Vo všetkých štyroch krajinách môžu byť návrhy na zápis obchodných spoločností a daňové žiadosti podané elektronicky použitím elektronických podpisov, elektronickej identifikácie (e-ID) alebo elektronickej schránok. V Chorvátsku je však potrebné po podaní elektronickej žiadosti, príp. návrhu doložiť dokumenty v papierovej podobe. Po ukončení procesu registrácie, resp. zápisu spoločnosti do príslušného registra, väčšina spoločností v Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku obdrží papierovú podobu svojich obchodných a daňových

TABUĽKA 2.1 Portugalsku sa podarilo zefektívniť a začleniť väčšinu postupov týkajúcich sa začatia podnikania a procesných krokov do jedného kontaktného miesta

Postupy	Česká republika	Chorvátsko	Portugalsko	Slovensko
1. Overenie obchodného mena	Áno	Rezervácia sa vykonáva vo väčšine prípadov	Zahrnuté v bode 5	Áno
2. Notárske overenie dokumentov spoločnosti	Áno	Áno	n.a.	Áno alebo overenie na matrike
3. Potvrdenie z daňového úradu pre zakladateľov spoločnosti	n.a.	n.a.	n.a.	Áno
4. Osvedčenie o živnostenskom oprávnení	Áno	n.a.	n.a.	Áno
5. Registrácia/Zápis spoločnosti	Áno	Áno	Áno	Zahrnuté v bode 4
6. Registrácia na daň z príjmov	Áno	Zahrnuté v bode 5	Zahrnuté v bode 5	Zahrnuté v bode 4
7. Registrácia na účely daň z pridanej hodnoty (DPH)	Zahrnuté v bode 6	Áno/oznámenie/	Áno/štandardne/	Áno
8. Otvorenie bankového účtu	Áno	Áno	Áno	Áno
9. Pečiatka spoločnosti	n.a.	Áno ^a	n.a.	n.a.
10. Štatistická registrácia	n.a.	Áno ^a	Zahrnuté v bode 5	n.a.
11. Registrácia pre účely sociálneho zabezpečenia alebo dôchodku	Áno	Áno	Zahrnuté v bode 5	Áno
12. Registrácia na účely zdravotného postenia	Áno	Zahrnuté v bode 11	n.a.	Áno
13. Registrácia zamestnancov	Zahrnuté v bode 11 a 12	Zahrnuté v bode 11	Tri osobitné oznámenia ^b	Zahrnuté v bode 11 a 12

Zdroj: Doing Business databáza

Poznámka: n.a. - neaplikuje sa

a. Ak sa vykoná pomocou služby HITRO.HR („jednotné kontaktné miesto“), postup sa môže zahrnúť do postupu 5: registrácia/zápis spoločnosti.

b. V prípade sociálneho zabezpečenia, poistenia pre prípad pracovného úrazu zamestnancov a pracovné kompenzačné fondy (FCT a FGCT).

dokumentov, ktoré potrebujú v budúcich vzťahoch s verejnými alebo súkromnými subjektami. V Portugalsku sa nevydávajú žiadne papierové dokumenty. Namiesto toho sa spoločnostiam vydáva kód (s možnosťou obnovy za poplatok), aby mohli získať prístup k ich registračným dokumentom online.

Využívanie služieb notárov, právnikov, účtovníkov sa v procese založenia spoločnosti medzi štvoricou krajín podstatne líši. V Chorvátsku a v Českej republike si musia spoločnosti zabezpečiť notára, ktorý vypracuje a osvedčí dokumenty spoločnosti. Takáto požiadavka neexistuje v Portugalsku, kde sú štandardné dokumenty pre vznik spoločnosti verejne dostupné. Na Slovensku môžu byť podpisy osvedčené, buď notárom alebo na matrike.

V Portugalsku musí proces daňovej registrácie pre novovzniknutú spoločnosť dokončiť autorizovaný účtovník. Chorvátsko je jedinou krajinou zo štyroch

krajín, ktorá vymedzuje prístup k svojmu online systému registrácie spoločnosti (notárom a zamestnancom jednotného kontaktného miesta). V Českej republike majú notári privilegovaný prístup k online systému registrácie spoločnosti – elektronická registrácia pomocou zjednodušenej notárskej zápisnice je najrýchlejšia a trvá iba jeden deň – avšak verejnosť môže rovnako využiť aj prístup k elektronickej platforme.

Väčšina porovnávaných postupov môže byť dokončená v krátkom čase (jeden až tri dni) v súlade so zákonnými lehotami, ktoré sa jednotne uplatňujú v jednotlivých krajinách. Jedinou výnimkou je registrácia dane z pridanej hodnoty (DPH) v Českej republike a na Slovensku: žiadosti sa hodnotia z hľadiska rizika, posúdenia spôsobilosti a zámeru žiadateľov vykonávať činnosti podliehajúce DPH – postup, ktorý môže trvať jeden až tri týždne. Oproti tomu predstavuje v Chorvátsku registrácia na účely platcu

DPH jednoduché oznámenie a všetky spoločnosti sú štandardne registrované na DPH.⁶

Spomedzi 25 miest porovnávaných v tejto štúdii je najjednoduchšie založenie spoločnosti v ôsmich portugalských mestách a najťažšie v Prahe (Česká republika), v Záhrebe (Chorvátsko) a v Bratislave (Slovensko) (tabuľka 2.2). Medzi mestami porovnávanými v Portugalsku neexistujú žiadne odchýlky. Existujú však podstatné rozdiely medzi mestami v ostatných troch krajinách. V Českej republike a na Slovensku sú odchýlky spôsobené rozdielmi v efektívnosti medzi regionálnymi daňovými úradmi pri vydávaní identifikačného čísla pre daň z príjmov a pre daň z pridanej hodnoty. V Chorvátsku sú rozdiely spôsobené tým, ako sa spoločnosti registrujú. V Splitte a Rijeke, ktoré sú krajinami s najlepším hodnotením sa polovica alebo viac spoločností registruje pomocou služby, ktorá v ich mene vykonáva niekoľko postupov s cieľom poskytnúť

TABUĽKA 2.2 Založenie spoločnosti v Českej republike, Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku - kde je to jednoduchšie?

Mesto (Krajina)	Poradie	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Postupy (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Splatené minimálne základné imanie (% z príjmu na obyvateľa)
Braga (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Coimbra (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Evora (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Faro (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Funchal (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Lisabon (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Ponta Delgada (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Porto (Portugalsko)	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Split (Chorvátsko)	9	89,55	6	6	7,4	12,5
Rijeka (Chorvátsko)	10	87,59	7	8	7,4	12,5
Olomouc (Česká republika)	11	85,56	8	16,5	1,0	0,0
Ústí nad Labem (Česká republika)	11	85,56	8	16,5	1,0	0,0
Osijek (Chorvátsko)	13	85,50	8	10,5	7,3	12,5
Varaždin (Chorvátsko)	14	85,38	8	11	7,3	12,5
Ostrava (Česká republika)	15	85,31	8	17,5	1,0	0,0
Prešov (Slovensko)	16	84,73	8	15,5	1,1	17,2
Žilina (Slovensko)	16	84,73	8	15,5	1,1	17,2
Brno (Česká republika)	18	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Liberec (Česká republika)	18	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Plzeň (Česká republika)	18	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Trnava (Slovensko)	21	83,98	8	18,5	1,1	17,2
Košice (Slovensko)	22	83,72	8	19,5	1,1	17,2
Praha (Česká republika)	23	83,55	8	24,5	1,0	0,0
Záhreb (Chorvátsko)	24	82,49	8	22,5	7,2	12,5
Bratislava (Slovensko)	25	81,97	8	26,5	1,1	17,2

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Poradie je založené na priemernej vzdialenosti k hraničnej hodnote pre postupy, čas, náklady t.j. minimálne základné imanie spojené so založením spoločnosti. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je určená v rozsahu od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je skóre vyššie, tým lepšie). Podrobnejšie informácie nájdete v kapitole „O Doing Business a Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko“. Údaje pre Bratislavu, Lisabon, Prahu a Záhreb boli revidované od vydania publikácie Doing Business 2018. Kompletný súbor údajov nájdete na webovej stránke Doing Business na adrese <http://www.doingbusiness.org>. V Chorvátsku sú údaje pre Split a Rijeku, týkajúce sa registrácie spoločnosti, zachytené pomocou služieb HITRO.HR. Údaje pre Záhreb zachytávajú osobnú registráciu na súde, zatiaľ čo údaje o Osijeku a Varaždine zachytáva elektronická registrácia.

jednoduchšie a rýchlejšie začatie podnikania; v ostatných mestách využíva tento spôsob menej ako polovica spoločností.

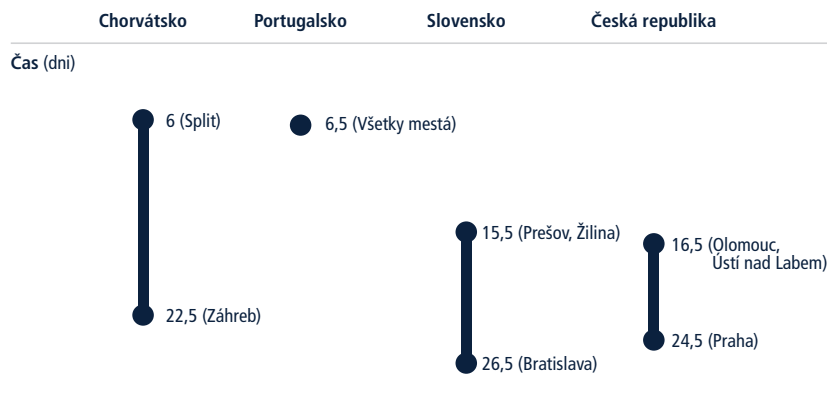
Ako sa líši proces v rámci Českej republiky?

V rámci všetkých siedmich skúmaných miest v Českej republike pozostáva

postup založenia spoločnosti z ôsmich rovnakých postupov pri nákladoch 1% z príjmu na obyvateľa. Proces založenia spoločnosti trvá najdlhšie v hlavnom meste, a to skoro mesiac, pričom v Olomouci a Ústí nad Labem trvá o osem dní menej (obrázok 2.2).

Prvým krokom je zabezpečenie notára, pretože všetky spoločnosti s ručením obmedzeným musia byť založené vo forme notárskej zápisnice. V jednoduchých prípadoch je poplatok za prípravu notárskej zápisnice paušálne vo výške 2 000 Kč (EUR 78,83). Pri väčších spoločnostiach je cena stanovená ako percento z

OBRÁZOK 2.2 Čas potrebný na založenie spoločnosti sa výrazne odlišuje medzi mestami v Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku

Zdroj: Doing Business databáza.

počiatočného základného imania spoločnosti. Notári majú tiež zákonnú právomoc zapísať, resp. zaregistrovať spoločnosť priamo do obchodného registra bez následných doplnení alebo overovania súdnymi úradníkmi. Registráciu spoločnosti prostredníctvom notára online sa možno vyhnúť povinnosti zaplatiť súdny poplatok vo výške 6 000 Kč (236,50 EUR) – namiesto toho je odmena notára vo výške 1 300 Kč (51,24 EUR) – a tento postup zaručuje, že proces založenia spoločnosti bude dokončený v ten istý deň.

Hlavným faktorom, ktorý viedol k odchýlke v čase medzi siedmimi mestami, je daňová registrácia. Registrácia dane z príjmov zvyčajne trvá jeden až päť dní. Žiadatelia však môžu čakať 10 dní na to, aby boli zapísaní na účely dane z príjmov a DPH v Olomouci a Ústí nad Labem – a 18 dní v Prahe, kde je najvyšší počet žiadostí. Daňový orgán vykoná hodnotenie majetku spoločnosti, priestorov a podnikateľských zámerov spoločnosti a v prípade potreby iniciuje vypočutie na zabezpečenie zistenia toho, že zakladatelia nemajú žiadnu históriu, ktorá by mohla vyvolať otázky týkajúce sa rizika.

Spoločnosť vykonávajúca všeobecné obchodné alebo priemyselné činnosti musí taktiež získať oprávnenie na svoju činnosť. Živnostenský úrad musí dokončiť proces registrácie do piatich pracovných dní a zvyčajne tak urobí za

jeden deň (ako v Ostrave) alebo za dva, za poplatok 1 000 Kč (39,42 EUR). Nové spoločnosti sa tiež musia registrovať na účely sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia.

Podnikatelia môžu súčasne žiadať viacero z týchto registrácií prostredníctvom služieb ponúkaných na kontaktných miestach verejnej správy – Czech POINT (integrované centrá verejnej správy, ktoré sa nachádzajú na poštách po celej krajine). Avšak väčšina podnikateľov dáva prednosť podaniu žiadosti na každý úrad osobitne, nakoľko zamestnanci pracujúci v Czech POINT-och môžu mať nedostatočné znalosti zákonov a iných právnych predpisov upravujúcich každú registráciu a poskytujú málo usmernení k žiadostiam. Okrem toho predkladanie žiadostí prostredníctvom Czech POINT zahŕňa dodatočný poplatok a dokumenty sa zasielajú príslušným orgánom klasickou poštou. Podávanie spoločných žiadostí teda neušetrí ani peniaze, ani čas.

Ako sa proces líši v rámci Chorvátska?

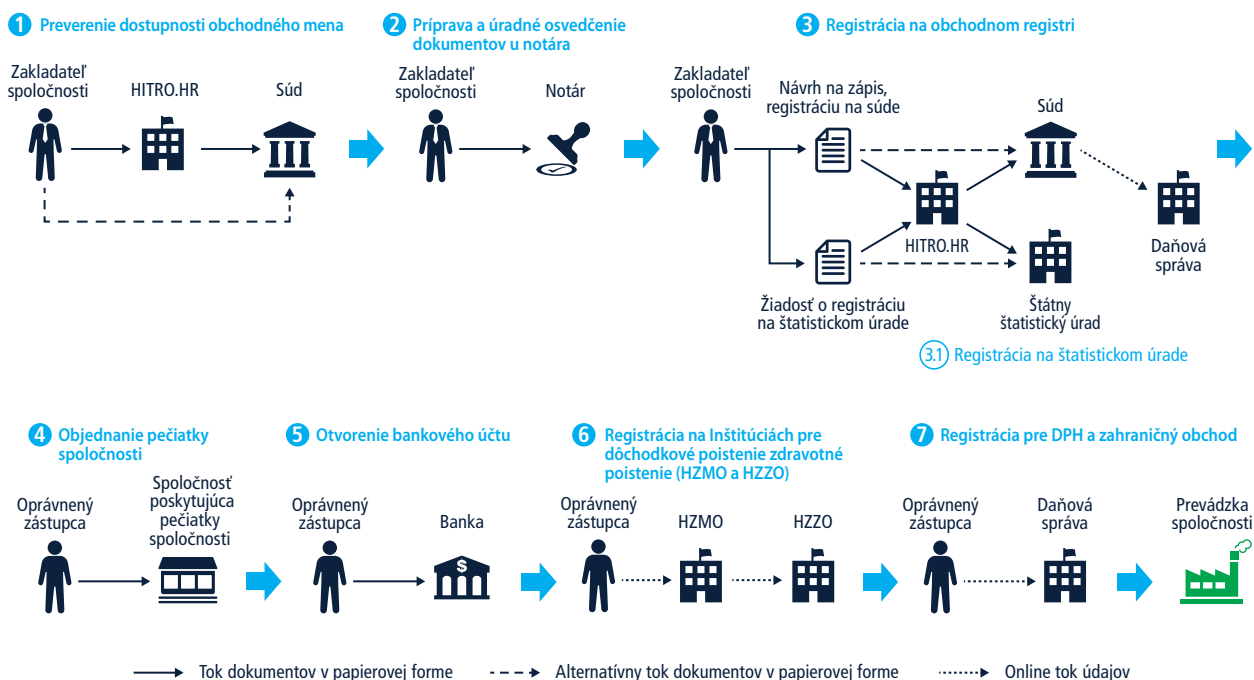
Do registrácie spoločnosti v Chorvátsku sa zapája viacero orgánov a subjektov – register súdu, notári, banky, HITRO. HR (jednotné kontaktné miesto), štátny štatistický úrad, daňová správa, inštitút pre dôchodkové poistenie a inštitút pre zdravotné poistenie (obrázok 2.3).

Chorvátski podnikatelia majú rôzne možnosti ako registrovať novú spoločnosť. Môžu využívať službu HITRO.HR, ktorá je k dispozícii vo všetkých veľkých chorvátskych mestách na pobočkách zriadených v kanceláriách Finančnej agentúry (FINA), verejného subjektu poskytujúceho finančné sprostredkovanie a služby informačných technológií. Na dokončenie procesu registrácie spoločnosti v ich mene môžu využiť služby notára alebo môžu registráciu vykonať priamo v obchodnom registri. Návrhy na zápis, resp. registráciu spoločnosti sa môžu zasielať elektronicky prostredníctvom systému online registrácie iba prostredníctvom notárov alebo úradníkov služby HITRO.HR. Bez ohľadu na to, akú možnosť si podnikatelia zvolia, zakladateľské dokumenty musia byť úradne osvedčené a požadované dokumenty musia byť predložené v papierovej podobe registrovanému súdu.

Z piatich skúmaných miest je Záhreb jediný, v ktorom väčšina spoločností s ručením obmedzeným nevznikla použitím elektronickej služby registrácie spoločností – hoci osobná registrácia na súde trvá dlhšie (14 dní, pričom online registrácia trvá v priemere 3 dni). Založenie spoločnosti v Záhrebe vyžaduje osem postupov a trvá viac ako tri týždne.

HITRO.HR sa používa pri založení polovice alebo viac ako polovice nových spoločností s ručením obmedzeným v Splite a Rijeke, čo uľahčuje založenie spoločnosti. Využívanie týchto služieb je v ostatných troch mestách nižšie (obrázok 2.4). Keď podnikatelia používajú HITRO.HR, úradníci môžu dokončiť registráciu na štátnom štatistickom úrade v ich mene a bez potreby samostatnej žiadosti, čím sa odstraňuje jeden postup v rámci založenia spoločnosti. Navyše, v Splite si väčšina žiadateľov taktiež objedná pečiatku spoločnosti prostredníctvom služby HITRO.HR, ktorá uzavrela zmluvu s miestnym výrobcou pečiatok a tak sa podnikatelia vyhnú samostatnej návšteve súkromného predajcu.

OBRÁZOK 2.3 Registrácia spoločností v Chorvátsku zahŕňa sa spája viacero orgánov a subjektov

Zdroj: "Summary Note—Policy Options for Reforming the Business Entry Regime" (Skupina Svetovej banky, Washington, DC, október 2017).

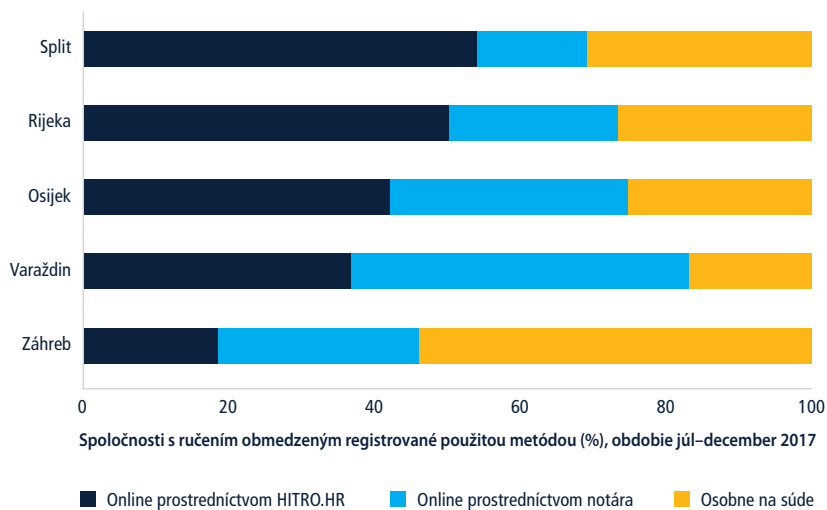
Ako znázorňujú údaje pre Split, pre dokončenie procesu založenia spoločnosti prostredníctvom služby HITRO.HR sa vyžaduje iba šesť postupov v a šesť dní. Ak by Split, namiesto Záhrebu,

reprezentoval v celosvetovom hodnotení ľahkosti založenia spoločnosti *Doing Business* Chorvátsko, tak by krajina postúpila o 22 miest, z 87 miesta na 65 miesto.

Pretrvávajúce problémy môžu obmedziť využívanie služieb HITRO.HR. Chorvátski úradníci môžu pomôcť podnikateľom pri vykonávaní niektorých krokov potrebných na dokončenie registrácie spoločnosti, avšak v iných úkonoch majú obmedzené právomoci. Napríklad služba HITRO.HR nemá právomoc vybavovať registrácie v mene svojich klientov s niektorými zainteresovanými orgánmi, napríklad daňovou správou a Inštitúti pre dôchodkové poistenie a zdravotné poistenie. Požiadavka na vypracovanie a úradne osvedčenie zakladateľských dokumentov zo strany notára môže znižovať príťažlivosť HITRO.HR služieb pre podnikateľov, ktorí sa často namiesto toho rozhodnú dokončiť proces registrácie spoločnosti pomocou notárov.

Ďalšie rozdiely medzi mestami pramenia z úvahy sudcov v procese registrácie spoločnosti, čo vedie k rozdielom v praxi. Zoberme si jednoduchý proces výberu obchodného mena spoločnosti. Dostupnosť obchodného mena spoločnosti je možné bezplatne skontrolovať

OBRÁZOK 2.4 HITRO.HR sa používa pri registrácii polovice alebo viac ako polovice nových spoločností s ručením obmedzeným v Splite a Rijeke

Zdroj: Štatistika poskytuje ministerstvo spravodlivosti Chorvátska.

online. Ale kvôli chýbajúcim jasným usmerneniam pre obchodné mená a uváženia súdneho orgánu je v Záhrebe zamietnutých viac ako 30% žiadostí týkajúcich sa obchodného mena - hoci miera odmietnutia je nižšia ako vo zvyšku krajiny.⁸ Aby sa zabránilo odmietnutiu a potrebe prepracovania dokumentov, väčšina podnikateľov, zakladajúcich novú spoločnosť s ručením obmedzeným v Záhrebe alebo v Osijeku, sa rozhodne rezervovať názov spoločnosti pred vznikom spoločnosti. Získanie súdneho rozhodnutia týkajúceho sa obchodného mena spoločnosti môže trvať dva až päť dní. Vo Varaždine, kde je miera odmietnutia nižšia, je obchodné meno spoločnosti rezervované vopred iba pre pätinu vznikajúcich spoločností s ručením obmedzeným.⁹

Ďalší rozdiel medzi mestami je v čase potrebnom na získanie konečného rozhodnutia súdu o registrácii spoločnosti. Súd je povinný v zmysle právnych predpisov zaregistrovať, resp. zapísať spoločnosť do 24 hodín, ak je návrh podaný elektronicky (alebo do 15 dní, ak je podaný osobne). Po elektronickom podaní však musí nasledovať predloženie originálnych dokumentov v papierovej podobe. Po obdržaní písomnej dokumentácie, súd pripraví a doručí svoje konečné rozhodnutie, ktoré spoločnosť musí mať v papierovej podobe pre budúcu komunikáciu s verejnými alebo súkromnými subjektami (napr. daňová správa, štátny štatistický úrad a banky). Získanie konečného rozhodnutia súdu môže trvať medzi jedným dňom v Splite a štyrmi dňami vo Varaždine.¹⁰

Náklady na založenie spoločnosti sa v Chorvátsku pohybujú v rozsahu od 7,2% z príjmu na obyvateľa v Záhrebe do 7,4% v Splite a Rijeke. Rozdiel je spôsobený poplatkami za služby HITRO. HR. Dokonca aj v prípade, že podnikatelia nepoužijú pre registráciu spoločnosti HITRO.HR, podnikatelia z miest iných ako Záhreb musia navštíviť HITRO.HR za účelom žiadosti o štatistické číslo, pretože štátny štatistický úrad nemá pobočky mimo hlavného mesta.¹¹

Ako sa líši proces v rámci Portugalska?

Portugalsko má jeden z najrýchlejších procesov založenia spoločnosti v EÚ. Centralizovaná databáza obchodného registra v Portugalsku umožňuje aby spoločnosť vznikla kdekoľvek v krajine bez ohľadu na to, kde je založená. Založenie spoločnosti zahŕňa vo všetkých ôsmich skúmaných mestách šesť rovnakých postupov, ktoré trvajú približne týždeň, a ktoré stoja 360 EUR (čo zodpovedá 2,1% z príjmu na obyvateľa). Väčšina úkonov môže byť dokončená na mieste, hoci v Lisabone a Porte je potrebné dohodnúť si vybavenie na jednotnom kontaktnom mieste - Empresa na Hora („on the spot“ spoločnosť) vopred.¹² Kontroly sú vykonávané neskôr. Šesť postupov zahŕňa založenie spoločnosti na jednotnom kontaktnom mieste (obrázok 2.5), otvorenie bankového účtu, informovanie daňového úradu o začatí činnosti a registráciu zamestnancov v troch rôznych subjektoch - sociálne zabezpečenie, poistenie pre prípad pracovného úrazu zamestnancov a pracovné kompenzačné fondy (FCT a FGCT).

Tento proces však nebol vždy takýto jednoduchý. Registrácia spoločnosti si vyžadovala návštevu viacerých orgánov štátnej správy, dokončenie 11 postupov, prípravu 20 formulárov a dokumentov, čakanie po dobu asi dva a pol mesiaca a poplatky rovnajúce sa 13,5% z príjmu na obyvateľa.¹³ Zmena nastala v roku 2006, keď vláda implementovala program Empresa na Hora, ako súčasť rozsiahlejšej iniciatívy administratívneho zjednodušenia a elektronickej verejnej správy (SIMPLEX). Program zaviedol predbežne schválené spoločenské zmluvy (ktoré zrušili zákonnú povinnosť zaobstaráť verejné listiny alebo notárske úkony), podstatne znížil administratívne poplatky, vytvoril zoznamy predbežne schválených obchodných mien spoločností a odstránil neaktuálne formality, ako je registrácia firemných kníh. V súčasnosti môže podnikateľ použitím predbežne schváleného obchodného mena a štandardnej spoločenskej zmluvy založiť spoločnosť

na jednom kontaktnom mieste v priebehu jednej alebo dvoch hodín. Všetky informácie sa automaticky zdieľajú medzi zúčastnenými orgánmi štátnej správy (register, sociálne zabezpečenie, daňový orgán).

Okrem toho sa registrácia spoločnosti presunula online - vďaka zavedeniu nového identifikačného dokumentu, ktorý umožňuje občanom identifikovať sa pri používaní verejných služieb online, ako aj elektronicky podpísať dokumenty. Právnicki, notári a bežní občania majú prístup k portálu Empresa Online a môžu dokončiť proces registrácie spoločnosti bez toho, aby opustili svoje kancelárie alebo bez akýchkoľvek papierových dokumentov. Okrem toho spoločnosť Empresa Online poskytuje spoločnostiam trvalý prístup k aktuálnym osvedčeniam a iným firemným dokumentom, čím eliminuje potrebu papierovej formy. Ak si verejné alebo súkromné subjekty vyžadujú takéto dokumenty od spoločnosti, táto spoločnosť môže jednoducho poslať kód, ktorý im k nim umožní prístup.

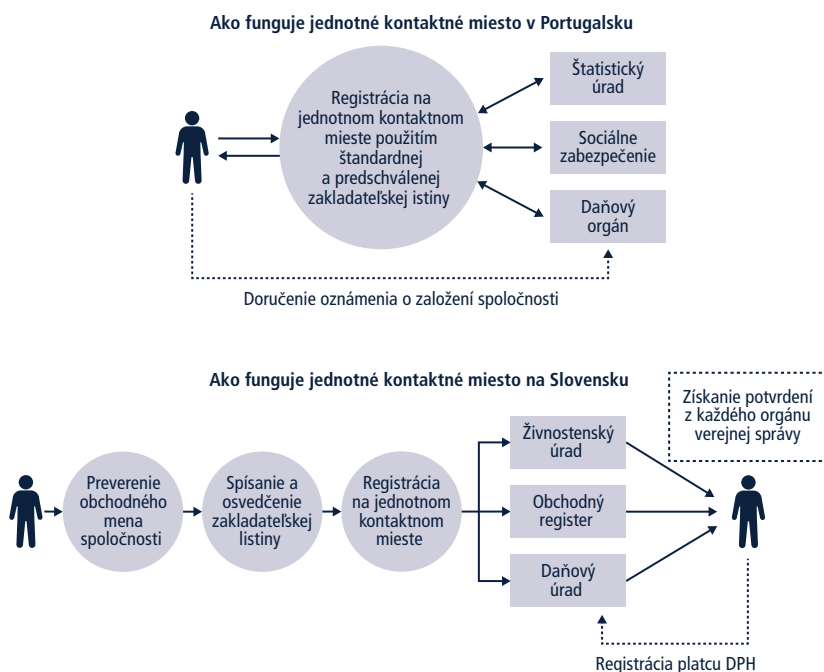
Ako sa líši proces v rámci Slovenska?

Na Slovensku je pre založenie spoločnosti kdekoľvek v krajine potrebné podstúpiť osem rovnakých krokov s rovnakými poplatkami, ktoré zodpovedajú ekvivalentu 1,1% z príjmu na obyvateľa. Napriek tomu sa čas medzi týmito piatimi porovnávanými mestami podstatne líši - pohybuje sa v rozsahu od približne dvoch týždňov v Prešove a Žiline po takmer štyri týždne v Bratislave (pozri obrázok 2.4).

Orgány štátnej správy musia zaregistrovať, resp. zapísať spoločnosť do niekoľkých dní. Lehoty pre daňové registrácie sú však oveľa dlhšie, vrátane až 30 dní pre registráciu dane z príjmov a 21 dní pre registráciu DPH.

Registrácia na účely DPH vyžaduje, aby zakladatelia spoločnosti poskytli značné množstvo informácií (napríklad podnikateľský zámer, podrobnosti o majetku spoločnosti a dôkaz o primeranosti

OBRÁZOK 2.5 Aké je porovnanie jednotného kontaktného miesta v Portugalsku a na Slovensku?

Zdroj: Doing Business databáza.

registrovaných priestorov pre obchodnú činnosť). Daňový orgán hodnotí tieto informácie s cieľom určiť, či žiadateľ spĺňa kritériá pre registráciu DPH. Cieľom je zabrániť daňovým podvodom tým, že sa zabezpečí, aby zakladatelia spoločnosti nemali žiadnu históriu, ktorá by mohla napovedať tomuto riziku. Ak daňový orgán považuje žiadosť za rizikóvu, môže požadovať finančnú zábezpeku na zabezpečenie prípadných budúcich záväzkov súvisiacich s DPH. Registrácia na účely DPH je najrýchlejšia v Žiline a to v trvaní 5 dní pre spoločnosti, ktoré sa považujú za najmenej rizikové. V Bratislave, kde je najvyšší počet žiadostí trvá registrácia na účely DPH približne 10 dní.

Pred zápisom spoločnosti do obchodného registra sa vyžaduje osobitná návšteva daňového úradu za účelom získania písomného potvrdenia správcu dane o tom, že zakladatelia spoločnosti nie sú na zozname daňových dlžníkov. Získanie potvrdenia trvá dva dni v Prešove a päť dní v Bratislave.

Niektoré z týchto registračných postupov sa zjednotili. Zakladatelia spoločností môžu napríklad požiadať o registráciu dane z príjmov v rovnakom čase ako prebieha registrácia na jednotnom kontaktnom mieste, ktoré je zriadené na živnostenskom úrade (spadá pod Ministerstvo vnútra). Avšak daňové potvrdenie, registrácia na účely DPH dobrovoľne vykonávaná mnohými spoločnosťami pri začatí podnikania¹⁴ a registrácia na sociálne a zdravotné poistenie zo strany zamestnávateľa zostávajú samostatnými úkonmi.¹⁵ Aj keď je proces podávania žiadostí spoločný, každý orgán – daňový úrad, súd, živnostenský úrad, oznámi výsledok žiadateľovi osobitne (pozri obrázok 2.5).

Okrem malého poplatku za úradné osvedčenie podpisov na dokumentoch spoločnosti, orgány účtujú aj poplatky za registráciu, resp. zápis spoločnosti: 150 EUR, ak je návrh podaný online a dvojnásobok tejto sumy, ak je podaný osobne. Za ostatné úkony sa neúčtuje žiaden poplatok.

ČO SA MÔŽE ZLEPŠIŤ?

Toto zhrnutie kapitoly procesu založenia spoločnosti v štyroch členských štátoch EÚ poukazuje na niekoľko oblastí možného zlepšenia. Väčšina odporúčaní sa vzťahuje na Chorvátsko, Českú republiku a Slovensko. Portugalsko už disponuje najmodernejším systémom jednotného kontaktného miesta a elektronickej platformy na podporu vzniku spoločností (pozri rámček 1.1 v prehľade). V budúcnosti je potrebné zabezpečiť primerané rozdelenie zdrojov pre udržanie kroku s inými vedúcimi ekonomikami, keďže sa v tejto oblasti naďalej zlepšujú.

Zjednodušenie registrácie platu DPH ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO

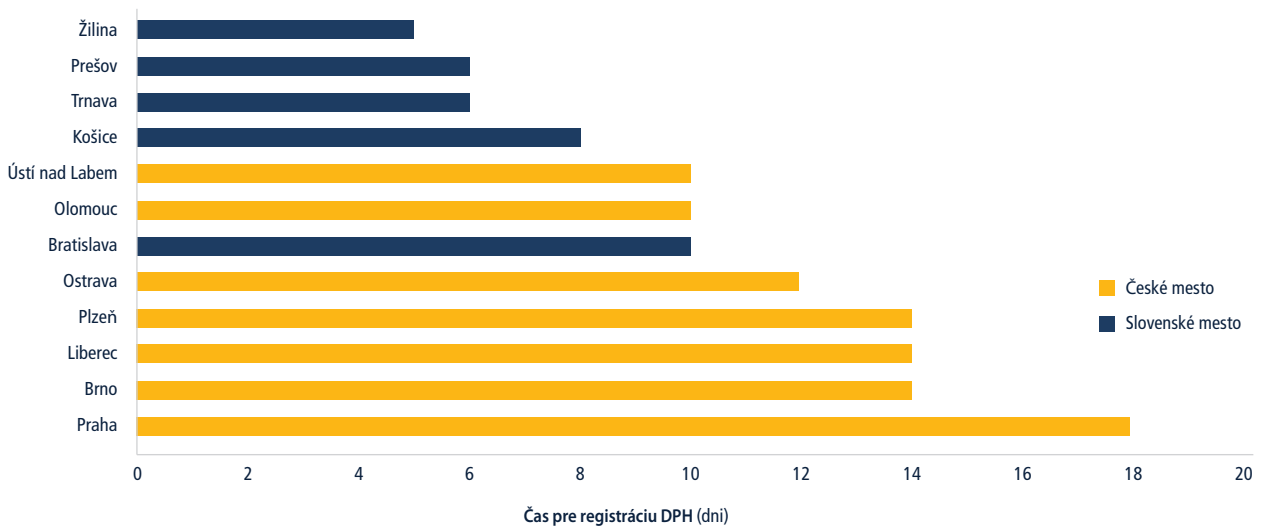
V Českej republike a na Slovensku trvá získanie čísla DPH jeden až tri týždne (obrázok 2.6). Dôvodom je skutočnosť, že daňoví úradníci vykonávajú dôkladné hodnotenie zakladateľov spoločnosti, priestory a deklarovajú podnikateľskú činnosť, aby sa znížilo riziko nedodržania súladu a podvodných nárokov.

Zefektívnenie preverovania rizika v mieste registrácie by umožnilo prerozdelenie zdrojov použitých na vykonávanie tejto činnosti na iné opatrenia na zabezpečenie súladu.

DPH registrácia by sa mohla uskutočniť súbežne s registráciou dane z príjmov právnických osôb, pričom dve registrácie by boli synchronizované ako súčasť počiatkovej registrácie spoločnosti na súde. Tým by sa odstránila potreba samostatnej registrácie DPH, čo by znížilo zaťaženie daňových poplatníkov a daňových orgánov.

Tento spôsob sa už využíva v Maďarsku, kde sa možno registrovať pre DPH v priebehu procesu založenia spoločnosti na súde vykonávajúcom registráciu. Dokončenie všetkých troch registrácií trvá len jeden alebo dva dni. V Portugalsku sú všetky spoločnosti registrované na účely

OBRÁZOK 2.6 Registrácia pre DPH je časovo náročná v mestách v Českej republike a na Slovensku

Zdroj: Doing Business databáza.

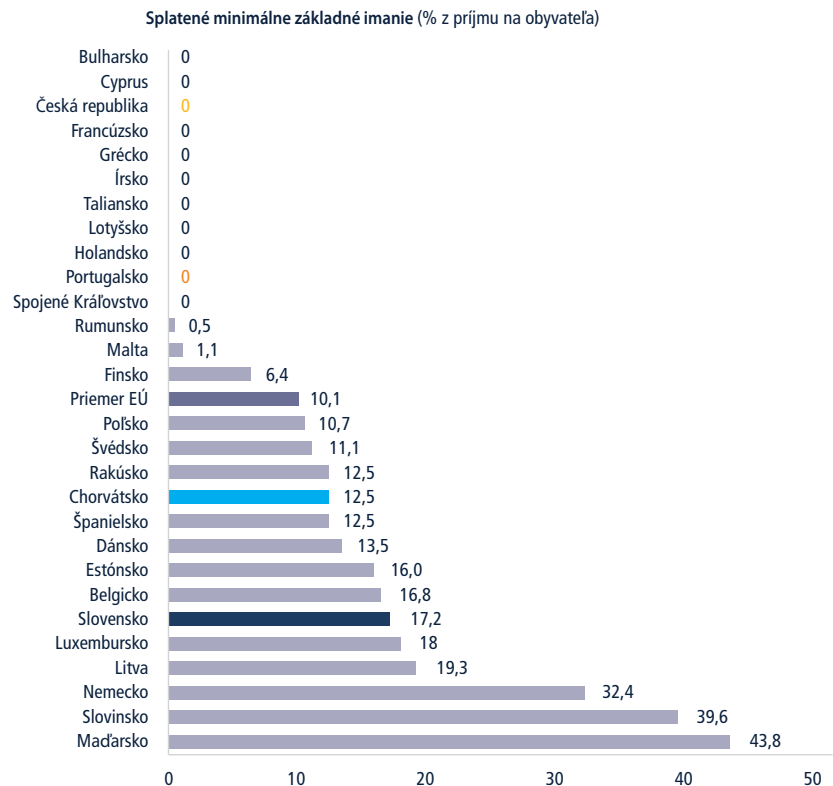
DPH pri vzniku spoločnosti, pričom menšie spoločnosti sú oslobodené od DPH, ak ich obrat klesne pod určitú hranicu. Zatiaľ čo registrácia na účely DPH zostáva samostatným procesom v Chorvátsku, získanie rozhodnutia o registrácii trvá len jeden až dva dni. Po registrácii je možné vykonať kontroly na posúdenie správnosti predložených informácií.

Ostatné krajiny taktiež ponúkajú príklady. V Litve sa môžu zakladatelia novej spoločnosti registrovať pre DPH online v lehote troch dní alebo menej dní pri registrácii v registri právnických osôb. Podobne v Lotyšsku zákon o DPH platný od roku 2013 umožňuje súbežné podávanie žiadostí o registráciu spoločnosti a DPH obchodnému registru a proces môže byť ukončený do troch dní.

Znížiť alebo zrušiť požiadavku na splatenie minimálneho základného imania pre spoločnosti s ručením obmedzeným CHORVÁTSKO, SLOVENSKO

Požiadavka na splatenie minimálneho základného imania sa na Slovensku pohybuje na úrovni 17,2% z príjmu na obyvateľa a v Chorvátsku na úrovni 12,5%, ktorá je aj naďalej najvyššou v EÚ (obrázok 2.7).

OBRÁZOK 2.7 Jedenásť členských štátov EÚ nevyžaduje žiadne minimálne základné imanie alebo len symbolickú sumu

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Taliansko a Lotyšsko majú minimálnu kapitálovú požiadavku na splatenie základného imania vo výške menej ako 0,1% z príjmu na obyvateľa. Priemer EÚ je založený z údajov ekonomík v 28 členských štátoch EÚ.

Z výskumov však vyplýva, že minimálne kapitálové požiadavky poskytujú veriteľom len malú ochranu a takmer žiadnu istotu investorov v prípade insolventnosti.¹⁶ Miera návratnosti tak nie je vyššia v ekonomikách s minimálnymi kapitálovými požiadavkami ako v tých, ktoré sú bez takýchto požiadaviek.¹⁷ Pred prijatím investičného rozhodnutia, veritelia zvyčajne posudzujú iné ochranné opatrenia – stanovené právom obchodných spoločností, konkurzným právom a právom regulujúcim zabezpečenie transakcií.

Okrem toho vyžadovanie fixných hodnôt základného imania neberie do úvahy rozdiely v obchodnom riziku. Malá firma v odvetví priemyselných služieb nepredstavuje rovnaké riziko ako veľká výrobná spoločnosť na nestálom trhu. Navyše minimálna kapitálová požiadavka môže pôsobiť ako prekážka vstupu na trh – a to, najmä pre malé spoločnosti.¹⁸ Viažanie finančných prostriedkov pre účely splnenia kapitálových požiadaviek môže predstavovať (ak sú kapitálové požiadavky pomerne veľké) značné príležitostné náklady a prinútiť spoločnosti, aby obmedzili výdavky na také potreby ako prenájom a školenie zamestnancov, investovanie do zariadení alebo rozvoj služieb.

Viac ako 100 ekonomik porovnávaných v rámci *Doing Business* nemá v tomto čase žiadnu minimálnu kapitálovú požiadavku. Medzi členskými štátmi EÚ nemá päť členských štátov žiadnu kapitálovú požiadavku: Cyprus, Írsko, Holandsko,

Portugalsko a Spojené kráľovstvo. Šesť ďalších krajín má požiadavku vo výške menej ako 0,1% z príjmu na obyvateľa: Bulharsko, Česká republika (rámček 2.1), Francúzsko, Grécko, Taliansko a Lotyšsko. V celosvetovom meradle 35 ekonomik zrušilo alebo znížilo minimálne kapitálové požiadavky v priebehu posledných piatich rokov.¹⁹

Prehodnotiť možnosť odstránenia určitých požiadaviek pre malé a stredné podniky

ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO

V Českej republike a na Slovensku je potrebné, aby mala každá novozaložená spoločnosť oprávnenie na vykonávanie činnosti. Vo väčšine členských štátov EÚ udeľujú takéto oprávnenia odborné komory. Vo väčšine prípadov sa oprávnenia vyžadujú iba pre spoločnosti v regulovaných alebo strategických odvetviach alebo priemysle. Pre ostatné spoločnosti postačuje jednoduché vyhlásenie o zodpovednosti. Príkladom je Španielsko, kde zakladatelia spoločností poskytnú vyhlásenie, v ktorom uvedú, že sú v súlade s právom aplikovateľným pre príslušný sektor. Namiesto toho, aby sa tieto požiadavky na udeľovanie oprávnenia na vykonávanie činnosti uplatňovali vo všetkých odvetviach, tak by sa mali obmedziť na činnosti ovplyvňujúce bezpečnosť, verejné zdravie, životné prostredie a pod. – vždy v prípade jasného cieľa verejného záujmu.

Ďalšia požiadavka, ktorá si zaslúži prehodnotiť je splatenie minimálneho

základného imania. V Českej republike je síce minimálna kapitálová požiadavka pre novozaloženú spoločnosť stanovená na symbolickú 1 Kč, zákon však stále vyžaduje, aby podnikatelia, ktorí založili spoločnosť, vložili tento vklad do banky a poskytli potvrdenie z banky, že takýto vklad je vedený na účte spoločnosti. Táto požiadavka by sa mohla odstrániť tým, že sa spoločnostiam umožní registrácia len na základe poskytnutia vyhlásenia o základnom imaní spoločnosti. Spoločnosti si budú aj naďalej otvárať bankové účty pre účely podnikania, preto možno neexistuje potreba preukázať existenciu splatenia minimálneho základného imania počas registrácie spoločnosti.

Navyše ak by bola registrácia spoločnosti vykonaná úplne online, vláda by mohla vytvoriť spoluprácu s bankami, čo by im umožnilo prepojiť svoje online platformy s jednotným kontaktným miestom. Následne by mohli podnikatelia, ktorí zaregistrujú svoju spoločnosť prostredníctvom elektronického kontaktného miesta, získať prístup k banke podľa svojho výberu a požiadať o nový účet online. Príklady takýchto spôsobov možno nájsť v Nórsku a v Litve, kde sa založenie spoločnosti nedávno zjednodušilo vďaka možnosti podať žiadosť o bankový účet online počas procesu elektronickej registrácie spoločnosti.

Na Slovensku už prebieha zmena, aby sa odstránila jedna procedurálna požiadavka. V súčasnosti musia zakladatelia

RÁMČEK 2.1 Ako sa znižovali minimálne kapitálové požiadavky v Českej republike

V Českej republike bola pred rokom 2014 minimálna kapitálová požiadavka splateného základného imania vo výške 200 000 Kč pre novú spoločnosť s ručením obmedzeným (čo zodpovedá takmer tretine príjmu na obyvateľa) a minimálne 20 000 Kč za každého spoločníka. Novelou zákona č. 90/2012 Z. z. o korporáciách sa znížili tieto kapitálové požiadavky na symbolickú 1 Kč.

Čo spôsobilo túto zmenu? Žiadosť rozšíriť prístup k výhodám vyplývajúcim z právnej formy - obmedzená zodpovednosť, daňová flexibilita, relatívne málo firemných formalít - širšiemu okruhu českých podnikateľov. Sila tejto zmeny: podľa jedného odhadu počet nových spoločností s ručením obmedzeným v Českej republike medzi rokmi 2013 a 2014 vzrástol o 9% - z 22 227 na 24 266. Zatiaľ čo tento počet naďalej rástol každý rok, miera 9% bola po prvýkrát prekročená iba medzi rokmi 2016 a 2017 (na 12%), keď domáce a medzinárodné ekonomické podmienky boli oveľa priaznivejšie.^a

a. "Loni vzniklo 32 187 firem, nejvíc od roku 2007", Bisnode, tlačová správa, 29. január, 2018, <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/loni-vzniklo-32-187-firem-nejvic-od-roku-2007/>.

spoločnosť získať od daňového úradu potvrdenie o tom, že sa nenachádzajú na zozname daňových dlžníkov. Získanie tohto potvrdenia trvá dva až päť dní. Legislatívna zmena, ktorá by mala nadobudnúť účinnosť 1. septembra 2018, odstráni požiadavku, aby žiadatelia preukázali čistý daňový záznam a presunú bremeno kontrol na verejný subjekt (registrový súd). Na zabezpečenie efektívnej implementácie bude musieť daňový úrad poskytnúť registrovému súdu prístup ku komplexnému a aktuálnemu zoznamu dlžníkov.

Účasť tretích strán by mala byť voliteľná

CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA

Podľa merania *Doing Business*, náklady na založenie spoločnosti v Chorvátsku predstavujú viac ako 7% z príjmu na jedného obyvateľa – čo je výška, ktorú presahujú len Taliansko, Cyprus, Poľsko a Malta. Asi 90% týchto nákladov pochádza z povinného kroku zabezpečenia notára pri príprave zakladateľského dokumentu a iných zakladajúcich dokumentov a osvedčovaniu podpisových vzorov zakladateľov. Zatiaľ čo v Českej republike existuje rovnaká požiadavka týkajúca sa notára, notárske poplatky tu predstavujú len pätinu tých, ktoré sú v Chorvátsku. Vláda by mohla znížiť náklady na založenie spoločnosti tým, že vytvorí štandardné dokumenty na založenie spoločnosti, ktoré budú dostatočne flexibilné na to, aby vyhovovali väčšine malých spoločností, a umožnia podnikateľom, aby sami vypracovali a podali dokumenty. Odstránenie požiadavky prípravy zakladateľských dokumentov notárom by predstavovalo dôležité úsporné opatrenie, najmä pre malé spoločnosti. Väčšie spoločnosti so zložitejším zložením by mohli v prípade potreby aj naďalej viesť konzultácie s odborníkmi.

Skúsenosti z iných oblastí ukazujú, že požiadavka pre využívanie právnych služieb na registráciu spoločnosti nie je potrebná na zabezpečenie správnosti podkladov a dodržiavania právnych predpisov, najmä pokiaľ ide o

jednoduchšie typy spoločností, akými sú napríklad verejné obchodné spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným. Portugalsko úspešne umožnilo voliteľnú účasť tretích strán pre spoločnosti, ktoré používajú štandardné zakladateľské dokumenty poskytované registrom. Slovensko umožňuje vyšším súdnym úradníkom z registra osvedčiť súhlasné vyhlásenia zakladateľov spoločnosti a podpisové vzory. Registrujúci úradníci sú odborníci, ktorým by zákon mohol zveriť právomoc overovať dokumenty a identitu – rovnako ako notárom. Jednoduché overenie by malo byť dostačujúce pre štandardnú spoločnosť.

Okrem toho sa potreba overenia osobnej identifikácie stala zavedením online registrácie a elektronických podpisov nepotrebnou. Singapurský register napríklad jednoducho predpokladá, že podniky nemajú záujem vykonať podvodnú registráciu. Úrad pre registráciu využíva overovanie po registrácii a informuje ľudí o tom, že spoločnosť bola založená s uvedením mien zakladateľov. Takže skôr ako na overenie každej žiadosti môžu úradníci sústrediť svoj čas na niekoľko podvodných prípadov, kde sú ľudia vymenovaní ako zakladatelia spoločností bez ich súhlasu.

Celosvetovo, takmer polovica ekonomík porovnávaných v *Doing Business* – vrátane Dánska, Francúzska, Portugalska, Rumunska a Slovenska – nemá žiadnu požiadavku na využívanie právnych alebo notárskych služieb pri registrácii spoločností a čoraz viac je využívanie týchto služieb voliteľné.

Rezervácia obchodného mena by mala byť transparentnejšia a systematickejšia

CHORVÁTSKO

Značný počet žiadostí o obchodné mená spoločností, ktoré boli zamietnuté na súdoch Chorvátska, naznačuje, že je potrebné určiť spôsoby, ako urobiť rezerváciu obchodného mena transparentnejšou a systematickejšou. Žiadatelia by mali byť schopní vyhľadávať online cez obchodný register, oboznámiť sa so

súborom existujúcich pravidiel o obchodných menách a dokončiť rezerváciu obchodného mena v jednom elektronickom kroku bez toho, aby museli komunikovať s pracovníkmi z oddelení.

Vzorom pre Chorvátsko by mohli byť Austrália, Kanada a Spojené štáty, kde mnohé štáty alebo provincie zaviedli začiatkom roka 2000 jasné pravidlá pre zistenie, či sú navrhované obchodné mená spoločností identické s existujúcimi obchodnými menami, obsahujú obmedzené slovo alebo frázu, alebo si vyžadujú osobitný súhlas. Týmito pravidlami sa zvýšila transparentnosť a efektívnosť pri vyhľadávaní a vybavení obchodných mien spoločností. Ľudia si tak môžu skontrolovať dostupnosť obchodného mena, ktoré zamýšľajú používať a potom oň požiadať online. Na tento účel sa zavedú automatizované testy na zistenie, či je toto obchodné meno k dispozícii, čo má za následok automatické odmietnutie alebo akceptovanie. V Austrálii môže orgán zodpovedný za kontrolu obchodných mien spoločností (Austrálska komisia pre cenné papiere a investície) za výnimočných okolností tiež vykonať manuálne preskúmanie a odmietnuť obchodné meno, ak ide o neznáme slovo alebo sa obchodné meno považuje za urážlivé alebo potenciálne zavádzajúce.

Alternatívne by mohol registrujúci súd v Chorvátsku poskytnúť zoznam predbežne schválených obchodných mien spoločností, z ktorých by si mohli žiadatelia vybrať. Ostatné krajiny ponúkajú príklady, ako je napríklad portugalská platforma Empresa Online, ktorá umožňuje používateľom vybrať si predbežne schválené obchodné meno z internetovej stránky registra a prepojiť do jedného kontaktného miesta za účelom registrácie svojej spoločnosti.

Zjednodušiť oznámenia týkajúce sa začatia pracovnoprávneho vzťahu

PORTUGALSKO

Zamestnávateľia vo všetkých členských štátoch EÚ sú povinní platiť príspevky

na sociálne zabezpečenie, odvody na zamestnancov alebo oboje. Po nástupe nových zamestnancov do práce sú zamestnávateľa zvyčajne povinní poskytnúť im informácie o vyplatených mzdách, počte odpracovaných hodín a o niektorých podrobnostiach pracovnej zmluvy.

Nárast pracovných miest zapríčinil zvýšenie nákladov na oznámenia o začatí a ukončení pracovnoprávneho vzťahu. Automatizácia znížila náklady na predkladanie rovnakých údajov týkajúcich sa zmluvy každý mesiac. V dôsledku toho sa v niekoľkých členských štátoch EÚ jednoducho predpokladá začiatok zamestnania vtedy, keď sa za zamestnanca po prvýkrát platia dane, resp. odvody vzťahujúce sa na mzdu - a zamestnanie sa končí, keď sa tieto dane, resp. odvody zaplatili naposledy. Na podporu tohto spôsobu sa vyžaduje, aby zamestnávateľa oznamovali informácie o pracovných záväzkoch zamestnanca spoločne so zaplatením dane súvisiacej so mzdami a nie osobitným oznamovaním týchto informácií.

Tento spôsob ďalej zjednodušuje postupy porovnávané s postupmi v krajinách, kde je registrácia zamestnávateľa integrovaná v rámci registrácie ekonomickej činnosti, ako je to v prípade Portugalska. Dôvodom je, že nie všetky spoločnosti zamestnávajú ľudí ihneď po založení spoločnosti.

V Portugalsku musia spoločnosti na začiatku každého pracovnoprávneho vzťahu predložiť tri osobitné oznámenia, vrátane sociálneho zabezpečenia a pracovných kompenzačných fondov (FCT a FGCT). Táto krajina by sa mohla riadiť príkladom Dánska, kde jednoduché oznámenie o prvej výplate mzdy znamená, že spoločnosť sa stala zamestnávateľom.

Prípadne by Portugalsko mohlo umožniť spoločnostiam, aby pri vzniku spoločnosti predložili informácie o pracovných zmluvách zamestnancov. Napríklad v Španielsku môže nová spoločnosť zaregistrovať zamestnancov prostredníctvom online platformy CIRCE v čase vzniku spoločnosti. Podobne na Pobreží Slonoviny

môžu zakladatelia spoločnosti vložiť mená a údaje o počte až 20 zamestnancov do registračného formulára spoločnosti, čo im umožní zaregistrovať zamestnancov pre účely sociálneho zabezpečenia v čase registrácie spoločnosti a to jedným krokom. Ďalšou možnosťou pre Portugalsko by bolo integrovať tri samostatné oznámenia o pracovnoprávnom vzťahu do jednej registrácie.

Zahrnúť postupy nasledujúce po zápise do obchodného registra do procesu registrácie **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO**

Po dokončení registrácie, sa musia nové spoločnosti v Českej republike a na Slovensku zaregistrovať pre účely sociálneho zabezpečenia a zdravotného poistenia. Tieto postupy by mohli byť napokon začlenené do procesu registrácie spoločnosti. V oboch týchto štátoch môžu jednotliví vlastníci spoločne požiadať o registráciu v oblasti sociálneho zabezpečenia, zdravotného poistenia a daňovú registráciu na jednotnom kontaktnom mieste prostredníctvom živnostenského úradu. Rovnaká možnosť by mohla byť ponúknutá aj právnickým osobám.

V Chorvátsku môžu úradníci služby HITRO.HR pomôcť spoločnostiam registrovať sa na štatistickom úrade, ale nemajú právomoc registrovať ich na účely daňového, dôchodkového a zdravotného poistenia. Udelenie právomoci úradníkom služby HITRO.HR na dokončenie celého procesu registrácie spoločnosti by mohlo v tomto smere zlepšiť efektívnosť.

Vo všetkých troch krajinách by pokračovanie integračného úsilia - s jediným konsolidovaným elektronickým prepojením ako konečným cieľom - ešte viac zjednodušilo proces založenia spoločnosti.

Vytvoriť jeden elektronický proces pre založenie spoločnosti **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO**

Niektoré členské štáty EÚ majú jednotné kontaktné miesto, ktoré umožňuje

podnikateľom registrovať spoločnosť pre všetky účely: na oznamovanie ekonomickej činnosti, DPH, dane z príjmov a ako zamestnávateľ. Portugalská platforma Empresa Online umožňuje používateľom vybrať si predpripravené obchodné meno spoločnosti a štandardné dokumenty na registráciu z webovej stránky registra a prepojiť sa na jednotné kontaktné miesto za účelom registrácie spoločnosti. Register následne automaticky spracúva daňové, sociálne registrácie a registrácie zamestnancov a uverejňuje oznámenie o vzniku spoločnosti. V Maďarsku sa spoločnosti elektronicky registrujú na registrovom súde a okamžite získajú registračné čísla pre daň z príjmov, DPH a štatistické čísla. V Slovinsku umožňuje jediné elektronické okienko (e-Vem) vďaka vzájomnému prepojeniu medzi systémami rôznych subjektov v jednom kroku zaregistrovať sa do obchodného registra, štatistického úradu, daňového úradu a zdravotnej inštitúcie v jednom kroku.

V Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku však neexistuje jediné prepojenie, ktoré by poskytovalo integrované postupy na registráciu spoločnosti pre všetky účely. A nie všetky postupy je možné dokončiť v plnom rozsahu elektronicke, pričom je potrebné ešte dodať viacero dokumentov v papierovej podobe. Aby boli online platformy efektívne, musia byť sprevádzané opatreniami stimulujúcimi podnikanie a tiež možnosťou dokončiť celý proces elektronicke (bez potreby dokumentov v papierovej podobe).

Služby e-governmentu sa rozvíjajú vo všetkých troch krajinách. Dostupnosť elektronických služieb sa zvýšila - napríklad online systémom registrácie spoločností v Chorvátsku a portálom verejnej správy slovensko.sk na Slovensku (rámček 2.2). Česká republika patrila medzi prvé členské štáty EÚ, ktoré prijali zákon o e-governmente, čo viedlo k zavedeniu inováčného systému „dátovej schránky“, ktorý uľahčuje komunikáciu a zdieľanie úradných dokumentov medzi spoločnosťami a verejnými orgánmi (rámček 2.3).²⁰

RÁMČEK 2.2 Rozvinutie platformy pre poskytovanie služieb elektronickej verejnej správy na Slovensku

Na Slovensku sú služby elektronickej verejnej správy poskytované prostredníctvom ústredného vládneho portálu slovensko.sk, platformy spravovanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Hlavným účelom portálu je poskytnúť jediný elektronický prístupový bod na vyžiadanie a poskytovanie verejných služieb. Avšak nie všetky orgány verejnej správy a poskytovatelia služieb používajú túto platformu.

Používatelia majú prístup na ústredný portál prostredníctvom ID čipovej karty s elektronickým podpisom, ktorý je možné získať bezplatne; alebo prostredníctvom možnosti elektronického podpisu na flash disku, ktorý je k dispozícii od licencovaných súkromných poskytovateľov za poplatok. Portál zaisťuje autentifikáciu používateľov a vytvára bezpečnú operáciu, ktorá zašle údaje štátnemu orgánu alebo poskytovateľovi služieb zodpovedných za zodpovedanie ich žiadostí.

Portál taktiež vytvára a spravuje „dátové schránky“ (elektronické schránky) pre užívateľov. Od júna 2017 bola každej novovzniknutej spoločnosti zriadená dátová schránka bezplatne. V dátovej schránke sa ukladajú elektronické komunikácie alebo dokumenty od úradov (alebo správcov platformy). V zásade sú všetky štátne orgány povinné používať dátové schránky pri komunikácii so súkromnými subjektmi. Niektoré orgány však stále implementujú potrebné zmeny. Napríklad, daňový úrad dostal dodatočný čas na úpravu svojich elektronických platforiem. Zatiaľ čo všetky registrované spoločnosti musia od januára 2018 elektronicke komunikovať s daňovým úradom, daňový úrad stále používa bežnú poštu na doručenie úradných dokumentov. V ďalšej fáze implementácie tohto systému sa očakáva povinná obojsmerná elektronická komunikácia.

Zdroje: Informácie poskytnuté Úradom podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu; „O portáli“, slovensko.sk, sprístupnené 29. mája 2018, <https://www.slovensko.sk/sk/-portali>.

RÁMČEK 2.3 E-government v Českej republike: využívanie dátových schránok na zlepšenie obchodnej komunikácie

V roku 2009 vláda Českej republiky v rámci svojej e-government agendy zaviedla systém „dátových schránok“ – elektronických schránok na výmenu úradných dokumentov. Cieľom bolo vytvoriť rýchlejšiu, menej nákladnú, transparentnejšiu a spoľahlivejšiu komunikáciu medzi spoločnosťami a štátnymi orgánmi.

Dátové schránky postupne zmenili spôsob interakcie so štátnymi orgánmi v Českej republike. Od roku 2012 poskytuje Ministerstvo vnútra všetkým spoločnostiam v okamihu ich vzniku bezplatne dátovú schránku, a tak môžu podnikatelia dnes podávať formuláre a informácie z akéhokoľvek zariadenia pripojeného na internet, namiesto použitia papierových dokumentov. Príkladom je, že dátové schránky umožňujú podávať dokumenty pre daňové registrácie, daňové priznania a registrácie sociálneho zabezpečenia elektronicke, ako aj elektronicke komunikovať so súdom, katastrom alebo mestskými úradmi.

Každú dátovú schránku je možné identifikovať prostredníctvom jedinečnej kombinácie siedmich alfanumerických znakov a všetky dáta sú šifrované. Použitie dátovej schránky si nevyžaduje žiadnu dodatočnú technológiu hardvéru ani jej autentifikáciu. Každá správa prenášaná prostredníctvom systému dátových schránok obsahuje časovú pečiatku a elektronicke pečiatku z ministerstva, potvrdzujúcu jej pravosť.

Správy a dokumenty sú uložené v dátovej schránke počas prvých 90 dní bezplatne. Dobu možno predĺžiť za poplatok. Používatelia sa môžu taktiež prihlásiť na odber platenej služby „Data Safe“, ktorá im umožňuje archivovať súbory a správy. Tie sa potom môžu načítať s novou časovou pečiatkou vydanou a používanou na úradné účely.

Všetky štátne orgány v Českej republike sú zo zákona povinné používať dátové schránky ako primárny spôsob komunikácie a doručovania úradných dokumentov. Systém sa môže používať na komunikáciu nielen medzi verejnými a súkromnými subjektmi, ale za poplatok aj medzi súkromnými subjektmi.

Zdroje: Informácie poskytnuté Ministerstvom vnútra Českej republiky; „Dátové schránky“, Ministerstvo vnútra Českej republiky, sprístupnené 29. mája 2018, <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx>.

Celonárodný e-ID, ktorý by mal byť kľúčom k umožneniu využívania služieb e-governmentu, bol na Slovensku už zavedený a jeho zavedenie v Českej republike

je plánované v roku 2018. Chorvátsko už disponuje systémom na overenie totožnosti, ktorý sa nazýva e-Citizen, hoci jeho implementácia postupovala pomaly.

Ďalším krokom by malo byť zlepšenie funkčnosti e-government infraštruktúry s cieľom pomôcť riešiť fragmentáciu služieb a databáz medzi orgánmi zapojenými

do procesu založenia spoločnosti. To by umožnilo integráciu registrácie spoločnosti do jediného procesu s jediným predložením informácií na uspokojenie registračných požiadaviek všetkých príslušných orgánov v elektronickej forme. Žiadateľ o registráciu by mohol podať všetky potrebné údaje prostredníctvom jedného formulára, zatiaľ čo back-office systém by automaticky vymenil vstupné údaje so všetkými zainteresovanými a orgánmi a obdržal by ich výstupy bez ďalšej dodatočnej komunikácie so žiadateľom. Všetky výstupné dokumenty by mohli byť odoslané žiadateľovi v elektronickej podobe, tak ako sa to vykonáva v Maďarsku. Spoločnostiam by sa taktiež mohol vydávať registračný kód - ako v Portugalsku, kde inštitúcie ako súdy, banky, notárske úrady, ministerstvá a regionálne orgány majú online prístup do registra spoločností a môžu vykonať svoje vlastné kontroly právneho postavenia spoločností, ktoré poskytnú svoj registračný kód, a to bez požadovania dodatočnej dokumentácie.

7. Údaje zahŕňajú všetky spoločnosti s ručením obmedzeným vytvorené za obdobie júl 2017 - december 2017. Štatistiku poskytuje Ministerstvo spravodlivosti Chorvátska.
8. Údaje obsahujú všetky rezervácie obchodných mien odoslaných online pomocou elektronického systému registrácie spoločností v októbri a decembri 2017. Štatistiku poskytla Finančná agentúra (FINA), Centrum pre HITRO.HR.
9. Údaje zahŕňajú všetky spoločnosti s ručením obmedzeným založené s rezerváciou a bez rezervácie obchodného mena za obdobie júl 2017 až december 2017. Štatistiku poskytuje Ministerstvo spravodlivosti Chorvátska.
10. Údaje zahŕňajú všetky spoločnosti, ktoré vznikli online, a to pomocou elektronického systému registrácie spoločností v októbri a decembri 2017. Štatistiku poskytla Finančná agentúra (FINA), Centrum pre HITRO.HR.
11. Žiadosť môže byť podaná aj poštou, ale zriedka sa tak uskutočňuje v praxi.
12. Dohodnutie si vybavenia sa uskutočňuje telefonicky a zvyčajne sa uskutoční za jeden alebo dva dni neskôr.
13. *Doing Business* databáza.
14. Registrácia na účely DPH sa stáva povinnou pre spoločnosť, ak jej obrat prekročí 49 790 EUR.
15. Zákon č. 264/2017, ktorým sa mení a dopĺňa Obchodný zákonník č. 513/1991, § 105b - ktorý má nadobudnúť účinnosť 1. septembra 2018 - poskytne obchodnému registru prístup k zoznamu dlžníkov vedených daňovým úradom, čím sa zruší požiadavka pre žiadateľov preukázať čistý daňový záznam.
16. Geoffrey Elkind, "Minimum Capital Requirements: A Comparative Analysis" (U.S. Agency for International Development, Washington, DC, 2007). Ďalšie relevantné štúdie obsahuje John Armour, "Legal Capital An Outdated Concept?" *European Business Organization Law Review* 7, č. 1 (2006): 5-27; Friedrich Kubler, "A Comparative Approach to Capital Maintenance: Germany," *European Business Law Review* 15, č. 5 (2004): 1031-35; Joelle Simon, "A Comparative Approach to Capital Maintenance: France," *European Business Law Review* 15, č. 5 (2004): 1037-44; a Peter O. Mulbert and Max Birke, "Legal Capital—Is There a Case against the European Legal Capital Rules?" *European Business Organization Law Review* 3, č. 4 (2002): 695-732.
17. World Bank, *Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World* (Washington, DC: World Bank, 2011).
18. Andre Van Stel, David Storey and Roy Thurik, "The Effect of Business Regulations on Nascent and Young Business Entrepreneurship," *Small Business Economics* 28, č. 2 (2007): 171-86.
19. *Doing Business* databáza.
20. Zákon č. 365/2000 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy, prijatý 14. septembra 2000.

POZNÁMKY

1. Ako je definované v Odporúčaní EÚ 2003/361, malé a stredné podniky sú spoločnosti s menej ako 250 zamestnancami a obratom 50 miliónov EUR alebo menej. Údaje sú zo "Statistics on Small and Medium-Sized Enterprises: Dependent and Independent SMEs and Large Enterprises," Eurostat, naposledy aktualizované 26. januára 2018, http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Statistics_on_small_and_medium-sized_enterprises.
2. *Doing Business* databáza.
3. Týka sa krajín: Belgicko a Fínsko.
4. Lee Branstetter, Francisco Lima, Lowell J. Taylor a Ana Venâncio, "Do Entry Regulations Deter Entrepreneurship and Job Creation? Evidence from Recent Reforms in Portugal," *Economic Journal* 124, č. 577 (2014): 805-32.
5. Francesco Bripi, The Role of Regulation on Entry: Evidence from the Italian Provinces," Working Paper 932 (Bank of Italy, Rím, 2013).
6. Menšie spoločnosti, ktoré nespĺňajú prahovú hodnotu obratu, sú oslobodené od DPH v Portugalsku.

Postupy pre získanie stavebného povolenia

HLAVNÉ ZISTENIA

- Jednoduchosť získania stavebného povolenia sa pre jednoduchý sklad výrazne odlišuje medzi mestami porovnávanými vo všetkých štyroch krajinách. Najväčšia odchýlka je spozorovaná v čase a v požadovaných nákladoch.
- Vybavovanie stavebných povolení je zložitejšie vo všetkých štyroch krajinách než vo väčšine ostatných členských štátoch Európskej únie. Avšak 10 z 25 porovnávaných miest má rýchlejší proces vybavenia stavebného povolenia ako je priemer EÚ.
- Medzi chorvátskymi mestami má Varaždin najrýchlejší a najmenej nákladný proces získania stavebného povolenia. Ak by Varaždin, na miesto Záhrebu, reprezentoval v postupe pre získanie stavebného povolenia v celosvetovom rebríčku *Doing Business* Chorvátsko, tak by krajina postúpila o takmer 20 miest, zo 126. miesta na 107. miesto – čím by predbehlo Španielsko.
- Česká republika a Slovensko zaostávajú za všetkými ostatnými členskými štátmi EÚ vo výsledkoch ukazovateľa kontroly kvality stavieb. Avšak ich porovnávané mestá by sa spolu s Estónskom a Poľskom zaradili medzi desať najlepších ekonomík v celosvetovom meradle v hodnotení nákladov na vybavovanie stavebných povolení.
- Získanie stavebného povolenia trvá približne päť mesiacov vo väčšine porovnávaných portugalských miest, avšak okolo deväť mesiacov v Brage a Coimbre. Tento rozdiel je spôsobený najmä rozdielmi v efektívnosti orgánov- ale aj komplikovanejšími miestnymi právnymi predpismi upravujúcimi povoľovanie stavieb v Brage a Coimbre.

Výstavba je jedným zo základných ekonomických pilierov Európskej únie, ktorý tvorí 9% z celkového HDP a poskytuje 18 miliónov priamych pracovných miest.¹ V roku 2017 vzrástol stavebný sektor EÚ v priemere o 3,8%, čo je najsilnejší nárast od finančnej krízy v roku 2008.² Medzitým sa stavebný priemysel dostal do popredia regulačných revízií, keď vlády reagovali na technologický pokrok a meniace sa požiadavky na urbanistické plánovanie. V posledných piatich rokoch reformovalo 10 z 28 členských štátov EÚ svoj regulačný rámec s cieľom podporiť efektívne a trvalo udržateľné stavebné normy a vyhovieť rastúcemu dopytu po elektronickej štátnej správe.³

AKO FUNGUJE POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA V ŠTYROCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

V Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku zahŕňa stavebná regulácia vnútroštátny rámec, ktorý načrta všeobecné princípy územného plánovania, systémov kontroly stavieb a miestne právne predpisy, ktoré vymedzujú špecifické vlastnosti systémov kontroly stavieb v rámci každej obce.⁴ V Českej republike a na Slovensku predstavuje povoľovanie stavby dvojstupňový proces, ktorý vyžaduje od investorov získať územné rozhodnutie pre umiestnenie

stavby a stavebné povolenie.⁵ V Českej republike je potrebné získať obe povolenia od každého z príslušných verejných subjektov, zatiaľ čo na Slovensku sa pre jednoduchšie projekty zvyčajne nevyžaduje získanie druhej skupiny povolení.

Stavebné inšpekcie, resp. kontroly, sú povinné vo všetkých štyroch členských štátoch. V Českej republike, Portugalsku a na Slovensku sú zodpovedné za stavebný dohľad miestne orgány, zatiaľ čo v Chorvátsku vykonáva inšpekcie ústredný orgán (Ministerstvo výstavby). Okrem toho musí na stavebný proces v Chorvátsku dohliadať externý dozor, zatiaľ čo v ostatných troch krajinách dohliada na stavebný proces vlastný inžinier.

AKO SA MERAJÚ POSTUPY PRI ZÍSKANÍ STAVEBNÝCH POVOLENÍ?

Na meranie jednoduchosti získania stavebného povolenia zaznamenáva *Doing Business* postupy, čas a náklady, ktoré sú potrebné pre malé a stredné podniky na získanie povolenia potrebného na vybudovanie komerčného skladu a jeho napojenie na vodu a na kanalizáciu. Zahŕňa to všetky inšpekcie, príp. kontroly a certifikáty, ktoré sú potrebné pred výstavbou, počas a po skončení výstavby skladu. Aby mohli byť údaje porovnané medzi jednotlivými miestami, predpokladá sa, že sklad sa nachádza v na okraji meraného mesta a nie je v osobitnej hospodárskej alebo priemyselnej zóne a bude sa používať na všeobecné skladovanie neškodných materiálov ako napríklad kníh. Okrem toho *Doing Business* zostavuje ukazovateľ kontroly kvality stavieb, ktorý meria kvalitu stavebných predpisov a kontrol. Ukazovateľ predstavuje jednu štvrtinu vzdialenosti k hraničnej hodnote pri vybavovaní stavebných povolení (pozri obrázok).

Postup pre získanie stavebného povolenia: Meranie efektivity a kvality stavebných právnych predpisov

Spomedzi štyroch krajín je proces pre získanie stavebných povolení najjednoduchší v Portugalsku, kde pozostáva priemerne zo 14 postupov, trvá 189 dní a stojí 0,8% z hodnoty skladu (tabuľka 3.1). Tento proces získania stavebného povolenia je najrýchlejší v Chorvátsku (priemerne trvá 153 dní), ale aj najnákladnejší (v priemere 9,2% z hodnoty skladu). Získanie stavebného povolenia trvá najdlhšie v Českej republike a na Slovensku, avšak tento proces stojí najmenej, a to len 0,2% z hodnoty skladu.

Česká republika a Slovensko majú väčší priestor na zlepšenie ukazovateľa kontroly kvality stavieb. Obe krajiny získali hodnotenie 8 z 15 možných bodov, zatiaľ čo Chorvátsko získalo 12 bodov a Portugalsko 11 bodov.

Aké je porovnanie výsledkov s ostatnými členskými štátmi EÚ a celosvetovo?

Vybavovanie stavebných povolení si vyžaduje v priemere 22 postupov v Chorvátsku, 21 v Českej republike a 14 v

Portugalsku a na Slovensku. Vo všetkých 25 mestách porovnávaných v štyroch krajinách si tento proces vyžaduje viac postupov ako je priemer pre 13 členských štátov EÚ (obrázok 3.1). V Portugalsku je relatívna zložitnosť procesu z veľkej časti dôsledkom viacerých inšpekcií počas výstavby, zatiaľ čo v ostatných troch krajinách sa odzrkadľujú schválenia, ktoré musia stavitelia získať pred podaním žiadosti o stavebné povolenie. Skutočne, stavitelia v Českej republike musia získať od rôznych orgánov minimálne 12

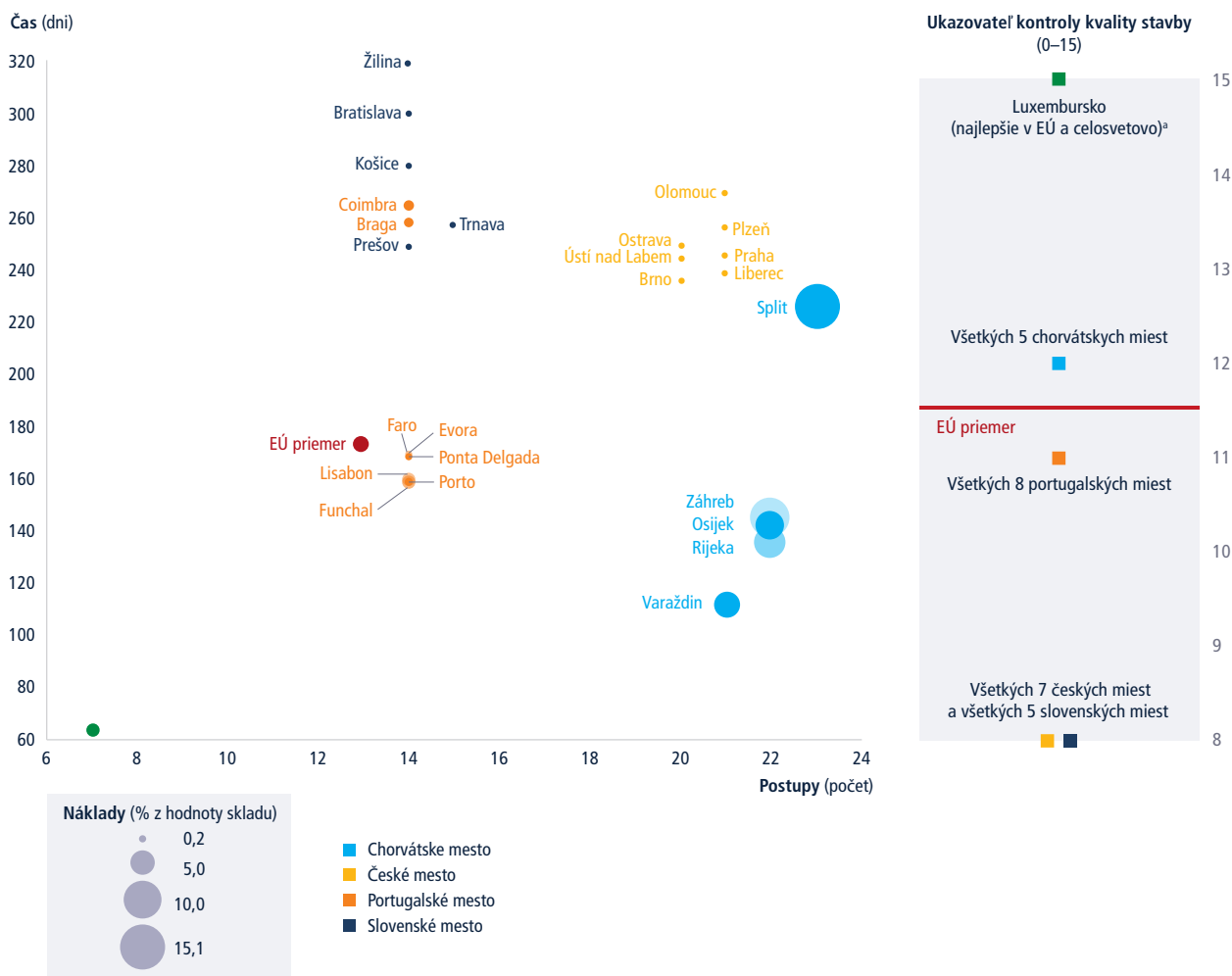
TABUĽKA 3.1 Získanie stavebného povolenia v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku - kde je to jednoduchšie?

Mesto (Krajina)	Poradie	Vzdialenosť k hraničnému skóre (0-100)	Postupy (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z hodnoty skladu)	Ukazovateľ kontroly kvality stavieb (0-15)
Porto (Portugalsko)	1	74,04	14	159	0,6	11
Ponta Delgada (Portugalsko)	2	73,59	14	169	0,4	11
Evora (Portugalsko)	3	73,53	14	169	0,4	11
Faro (Portugalsko)	4	73,42	14	170	0,4	11
Lisabon (Portugalsko)	5	73,10	14	160	1,3	11
Funchal (Portugalsko)	6	72,83	14	159	1,5	11
Braga (Portugalsko)	7	66,58	14	259	0,8	11
Varaždin (Chorvátsko)	8	66,20	21	112	5,3	12
Coimbra (Portugalsko)	9	65,93	14	265	0,9	11
Prešov (Slovensko)	10	62,91	14	250	0,2	8
Trnava (Slovensko)	11	61,39	15	258	0,2	8
Osijek (Chorvátsko)	12	61,10	22	143	6,8	12
Rijeka (Chorvátsko)	12	61,10	22	136	7,2	12
Košice (Slovensko)	14	60,74	14	280	0,2	8
Bratislava (Slovensko)	15	59,33	14	300	0,2	8
Brno (Česká republika)	16	57,90	20	236	0,2	8
Žilina (Slovensko)	16	57,90	14	320	0,2	8
Ústí nad Labem (Česká republika)	18	57,24	20	245	0,3	8
Ostrava (Česká republika)	19	56,89	20	250	0,2	8
Liberec (Česká republika)	20	56,67	21	239	0,3	8
Praha (Česká republika)	21	56,17	21	246	0,2	8
Plzeň (Česká republika)	22	55,38	21	257	0,2	8
Záhreb (Chorvátsko)	23	54,77	22	146	11,7	12
Olomouc (Česká republika)	24	54,45	21	270	0,2	8
Split (Chorvátsko)	25	43,67	23	227	15,1	12

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Poradie je založené na priemernej vzdialenosti k hraničnej hodnote pre postupy, čas a náklady spojené so získaním stavebného povolenia, ako aj pre ukazovateľ kontroly kvality stavieb. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je určená v rozsahu od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je skóre vyššie, tým lepšie). Podrobnejšie informácie nájdete v kapitole „O Doing Business a Doing Business v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko“. Údaje pre Bratislavu, Lisabon, Prahu a Záhreb boli revidované od vydania Doing Business 2018. Kompletný súbor údajov nájdete na webovej stránke Doing Business na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

OBRÁZOK 3.1 Vo všetkých 25 porovnávaných mestách sa pre vybavenie stavebných povolení vyžaduje viac postupov ako je priemer EÚ

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemery EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ. Z praktických dôvodov tabuľka zoskupuje v niektorých prípadoch mestá s podobnými časmi alebo nákladmi. Podrobnejšie údaje o ukazovateľoch nájdete v tabuľke 3.1.

a. Nový Zéland a Spojené arabské emiráty majú pri ukazovateli kontroly kvality stavby taktiež skóre 15.

povolení pred začatím výstavby, čo je najvyššie číslo medzi členskými štátmi v EÚ.

Vybavovanie stavebných povolení v Českej republike, Portugalsku a na Slovensku trvá dlhšie ako je EÚ priemer 174 dní. V skutočnosti tento proces trvá na Slovensku dlhšie (v priemere 282 dní) ako v ktoromkoľvek inom členskom štáte EÚ okrem Cypru (507 dní) - a takmer dvakrát tak dlho ako v Chorvátsku (v priemere 153 dní). Ak proces zahŕňa získanie veľkého množstva rozhodnutí pred začatím výstavby, ako je tomu najmä v

Českej republike, zvyčajne to znamená časté a časovo náročné revízie návrhu projektu a celkovo dlhší proces vybavovania. Čas potrebný na získanie stavebného povolenia v Portugalsku (v priemere 189 dní) presahuje priemer EÚ, a to v značnej miere kvôli zdĺhavému procesu schvaľovania projektu obcou.

Získanie stavebného povolenia je v Českej republike (0,2% z hodnoty skladu), na Slovensku (0,2%) a v Portugalsku (0,8%) menej nákladné ako je priemer EÚ (2,0%). V Chorvátsku je však tento

proces vybavenia stavebného povolenia oveľa drahší (9,2%), najmä z dôvodu vysokých nákladov spojených so zabezpečením externých dodávateľov a poplatkov za rozvoj infraštruktúry.

Spomedzi štyroch krajín dosahuje Chorvátsko najlepší výkon v ukazovateli kontroly kvality stavieb, ktorý posudzuje kvalitu stavebných predpisov a kontrol v šiestich hlavných oblastiach (za možných 15 bodov): kvalita stavebnej regulácie (stavebných predpisov) (2 body); kontrola kvality pred výstavbou (1), počas (3) a

po výstavbe (3); režim zodpovednosti a poistenia (2); a spôsobilosť odborných osôb (4). Chorvátsko má 12 bodov, čím prekonalo priemer EÚ (11,6) a to vďaka dôkladným požiadavkám pre kvalifikáciu odborníkov, ktorí sú zapojení do schvaľovania stavebných plánov a v dohľade nad výstavbou (tabuľka 3.2). Portugalsko dosiahlo 11 bodov; v porovnaní s Chorvátskom má menej kvalifikovaných požiadaviek na odborníkov, ktorí sú zapojení do schvaľovania plánov a dohľadu nad výstavbou.

Všetky štyri krajiny sprístupňujú stavebné predpisy online a jasne špecifikujú požiadavky pre stavebné povolenie. Avšak iba Portugalsko má miestne úrady obsadené licencovanými architektmi a inžiniermi, ktorí overujú, či stavebné plány sú v súlade so stavebnými predpismi. Všetky štyri krajiny vyžadujú, aby bol dohliadajúci inžinier legálne zodpovedný za dohľad nad stavbou, či už vlastný inžinier (ako v Českej republike, Portugalsku a na Slovensku) alebo externý inžinier (Chorvátsko). Okrem toho

orgány stavebného dohľadu v Chorvátsku a Portugalsku vykonávajú náhodné kontroly počas celého procesu výstavby.

Všetky štyri krajiny zo zákona nariaďujú vykonanie záverečných inšpekcií po dokončení výstavby. Chorvátsko má architektov alebo inžinierov zodpovedných za vypracovanie plánov a stavebná spoločnosť je právne zodpovedná za štrukturálne vady objavené na stavbe po jej obsadení. V Českej republike, Portugalsku a na Slovensku navyše zodpovedá aj stavbyvedúci. Žiadna zo štyroch krajín však nevyžaduje, aby niektorá zo zákonne zodpovedných osôb získala poistenie na pokrytie prípadných stavebných väd objavených na stavbe počas jej používania.

Hlavné rozdiely v skóre pri ukazovateľoch medzi štyrmi krajinami vyplývajú z kvalifikačných požiadaviek na odborníkov zodpovedných za schvaľovanie povolení a dohľadom nad výstavbou. Chorvátsko vyžaduje, aby títo odborníci mali minimálny počet rokov praxe, vysokoškolské

vzdelanie, boli registrovanými členmi komory a úspešne absolvovali kvalifikačnú skúšku. Portugalsko vyžaduje len to, aby mali vysokoškolské vzdelanie a boli zaregistrovaní. Česká republika a Slovensko nestanovujú vysokoškolské vzdelanie ako povinnú požiadavku; namiesto toho vyžadujú len kvalifikačnú skúšku a minimálny počet rokov praxe.

Ako sa líši proces v rámci Českej republiky?

Podnikateľ, ktorý potrebuje získať stavebné povolenie v Českej republike, môže očakávať, že na tobude potrebných 20 postupov v Brne, Ostrave alebo Ústí nad Labem, ale 21 v Liberci, Olomouci, Plzni alebo Prahe. Dodatočným postupom je v posledných štyroch mestách informatívne stretnutie, ktorého sa investori zvyčajne zúčastňujú na mestskom úrade, odborom ochrany prostredia, za účelom objasnenia požiadaviek na posudzovanie vplyvov projektu na životné prostredie.

Zo siedmich miest v Českej republike je získanie stavebného povolenia

TABUĽKA 3.2 Chorvátsko má najrozvinutejšie mechanizmy kontroly kvality stavieb medzi štyrmi členskými štátmi

		Česká republika	Chorvátsko	Portugalsko	Slovensko
Ukazovateľ kontroly kvality stavieb (0-15)		8	12	11	8
Kvalita stavebnej regulácie (stavebných predpisov) (0-2)	Sú stavebné predpisy ľahko dostupné?	1	1	1	1
	Sú požiadavky na získanie stavebného povolenia jasne špecifikované?	1	1	1	1
Kontrola kvality pred výstavbou (0-1)	Je licencovaný architekt alebo licencovaný inžinier súčasťou výboru alebo tímu, ktorý posudzuje a schvaľuje žiadosti o stavebné povolenie?	0	0	1	0
Kontrola kvality počas výstavby (0-3)	Sú zo zákona nariadené kontroly počas výstavby?	1	1	1	1
	Sú kontroly počas výstavby realizované v praxi?	1	1	1	1
Kontrola kvality po výstavbe (0-3)	Nariaďuje sa zo zákona kolaudácia?	2	2	2	2
	Je kolaudácia realizovaná v praxi?	1	1	1	1
Zodpovednosť a poistenie (0-2)	Je niektorá zo strán zapojených do procesu výstavby právne zodpovedná za stavebné vady po začatí užívania stavby?	1	1	1	1
	Je niektorá zo strán zapojených do procesu výstavby zo zákona povinná uzatvoriť poisťnú zmluvu za účelom získania poistenia zodpovednosti za skryté vady alebo 10 ročného poistenia zodpovednosti za vady na pokrytie prípadných nedostatkov alebo škôd spôsobených stavebnými vadami, ktoré sa prejavujú po začatí užívania stavby?	0	0	0	0
Spôsobilosť odborných osôb (0-4)	Existujú kvalifikačné požiadavky pre odborníka zodpovedného za overovanie, či sú architektonické plány alebo výkresy v súlade so stavebnými predpismi?	0	2	1	0
	Existujú kvalifikačné požiadavky pre odborníka, ktorý vykonáva technické kontroly počas výstavby?	0	2	1	0

Zdroj: Doing Business databáza.

 Získaný maximálny počet bodov

najjednoduchšie a najrýchlejšie v Brne, kde dokončenie 20 postupov trvá 236 dní. Kratší čas je spôsobený najmä rýchlejšími časmi pre získanie územného rozhodnutia, získaním požadovaných stanovísk pred výstavbou a získaním prípojok do sietí. V Brne je územné povolenie vydané za 55 dní, v porovnaní s priemerom 60 dní v ostatných českých mestách, a získanie všetkých potrebných povolení pred výstavbou trvá približne 159 dní, o 10 dní menej ako v ostatných mestách. Všeobecne platí, že stanoviská potrebné pred výstavbou sú časovo najzdlhavejšou časťou procesu vo všetkých českých mestách (obrázok 3.2).

Jedným z dôvodov rýchlejšieho povolačieho procesu v Brne je efektívnejšia komunikácia mesta s investormi a inými zainteresovanými stranami. Napokon, zaobstaranie vodovodnej a kanalizačnej prípojky trvá len 18 dní v Brne ale v priemere 30 dní v ostatných mestách. Distribučná spoločnosť v Brne potrebuje na určenie možných bodov pripojenia menej času, pretože Brno má viac aktualizovaných máp ako ostatné mestá.

Získanie stavebného povolenia trvá najdlhšie v Olomouci - takmer o päť týždňov dlhšie ako v Brne. Celkovo je na dokončenie 21 úkonov potrebných 270 dní. Proces

je spomalený v dôsledku oneskorení pri získavaní stanoviska od hasičského záchranného zboru, pričom získanie povolenia trvá 45 dní v Olomouci, ale v ostatných mestách okolo 30 dní alebo menej. Dlhšie čakanie v Olomouci je spôsobené čiastočne aj nedostatkom personálu v kancelárii hasičského zboru.

Po dokončení stavby musia stavitelia získať kolaudačné rozhodnutie a číslo popisné (číslo pridelené novostavbe na použitie v úradných záznamoch), ktoré sú potrebné na ohlásenie stavby do katastra nehnuteľností. Vo všetkých siedmich mestách sa kolaudačné rozhodnutie vydáva do dvoch týždňov po kolaudácii stavby, v Prahe a v štyroch ďalších mestách je potrebný ďalší týždeň na získanie čísla popisného. V Ostrave a Plzni však získanie tohto čísla trvá približne dva týždne, najmä z dôvodu menej efektívnej komunikácie medzi rôznymi oddeleniami magistrátu.

Postup pre získanie stavebného povolenia je relatívne lacný vo všetkých mestách v Českej republike, pričom náklady sa v priemere pohybujú okolo 0,25% z hodnoty skladu. Malá odchýlka v nákladoch je spôsobená hlavne poplatkami za pripojenie k sieti. Prípojka do vodovodnej a kanalizačnej siete stojí približne 4 000

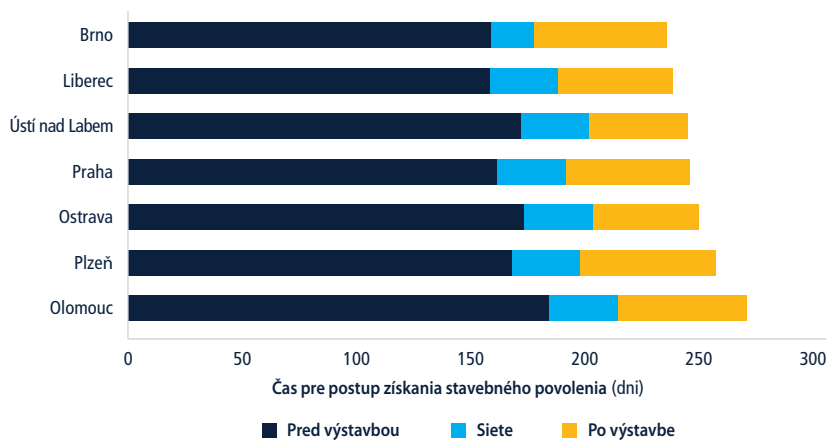
Kč (158 EUR) v Brne, ale okolo 7 000 Kč (276 EUR) v Ústí nad Labem. Inžinieri, ktorí pracujú na prípojkách, spravidla účtujú medzi šiestimi a ôsmimi hodinami práce vo všetkých mestách a zabezpečujú vodomery a ďalšie nevyhnutné materiály. Rozdiely v nákladoch za prácu a vodomery v jednotlivých mestách vedú k rozdielom v celkových nákladoch na pripojenie.

Ako sa líši proces získania stavebného povolenia v rámci Chorvátska?

Spomedzi piatich chorvátskych miest je tento proces najrýchlejší a najjednoduchší vo Varaždine - a najobtiažnejší v Splite v dôsledku potreby získania súhlasov a vyjadrení pred výstavbou, pomalšieho spracovávanía a nákladnejších komunálnych príspevkov. Podnikatelia vybavujúci stavebné povolenie môžu očakávať, že vo Varaždine podstúpia 21 postupov ale v Splite 23 postupov. V Splite a Záhrebe musia podnikatelia získať povolenie od oddelenia pre zber odpadu - úkon sa nevyžaduje v ďalších troch chorvátskych mestách. Toto povolenie sa zvyčajne vyžaduje iba vtedy, keď sa kontajnery na odpad nachádzajú na verejných pozemkoch, čo sa stáva v Splite a Záhrebe. Vo všetkých mestách okrem Varaždinu a Záhrebu musia stavitelia počítať s náhodnou kontrolou bezpečnosti pri práci zo strany inšpektorátu práce. Vo Varaždine a Záhrebe je tento typ kontroly možný, avšak nie je bežný pre jednoduché stavebné projekty.

Varaždin má najrýchlejší proces pre získanie stavebného povolenia medzi piatimi chorvátskymi mestami. Na dokončenie procesu je potrebných iba 112 dní a to kvôli efektívnej koordinácii medzi obcou a verejnými orgánmi, ktoré poskytujú požadované povolenia. Získanie stavebného povolenia trvá iba 15 dní v meste Varaždin - ale asi mesiac v Osijeku, Rijeke a Záhrebe a tri mesiace v Splite. Split je jedným z najdynamickejších stavebných oblastí v Chorvátsku s množstvom komplexných a počtom narastajúcich stavebných projektov. Táto situácia spôsobila nápor na úradníkov vydávajúcich

OBRÁZOK 3.2 Získanie potrebných povolení a rozhodnutí pred výstavbou trvá v Českej republike približne šesť mesiacov

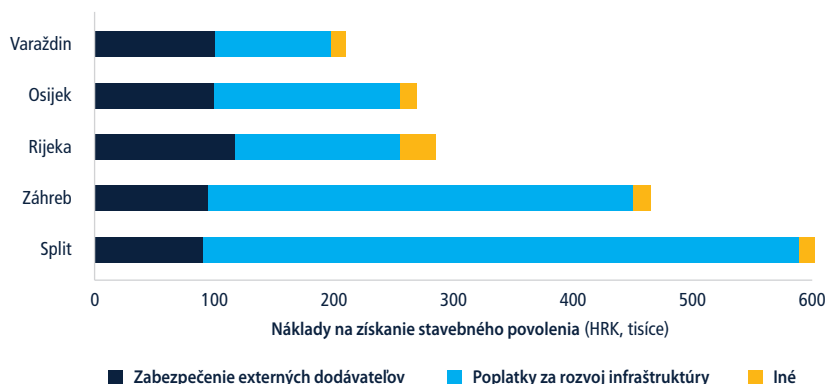
Zdroj: Doing Business databáza.

stavebné povolenia a uvedené viedlo k nevybaveniu žiadostí o povolenie. Táto situácia sa zaraďuje medzi hlavné dôvody, pre ktoré trvá proces získania stavebného povolenia dlhšie v Splite ako v ostatných štyroch mestách. Podnikatelia v Splite tiež poukázali na administratívnu neefektívnosť magistrátov a pomalé spracovávanie bezpečnostných (protipožiarnych) povolení vyžadovaných pre stavebné povolenie definujúce faktory, ktoré zťažujú povoloňovací proces.

Čas potrebný pre získanie vodovodnej a kanalizačnej prípojky sa v Chorvátsku tiež líši. V dôsledku rozdielov v prevádzkovej kapacite u miestnych poskytovateľov služieb sa táto doba pohybuje v rozsahu od 10 dní vo Varaždine po 30 dní v Splite. Podobné rozdiely sa prejavujú v čase pre získanie technických podmienok a povolení od vnútroštátnych orgánov, ktoré vyplývajú čiastočne z rozdielov v personálnej oblasti a v pracovnom vyťažení miestnych pobočiek. Získanie povolenia od národnej sieťovej spoločnosti (HEP) trvá 8 dní v meste Varaždin, ale až 25 dní v Osijeku. Čas potrebný na schválenie projektu Ministerstvom vnútra (pre požiaru bezpečnosť) sa pohybuje od 7 dní v Osijeku až po 25 dní v Záhrebe.

Náklady na vybavovanie stavebných povolení sa v jednotlivých chorvátskych mestách výrazne líšia, pričom sú v rozsahu od 5,3% z hodnoty skladu vo Varaždine až po 15,1% v Splite. Táto odchýlka vychádza z dvoch nákladových zložiek: komunálneho poplatku a príspevku na vodu pre štátnu spoločnosť chorvátskych vôd. Tieto dve zložky nákladov predstavujú v priemere približne 70% celkových nákladov na získanie stavebného povolenia v Chorvátsku (obrázok 3.3). Poplatok za komunálne služby je určený samostatne každou obcou a slúži na rozvoj verejnej infraštruktúry v oblasti ovplyvnenej novou výstavbou. Poplatok sa pohybuje v rozsahu od najnižšieho vo výške 58 520 HRK (7 867 EUR) vo Varaždine až po päťkrát viac v Záhrebe vo výške 292 613 HRK (39 339 EUR) a osemkrát viac v Splite, a to vo výške 458 621 HRK

OBRÁZOK 3.3 Poplatky za rozvoj infraštruktúry predstavujú v priemere takmer 70% nákladov v procese získania stavebného povolenia v Chorvátsku

Zdroj: Doing Business databáza.

(61 657 EUR) - odrážajúc rozdiely medzi piatimi chorvátskymi mestami v oblasti rozvoja infraštruktúry a cieľov údržby. V roku 2016 Varaždin znížil poplatok pre priemyselné budovy na polovicu v snahe stimulovať nové investície.⁶ Príspevok na chorvátske vody je stanovený na národnej úrovni a využíva sa na údržbu a rozvoj vodovodnej a kanalizačnej infraštruktúry.⁷ Tento poplatok je rovnaký v štyroch mestách a to vo výške 39 210 HRK (5 271 EUR), ale oveľa vyšší v Záhrebe - vo výške 65 272 HRK (8 775 EUR).

Ako sa líši proces v Portugalsku?

Získanie stavebného povolenia vyžaduje 14 postupov vo všetkých ôsmich mestách porovnávaných v Portugalsku. Tento proces je najrýchlejší v meste Funchal a Porto, kde trvá len 159 dní a najpomalší v Coimbre (265 dní) a Brage (259 dní). Hlavné rozdiely vznikajú v čase potrebnom na získanie stanovísk pre projekt skladu a na vydanie stavebného povolenia od obce. Spoločne trvajú tieto dva úkony najkratšie v meste Porto (100 dní), po nich nasleduje mesto Evora a Lisabon (105 dní). V meste Faro, Funchal a Ponta Delgada trvajú tieto úkony približne štyri mesiace - a až pol roka v Brage a Coimbre.

Celkovo je medzi ôsmimi portugalskými mestami najjednoduchšie vybavovanie

stavebných povolení v meste Porto a najťažšie v Coimbre. Porto má medzi ôsmimi portugalskými mestami najtransparentnejšie a užívateľsky najpriaznivejšie právne predpisy v skupine miest, pričom územné mapy a postupy týkajúce sa procesu sú dostupné elektronicky. Ešte dôležitejšie je, že Porto je jediným mestom z ôsmich, kde môžu podnikatelia požiadať o stavebné povolenie prostredníctvom elektronickej platformy. To umožňuje mestu preskúmať stavebné plány a zároveň v rovnakom čase spracovať žiadosť o stavebné povolenie, čím sa pre podnikateľov ušetrí značné množstvo času.

Na rozdiel od toho sú pre podnikateľov v Brage a Coimbre miestne predpisy týkajúce sa získania stavebného povolenia (urbanizačné plány) náročné na orientáciu, čo často vedie k chybám v projektovej dokumentácii a tým k podstatným oneskoreniam v procese povoľovania. Staviteľia v Coimbre čelia ďalším neistotám z dôvodu zložitosti predpisov týkajúcich sa poplatkov za stavebné povolenie.

Schválenie stavebných projektov podlieha politickému rozhodovaniu vo všetkých portugalských mestách, a to na úrovni radcov pre urbanizmus alebo dokonca starostu. Takže proces podlieha politickej situácii, ktorá ovplyvňuje schopnosť mestskej rady schvaľovať stavebné projekty.⁸ Okrem toho sa môže

stať, že projekty s veľkým sociálnym alebo ekonomickým dopadom môžu byť uprednostnené, čo by mohlo nepriaznivo ovplyvniť menšie stavebné projekty. Takáto situácia je vo všetkých porovnávaných mestách v Portugalsku, ale situácia sa viac dotýka a ovplyvňuje podnikateľov v Brage a Coimbre.

Ostatné časové rozdiely medzi ôsmimi portugalskými mestami súvisia s úkonmi pripojenia k sieti a registráciou stavby. Získanie vodovodného a kanalizačného pripojenia trvá asi mesiac v Brage, Coimbre, Lisabone a Porte, ale len dva týždne v ostatných štyroch mestách. Tento rozdiel odráža dostupnosť kontrolných inžinierov v miestnych vodárenských a kanalizačných spoločnostiach a zložitosť spojovacích prác, ktoré sa líšia v závislosti od veľkosti mesta. V priemere trvá vybavenie pripojenia takmer dvakrát toľko času vo väčších mestách ako v menších.

Získanie stavebného povolenia je najdrahšie v meste Funchal (1,5% z hodnoty skladu) a najmenej nákladné v Ponte Delgade (0,4%). Tento rozdiel je spôsobený poplatkom za stavebné povolenie a nákladmi na pripojenie k sieti. Poplatok za stavebné povolenie je určený každým mestom a pohybuje sa

od 105 EUR v Coimbre po 11 368 EUR vo Funchale. V ostatných mestách je tento poplatok v priemere okolo 2 000 EUR. Mesto Coimbra znížilo poplatok za stavebné povolenie z 1 000 EUR na 105 EUR v roku 2017.⁹ Cieľom bolo oživiť stavebnú činnosť v meste, ktorá od roku 2007 klesla približne o 80%.¹⁰

Náklady na vodovodnú a kanalizačnú prípojku sa taktiež výrazne líšia, tie sú v priemere okolo 1500 EUR v šiestich mestách a až okolo 8 000 EUR v Coimbre a Lisabone (obrázok 3.4). Rozdiel je spôsobený odlišnosťami úrovne dostupnosti infraštruktúry. Medzery v sieti infraštruktúry v meste Braga, Coimbra a Lisabon spôsobujú vyššie náklady súvisiace s rozšírením vodovodných a kanalizačných sietí. V ostatných mestách je verejná infraštruktúra dostupná vo väčšine prípadov, takže podnikatelia nemusia pokrývať náklady na rozšírenie sietí. Porto má politiku „100% pokrytie infraštruktúry“: obec pokrýva náklady na rozširovacie práce v oblastiach, kde neexistuje verejná infraštruktúra, čo minimalizuje zaťaženie podnikateľov.

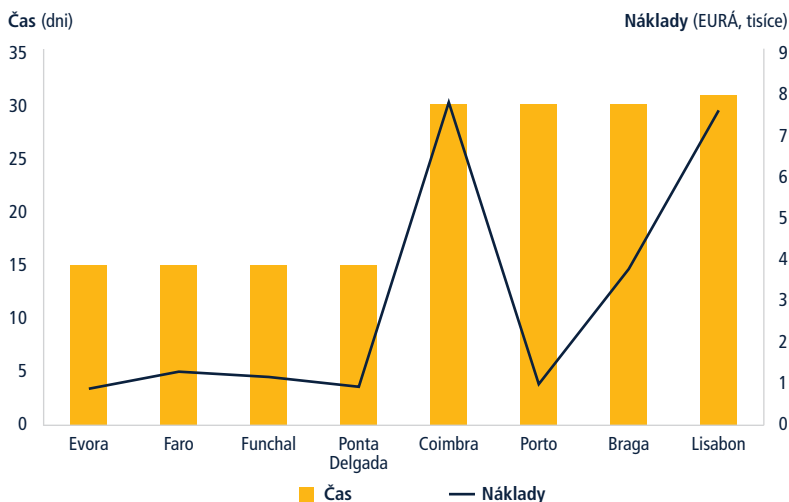
Ako sa proces líši v rámci Slovenska?

Medzi slovenskými mestami je postup pre získanie stavebného povolenia

najrýchlejší a najjednoduchší v Prešove, kde môže byť dokončený za 250 dní. V Žiline, ktorá je veľkosťou podobná mestu Prešov, trvá dokončenie celého procesu o 70 dní dlhšie a to predovšetkým z dôvodu oneskorení v získavaní územného rozhodnutia a stavebného povolenia.¹¹ Kým získanie týchto dvoch dokumentov trvá v Prešove len 120 dní, v Žiline trvá 165 dní - čiastočne kvôli nedostatkom v dostatočnom školení zamestnancov úradov. Získanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia predstavuje časovo najnáročnejšiu časť procesu vo všetkých piatich porovnávaných mestách. Získanie územného rozhodnutia a kolaudačného súhlasu predstavuje približne 60% celkového času potrebného na dokončenie postupu získania stavebného povolenia (obrázok 3.5).

Vybavenie stavebného povolenia pozostáva z 15 postupov v Trnave, ale zo 14 postupov v ostatných štyroch mestách porovnávaných na Slovensku. Trnava je jediné mesto, v ktorom investori konzultujú ich plánovaný projekt pred podaním žiadostí s miestnym stavebným úradom. V praxi tento doplňujúci krok nezvyšuje čas potrebný na ukončenie celého procesu a je bežne považovaný za preventívny krok, aby sa zabránilo dlhšiemu procesu.

OBRAZOK 3.4 Medzi portugalskými mestami je získanie vodovodnej a kanalizačnej prípojky najnákladnejšie a časovo najnáročnejšie v Lisabone a v meste Coimbra

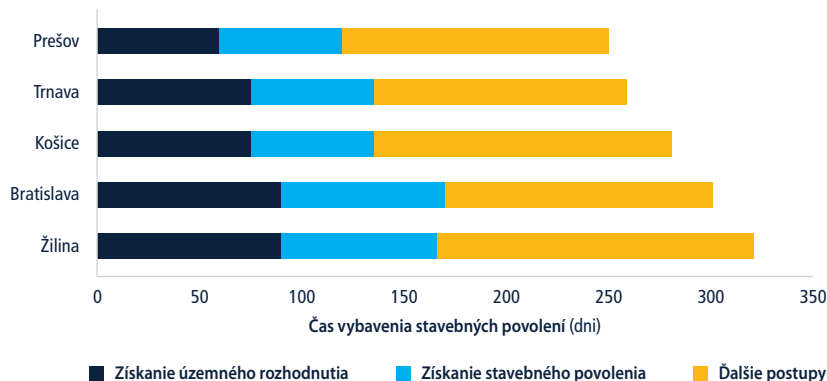

Zdroj: Doing Business databáza.

Existuje veľa odlišností v čase, ktorý sa vyžaduje na získanie prípojky k vodovodnej a kanalizačnej sieti a na zápis novostavby do katastra. Získanie nových sieťových pripojení trvá v Bratislave, Prešove a Trnave asi týždeň, ale takmer dva týždne v Košiciach a mesiac v Žiline. Príprava zmluvy o poskytovaní služieb trvá vodárňam v Žiline približne tri týždne, zatiaľ čo v ostatných mestách trvá príprava dokumentov jeden alebo dva týždne.

Zápis stavby do katastra trvá najmenej v Trnave, a to okolo 50 dní. Na katastri v Trnave sú skúsení odborníci a existuje efektívny spôsob spravovania jednotlivých prípadov s nízkou úrovňou nevyriešených prípadov, čo čiastočne vysvetľuje rýchlejší proces zápisu. Dokončenie tohto

OBRÁZOK 3.5 Získanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia tvorí približne 60% z celkového času v celom postupe stavebných povolení na Slovensku

Zdroj: Doing Business databáza.

posledného kroku trvá o niečo dlhšie v Košiciach, okolo 55 dní, zatiaľ čo v ostatných mestách trvá 60 dní.

Aj keď sú náklady na vodovodné a kanalizačné pripojenie relatívne nízke, v jednotlivých mestách sa líšia, pričom sa pohybujú v rozsahu od 115 EUR v Trnave a 300 EUR v Bratislave a Žiline až po 500 EUR v Košiciach a Prešove. Táto odlišnosť odráža sadzobník cien, ktorý je nastavený nezávisle od každého pripojenia a od rôznych hodinových sadzieb za prácu potrebnú na dokončenie technickej kontroly nového pripojenia.

ČO SA MÔŽE ZLEPŠIŤ?

Toto zhrnutie kapitoly pre postup získania stavebného povolenia v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku poukazuje na niekoľko oblastí možného zlepšenia. Niektoré odporúčania sa vzťahujú na viacero krajín alebo všetky štyri, ďalšie len na jednu z krajín.

Zaviesť alebo zlepšiť elektronický systém pre stavebné konanie CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO

Na zvýšenie efektívnosti v postupe na získanie stavebného povolenia by mohli všetky štyri krajiny prejsť na plne elektronický proces. Elektronické systémy

pre stavebné konania sa stávajú čoraz bežnejšími v rámci Európy a Európska komisia vymedzuje elektronickú žiadosť o stavebné povolenie ako jednu z 20 najdôležitejších služieb elektronickej verejnej správy.¹² V Maďarsku napríklad všetci žiadatelia o stavebné povolenie musia predložiť svoju žiadosť prostredníctvom elektronického systému „Building Regulatory Support Electronic Documentation System (ÉTDR)“, pričom prikladajú všetky technické a projektové plány. Stavebný úrad potom požiada ostatné orgány, aby preskúmali a schválili plány prostredníctvom tohto systému.¹³

V Portugalsku má mesto Porto plne funkčný a široko využívaný elektronický systém pre podávanie žiadostí, vybavený nástrojmi na sledovanie stavu žiadosti. Výsledkom je, že medzi portugalskými mestami má Porto najrýchlejší čas v spracovaní projektovej dokumentácie a vo vydávaní stavebných povolení napriek tomu, že pracovná vyťaženosť zamestnancov je podstatne vyššia ako v ostatných mestách.¹⁴ Mesto Faro spolupracuje na vytvorení komplexnej elektronickej platformy spolu so šiestimi ďalšími obcami v strednej Algarvene, tá by mala byť uvedená do prevádzky v roku 2019. Ostatné mestá v Portugalsku a ostatné členské štáty by mohli nasledovať príklad mesta Faro: vzhľadom na potenciálne

vysoké náklady na vývoj a implementáciu elektronickej platformy, by združovanie zdrojov na zdieľanie nákladov malo zmysel.

Chorvátsko už vytvorilo elektronický systém pre stavebné konanie (e-dozvoľy). Avšak tento systém nebol v plnej miere zavedený mestami a ani bežne využívaný odborníkmi. Dotknuté strany verejného a súkromného sektora nahlásili technické problémy, ale tiež naznačili, že nedostatočná odborná príprava miestnych zamestnancov miest a obcí bráni v naplnení celého potenciálu tohto systému. Praktické školiace programy by preto mali byť súčasťou akejkoľvek snahy týkajúcej sa zlepšenia technických možností elektronickej platformy. Okrem toho by workshopy verejného a súkromného sektora mohli byť užitočné pri posudzovaní funkčnosti elektronickej platformy a vysvetľovaní jeho výhod a schopností širšej škále odborníkov.

Objasniť a lepšie informovať o usmerneniach a požiadavkách na vybavenie stavebných povolení CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO

Podnikatelia vo všetkých štyroch členských štátoch uvádzajú zložitost regulácie ako hlavnú prekážku pri vybavovaní stavebných povolení. Typický stavebný projekt so sebou prináša dodržiavanie platných právnych predpisov, miestnych predpisov a technických noriem rôznych orgánov – čo je náročná úloha pre staviteľov, najmä pre malé spoločnosti. Ekonomiky na celom svete zavádzajú procesné mapy vysvetľujúce jednotlivé kroky postupov, ktoré pomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zložitých právnych predpisoch s cieľom zjednodušiť túto úlohu a zabrániť oneskoreniam z dôvodu neúplných žiadostí alebo chýb v projektovej dokumentácii. Napríklad v New Yorku bol zavedený jednoduchý elektronický prieskumný nástroj, ktorý sa pýta investorov cielené otázky o navrhovanej stavbe a vytvorí presný zoznam postupov a regulačných požiadaviek.¹⁵ Pre investora so skúsenosťami trvá dokončenie

prieskumu len niekoľko minút a šetrí tak hodiny času a úsilia.

V Portugalsku prišlo mesto Porto s iným riešením - podrobnou online príručkou, ktorá popisuje celý proces vybavovania stavebných povolení a je doplnená procesnými mapami, ktoré sa vzťahujú na rôzne možné scénare.¹⁶ Avšak mesto Faro je jediným mestom medzi ôsmimi porovnávanými mestami v Portugalsku, ktoré má elektronický simulátor poplatkov, ktorý pomáha investorom pochopiť poplatky za stavebné povolenie.¹⁷ Coimbra je ďalším mestom, ktorému by mohol takýto simulátor priniesť prospech vzhľadom na hlásenú zložitost' pri výpočte poplatkov za stavebné povolenie.

Zaviest' povinnosť poistenia, ktoré pokryje zodpovednosť za skryté vady

CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO

Vo všetkých štyroch členských štátoch sú staviteľia a architekti zapojení do výstavby stavby zo zákona zodpovední za stavebné vady alebo problémy stavby, pričom uzatvorenie poisťnej zmluvy na pokrytie možných stavebných väd zistených po začatí užívania stavby nie je povinné. Poistenie na pokrytie nákladov vyplývajúcich zo stavebných väd prináša prospech klientom, ako aj staviteľom a podnecuje výstavbu, najmä pre malé a stredné stavebné spoločnosti.¹⁸

Štyri členské štáty by sa mohli riadiť príkladom Dánska alebo Francúzska, ktoré zaviedli povinné poisťné režimy ako prvé. Obe krajiny vyžadujú desaťročné (10-ročné) poistenie. Dánsko vyžaduje toto stavebné poistenie pre výstavbu nových trvalých obydlií. Obec kontroluje platnosť poistenia pred vydaním stavebného povolenia a po dokončení výstavby pri vydaní kolaudačného rozhodnutia. Francúzsko uplatňuje rovnakú požiadavku na všetky nové stavby, bez ohľadu na ich účel.¹⁹ Vyžaduje dve úrovne pokrytia stavebných väd - poistenie, ktoré uzavreli majitelia budovy (dommage ouvrage) a desaťročné poistenie uzavreté staviteľmi.

Zjednodušiť postupy zápisu stavieb zefektívnym komunikáciou medzi orgánmi štátnej správy

ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO

Chorvátsko je jedinou krajinou zo štyroch členských štátov, ktorá nevyžaduje zápis nehnuteľností ako samostatný krok pri vybavovaní stavebných povolení - pretože obec automaticky dokončí tento zápis po vydaní kolaudačného rozhodnutia. Elektronický katastrálny informačný systém (ZIS) umožňuje geodetickým inžinierom elektronicky predkladať aktualizované katastrálne informácie, čo investorovi šetrí potrebu prejsť zápisovým procesom. Naproti tomu zápis novej stavby trvá v priemere 57 dní na Slovensku a 27 dní v Českej republike. V Portugalsku dokončenie toho istého procesu trvá asi len týždeň, ale investori musia taktiež registrovať stavbu na daňovom úrade.

Česká republika, Portugalsko a Slovensko by mohli nasledovať príklad Chorvátska pri zjednodušení postupu zápisu stavieb, a to zlepšením koordinácie medzi obcou a registrom nehnuteľností alebo katastrom nehnuteľností - a v Portugalsku aj daňovým úradom. Zavedenie lepšej koordinácie medzi týmito orgánmi a podpora elektronickej výmeny dokumentov by mohli zvýšiť efektívnosť postupov po výstavbe a ušetriť podnikateľom až 40 dní v Českej republike a na Slovensku a takmer 10 dní v Portugalsku.

V Českej republike aj v Portugalsku už existuje potrebná infraštruktúra. Česká republika má online register na identifikáciu pozemkov, adries a nehnuteľností (RUIAN), ktorý umožňuje stavebnému úradu vložiť informácie o novej stavbe po vydaní kolaudačného rozhodnutia. Po aktualizácii systému môže úradník na katastrálnom úrade zapísať novú stavbu. Tento systém by sa mohol ďalej vylepšiť tým, že sa odstráni potreba, aby investor predložil žiadosť o zápis stavby, čo si vyžaduje čas na zaznamenanie a spracovanie.

Podobne v Portugalsku má daňový úrad prístup k online systému (Sistema de Plantas de Arquitetura alebo SPA), ktorý mu umožňuje vyžiadať si schválené projektové plány stavby priamo od mestskej rady, čím sa eliminuje potreba investora registrovať stavbu na daňovom úrade. Platforma však nie je ešte široko využívaná obcami kvôli nedostatočnej koordinácii medzi orgánmi vydávajúcimi povolenie a daňovému úradu, ako aj oneskoreniam pri spracovávaní požadovaných formulárov. Pre podnikateľov je teda praktickejšie predložiť dokumenty osobne. Portugalské mestá by mohli podporiť väčšie využívanie elektronickej platformy tým, že vytvoria lepšie koordinované rámce medzi orgánmi a postupne zrušia komunikáciu v papierovej podobe. Možno bude potrebné aj preskúmanie procesu prostredníctvom zapojenia všetkých zainteresovaných strán za účelom získania viacerých informácií o funkčnosti online platformy a odhalenia oblastí, ktoré by sa mali zlepšiť.

Zjednotiť povolenia potrebné pred výstavbou

CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO

Pred podaním žiadosti o stavebné povolenie musia podnikatelia kdekoľvek Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku získať od 5 až po 12 povolení a vyjadrení k projektovej dokumentácii. Tieto povolenia pred výstavbou sa vyžadujú, aby sa zabezpečil súlad hlavného projektu s regulatívmi územného plánovania, normami životného prostredia, požiarnej bezpečnosti a verejného zdravia a s inými takými požiadavkami. Okrem toho musia podnikatelia získať podrobné vyjadrenia k projektovej dokumentácii od každého poskytovateľa služieb o dostupnosti požadovanej kapacity pre navrhovanú stavbu. Všetky verejné subjekty zapojené do schvaľovacieho procesu môžu potenciálne požiadať o úpravy hlavného projektu - úpravy, ktoré by mohli viesť k zmenám v iných častiach projektu, a preto sa vyžadujú dodatočné potvrdenia od rôznych orgánov. Podnikatelia, ako aj verejné orgány uviedli tieto problémy

ako hlavné prekážky procesu vybavovania stavebného povolenia, ako aj hlavný dôvod zdĺhavých schvaľovacích procesov, najmä v Českej republike a na Slovensku.

Tieto tri krajiny by mohli zvážiť zavedenie jediného kontaktného miesta na jednom z orgánov verejnej správy, ktoré by prevzalo zodpovednosť za koordináciu procesu schvaľovania projektov so všetkými relevantnými subjektmi a za sledovanie časovej osi schválenia. Ekonomiky po celom svete prijali tento druh metódy „jediného okienka“ na riešenie podobných problémov. Nedávna reforma v Srbsku napríklad zjednotila vydávanie technických podmienok pre služby, dopravu a verejné zdravie do jedného dokumentu nazvaného „územné podmienky“.20 Tým sa znížil počet povolení požadovaných od jednotlivých orgánov a celkový čas vybavenia stavebných povolení.21

Ako prvý krok k zavedeniu mechanizmu schvaľovania jediným okienkom by mohli mestá a obce v Českej republike a na Slovensku zvýšiť efektívnosť existujúcej praxe predbežných konzultácií. Tieto konzultácie sa uskutočňujú v neformálnom prostredí a slúžia skôr ako nástroj riadenia vzťahov než ako informatívny sprievodca procesu udeľovania povolení. Pridanie stupňa odborných technických znalostí od kľúčových orgánov, ktoré udeľujú povolenie, by mohlo tieto predbežné konzultácie zefektívniť a ušetriť čas a úsilie pre podnikateľov.

Česká republika, kde je potrebné získať viac povolení pred výstavbou ako v ktoromkoľvek inom členskom štáte EÚ, zaviedla webovú platformu nazvanú UtilityReport, ktorá umožňuje investorom elektronické vyžiadanie informácií od poskytovateľov služieb a iných majiteľov infraštruktúry. Služba však nie je široko využívaná, pretože nemá úplné geografické pokrytie a plnú účasť poskytovateľov služieb. Česká republika by mohla zlepšiť svoju databázu informácií pred výstavbou prepojením UtilityReport s online registrom pre identifikáciu pozemkov, adries a nehnuteľností (RUIAN) a pridať komplexné informácie o

infraštruktúre a územné mapy v spolupráci s poskytovateľmi služieb a so stavebnými úradmi. Dánske mesto Kodaň poskytuje príklad. Online územná mapa mesta Kodaň pokrýva celé mesto a poskytuje viac zložiek informácií vrátane hlavného plánu mesta, podrobných miestnych plánov a informácií o pokrytí rôznych sietí infraštruktúry.22

Zvýšiť kvalitu odborných znalostí v spolupráci so súkromným sektorom **ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO**

Povoľovanie stavieb a získanie stavebného povolenia je komplexný proces zahŕňajúci viacero dotknutých strán. Funkčnosť tohto procesu si vyžaduje orgány vydávajúce povolenia, na ktoré je potrebné mať dostatok technologicky zručného personálu, spolu s know-how v oblasti odbornej správy prípadov a dostatočnou technológiou. Staviteľia v Českej republike a na Slovensku uviedli, že na úradoch, ktoré vydávajú vyjadrenia a povolenia je nedostatočne vyškolený personál a nedostatok personálu, technológie sú tiež nevyužívané dostatočne, čo definuje príčiny zdĺhavého postupu získania stavebného povolenia.

Zároveň by sa mohli vyžadovať aj prísnejšie kvalifikačné požiadavky na odborníkov, ktorí sú zapojení do procesu povoľovania a kontroly stavieb. V Českej republike a na Slovensku sa pre odborníkov, ktorí schvaľujú stavebné plány a dohliadajú na stavbu vyžaduje iba trojročná prax a úspešné absolvovanie kvalifikačnej skúšky. V Chorvátsku a v Portugalsku je naopak potrebné, aby títo odborníci mali vysokoškolské vzdelanie v oblasti architektúry alebo inžinierstva. Zavedenie požiadavky na vysokoškolské vzdelávanie by automaticky zvýšilo technickú spôsobilosť povoľovacích orgánov. Celosvetovo viac ako 80% ekonomík vyžaduje vysokoškolský diplom v oblasti architektúry alebo inžinierstva pre odborníkov, ktorí posudzujú stavebné plány.23

V strednodobom horizonte by sa mohla riešiť otázka nedostatočného

personálneho zabezpečenia tým, že certifikovaní súkromní odborníci by mohli mať väčšiu úlohu v procese udeľovania povolení. Hoci toto riešenie môže vyžadovať legislatívne opatrenia, prínos vysoko špecializovanej pracovnej sily, ktorá je flexibilná voči zmenám v dopyte môže byť značný najmä preto, že poveternostné podmienky spôsobujú, že výstavba je v oboch krajinách vo veľkej miere sezónnou činnosťou. Austrália, Singapur a Spojené kráľovstvo patria medzi krajiny, ktoré prijali systém účasti tretích strán - dodávateľov na rozšírenie regulačného pokrytia a znalostí.24 Vo všeobecnosti výskum ukazuje, že povoľovanie stavieb je efektívnejšie v ekonomikách, ktoré sa spoliehajú na nejakú formu účasti súkromného sektora v povoľovacích alebo kontrolných procesoch.25 Takýto systém však musia sprevádzať primerané záruky, ako sú prísnejšie kvalifikačné požiadavky na odborníkov, ktorí schvaľujú stavebné plány.

Zvážiť zníženie zaťaženia podnikateľov s cieľom podporiť rozvoj infraštruktúry **CHORVÁTSKO**

V Chorvátsku poplatky na zlepšenie infraštruktúry (príspevok obci a platba za chorvátske vody) predstavujú v priemere sumu okolo 250 000 HRK (33 600 EUR), ktorá tvorí približne 70% nákladov meraných v postupe získania stavebného povolenia. Tieto príspevky pomáhajú obciam realizovať potrebné investície do verejnej infraštruktúry (cesty, verejné priestranstvo, inžinierske siete), aby prispeli k potenciálnemu rastu dopytu v dôsledku novej výstavby. Nadmerné poplatky za rozvoj infraštruktúry však majú tendenciu znižovať investície do komerčných nehnuteľností, čo nepriaznivo ovplyvňuje rast zamestnanosti.26

Chorvátsko by mohlo zvážiť zníženie alebo zrušenie týchto poplatkov alebo uplatnenie cielenejších kritérií, ktoré by boli podporované schválenými alebo plánovanými programami kapitálových výdavkov, priamo spojenými s potenciálnym využitím získaných prostriedkov.

Toto by pomohlo zabezpečiť, že systém nebude sankcionovať investorov a že príspevky, ktoré sú potrebné na zabezpečenie funkčnosti verejnej infraštruktúry oblasti budú stanovené na minimum. Napríklad Srbsko zrušilo podobné poplatky pre niektoré stavby v roku 2014, čo bolo spôsobené potrebou urýchliť stavebné investície.²⁷

Chorvátsko by taktiež mohlo zväziť rozdelenie nákladov na rozvoj infraštruktúry cez širšiu bázu existujúcich a potenciálnych investorov a nevyberať ich výhradne od vlastníkov navrhovanej stavby. Napríklad na Novom Zélande sa príspevky na poplatky za verejné služby vypočítavajú ako „priemerná, spravodlivá a proporcionálna časť z celkových nákladov kapitálových výdavkov potrebných na dlhodobý rast služieb“ - výpočet založený na súbore technických kritérií, ktoré berú do úvahy parametre stavebného projektu.²⁸

Zjednotiť proces pre získanie kolaudačného rozhodnutia ČESKÁ REPUBLIKA

Pred zápisom novej stavby musia podnikatelia v Českej republike získať súpisné číslo stavby, číslo pre použitie v úradných záznamoch. Zatiaľ čo právne predpisy jasne naznačujú, že získanie tohto čísla je zodpovednosťou stavebného úradu, v praxi tento krok obyčajne vykoná investor a trvá približne tri týždne.²⁹

Tento dodatočný krok by sa mohol uskutočniť prostredníctvom procesu bez účasti investora. Orgány, ktoré overujú, či je nová stavba v súlade so schválenými plánmi, a orgán, ktorý vydáva evidenčné číslo, sú orgánmi štátnej správy. Lepšia komunikácia a jasnejšie zavedenie protokolov by mohlo vylúčiť potrebu takéhoto postupu. Česká republika by sa mohla pozrieť na príklad Slovenska, kde sa spolu s kolaudačným rozhodnutím udeľuje investorovi aj súpisné číslo.

Zaviest' systém pre sledovanie priebehu žiadostí a aj pravidlo „mlčanie je súhlas“ s cieľom zvýšiť efektivitu úradov PORTUGALSKO

Vo všetkých ôsmich mestách porovnávaných v Portugalsku trvá schválenie stavebných plánov od obce dlhšie ako zákonom stanovená lehota 30 dní - a podnikatelia nemajú účinný mechanizmus na odvolávanie sa na neoprávnené oneskorenie. Ako jednoduchý krok smerom k väčšej transparentnosti a zodpovednosti v oblasti povoľovania stavieb by mohli obce zaviesť systém sledovania priebehu žiadostí online. Tento systém by mohol byť začlenený v rámci webovej stránky obce, čím sa zabráni potrebe plne funkčnej elektronickej povoľovacej platformy.

Systém by sa mohol spočiatku použiť na zaznamenávanie dátumu podania žiadosti a generovanie jednoduchých hlásení o stave procesu skúmania žiadosti. To by poskytlo orgánu vydávajúcemu povolenie objektívnu mierku pre identifikáciu a riešenie prípadov, ktoré sa oneskorili. Systém by taktiež povolil žiadateľom sledovať stav svojich podaní online, a umožnil im urobiť informovanejšie rozhodnutia (vrátane možných opravných prostriedkov) ako odpoveď na základe časového harmonogramu projektu. Údaje z takého sledovacieho systému by mohli využívať aj tretie strany, ako napríklad združenie architektov alebo miestnych obchodných komôr za účelom ochrany záujmov investorov a zvýšenia konkurencieschopnosti miestnej štátnej správy.

Okrem toho by Portugalsko mohlo zlepšiť súlad orgánov vydávajúcich povolenia a oficiálnych lehôt prostredníctvom prijatia pravidiel tichého súhlasu (mlčanie je súhlas). Portugalsko malo takéto pravidlá v predchádzajúcom stavebnom predpise, ktorý bol zrušený v roku 1999 súčasťou novelou.³⁰ V novom predpise sa uvádza, že ak verejné orgány zodpovedné za schvaľovanie stavebných projektov nevydajú svoje rozhodnutia v zákonom stanovených lehotách, podnikatelia majú

právo podať opravný prostriedok na správny súd.³¹ Avšak podanie opravného prostriedku na súde predstavuje dlhý a nákladný proces, a preto sa zriedkavo používa v praxi. Portugalsko by mohlo zväziť opätovné zavedenie automatických tichých súhlasov do procesu povoľovania stavieb. S cieľom zabezpečiť realistické časové lehoty pre schválenie projektov by sa tento krok mal uskutočniť po konzultácii so širokým okruhom zainteresovaných strán.

POZNÁMKY

1. Európsky sektor stavebníctva: Globálny partner, Európska komisia, Vnútroštruktúry, Priemysel, Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a malé a stredné podniky, Generálne riaditeľstvo pre energetiku a Spoločné výskumné centrum (2016), https://ec.europa.eu/growth/content/european-construction-sector-global-partner-0_en.
2. Ročné údaje o produkcii v stavebníctve z databázy Eurostatu, sprístupnené 10. februára 2018, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:EU28_Construction,_annual_rate_of_change_2005_2017,_calendar_adjusted_data.png. Percentuálna zmena v každom roku vypočítaná prostredníctvom porovnania s rovnakým obdobím v predchádzajúcom roku.
3. *Doing Business* databáza.
4. V Portugalsku existujú okrem obecných úradov aj oblastné úrady pre autonómne oblasti Azory a Madeira.
5. Územné povolenie je stavebné povolenie, ktoré udeľuje právo použiť pozemok pre konkrétny rozvojový projekt v súlade s predpismi o využívaní pôdy. Neoprávňuje však výstavbu.
6. Úradný vestník mesta Varaždin 23, č. 1 (25. februára 2016), <http://www.glasila.hr/svgv>.
7. "Uredbu o izmjeni uredbe o visini vodnoga doprinosa" - Nariadenie o zmene regulácie účasti na príspevkoch na vodu, Narodne Novine, 23. júla 2015, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_83_1588.html.
8. Podľa vyhlášky č. 555/99 články 5.1, 5.2 a 5.3, stavebné povolenie, schválenie alebo predbežné oznámenie (pedido de informação prévia) je zodpovednosťou primátora mesta a môže byť delegované na radcov s možnosťou subdelegovania alebo na riaditeľov obecných služieb.
9. Regulamento Municipal de Urbanização e Edificação (Taxas e Compensações

- Urbanísticas de Coimbra) (381/2017). Dostupné na stránke: <https://dre.pt/application/conteudo/107720445/Conteudo/107720445>.
10. Údaje za roky 2007 - 16 o stavebných povoleniach podľa geografickej polohy z portugalskej štatistiky, sprístupnené 17. februára 2018, https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&indOcorrCod=0000086&contexto=bd&selTab=tab2.
 11. Údaje z databázy Eurostatu (údaje zo sčítania obyvateľov z roku 2011), sprístupnené 17. februára 2018, <https://ec.europa.eu/CensusHub2/intermediate.do?&method=forwardResult>.
 12. Európska komisia, eGovernment Benchmark 2016: A Turning Point for eGovernment Development in Europe? (Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2016).
 13. Svetová banka, *Doing Business v Európskej únii 2017: Bulharsko, Maďarsko a Rumunsko* (Washington, DC: Svetová banka, 2017).
 14. Údaje za rok 2016 o stavebných prácach z portugalskej štatistiky, sprístupnené 17. februára 2018, https://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&indOcorrCod=0000086&contexto=bd&selTab=tab2.
 15. Portál New York City Business, <https://www1.nyc.gov/nycbusiness/description/construction-permits>.
 16. Porto, Direção Municipal do Urbanismo, Departamento Municipal de Gestão Urbanística, "Manual de recomendações e boas práticas: elaboração de projetos," https://balcaovirtual.cm-porto.pt/Conteudo/Documents/Manual%20Recomendações%20e%20Boas%20Práticas_urbanismo.pdf.
 17. „Simuladores de taxas“, webová stránka obce Faro (Portugalsko), <http://www.cm-faro.pt/pt/menu/894/simuladores-de-taxas.aspx>.
 18. Svetová banka, *Doing Business 2016: Meranie kvality a efektívnosti regulácie* (Washington, DC: Svetová banka, 2015).
 19. Okrem tých, ktoré sú uvedené v článku L243-1-1 zákona o poistení.
 20. Srbsko, zmena zákona o plánovaní a stavbe z decembra 2015, Úradný vestník 145/2015
 21. Svetová banka: *Doing Business 2016: Meranie kvality a efektívnosti regulácie* (Washington, DC: Svetová banka, 2015).
 22. Kodaň (Dánsko), webová stránka obce: <https://www.bygogmiljoe.dk/>.
 23. *Doing Business* databáza.
 24. *Doing Business* databáza; Thomas Moullier, Building Regulatory Capacity Assessment: Level 2—Detailed Exploration (Washington, DC: Svetová banka, 2017).
 25. *Doing Business* databáza.
 26. Gregory S. Burge, "The Effects of Development Impact Fees on Local Fiscal Conditions," in *Municipal Revenues and Land Policies*, editori: Gregory K. Ingram a Yu-Hung Hong (Cambridge, MA: Lincolnský inštitút pozemkovej politiky, 2010).
 27. Zákon o dani z nehnuteľností z 3. júla 2014 zrušil poplatky za používanie stavebných pozemkov.
 28. Rada mesta Auckland (Nový Zéland) "Development Contributions Policy 2015," <https://www.aucklandcouncil.govt.nz/plans-projects-policies-reports-bylaws/our-policies/docs/developmentcontributionspolicy/contributions-policy.pdf>.
 29. Zákon č. 128/2000, § 31a, stanovuje, že pre novú stavbu, ktorá vyžaduje stavebné povolenie, stavebný úrad písomne požiada obec o evidenčné číslo. Zákon 183/2006, § 121, odseky 2 a § 41b, stanovuje, že ak je stavba nová, stavebný úrad požiada o vydanie evidenčného čísla pre novú budovu
 30. Vyhláška č. 448/91 z 29. novembra 1991, článok 67 bol nahradený vyhláškou č. 555/99 z 16. decembra 1999, zmenenou a doplnenou vyhláškou č. 26/2010 z 30. marca 2010, článkom 111 (Silêncio da Administração) a 112 (Intimação judicial para a prática de ato legalmente devido).
 31. Vyhláška č. 555/99 zo 16. decembra 1999, zmenená vyhláškou č. 26/2010 z 30. marca 2010, článok 111 (Silêncio da Administração) a 112 (Intimação judicial para a prática de ato legalmente devido).

Postup pre získanie dodávok elektriny

HLAVNÉ ZISTENIA

- Medzi mestami porovnávanými v Chorvátsku je postup pre získanie dodávok elektrickej energie najľahší vo Varaždine a najťažší v Záhrebe. Varaždin má najspoľahlivejšiu dodávku elektrickej energie ako aj najpokročilejšie využitie informačnej technológie v miestnej distribučnej spoločnosti.
- Zo štyroch krajín má Česká republika najväčšiu regionálnu odchýlku v postupe získania dodávok elektrickej energie. Získavanie elektrickej energie je jednoduchšie v najväčších mestách, kde sú bežne dostupné nízkonapäťové pripojenia (Praha a Brno). Získanie dodávky elektrickej energie je najťažšie v menších mestách, kde sklady zvyčajne získajú napojenie na stredné napätie (ako v Liberci a Olomouci).
- Medzi portugalskými mestami je získanie dodávky elektrickej energie najľahšie v meste Coimbra a najťažšie v meste Faro. V meste Coimbra vylúčil georeferenčný systém potrebu návštevy na mieste za účelom určenia nákladov na pripojenie.
- Na Slovensku trvá postup pre získanie dodávky elektrickej energie 56 dní v Žiline a vyžaduje vykonanie štyroch postupov, zatiaľ čo v Bratislave a Trnave trvá o jeden mesiac dlhšie a je potrebné vykonať päť postupov. Distribučná spoločnosť v Žiline vylúčila potrebu schválenia projektovej dokumentácie, a to poskytnutím podrobnejších technických podmienok na začiatku.
- Prijatím všetkých osvedčených postupov, ktoré už medzi mestami existujú, by mohli Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko zlepšiť svoje celosvetové hodnotenie v ľahkosti získavania dodávok elektriny o viac ako 40 miest. V Českej republike by sa mestá mimo hlavného mesta mohli učiť od Prahy, ktorá je na prvom mieste medzi 25 mestami porovnávanými touto štúdiou.

Elektrická energia je dôležitým prvkom konkurencieschopnosti hospodárstva. Výskum ukazuje, že kapitál (domáci a zahraničný) má tendenciu byť priťahovaný ku krajinám, ktoré ponúkajú spoľahlivé a konkurencieschopné dodávky elektrickej energie.¹ Navyše, ukazujú, že rýchlejšie, jednoduchšie a menej nákladné procesy pripojenia sú spojené s lepším výkonom firmy, najmä v priemyselnej odvetvi s vysokou spotrebou elektrickej energie.² Naopak vysoké ceny elektrickej energie, časté výpadky elektrickej energie a ťažké procesy pripojenia obmedzujú činnosť firiem a ovplyvňujú rozhodnutia podnikateľov o tom, či založiť spoločnosť a ako ju prevádzkovať.

Postup získania dodávok elektriny podľa rôznych predpisov, ktoré zabezpečujú kvalitu služieb, všeobecnú bezpečnosť a technické normy. Za účelom získania pripojenia musia podnikatelia komunikovať hlavne s distribučnými spoločnosťami. Do procesu sú zahrnuté aj ďalšie subjekty, ako sú obce, regulačné orgány, dodávateľ elektrickej energie a subjekty zodpovedné

za kontrolu a bezpečnosť. *Doing Business* sa zameriava na to, ako tieto entity a regulačné aspekty ovplyvňujú spoločnosti, ktoré sa snažia získať nové pripojenie, s cieľom pomôcť identifikovať prekážky v procese pripojenia, tak aby vlády a regulačné orgány pomohli podnikateľom získať dodávku elektrickej energie ľahšie. Okrem toho *Doing Business* zachytáva kvantitatívne údaje o spoľahlivosti dodávky, ako aj kvalitatívne informácie o tom, ako úrady a regulačné orgány spravujú výnosy za elektrickú energiu a ako sú zákazníkovi oznamované ceny a zmeny cien.

AKO FUNGUJE POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY V ŠTYROCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

Vo všetkých štyroch krajinách, na ktoré sa vzťahuje táto štúdia, je postup pre získanie elektrickej energie regulovaný vo veľkej miere na národnej úrovni a monitorovaný národnou regulačnou agentúrou.³ Distribučné spoločnosti sú

klúčovými aktérmi procesu pripojenia. V Českej republike a na Slovensku pôsobia viaceré spoločnosti, pričom každá z nich obsluhuje určenú geografickú oblasť. V Portugalsku funguje jedna distribučná spoločnosť v kontinentálnej časti krajiny, zatiaľ čo iná distribučná spoločnosť slúži samostatnému ostrovnému regiónu. V Chorvátsku funguje iba jedna distribučná spoločnosť.

Procedurálne kroky, čas a náklady na pre získanie dodávky elektriny závisia od dostupnosti infraštruktúry s nízkym aj stredným napätím, ako aj od najpravdepodobnejšieho typu pripojenia pre sklady v oblasti. Vo všetkých porovnávaných mestách v Chorvátsku a Portugalsku sa podnikatelia pri sklade ako v prípadovej štúdii *Doing Business* rozhodnú skôr pre nízkonapäťové pripojenie. V Českej republike a na Slovensku závisí typ pripojenia od miesta: v niektorých mestách je bežnejšie pripojiť sa do siete nízkeho napätia, v iných do siete stredného napätia.⁴ V mestách, kde je bežnejšie pripojiť sa do siete stredného napätia

AKO SA MERIA POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRICKEJ ENERGIE?

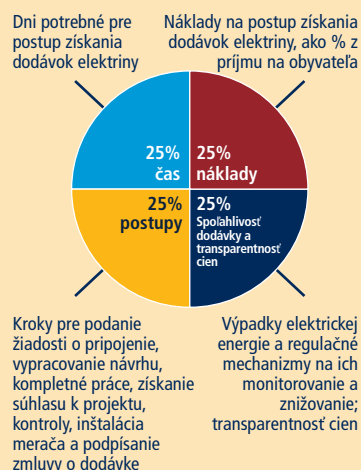
Doing Business zaznamenáva všetky postupy potrebné na to, aby spoločnosť získala trvalé pripojenie a dodávku elektrickej energie pre štandardizovaný sklad. Tieto úkony zahŕňajú žiadosti a zmluvy s distribučnými spoločnosťami, všetky potrebné kontroly a povolenia od distribútora a iných orgánov a externé a konečné pripojovacie práce. Aby boli údaje porovnateľné medzi jednotlivými miestami, používajú sa viaceré predpoklady týkajúce sa skladu a elektrického pripojenia. Predpokladá sa, že umiestnenie skladu je v meste, predpísaná kapacita pripojenia je 140 kilovoltových ampérov (kVA) a dĺžka pripojenia je 150 metrov.

Doing Business taktiež meria spoľahlivosť dodávok energie a transparentnosť cien za spotrebu elektrickej energie. Spoľahlivosť dodávky a transparentnosť ukazovateľa cien zahŕňa kvantitatívne údaje o trvaní a frekvencii výpadkov elektrickej energie, ako aj kvalitatívne informácie o niekoľkých aspektoch: mechanizmy zavedené spoločnosťou na sledovanie výpadkov elektrickej energie a obnovu dodávky elektrickej energie, vzťahu medzi distribučnou spoločnosťou a regulačným orgánom týkajúceho sa hlásenia výpadkov elektrickej energie, transparentnosť a dostupnosť cien a či je spoločnosť vystavená finančne odrádzajúcemu prostriedku zameranému na obmedzenie výpadkov. Ukazovateľ predstavuje jednu štvrtinu vzdialenosti k hraničnému skóre za získanie dodávky elektrickej energie (pozri obrázok). Okrem toho *Doing Business* zaznamenáva cenu elektrickej energie v každom pokrytom mieste.^a

a. Zatiaľ čo *Doing Business* zaznamenáva cenu elektrickej energie, nezahŕňa tieto údaje pri výpočte vzdialenosti k hraničnej hodnote alebo pri hodnotení ľahkosti získania dodávok elektrickej energie.

Postup pre získanie dodávok elektriny: meranie efektívnosti, spoľahlivosti a transparentnosti

Poradie je založené na vzdialenosti k hraničnej hodnote pre štyri ukazovatele

musia podnikatelia prejsť ďalšími krokmi (napríklad inštaláciou súkromnej prípojky), čakať dlhšie a platiť vyššie poplatky za pripojenie.

Aké je porovnanie výsledkov s ostatnými členskými štátmi EÚ a celosvetovo?

Postup pre získanie dodávok elektriny trvá v priemere dva mesiace v Chorvátsku (65,6 dňa), v Portugalsku (61,1 dňa) a dva a pol mesiaca na Slovensku – menej času vo všetkých troch krajinách ako je priemer tri mesiace v členských štátoch EÚ. V Českej republike trvá rovnaký proces v

priemere päť a pol mesiaca, hoci sa čas značne líši medzi porovnávanými mestami. Portugalsko je jedinou zo štyroch krajín, v ktorej sú náklady na prípojku na elektrinu nižšie ako priemer EÚ: 36,5% z príjmu na obyvateľa v priemere v porovnaní s 118,7% z príjmu na obyvateľa pre EÚ. V Chorvátsku sa priemerné náklady rovnajú 249,3% z príjmu na obyvateľa; za rovnaké náklady by podnikateľ v Portugalsku mohol pripojiť do elektrickej siete sedem skladov.

Údaje pre členské štáty EÚ s najrýchlejším a najlacnejším procesom

pripojenia naznačujú, že všetky štyri krajiny majú priestor na zlepšenie. Podľa *Doing Business 2018*, postup pre získanie dodávok elektrickej energie trvá 23 dní vo Viedni (Rakúsko), menej ako polovicu času v meste Funchal (Portugalsko), ktoré má najrýchlejší proces medzi 25 porovnávanými mestami. A napriek tomu, že cena postupu vo Francúzsku je len 6% z príjmu na jedného obyvateľa, postup stojí približne štvornásobok z príjmu na obyvateľa v Brne a v Prahe (Česká republika), ktoré majú najmenej nákladné procesy medzi 25 mestami (tabuľka 4.1).

TABUĽKA 4.1 Získanie dodávok elektrickej energie v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku - kde je jednoduchšie a kde je dodávka spoľahlivejšia_

Mesto (Krajina)	Poradie	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Postupy (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Ukazovateľ spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien (0-8)
Praha (Česká republika)	1	95,35	3	60	25,9	8
Brno (Česká republika)	2	89,92	3	110	25,9	8
Žilina (Slovensko)	3	88,41	4	56	55,2	7
Coimbra (Portugalsko)	4	87,49	4	65	36,1	7
Lisabon (Portugalsko)	5	86,45	5	65	36,1	8
Prešov (Slovensko)	6	86,27	5	66	57,0	8
Košice (Slovensko)	7	85,29	5	75	57,2	8
Ponta Delgada (Portugalsko)	8	85,12	4	58	38,6	6
Funchal (Portugalsko)	9	84,96	5	50	34,2	7
Varaždin (Chorvátsko)	10	84,29	4	60	237,1	6
Evora (Portugalsko)	11	84,19	5	57	36,1	7
Bratislava (Slovensko) ^a	12	83,19	5	89	244,5	8
Rijeka (Chorvátsko)	13	82,87	4	73	237,1	6
Porto (Portugalsko)	14	82,71	6	61	36,2	8
Split (Chorvátsko)	15	82,66	4	75	237,1	6
Braga (Portugalsko)	16	82,27	6	65	38,8	8
Osijek (Chorvátsko)	17	81,70	4	55	237,1	5
Záhreb (Chorvátsko)	18	80,43	4	65	298,5	5
Trnava (Slovensko) ^a	19	80,07	5	89	244,5	7
Faro (Portugalsko)	20	78,83	6	68	36,1	7
Ostrava (Česká republika) ^a	21	69,89	6	172	283,2	8
Plzeň (Česká republika) ^a	22	69,67	6	174	282,8	8
Ústí nad Labem (Česká republika) ^a	23	67,70	5	233	193,0	8
Olomouc (Česká republika) ^a	24	67,09	6	169	282,5	7
Liberec (Česká republika) ^a	25	66,32	5	217	193,0	7

Zdroj: *Doing Business* databáza.

Poznámka: Poradia sú založené na priemernej vzdialenosti k hraničnej hodnote pre čas a náklady spojené s postupom získania dodávok elektrickej energie, ako aj spoľahlivosť dodávok a ukazovateľ transparentnosti cien. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je určená v rozsahu na od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu osvedčených postupov (čím je hodnota vyššia, tým lepšie). Podrobnejšie informácie nájdete v kapitole „O *Doing Business* a *Doing Business* v Európskej únii 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko“. Údaje pre Bratislavu, Lisabon, Prahu a Záhreb boli revidované od vydania *Doing Business 2018*. Kompletný súbor údajov nájdete na webovej stránke *Doing Business* na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

a. V týchto mestách je pre sklad ako je ten v prípadovej štúdii *Doing Business* pravdepodobnejšie pripojenie do siete stredného napätia. V ostatných mestách je pravdepodobnejšie pripojenie do nízkeho napätia.

Brno a Praha zaznamenávajú aj najnižší počet postupov spomedzi 25 miest (tri), čo zodpovedá najnižšiemu počtu postupov medzi členskými štátmi EÚ – ako aj v Nemecku, Švédsku a Spojenom kráľovstve. Tri české mestá (Olomouc, Ostrava a Plzeň) a tri portugalské mestá (Braga, Faro a Porto) vyžadujú dvakrát toľko postupov (šesť), ktoré prekračujú priemer EÚ (päť) (obrázok 4.1).

Z hľadiska spoľahlivosti dodávky elektrickej energie a transparentnosti ukazovateľa cien sú Česká republika, Slovensko

a Portugalsko najlepšimi krajinami v EÚ a ich skóre je podobné celosvetovo priemernému, teda veľmi blízke ôsmim možným bodom (7,7; 7,6 a 7,3). Chorvátske mestá majú priestor na zlepšenie: v priemere dosahujú 5,6 bodu, čo je výsledok, ktorý by ich zaradil na najnižšiu úroveň medzi členskými štátmi EÚ (tabuľka 4.2).

Ako sa líši postup v rámci Českej republiky?

Celkovo je v Českej republike jednoduchšie získať dodávku elektriny v najväčších mestách, a to v Prahe a v Brne a najťažšie

v menších mestách, ktorými sú Liberec a Olomouc. V siedmich porovnávaných mestách v Českej republike pôsobia tri distribučné spoločnosti: PREDistribuce v Prahe; E.ON v Brne; a ČEZ v Liberci, Olomouci, Ostrave, Plzni a Ústí nad Labem.⁵

Vo väčšine miest v Českej republike sa nové sklady zvyčajne pripájajú do siete stredného napätia. Potrebných môže byť spolu až šesť postupov (ako v Olomouci, Ostrave a Plzni) v trvaní 233 dní (ako v Ústí nad Labem), pričom náklady môžu

OBRÁZOK 4.1 Medzi 25 porovnávanými mestami je postup pripojenia najjednoduchší a najlacnejší v Prahe a v Brne a najrýchlejší v meste Funchal

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ. Z praktických dôvodov tento obrázok v niektorých prípadoch zoskupuje mestá s identickou hodnotou spoľahlivosti dodávky a transparentnosti ukazovateľa cien. Viac informácií o ukazovateľoch nájdete v tabuľke 4.1.

a. Ďalších 15 členských štátov EÚ má skóre 8 za spoľahlivosť dodávky a transparentnosti ukazovateľa cien: Belgicko, Cyprus, Česká republika (zastúpená Prahou), Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Írsko, Litva, Holandsko, Portugalsko (zastúpená Lisabonom), Slovensko (zastúpená Bratislavou), Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo.

TABUĽKA 4.2 Dodávka elektrickej energie v chorvátskych mestách patrí medzi najspoľahlivejšie v EÚ

	Česká republika		Chorvátsko		Portugalsko		Slovensko	
	Liberec	Praha	Osijek	Varaždín	Ponta Delgada	Porto	Žilina	Prešov
Ukazovateľ spoľahlivosti a transparentnosti cien (0-8)	7	8	5	6	6	8	7	8
Celková dĺžka a frekvencia výpadkov na zákazníka za rok (0-3)	2	3	1	2	2	3	2	3
Ukazovateľ priemernej systémovej doby trvania prerušenia dodávky (SAIDI)	1,4	0,5	5,5	1,9	1,5	0,6	3,1	0,2
Ukazovateľ priemernej systémovej frekvencie prerušenia dodávky (SAIFI)	1,6	0,3	3,6	1,1	1,2	0,5	1,8	0,1
Mechanizmus na monitorovanie výpadkov (0-1)	1	1	1	1	1	1	1	1
Má distribučná spoločnosť automatizované nástroje na monitorovanie výpadkov?	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Mechanizmy na obnovenie služby (0-1)	1	1	1	1	0	1	1	1
Používa distribučná spoločnosť automatizované nástroje na obnovenie služby?	Áno	Áno	Áno	Áno	Ne	Áno	Áno	Áno
Monitoring regulácie (0-1)	1	1	1	1	1	1	1	1
Monitoruje regulačný orgán - teda jednotka oddelená od distribučnej spoločnosti - spoľahlivosť dodávky?	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Finančne odrádzajúce prostriedky zamerané na obmedzenie výpadkov (0-1)	1	1	0	0	1	1	1	1
Poskytuje spoločnosť odškodnenie zákazníkom, alebo čelí pokutám od regulačného orgánu (alebo oboje), ak výpadky prekročia určitú hranicu?	Áno	Áno	Ne	Ne	Áno	Áno	Áno	Áno
Informovanie o cenách a zmenách cien (0-1)	1	1	1	1	1	1	1	1
Sú aktuálne ceny prístupné online?	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Sú zákazníci upozornení o zmene ceny pred fakturáciou?	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Pre každú krajinu v tabuľke sú uvedené výsledky pre mestá, ktoré získali najnižšie a najvyššie skóre spoľahlivosti dodávky a transparentnosti ukazovateľa cien. Ak dve alebo viaceré mestá v danej krajine získajú rovnaké skóre, najhoršie a najlepšie mestá boli vybrané na základe súčtu ich bodov v trvaní a frekvencii výpadkov elektrickej energie meraných pomocou SAIDI a SAIFI. Ak sú obe hodnoty SAIDI a SAIFI medzi 0 a 1,3, pridelia sa tri body; ak sú oboje medzi 1 a 4, pridelia sa 2 body, ak sú oboje medzi 4 – 12 pridelia sa 1 bod. Údaje v tabuľke sú za rok 2016.

dosiahnuť výšku 1 191 600 Kč (46 969 EUR) alebo 283,2% z príjmu na obyvateľa (ako v Ostrave). Tieto hodnoty sú výrazne vyššie ako je priemer EÚ – päť postupov, 96,3 dní a 118,7% z príjmu na obyvateľa. Nie je preto prekvapením, že 47,9% českých firiem označuje elektrickú energiu ako hlavnú prekážku podnikania.⁶

Spomedzi siedmich miest sú Brno a Praha jediné, kde sa sklad napája s najväčšou pravdepodobnosťou na sieť nízkeho napätia.⁷ To spôsobuje zásadný rozdiel: v Brne a v Prahe je možné pripojenie dokončiť vykonaním troch postupov (obrázok 4.2). Získanie pripojenia na sieť nízkeho napätia trvá menej ako 60 dní (v Prahe) a stojí 109 000 Kč (4 296 EUR), čo predstavuje 25,9% z príjmu na obyvateľa (v oboch mestách - Brno a Praha).

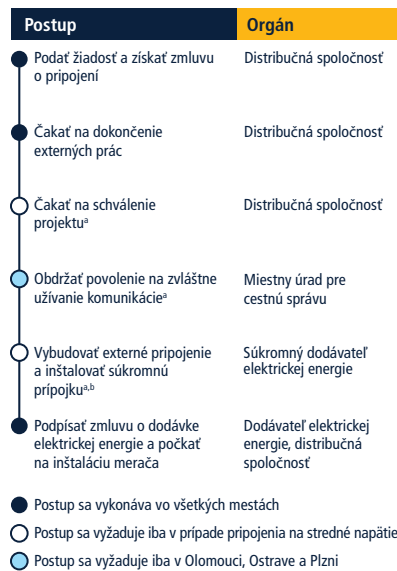
Postup získania prípojky na nízke aj stredné napätie sa začína odoslaním

žiadosti do miestnej distribučnej spoločnosti. Zákazník potom obdrží technické podmienky pre pripojenie ako aj zmluvu o pripojení. V tomto bode sa spoločnosť a zákazník dohodnú na najlepšej možnosti pripojenia, na základe technických podmienok, a zákazník zaplatí poplatok za pripojenie.⁸ Pri nízkonapäťovom pripojení je distribučná spoločnosť zvyčajne zodpovedná za externé pripojenie. Avšak pre urýchlenie procesu si môžu podnikatelia v Brne a Prahe pripraviť návrh projektu a získať potrebné povolenia v mene spoločnosti.⁹ Podnikatelia potom odovzdajú návrh a povolenie distribučnej spoločnosti za účelom vybudovania externého pripojenia.

Pre pripojenie na stredné napätie existujú dva možné spôsoby dokončenia externých prác. V Liberci a Ústí nad Labem distribučná spoločnosť typicky buduje spojenie z rozvodnej siete až po napájací

bod na hranici pozemku. V Olomouci, Ostrave a Plzni distribučná spoločnosť často buduje miesto pripojenia na stĺp v blízkosti rozvodnej siete a podnikateľ je zodpovedný za vybudovanie pripojenia z tohto stĺpu k nehnuteľnosti. V oboch prípadoch musí podnikateľ získať schválenie projektovej dokumentácie od distribučnej spoločnosti a inštalovať súkromnú trafostanicu, pričom tieto kroky sa nevyžadujú v Brne a v Prahe.¹⁰ Z dôvodu, že zákazníci v Olomouci, Ostrave a Plzni sú zodpovední za externé pripojenie, potrebujú od obce získať povolenie na zvláštne užívanie komunikácie, na výkopové práce.¹¹ Posledným krokom po dokončení pripojovacích prác je vo všetkých mestách Českej republiky podpísanie zmluvy o dodávke elektrickej energie medzi podnikateľom a dodávateľom elektrickej energie podá žiadosť distribučnej spoločnosti na inštaláciu merača - a akonáhle je

OBRÁZOK 4.2 Postup pre získanie dodávok elektriny vyžaduje vykonanie troch úkonov v Brne a v Prahe, ale dvakrát toľko úkonov je potrebných v Olomouci, Ostrave a Plzni

Zdroj: *Doing Business* databáza.

a. Postup sa uskutočňuje súčasne s predchádzajúcim postupom

b. Podnikateľ je zodpovedný za budovanie externého pripojenia len v Olomouci, Ostrave a Plzni.

elektromer nainštalovaný, elektrina môže začať prúdiť.

Dĺžka času pre postup získania dodávok elektriny sa líši aj medzi mestami, kde sa sklady pripájajú do rovnakého napätia. Proces je v Prahe podstatne rýchlejší ako v Brne: v hlavnom meste trvá 60 dní, ale 110 dní v Brne. Oneskorenie v Brne je spôsobené najmä dlhším subdodávateľským procesom spoločnosti E.ON.

V českých mestách, kde sa sklady zvyčajne napájajú na strednodobé napätie, je najväčšou príčinou oneskorenia získavanie povolení od miestnych orgánov. Distribučná spoločnosť alebo jej subdodávateľ musí získať všetky potrebné povolenia - ako napríklad povolenie na zvláštne užívanie komunikácie (výkopové práce), stavebné povolenie na umiestnenie prípojky a právo užívať mestskú pôdu - pred začatím výstavby prípojky. Tento proces trvá najdlhšie v Liberci a Ústí nad

Labem (200 dní). Tieto kroky v mestách v Českej republike vytvárajú z pripojenia do stredného napätia časovo najnáročnejší proces v EÚ. Spomedzi českých miest, kde je pravdepodobné pripojenie na stredné napätie, má Ostrava najrýchlejší pripojovací proces, avšak tento proces trvá aj tak skoro šesť mesiacov. Celosvetovo medzi 190 ekonomikami, ktoré sú zahrnuté v *Doing Business*, majú len štyri mestá dlhšiu čakaciu dobu.¹²

Poplatky za pripojenie sú regulované.¹³ Poplatok za nízkonapäťové pripojenie je 100 000 Kč (3 942 EUR).¹⁴ Poplatok za pripojenie na stredné napätie je o niečo vyšší, na úrovni 112 000 Kč (4 415 EUR). Najväčší podiel na nákladoch pre podnikateľov pripájajúcich sa na stredné napätie súvisí so súkromnou prípojkou, ktorá pripočíta k nákladom v priemere 700 000 Kč (27 592 EUR). Medzi mestami v Českej republike je najnákladnejší proces pripojenia v Ostrave, Olomouci a Plzni, pretože v týchto mestách sú okrem kúpy a inštalácie prípojky zákazníci zodpovední aj za vybudovanie najväčšej časti pripojenia, čo pripočítava k celkovým nákladom okolo 375 000 Kč (14 781 EUR).¹⁵ Medzi členskými štátmi EÚ majú vyššie náklady súvisiace so získaním dodávky elektrickej energie iba Chorvátsko, Bulharsko a Rumunsko.

Brno, Ostrava, Plzeň, Praha a Ústí nad Labem získavajú najvyššie možné skóre v spoľahlivosti dodávky a ukazovateli transparentnosti cien (8 z 8 bodov). Všetky distribučné spoločnosti musia oznamovať svoju výkonnosť regulačnému orgánu pre energetiku a čelia finančne odrazujúcim pokutám zameraným na obmedzenie výpadkov. Distribučné spoločnosti v celej krajine používajú automatizovaný systém na monitorovanie výpadkov a obnovu služieb. Ceny a zmeny cien sú transparentné a dostupné online. Liberec a Olomouc získavajú mierne nižšie skóre (7 z 8 bodov) v dôsledku dlhších a častejších výpadkov.

Celkovo medzi siedmimi českými mestami má Praha najjednoduchší postup

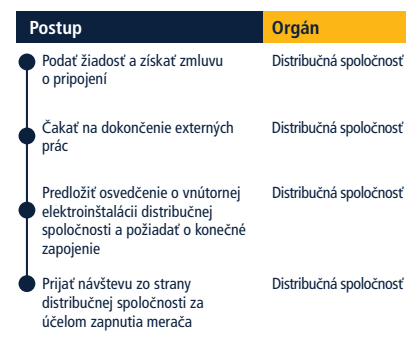
získavania dodávky elektriny, čo ju zaraďuje medzi najlepšie hodnotené mesto v rámci EÚ a celosvetovo. Toto poukazuje na skutočnosť, že väčšie mestá, ktoré čelia väčšiemu počtu žiadostí, môžu mať dobrú výkonnosť, ak využijú výhodu úspor z rozsahu. České úrady by mohli zvážiť možnosť pomôcť ostatným mestám vyrovnáť sa hlavnému mestu tým, že uľahčia získanie povolení, vrátane územného rozhodnutia, stavebného povolenia a súhlasu užívať mestskú pôdu.

Ako sa líši postup v rámci Chorvátska?

V Chorvátsku sú pravidlá a predpisy týkajúce sa elektrických prípojok štandardizované a národná Sieť pre elektrickú energiu HEP je jedinou prevádzkovou spoločnosťou.¹⁶ Vo všetkých piatich porovnávaných mestách je sklad, ako ten uvedený v prípadovej štúdiu *Doing Business*, najbežnejšie pripojený do siete nízkeho napätia pomocou rovnakých procedurálnych krokov (obrázok 4.3). Podnikateľ začne proces podaním žiadosti o nové pripojenie na HEP, na ktorý reaguje zaslaním odhadu poplatku za pripojenie a zmluvou o pripojení. Akonáhle podnikateľ zaplatí najmenej 50% poplatku za pripojenie, môžu sa začať externé práce. Pripojovacie práce sú vykonávané zo strany HEP.

Celkovo je medzi piatimi chorváckymi mestami najľahšie získať dodávku elektrickej energie v meste Varaždin a najťažšie v Záhrebe. Varaždin má najspoľahlivejšiu

OBRÁZOK 4.3 Získanie dodávky elektrickej energie zahŕňa tie isté štyri kroky medzi mestami v Chorvátsku

Zdroj: *Doing Business* databáza.

dodávku elektrickej energie a druhý najrýchlejší proces získania nového pripojenia. Miestna distribučná spoločnosť vo Varaždine je najpokročilejšou v oblasti využívania informačných technológií na organizovanie „back-office“ prác vďaka prijatiu archívov elektronických dokumentov, elektronickej databázy a softvéru na sledovanie žiadostí na nové pripojenia. V celosvetovom hodnotení 190 ekonomík *Doing Business* týkajúcom sa jednoduchosti získania dodávky elektrickej energie, stojí Chorvátsko (zastúpené Záhrebom) na 75 mieste, Varaždin by sa zaradil na 33 miesto, pred Litvu (Vilnius), Írsko (Dublin), Estónsko (Tallinn), Španielsko (Madrid) a veľmi blízko Luxemburska.

Čas potrebný na získanie elektrického pripojenia sa pohybuje od 55 dní v Osijeku po 75 dní v Splite. Rozdiel je spôsobený najmä dlhou dobou čakania na získanie zmluvy o pripojení: čakacia doba sa pohybuje od 15 dní (ako v Osijeku) po dvojnásobok tejto doby (ako v prípade Splitu). Spomedzi piatich chorvátskych miest je elektrická energia najdrahšia v Záhrebe, kde stojí 238 184 HRK (32 021 EUR), čo predstavuje 298,5% z príjmu na obyvateľa. V ostatných štyroch mestách sú náklady 189 184 HRK (25 434 EUR), čo predstavuje 237,1% z príjmu na obyvateľa. Dôvodom rozdielu nákladov medzi Záhrebom a ďalšími štyrmi mestami je poplatok za pripojenie, ktorý je regulovaný na národnej úrovni a je vyšší v hlavnom meste.¹⁷

Hoci všetkých päť miest môže počítať s automatizovanými systémami na monitorovanie výpadkov elektrickej energie a obnovenie služieb a regulačný orgán sleduje výkonnosť distribučnej spoločnosti, existujú medzi mestami veľké rozdiely vo frekvencii a trvaní výpadkov. Sieť je relatívne spoľahlivá vo Varaždine, kde v roku 2016 zákazníci zaznamenali v priemere 1,1 prerušenia služby v trvaní celkovo 2 hodiny. V Osijeku naopak zákazníci zaznamenali v priemere 3,6 výpadkov celkovo v trvaní viac ako 5,5 hodín. V Záhrebe, kde výpadky boli menej časté ako v meste

Osijek, celková dĺžka prerušenia služby bola podobná: zákazníci zaznamenali v priemere 1,7 výpadkov v trvaní celkovo 5 hodín. Toto spoločne s nedostatkom regulačných požiadaviek pre distribučnú spoločnosť týkajúcich sa kompenzácie zákazníkov alebo uhrádzanie sankcií v prípade, že výpadky prekročia určitú hranicu, by zaradilo Osijek a Záhreb na najnižšiu úroveň medzi členskými štátmi EÚ v spoľahlivosti dodávok a transparentnosti ukazovateľa cien s počtom bodov 5 z 8 možných bodov.

Chorvátske orgány majú možnosť uľahčiť postup získavania dodávok elektrickej energie osvojením si osvedčených postupov, ktoré už v krajine existujú. Mesto, kde je proces rovnako rýchly ako v Osijeku a dodávka elektrickej energie rovnako spoľahlivá ako vo Varaždine, by stálo na 30. mieste v celosvetovom hodnotení *Doing Business* 190 ekonomík, čo je o 40 miest vyššie ako je súčasné hodnotenie Chorvátska.

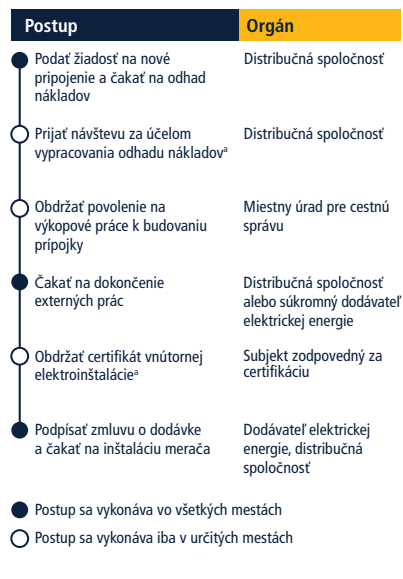
Ako sa líši proces v rámci Portugalska?

V Portugalsku dohliada na energetický sektor na vnútroštátnej úrovni regulačný orgán pre energetické služby (ERSE), zatiaľ čo energetická politika je navrhnutá Generálnym riaditeľstvom pre energetiku a geológiu (DGEG). Špecializované orgány dohliadajú na záležitosti súvisiace s elektrickou energiou na dvoch autonómnych ostrovných regiónoch: Regionálne energetické riaditeľstvo (DREn) na Azorách a Regionálne riaditeľstvo pre hospodárstvo a dopravu (DRET) v súostroví Madeiry.¹⁸ V kontinentálnej časti krajiny sa nové pripojenia k sieti musia získať prostredníctvom distribučnej spoločnosti Energias de Portugal (EDP-Distribuição). Zákazníci si potom môžu vybrať z viacerých dodávateľov elektrickej energie. V každom z autonómnych ostrovných regiónov má na starosti distribúciu elektrickej energie iba jedna spoločnosť: na Madeire, spoločnosť Empresa de Electricidade da Madeira (EEM), zodpovedná za poskytovanie nových pripojení a trvalého dodávky

zákazníkom vo Funchale; a na Azorských ostrovoch Electricidade dos Açores (EDA) s rovnakou zodpovednosťou v Ponte Delgada.

Vo všetkých ôsmich portugalských mestách je sklad ako je ten v prípadovej štúdii *Doing Business*, najčastejšie pripojený na nízkonapäťovú sieť. Proces zahŕňa štyri až šesť postupov (obrázok 4.4). Prvým krokom je podanie žiadosti o pripojenie a čakanie na odhad konečného poplatku zo strany spoločnosti. Vo väčšine miest naplánuje distribučná spoločnosť návštevu miesta za účelom odhadu nákladov. Zákazník si potom môže slobodne vybrať medzi možnosťou žiadať od spoločnosti, aby vykonala práce alebo najatť súkromného dodávateľa. Pred začatím prác je potrebné získať od mesta povolenie na výkopové práce. Keď distribučná spoločnosť vykonáva práce na pripojení – ako to bežne robí v Coimbre, Lisabone a Ponte Delgade – zodpovedá aj za vybavenie povolení. Zatiaľ čo v meste Evora si podnikatelia najmú súkromného dodávateľa na vykonanie prác, distribučná spoločnosť

OBRÁZOK 4.4 Postup získania dodávok elektriny v portugalských mestách si vyžaduje minimálne štyri a najviac šesť úkonov

Zdroj: *Doing Business* databáza.

a. Postup sa uskutočňuje súčasne s predchádzajúcim postupom

stále získava povolenie na výkopové práce v ich mene. Po dokončení prác a certifikácii vnútornej elektroinštalácie môže zákazník podpísať zmluvu o dodávke a spustiť elektrickú energiu.

Celkovo je medzi portugalskými mestami najjednoduchšie získať dodávky elektrickej energie v Coimbre a najťažšie v meste Faro. Tento proces je najrýchlejší v Coimbre a Ponta Delgada, kde zákazníci musia vykonať štyri postupy. V meste Coimbra zaviedla prostredníctvom pilotného projektu spoločnosť EDP-Distribuição georeferenčný systém, ktorý jej umožňuje vypracovať odhad nákladov pre zákazníkov bez potreby návštevy miesta. V Ponta Delgada neexistuje požiadavka na certifikáciu vnútornej elektroinštalácie; namiesto toho môžu zákazníci predložiť čestné prehlásenie podpísané ich technikom. Postup pripojenia vyžaduje šesť úkonov v Brage, Fare a Porte, kde si zákazníci zvyčajne najmú vlastných dodávateľov prác a musia získať povolenie na výkopové práce. V Evore, Funchale a Lisabone predstavuje tento proces päť postupov.

Tento proces je najrýchlejší v meste Funchal, kde trvá 50 dní. Hlavným dôvodom rýchlejšieho fungovania v meste Funchal je, že distribučná spoločnosť potrebuje menej času na preskúmanie žiadosti (13 dní) a na získanie povolenia na výkopové práce od obce (15 dní). Ďalším dôvodom je, že zákazníci v meste Funchal sú povinní oznámiť regionálnej energetickej agentúre DRET dokončenie vnútornej elektroinštalácie - krok, ktorý trvá päť dní. Naopak, zákazníci v kontinentálnom Portugalsku musia absolvovať kontrolu vnútornej elektroinštalácie od špecializovanej tretej strany - firmy, čo trvá v priemere dva týždne. Spomedzi všetkých osem miest má Faro najdlhší postup pre získanie dodávok elektrickej energie, pričom tento proces trvá celkovo 68 dní. Dokončenie dvoch postupov trvá dlhšie v tomto meste ako v ostatných: preskúmanie žiadosti trvá 23 dní a získanie povolenia na výkop trvá takmer tri týždne.

Medzi ôsmimi mestami má Funchal najlacnejší spôsob pripojenia vo výške 5 995 EUR alebo 34,2% z príjmu na obyvateľa; medzi členskými krajinami EÚ má iba sedem krajín nižšie náklady so zreteľom na príjem na jedného obyvateľa.¹⁹ Braga má najdrahší proces, ktorý stojí 6 803 EUR alebo 38,8% príjmu na obyvateľa. Vo všetkých mestách sú najväčšou príčinou nákladov pripojovacie práce. Ak ich distribučná spoločnosť vykonáva, náklady sú regulované na národnej úrovni. Distribučné spoločnosti si účtujú sumy v rozsahu 5 862 EUR vo Funchale po 6 772 EUR v Ponta Delgada. Rozdiely v nákladoch vychádzajú aj z rozdielov v mestských poplatkoch za povolenie na vykonávanie výkopových prác. Vďaka hlavným zmluvám medzi distribučnými spoločnosťami a obcami sa v mestách, v ktorých distribučná spoločnosť získala takéto povolenie, neúčtuje žiadny poplatok. Avšak v meste Braga musia zákazníci za získané povolenie zaplatiť 468 EUR.

V priebehu roka 2016 boli najspôľahlivejšie dodávky elektrickej energie zaznamenané v meste Funchal, kde zákazníci zaznamenali priemerne 0,28 výpadku pripojenia v trvaní celkovo 23 minút. Výpadky boli najčastejšie v meste Faro, kde zákazníci zaznamenali v priemere 1,83 výpadkov elektrickej energie v trvaní celkovo 1,6 hodiny. Krajina má právny rámec na poskytovanie stimulov pre spoľahlivé dodávky elektrickej energie. Všetky distribučné spoločnosti musia oznamovať svoje fungovanie spoločnosti ERSE a zákazníci môžu dostať finančnú kompenzáciu, ak výpadky prekročia určité hranice. Distribučné spoločnosti v celej krajine používajú automatizovaný systém na monitorovanie výpadkov. Tie distribučné spoločnosti, ktoré pôsobia v porovnávaných mestách v kontinentálnom Portugalsku, používajú aj automatizovaný systém na obnovu služieb, zatiaľ čo tie v mestách Funchal a Ponta Delgada nie. Vo všetkých mestách sú ceny a zmeny cien transparentné a dostupné online.

Portugalsko má obrovský potenciál, ktorý uľahčuje podnikateľom získať elektrické

pripojenie tým, že podporuje mestá, aby si vymieňali osvedčené postupy a učili sa od seba. Hypotetická ekonomika, ktorá má proces vyžadujúci štyri postupy (ako v Coimbre a Ponta Delgada), proces trvá 50 dní (ako v prípade Funchalu), stojí 28,5% príjmu na obyvateľa (ako v Ponta Delgada) - a dosahuje 8 bodov v spoľahlivosti dodávok a ukazovateli transparentnosti cien (ako Braga, Lisabon a Porto) by sa umiestnila veľmi blízko k celosvetovej špičke v hodnotení *Doing Business* týkajúcom sa jednoduchosti postupov pre získanie dodávok elektriny.

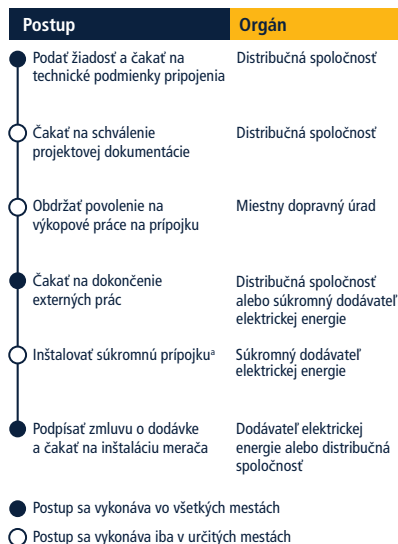
Ako sa proces líši v rámci Slovenska?

Na Slovensku pôsobia tri distribučné spoločnosti. Bratislava a Trnava sú na území, kde pôsobí Západoslovenská distribučná (ZSDIS), Košice a Prešov sú na území, ktoré ma na starosti Východoslovenská distribučná (VSD), a Žilina je na území, kde pôsobí Stredoslovenská distribučná (SSD).²⁰ Riešenie prijaté za účelom pripojenia je často výsledkom dohody medzi zákazníkom a distribučnou spoločnosťou na základe špecifických technických podmienok prípadu.

Niektoré kroky pre získanie nového elektrického pripojenia sú spoločné pre všetky mestá na Slovensku. Niektoré kroky sa však odlišujú, čo sa odráža v rozdieloch vo vnútorných procesoch distribučných spoločností a dostupnosti kapacity pre pripojenie vzťahujúce sa nové stavby (obrázok 4.5). V Bratislave a Trnave sa sklad ako ten v prípadovej štúdii *Doing Business* s najväčšou pravdepodobnosťou pripojí do siete stredného napätia. V týchto dvoch mestách je externé pripojenie zvyčajne budované distribučnou spoločnosťou, ktorá taktiež obdrží výkopové povolenie od miestneho dopravného úradu v mene zákazníka. Zákazník je zodpovedný za kúpu a inštaláciu súkromnej prípojky.

Naproti tomu v Košiciach, Prešove a Žiline sa sklad skôr pripája do siete s nízkym napätím, takže inštalácia súkromnej prípojky nie je potrebná. V

OBRÁZOK 4.5 Postup pre získanie dodávok elektriny na Slovensku sa líši v závislosti od distribučnej spoločnosti a kapacitnej dostupnosti

Zdroj: *Doing Business* databáza.
a. Postup sa uskutočňuje súčasne s predchádzajúcim postupom.

týchto troch mestách sa podnikatelia najčastejšie rozhodnú vybudovať externé pripojenie sami a preto potrebujú získať povolenie na výkopové práce od miestneho úradu. Nižšia technická zložitosť pripojenia nízkeho napätia sa premieta do kratších čakacích časov ako pri pripojení do stredného napätia. Získanie dodávky elektrickej energie v Žiline trvá 56 dní – čo je najlepší výkon týkajúci sa jednoduchosti získania dodávky elektrickej energie medzi piatimi slovenskými mestami – zatiaľ čo v Bratislave a Trnave trvá o mesiac dlhšie.

Medzi slovenskými mestami si proces v Žiline vyžaduje vykonanie najnižšieho počtu úkonov, a to štyri. V ostatných mestách si tento proces vyžaduje vykonanie piatich postupov. Rozdiel je v tom, že vo všetkých mestách okrem Žiliny musí byť návrh projektu schválený distribučnou spoločnosťou. Distribučná spoločnosť, ktorá pôsobí v Žiline, SSD, túto požiadavku vylúčila. Namiesto toho poskytuje podrobnejšie technické

podmienky pre pripojku na začiatku procesu, tie zabezpečujú výskyt minimálnych nejasností projektantov počas prípravy projektovej dokumentácie projektu. SSD tiež vylúčila požiadavku na predloženie správy po dokončení pripojky, ktorú ostatné slovenské distribučné spoločnosti vyžadujú. SSD namiesto toho požaduje čestné vyhlásenie, prostredníctvom ktorého zákazník potvrdzuje, že externé pripojenie bolo vyhotovené v súlade s technickými podmienkami.

Vo všetkých piatich mestách na Slovensku sa proces pripojenia končí podpísaním zmluvy o dodávke medzi zákazníkom a dodávateľom elektrickej energie. Dodávateľ potom požiada distribučnú spoločnosť o inštaláciu merača a následne môže zákazník zapnúť elektrinu.

To či sa vybuduje pripojenie do siete s nízkym alebo stredným napätím ovplyvní náklady. V Bratislave a Trnave, kde je pravdepodobné pripojenie do siete stredného napätia, si zákazníci musia zaplatiť poplatok za pripojenie do stredného napätia vo výške 7 606 EUR, ako aj kúpu a inštaláciu súkromnej pripojky za priemernú cenu 28 000 EUR. Poplatky za pripojenie na nízke napätie sú stanovené v závislosti od územia, kde sa elektrická energia distribuuje; pre sklad ako je ten v prípadovej štúdii *Doing Business* predstavuje poplatok v Žiline sumu 1 787 EUR a sumu 2 180 EUR v Košiciach a Prešove.

Bratislava, Košice a Prešov získajú najvyššie možné hodnotenie v spoľahlivosti dodávok a ukazovateli transparentnosti cien (8 z 8 bodov). Trnava a Žilina získavajú o niečo nižšie hodnotenie (7 z 8 bodov) v dôsledku dlhších a častejších výpadkov. Distribučné spoločnosti musia oznámiť svoje fungovanie regulačnému orgánu pre energetiku a predpis zavádza finančne odradzujúce prostriedky zamerané na obmedzenie výdavkov. Energetické spoločnosti používajú automatizované systémy na monitorovanie výpadkov a obnovu služieb. Ceny a zmeny cien sú transparentné a dostupné online.

Mestá na Slovensku by mohli uľahčiť získanie dodávky elektrickej energie pre podnikateľov tým, že sa budú učiť jeden od druhého. Hypotetická ekonomika, v ktorej je proces pripojenia rovnako efektívny ako v Žiline (kde sa vykonajú štyri postupy, trvá 56 dní a stojí 55,2% z príjmu na obyvateľa) a kde je dodávka rovnako spoľahlivá ako v Bratislave, Košiciach a Prešove, by stála na 12. mieste v svetovom rebríčku *Doing Business* 190-tich ekonomík v jednoduchosti postupov pre získanie dodávok elektrickej energie – čo je o 40 miest vyššie ako je súčasné umiestnenie Slovenska (zastúpené Bratislavou).

ČO SA MÔŽE ZLEPŠIŤ?

Zhrnutie tejto kapitoly týkajúcej sa postupu pre získanie dodávok elektriny a spoľahlivosti dodávky elektrickej energie v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku poukazuje na niekoľko oblastí možného zlepšenia.

Zjednotiť proces na získanie povolení a stanovísk od jednotlivých úradov ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO

V Českej republike a na Slovensku je okrem súhlasu na výkopové práce potrebné získanie ďalších vyjadrení pred začatím budovania pripojky. Tieto povolenia sa musia získať od viacerých miestnych úradov, ako napr. stavebný úrad, dopravný úrad a ďalšie. Pre podnikateľov, ktorí sa potrebujú pripojiť do siete stredného napätia sa stáva skutočnou prekážkou čas potrebný na získanie všetkých povolení. Získanie súhlasu s využívaním mestskej pôdy môže trvať niekoľko mesiacov v dôsledku zložitosti procesu a schôdzí rôznych miestnych orgánov.

Zjednotenie procesu získavania potrebných stanovísk od obce interným spôsobom by mohlo znížiť oneskorenia v Českej republike aj na Slovensku - a zároveň zjednodušiť tieto záležitosti pre podnikateľov tým, že sa eliminuje potreba

obrátiť sa na viaceré úrady vo veci toho istého projektu. Rovnako by sa tým vyhol riziku, že rôzni úradníci obce vydajú protichodné rozhodnutia. Litva ponúka dobrý príklad toho, ako môže byť proces zjednotený, Žiadatelia predložia obci len jeden zjednotený formulár, a obec potom v ich mene zhromažďuje povolenia od rôznych oddelení.

Orgány v Českej republike a na Slovensku by taktiež mohli zvážiť zavedenie prísnych zákonných lehôt na vydávanie rozhodnutí a povolení, ako aj pravidiel tichého súhlasu, ako tomu je v niekoľkých ďalších členských štátoch EÚ. Podľa týchto pravidiel platí, že ak schvaľujúci orgán nereaguje v stanovenom časovom rámci, tak povolenie je automaticky udelené. Taliansko, Poľsko a Španielsko patria medzi členské štáty EÚ, ktoré prijali takéto pravidlá, ako to naznačili predchádzajúce regionálne štúdie *Doing Business*.²¹

Ďalší problém týkajúci sa povolenia v oboch krajinách je, že projekty externého pripojenia na stredné napätie musia prejsť procesom získania stavebného povolenia, ktoré je podobné tým, ktoré sú vyžadované pre väčšie stavebné projekty. Vzhľadom na to, že pripojenia do elektrickej siete sú jednoduchšie a štandardizovanejšie než stavby a ďalšia výstavba, orgány by mohli zvážiť vytvorenie osobitného schvaľovacieho konania pre projekty prípojok – a tak neskončia na rovnakom stole ako továrne alebo nákupné centrá. Moderné predpisy stanovujú odlišné úrovne kontroly – a preto platia rôzne časové rámce – pre rôzne úrovne zložitosti. Tento spôsob umožňuje zrýchliť schvaľovanie projektov jednoduchých pripojení a odbremeniť verejné orgány, aby sa sústredili na zložitejšie projekty.

Zjednodušiť proces pre získanie povolenia na výkopové práce **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO**

Povolenie na výkopové práce je jedným z najčastejšie vyžadovaných povolení pre elektrické prípojky. Toto povolenie je potrebné získať od mesta buď

distribučnou spoločnosťou alebo podnikateľom. V prípadoch, kde je za túto požiadavku zodpovedná distribučná spoločnosť, tak by mohlo by vzniknúť viac priestoru na prerokovanie rýchlejšieho a menej nákladného povoľovacieho procesu s obcou. Úlohy distribučnej spoločnosti predstavujú potrebu nepretržitého vzťahu s obcou, čo ponúka príležitosti na úspory z rozsahu. To naznačuje, že zákazníci by mali byť zbavení bremena žiadať povolenia – a že distribučné spoločnosti a obce by mali mať hlavné dohody o štandardizovaných a rýchlych interakciách.

Jedným z príkladov, ktoré idú týmto smerom, je portugalské mesto Evora, kde distribučná spoločnosť získava povolenie na výkopové práce, a to aj vtedy, ak si zákazník najme súkromného dodávateľa na vykonávanie týchto prác. Dohoda medzi distribučnou spoločnosťou a obcou umožňuje bezplatné dodanie povolenia, ak je žiadateľom distribučná spoločnosť. V dôsledku tejto skutočnosti získajú zákazníci povolenie na výkop bez poplatku. V štyroch členských štátoch by mohli obce a distribučné spoločnosti navrhnúť podobné opatrenia, ktoré uľahčia získavanie týchto povolení.

Ďalší príklad pochádza z Rumunska, kde niektoré mestá vydávajú povolenie na výkop ako súčasť stavebného povolenia, takže žiadatelia a obce nemusia vynakladať duplicitné úsilie.²²

Zlepšiť spoľahlivosť dodávok elektrickej energie **CHORVÁTSKO**

Väčšina členských štátov EÚ ukladá distribučným spoločnostiam finančné sankcie v prípade, ak svojim zákazníkom neposkytujú spoľahlivé dodávky elektrickej energie. Chorvátsko medzi takéto krajiny nepatrí. V dôsledku tejto skutočnosti nie je prekvapujúce, že Chorvátsko zaostáva za všetkými ostatnými členskými štátmi EÚ v spoľahlivosti dodávky. Minimalizácia počtu a trvania výpadkov elektrickej energie je rozhodujúca pre dobro ekonomiky a spoločnosti všeobecne. Finančné sankcie sú užitočné

pri vytváraní stimulov pre distribučné spoločnosti za účelom udržania vysokej spoľahlivosti dodávok v priebehu celého roka a v celej zóne prevádzky. Chorvátsko by mohlo zaviesť obmedzenia týkajúce sa frekvencie a trvania výpadkov, ktoré by v prípade prekročenia znamenali vznik finančných pokút.

Avšak samotné pokuty nepostačujú. Distribučná spoločnosť je len posledným článkom v dodávateľskom reťazci pre elektrickú energiu; mnohí aktéri hrajú kľúčovú úlohu vo výrobe, prenose a distribúcii. Navyše viaceré vzájomne závislé faktory priamo ovplyvňujú spoľahlivosť dodávky. Dôkazy naznačujú, že úrovne investícií pri výrobe elektrickej energie, úrovne cien a miera inkasa faktúr, efektívnosť prevádzky distribučných spoločností a zastrešujúci regulačný rámec sú kľúčovými faktormi pri určovaní spoľahlivosti dodávky.²³

Znížiť počiatočné náklady na získanie nového pripojenia **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO**

V porovnaní s podobnými krajinami EÚ majú niektoré porovnávané mestá drahý proces pripojenia. Patria medzi ne české a slovenské mestá, kde sa musí zákazník pripojiť do siete stredného napätia (Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň a Ústí nad Labem v Českej republike a v Bratislave a Trnave na Slovensku). Medzi takéto mestá patrí aj všetkých päť chorvátskych miest, kde je nové pripojenie drahé, a to napriek pripojeniu k nízkemu napätiu, ktoré je tam bežne dostupné. V Bulharsku stojí získanie nízkonapäťového pripojenia menej ako polovicu chorvátskej ceny.²⁴

V ostatných krajinách pokrývajú distribučné spoločnosti a miestne orgány časť nákladov na vybudovanie novej prípojky, čo znižuje počiatočné náklady pre podnikateľov. Napríklad vo Francúzsku obce financujú časť nákladov na pripojenie. Toto financovanie je v súlade s Energetickým zákonníkom (článok L342-11), v ktorom sa uvádza,

že mestské plánovacie komisie znášajú náklady na rozširovanie elektrickej siete. V Paríži účtuje distribučná spoločnosť zákazníkovi 1 840 EUR a celý postup pre získanie dodávok elektriny pre sklad ako je v prípadovej štúdii *Doing Business* stojí 6% z príjmu na obyvateľa.

V Chorvátsku národná distribučná spoločnosť navrhuje a buduje všetky pripojenia. Poskytnúť zákazníkovi možnosť najaf súkromného dodávateľa na vybudovanie pripojenia - ako to robí niekoľko ďalších členských štátov EÚ vrátane Českej republiky, Portugalska a Slovenska - by mohlo pomôcť znížiť náklady, pretože zákazníci by si mohli vybrať najrýchlejšiu alebo najlacnejšiu možnosť.

Nahradíť schvaľovanie projektovej dokumentácie poskytnutím podrobných technických podmienok **SLOVENSKO**

Vo všetkých slovenských mestách, s výnimkou Žiliny je potrebné, aby distribučné spoločnosti schválili návrh projektu ešte pred začatím stavebných prác pre pripojenie na nízke i stredné napätie. Žilina je dobrým príkladom toho, ako poskytnutie jasných pokynov vopred môže ušetriť čas pre distribučné spoločnosti aj pre podnikateľov. Pre jednoduchšie pripojenia, ako je napríklad to v prípadovej štúdii *Doing Business*, nepotrebuje miestna distribučná spoločnosť, SSD, schvaľovať návrh projektu. To je možné vďaka úrovni technických detailov, ktoré SSD poskytuje podnikateľom pred tým, ako začnú pripravovať projekt. SSD ani po dokončení pripojenia nevyžaduje správu o dokončení. Namiesto toho jednoducho vyžaduje čestné vyhlásenie od podnikateľa, v ktorom potvrdzuje, že pripojenie bolo dokončené v súlade s technickými podmienkami. Po obdržaní čestného vyhlásenia môže SSD rozhodnúť o ďalšom zisťovaní a preskúmaní pripojení, ktoré vyžadujú podrobnejšiu kontrolu. Tieto osvedčené postupy sa zaraďujú medzi dôvody, pre ktoré je Žilina na prvom mieste medzi slovenskými mestami a na 3. mieste medzi všetkými

25 porovnávanými mestami v jednoduchosti získania dodávok elektriny.

Nahradíť revíziu správu čestným vyhlásením o splnení technických podmienok **PORTUGALSKO**

V kontinentálnom Portugalsku musia zákazníci získať revíziu správu od certifikovanej tretej strany.²⁵ Zabezpečenie bezpečnosti a kvality elektrickej inštalácie je rozhodujúce. Existujú však spôsoby, ako to urobiť aj bez toho, aby boli uložené ďalšie požiadavky na získanie nového pripojenia. Vo viacerých členských štátoch EÚ, vrátane Dánska a Nemecka, ako aj v Českej republike a na Slovensku, umožňuje predpis aby dodávateľ, ktorý si vybuďoval vnútornú elektroinštaláciu, prevzal zodpovednosť a osvedčil, že proces bol vykonaný v súlade s právnymi a bezpečnostnými normami.

Ak sa elektroinštalácia vykonáva pod dohľadom kvalifikovaných a regulovaných dodávateľov elektrickej energie, tak jej bezpečnosť môže byť zabezpečená bez kontroly osobitým subjektom - a proces sa tak môže robiť rýchlejšie a menej ťažkopádne bez ohrozenia bezpečnosti. Správna regulácia profesie elektrického inžinierstva je kľúčová. Aby bolo možné efektívne pracovať, systémy vlastnej certifikácie, resp. revízie musia byť sprevádzané právnymi ustanoveniami špecifikujúcimi kvalifikačné požiadavky a zodpovednosť zapojených odborníkov.

Odstrániť potrebu kontroly na mieste, za účelom určenia technických podmienok a nákladov na pripojenie **PORTUGALSKO**

Kontroly vykonávané distribučnou spoločnosťou, pri ktorých musí byť zákazník prítomný - ponúkajú príležitosť na zjednodušenie procesu v Portugalsku. Pred poskytnutím odhadu nákladov distribučné spoločnosti vo všetkých portugalských mestách, s výnimkou mesta Coimbra, vykonávajú externú kontrolu, aby skontrolovali okolie budovy a presne určili, kde sa majú inštalovať káble a

merač. Ale v mnohých ekonomikách po celom svete používajú distribučné spoločnosti geografický informačný systém (GIS), a preto nemusia navštevovať danú lokalitu. Distribučná spoločnosť v meste Coimbra to tak uskutočňuje vďaka pilotnému projektu v tomto meste. Prevzatím pilotného projektu v Coimbre by distribučné spoločnosti v iných portugalských mestách mohli použiť aj GIS na preskúmanie žiadostí o pripojenie, zefektívnenie procesu a skrátenie času potrebného na schválenie žiadostí.

POZNÁMKY

1. Pierre Audinet and Martin Rodriguez Pardina "Managing an Electricity Shortfall: A Guide for Policymakers" (Program pomoci pre riadenie energetického sektora, Svetová banka, Washington, DC, 2010), <http://documents.worldbank.org/curated/en/337601468017341236/Managing-an-electricity-shortfall-a-guide-for-policymakers>.
2. Carolin Geginat and Rita Ramalho "Electricity Connections and Firm Performance in 183 Countries," *Policy Research Working Paper 7460* (Svetová banka, Washington, DC, 2015).
3. Tieto regulačné orgány sú Chorvátsky regulačný orgán pre energetiku (HERA) v Chorvátsku, Energetický regulačný úrad (ERU) v Českej republike, Úrad pre reguláciu energetických služieb (ERSE) v Portugalsku a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (URSO) na Slovensku. Každý z týchto orgánov je zodpovedný za dohľad nad národným energetickým sektorom (výroba, prenos, distribúcia a dodávka), ako aj ceny elektrickej energie.
4. V Českej republike sú pripojenia do stredného napätia bežnejšie v Liberci, Olomouci, Ostrave, Plzni a Ústí nad Labem a pripojenia do nízkeho napätia je bežnejšie v Brne a v Prahe. Na Slovensku je pripojenie do stredného napätia bežnejšie v Bratislave a Trnave a nízkonapäťové pripojenia sú bežnejšie v Košiciach, Prešove a Žiline.
5. Príslušné zákony upravujúce proces pripojenia v Chorvátsku sú zákon o energetike (102/15); rozhodnutie o výške poplatku za pripojenie k rozvodnej sieti a na zvýšenie výkonu (52/06); Podmienky kvality dodávky elektrickej energie (31/18); rozhodnutie o výške cenových položíek pre zaručenú dodávku elektrickej

- energie (114/17); a všeobecné podmienky používania siete a dodávky elektrickej energie (85/15).
6. V Záhrebe je poplatok za pripojenie pre sklad, ako je uvedený v prípadovej štúdii *Doing Business* vo výške 1 700 HRK (229 EUR) za kilovolt-ampér, zatiaľ čo v ostatných mestách je 1 350 HRK (EUR 181) za kilovolt-ampér.
 7. Hlavnými legislatívnymi nástrojmi, ktorými sa riadi proces získavania elektrickej energie v Českej republike, sú normy kvality v sektore elektrickej energie (540/2005) a zákon o pripojení na elektrickú sieť (16/2016).
 8. Prieskumy podnikateľskej činnosti Svetovej banky, <http://www.enterprisesurveys.org>.
 9. Aj keď sú to najčastejšie scenáre pripojenia takého skladu ako je uvedený v prípadovej štúdii *Doing Business*, typ napätia sa môže meniť v rámci mesta a niekedy dokonca aj v priemyselnom parku, v závislosti od dostupnosti energetickej kapacity.
 10. Existuje niekoľko možností pre pripojenia. Rovnako ako v iných krajinách (vrátane Slovenska), distribučné spoločnosti v Českej republike sa dohodnú s novými zákazníkmi na najlepšej možnosti pripojenia. Úlohy a povinnosti strán sa líšia v závislosti od zvolenej možnosti.
 11. V týchto prípadoch sú obecné povolenia potrebné na vybudovanie pripojenia podnikateľom v rámci procesu získavania stavebného povolenia na novú výstavbu. Táto možnosť je bežná pre komerčné budovy.
 12. V Liberci a Ústí nad Labem je potrebný návrh projektu na inštaláciu trafostanice. V Olomouci, Ostrave a Plzni je návrh potrebný pre prípojku aj externé pripojenie.
 13. V Liberci a Ústí nad Labem, ako aj v Brne a Prahe sa povolenie na výkopové práce získava od mesta.
 14. Ide o Rumunsko (174 dní), Belgicko (201 dní), Maďarsko (257 dní) a Bulharsko (262 dní).
 15. Zákon č. 16/2016, príloha 8.
 16. Poplatok za pripojenie sa vzťahuje na pripojenie s predpísanou kapacitou 140 kilovoltových ampérov, ako napríklad v prípadovej štúdii *Doing Business*.
 17. V Liberci a Ústí nad Labem, ako aj v Brne a Prahe je pripojenie typicky vybudované subdodávateľom, ktorý je najatý distribučnou spoločnosťou a pre zákazníka nevznikajú žiadne dodatočné náklady.
 18. Distribúcia elektrickej energie v Portugalsku sa riadi nariadením č. 561/2014 o obchodných vzťahoch v sektore elektrickej energie.
 19. Tieto sú Francúzsko, Poľsko, Česká republika, Spojené kráľovstvo, Fínsko, Holandsko a Švédsko.
 20. Primárnym zákonom, ktorým sa riadi trh s elektrickou energiou na Slovensku, je zákon o energetike č. 251/2012, ktorý načrtáva práva a povinnosti všetkých účastníkov trhu s elektrickou energiou. Ďalšie príslušné zákony, ktoré upravujú proces pripojenia, zahŕňajú vyhlášku Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (URSO) č. 236/2016, ktorou sa ustanovujú štandardy kvality prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny. Tento predpis zahŕňa kompenzačné mechanizmy v prípade porušenia noriem kvality (k dispozícii na adrese <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/236/>). Ďalším predpisom je Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 271/2012, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu technických podmienok prístupu a pripojenia do sústavy a siete a pravidiel prevádzkovania sústavy a siete (vyhláška upravujúca technické podmienky pripojenia k elektrickej sieti), na základe ktorej distribučné spoločnosti vytvárajú štandardizované technické podmienky na pripojenie k distribučnej sieti.
 21. Pozri Svetovú banku, *Doing Business v Taliansku 2013* (Washington, DC: Svetová banka, 2013), *Doing Business v Poľsku 2015* (Washington, DC: Svetová banka, 2015) a *Doing Business v Španielsku 2015* (Washington, DC., 2015).
 22. Medzi tieto patria Bukurešť, Cluj-Napoca, Constanta a Iasi. Pozri Svetovú banku, *Doing Business v Európskej únii 2017: Bulharsko, Maďarsko a Rumunsko* (Washington, DC: Svetová banka, 2017).
 23. Jean Arlet, Diane Davoine, Tigran Parvanyan, Jayashree Srinivasan a Erick Tjong, "Getting Electricity: Factors Affecting the Reliability of Electricity Supply," v Svetová banka, *Doing Business 2017: Rovnosť príležitostí pre všetkých* (Washington, DC: Svetová banka, 2016).
 24. Bulharské mestá, na ktoré sa vzťahuje regionálna štúdia *Doing Business*, majú tie, v ktorých sú bežne dostupné nízkonapäťové pripojenia (Burgas, Plovdiv, Ruse a Varna), náklady 107,1% z príjmu na obyvateľa. Pozri Svetovú banku, *Doing Business v Európskej únii 2017: Bulharsko, Maďarsko a Rumunsko* (Washington, DC: Svetová banka, 2017).
 25. V kontinentálnom Portugalsku až do decembra 2017 bola potrebná revízia kontrola vnútornej elektroinštalácie novej budovy zo strany Certiel, združenia zodpovedného za vykonávanie kontroly v tejto časti krajiny. V roku 2018 združenie Certiel ukončilo pôsobenie a zákazníci si teraz najímajú súkromnú certifikačnú jednotku na kontrolu a schválenie internej elektroinštalácie. Medzi inštitúcie, ktoré sú kvalifikované na vykonávanie týchto kontrol patrí portugalský elektrotechnický inštitút (Instituto Electrotécnico Português, IEP), Laboratórium priemyselnej kvality Qualidade (LIQ) a Inštitút kvality a zvrárania (Instituto de Soldadura e Qualidade, ISQ). Situácia je odlišná v meste Funchal a Ponta Delgada. V meste Funchal sú zákazníci povinní predložiť iba oznámenie o dokončení vnútornej elektroinštalácie, a to regulačnému orgánu pre energetiku, pričom v meste Ponta Delgada sa takáto kontrola alebo oznámenie nevyžaduje.

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Výsledky v každej zo štyroch krajín poukazujú na významné rozdiely v efektívnosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti medzi porovnávanými mestami.
- Dĺžka prevodu vlastníctva nehnuteľnosti spôsobuje rozdiely v efektívnosti. Napríklad v Chorvátsku prevod vlastníctva nehnuteľnosti trvá 32 dní v Osijeku, ale dvakrát tak dlhý v Splite (72 dní).
- Portugalsko je jedinou krajinou zo štyroch krajín, kde na prevod vlastníctva nehnuteľnosti nie je potrebné využitie právnych služieb, vrátane právnikov alebo notárov. Portugalsko má však zďaleka najvyššie náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti (7,3% z hodnoty nehnuteľnosti).
- Silný výkon Slovenska v oblasti efektívnosti a kvality správy pozemkov stavia krajinu medzi tri najlepšie hodnotené členské štáty EÚ s jednoduchým prevodom vlastníctva nehnuteľnosti a na 7. miesto v celosvetovom rebríčku.

Poskytovanie bezpečných vlastnických práv je rozhodujúce pre podporu investícií, produktivity a hospodárskeho rastu.¹ Pre niektoré krajiny to môže znamenať nielen zavedenie právnych reforiem, ale aj vytvorenie spoľahlivej infraštruktúry, najmä vo forme digitálnych pozemkových záznamov a katastrálnych máp.

Slovensko poskytuje názorný príklad: skoré úsilie o prepracovanie katastra pomohlo pri postkomunistickom prechode uľahčiť cestu k informatizácii a modernizácii systému správy pozemkov. Vo februári 2004 Slovensko sprístupnilo informácie z katastra bezplatne online. V septembri 2009 zaviedlo nižšie poplatky za prevody vlastníctva nehnuteľností, ktoré sa podajú elektronicky, a to za účelom stimulovania občanov a spoločností aby si zvolili online možnosť. A v roku 2013

ústredný orgán delegoval správu pozemkov a katastra nehnuteľností na okresné úrady. Za všetky tieto zmeny získal slovenský kataster uznanie ako moderný a pokrokový.² Slovensko sa umiestňuje medzi 10 najlepších v celosvetovom hodnotení 190 ekonomík *Doing Business* týkajúcom sa jednoduchosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

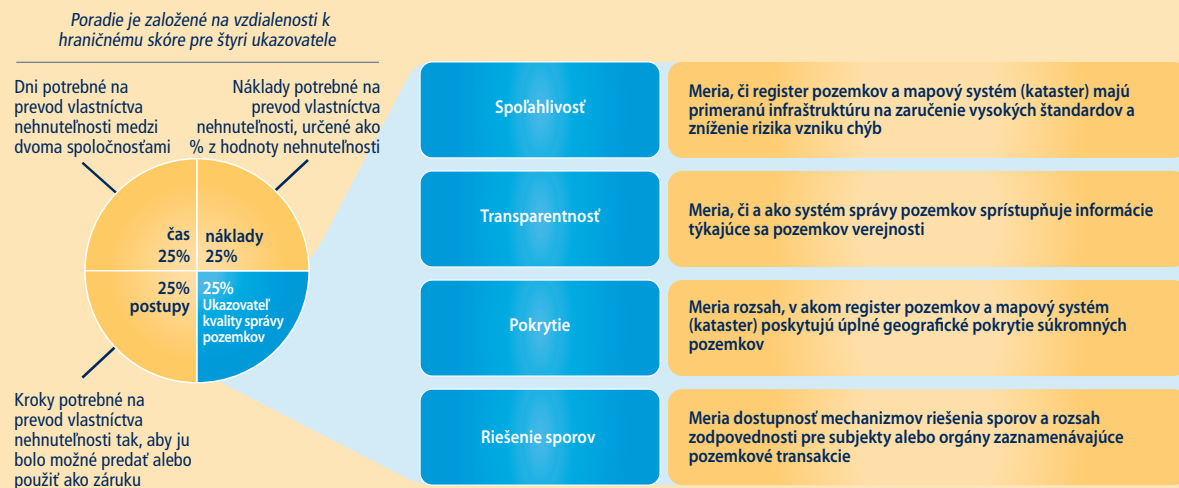
Ďalšie tri členské štáty EÚ, na ktoré sa vzťahuje táto správa, tiež modernizujú svoje systémy správy pozemkov. Od novembra 2016 Chorvátsko integrovalo správu pozemkov a katastra nehnuteľností prostredníctvom spoločného informačného systému, centralizovaného webového systému prepojeného s inými kľúčovými registrami (vrátane registra osobných identifikačných údajov, registra adries a obchodného registra). Spoločný informačný systém bol vytvorený v rámci

prebiehajúceho projektu Integrovaný systém správy krajiny, s podporou Svetovej banky. Česká republika automatizovala kataster nehnuteľností a register pozemkov a spojila kataster s inými registrami, aby sa zabránilo duplicitě identifikačných údajov a adries právnických a fyzických osôb.³ A Portugalsko sa dostalo do popredia s jeho Casa Pronta miestami poskytujúcimi služby, ktoré vznikli v roku 2007 v rámci národného programu SIMPLEX zameraného na zefektívnenie administratívy a uľahčenie života občanov. Na týchto jednotných miestach, ktoré sa venujú prevodom vlastníctva nehnuteľností môžu úradníci pripraviť zmluvy na mieste a urýchliť proces tým, že využitie služieb notárov bude dobrovoľné. V skutočnosti tak môžu zákazníci dokončiť všetky kroky potrebné na prevod vlastníctva nehnuteľnosti na týchto miestach, vrátane platenia dane z prevodu.

AKO SA MERIA PROCES PREVODU VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI?

Doing Business zaznamenáva úplnú postupnosť úkonov, ktoré je potrebné vykonať spoločnosťou (kupujúci) za účelom kúpy nehnuteľnosti od inej spoločnosti (predávajúci) a na prevod vlastníckeho práva na meno kupujúceho, aby kupujúci mohol použiť nehnuteľnosť na rozšírenie svojej činnosti, použiť nehnuteľnosť ako zábezpeku pri prevzatí nových úverov alebo v prípade potreby predať nehnuteľnosť inej spoločnosti. Taktiež meria čas a náklady na dokončenie každého z týchto postupov. Okrem toho *Doing Business* meria kvalitu systému správy pozemkov v každej ekonomike. Ukazovateľ kvality správy pozemkov má štyri hlavné rozmery: spoľahlivosť infraštruktúry, transparentnosť informácií, geografické pokrytie a riešenie pozemkových sporov (pozri obrázok).

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti: meranie efektívnosti a kvality systému správy pozemkov

Ekonomiky, ktoré investujú do digitálneho katastra a systému pozemkov tak profitujú viacerými smermi, vrátane vyššej efektivity. Informatizácia optimalizuje procesy zefektívnením pracovných postupov a pomáha pri zostavovaní, sprístupňovaní a zdieľaní informácií spôsobom, ktorý nie je možný doceliť manuálnymi systémami. Rýchlejšie procesy urýchľujú žiadosti o úver, skracujú čas pri prevode práv k nehnuteľnostiam a často šetria čas pre žiadateľov, ako aj pre zamestnancov katastra nehnuteľností. Informatizácia taktiež umožňuje vládam zriadiť mechanizmy sledovania výkonnosti pracovníkov katastra a pozemkového úradu a zlepšenia služieb pre zákazníkov. Presnosť a bezpečnosť údajov sú ďalšie výhody: každá transakcia zadaná v počítačovom systéme môže byť automaticky zaregistrovaná, duplikovaná a obnovená.

V prípade nehnuteľností (pozemok a stavby), ktoré tvoria pol až trištvrte bohatstva vo väčšine ekonomík má význam mať presný a aktuálny informačný systém o pozemkoch.⁴ Výskum naznačuje, že vlastníci nehnuteľností so zabezpečeným vlastníctvom majú väčšiu pravdepodobnosť investovať do súkromných podnikov a previesť pozemok efektívnejším užívateľom. Okrem toho možnosť prístupu k presným informáciám o vlastníctve pozemkov znižuje náklady na transakcie na finančných trhoch, čo uľahčuje využitie nehnuteľnosti ako zábezpeky.⁵ Pozemkové úrady sú spolu s katastrami nehnuteľností identifikujúcimi polohu nehnuteľnosti nástrojmi používanými v rámci celého sveta za účelom mapovať, preukazovať a zabezpečovať vlastnícke práva. Pokiaľ ide o vlády, spohľadlivé a aktuálne informácie v registroch pozemkov a v katastri nehnuteľností majú zásadný význam pre správne posúdenie a vyberanie daňových príjmov. Taktiež umožňuje vládam zmapovať rôzne požiadavky miest a strategicky plánovať poskytovanie služieb a infraštruktúry, aby sa uspokojili najväčšie potreby v každom meste.⁶

AKO FUNGUJE PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTELNOSTI V ŠTYROCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

V Českej republike je od roku 1993 kataster nehnuteľností a register pozemkov integrovaný do jednej zastrešujúcej inštitúcie - Štátna správa zememeračstva a katastra. Jeden z najväčších informačných systémov v štátnej správe - kataster obsahuje podrobný súpis polohy a rozmerov každej parcely, ako aj evidencie vlastníckych práv.

Podobne na Slovensku predstavuje kataster nehnuteľností a register pozemkov jeden informačný systém v rámci geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky). Kataster nehnuteľností a register pozemkov je riadený katastrálnymi odbormi okresného úradu. Kapor (Katastrálny portál), on-line verzia katastrálneho registra, je najväčšou verejnou online databázou na Slovensku, ktorá každému umožňuje bezplatne vyhľadávať základné údaje o pozemkoch a ich vlastníkoch.

V Chorvátsku je a kataster nehnuteľností a register pozemkov pod dohľadom dvoch rôznych inštitúcií. Štátna geodetická správa spravuje kataster cez svoje regionálne úrady. Dohliada na sieť 113 katastrálnych úradov v celej krajine, hoci ten v Záhrebe spadá pod mesto Záhreb. Ministerstvo spravodlivosti zodpovedá za register pozemkov prostredníctvom služby riadenia registra pozemkov a dohliada na 107 úradov registra pozemkov podriadených obecným súdom.

V Portugalsku je register pozemkov vedený úradmi registra pozemkov pod vedením úradníkov registra pozemkov. Tieto úrady, ktoré sú súčasťou Inštitúcie registrov a notárov (Instituto dos Registos e do Notariado), sa nachádzajú v každej obci naprieč Portugalskom. Avšak právomoc úradov nie je obmedzená geografickou

polohou; úrady môžu prijať opatrenia týkajúce sa akéhokoľvek nehnuteľného majetku v Portugalsku.

Aké je porovnanie procesu v štyroch členských štátoch?

Portugalsko je jedinou krajinou zo štyroch krajín, kde sa k prevodu vlastníctva nehnuteľnosti nevyžaduje využitie odborníkov, ako sú právnici alebo notári (obrázok 5.1). Žiadatelia môžu jednoducho ísť na miesto Casa Pronta a svoju zmluvu pripraviť na mieste s pomocou úradníka a prostredníctvom existujúcej šablóny pred tým, ako je prevod vlastníctva oficiálne zapísaný úradníkom. Pokiaľ žiadatelia nechcú použiť šablónu zmluvy, môžu mať listinu vypracovanú notárom alebo právnikom a potom registrovať prevod priamo do registra pozemkov so zamestnancom registra pozemkov (Registo Predial). Táto možnosť je však drahšia a časovo náročná, a preto je typicky vyhradená pre komplikované transakcie. Daň z prevodu je možné určiť a zaplatiť priamo na úrade registra pozemkov alebo na mieste Casa Pronta.

V Chorvátsku musí notár na kúpnej zmluve overiť pravosť podpisu predávajúceho. V Českej republike a na Slovensku sa v praxi využívajú notári na overenie podpisov predávajúceho. Avšak overenie podpisu môže vykonať aj štátny zamestnanec - v Českej republike na katastrálnom úrade, na matrike alebo na jednom z kontaktných miest umiestnených na poštách po celej krajine; a na Slovensku je možné vykonať overenie podpisu na matrike.

Za účelom prevodu vlastníckeho práva nehnuteľnosti v Českej republike musí podnikateľ komunikovať najmenej dvakrát s katastrálnym úradom - preveriť ťarchy viažuce sa na nehnuteľnosť a po overení podpisu na kúpnej zmluve za účelom vkladu do katastra. Proces končí, keď podnikateľ zaplatí daň z prevodu.

Pred podpisom kúpnej zmluvy, overením podpisov notárom a návštevou okresného úradu katastrálneho odboru za účelom

TABUĽKA 5.1 Prevod vlastníctva nehnuteľnosti v Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku - kde je to jednoduchšie a kde je systém správy pozemkov spoľahlivejší a dostupnejší?

Mesto (Krajina)	Poradie	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Postupy (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z hodnoty nehnuteľnosti)	Ukazovateľ kvality správy pozemkov (0-30)
Trnava (Slovensko)	1	91,48	3	5,5	0,0	25,5
Košice (Slovensko)	2	91,24	3	7,5	0,0	25,5
Žilina (Slovensko)	3	91,00	3	9,5	0,0	25,5
Prešov (Slovensko)	4	90,17	3	16,5	0,0	25,5
Bratislava (Slovensko)	4	90,17	3	16,5	0,0	25,5
Ostrava (Česká republika)	6	80,22	4	23,5	4,0	25
Brno (Česká republika)	7	80,10	4	24,5	4,0	25
Ústí nad Labem (Česká republika)	7	80,10	4	24,5	4,0	25
Liberec (Česká republika)	9	79,98	4	25,5	4,0	25
Olomouc (Česká republika)	9	79,98	4	25,5	4,0	25
Praha (Česká republika)	11	79,74	4	27,5	4,0	25
Plzeň (Česká republika)	11	79,74	4	27,5	4,0	25
Funchal (Portugalsko)	13	79,43	1	1	7,3	20
Faro (Portugalsko)	13	79,43	1	1	7,3	20
Ponta Delgada (Portugalsko)	13	79,43	1	1	7,3	20
Braga (Portugalsko)	16	79,31	1	2	7,3	20
Evora (Portugalsko)	17	79,19	1	3	7,3	20
Coimbra (Portugalsko)	18	79,07	1	4	7,3	20
Porto (Portugalsko)	19	78,59	1	8	7,3	20
Lisabon (Portugalsko)	20	78,35	1	10	7,3	20
Osijek (Chorvátsko)	21	75,86	5	32	4,0	23,5
Rijeka (Chorvátsko)	22	75,02	5	39	4,0	23,5
Záhreb (Chorvátsko)	23	74,07	5	47	4,0	23,5
Varaždin (Chorvátsko)	23	74,07	5	47	4,0	23,5
Split (Chorvátsko)	25	71,08	5	72	4,0	23,5

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Poradie je založené na priemernej vzdialenosti k hraničnej hodnote pre postupy, čas a náklady súvisiace s prevodom vlastníckeho práva nehnuteľnosti ako aj pre ukazovateľ kvality správy pozemkov. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je určená v rozsahu od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je hodnota vyššia, tým lepšie). Podrobnejšie informácie nájdete v kapitole „O Doing Business a Doing Business v členských štátoch Európskej únie 2018: Chorvátsko, Česká republika, Portugalsko a Slovensko“. Údaje pre Bratislavu, Lisabon, Praha a Záhreb boli revidované od uverejnenia Doing Business 2018. Komplexný súbor údajov nájdete na webovej stránke Doing Business na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

zahrnutých ukazovateľoch, by mala byť v celosvetovom hodnotení na 30. mieste (obrázok 5.2).

Hodnoty ukazovateľa kvality správy pozemkov sa v rámci štyroch krajín neodlišujú. Slovensko má o 3 body nižšie hodnotenie a Česká republika má o 3,5 bodu nižšie hodnotenie než Litva a Holandsko, ktoré sa riadia medzi najvyššie hodnotené medzi členskými krajinami EÚ. Hodnotenie Chorvátska je takmer o 1 bod lepšie ako je európsky priemer 22,7 bodu. Portugalsko sa umiestňuje do najnižšej úrovne medzi členskými štátmi

s hodnotením o 5,5 bodu nižším ako má Slovensko.

Ako sa líši proces v rámci Českej republiky?

V Českej republike, podobne ako na Slovensku, dochádza k malým rozdielom v čase spracovania medzi porovnávanými mestami. Prevod vlastníctva nehnuteľnosti si v Ostrave vyžaduje najmenej času (23,5 dní), čo je len o 4 dni menej ako v Plzni alebo Prahe, kde to trvá najdlhšie.

V porovnaní so slovenskými mestami však prevod vlastníctva nehnuteľnosti v

českých mestách trvá v priemere dvakrát dlhšie. Hlavným dôvodom je 20-dňová lehota, ktorá začína plynúť po vydaní plomby na nehnuteľnosť, ktorá predstavuje zápis na pozemkových záznamoch vykonaný po prijatí žiadosti. Počas tejto 20-dňovej lehoty nemožno so žiadosťou nič robiť a zápis nemožno vykonať. Tento čas, ktorý stanovuje katastrálny zákon, umožňuje prípadné námietky od vlastníka nehnuteľnosti, pokiaľ ide o jej prevod.

Rozdiely v čase v rámci Českej republiky sú ovplyvnené najmä rozdielmi v efektívnosti medzi miestnymi katastrálnymi úradmi.

OBRÁZOK 5.2 V porovnaní s priemerom EÚ je prevod vlastníctva nehnuteľnosti jednoduchší alebo rovnako jednoduchý vo všetkých štyroch krajinách - a rýchlejší v Portugalsku a na Slovensku

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

a. Holandsko má tiež hodnotenie 28,5 v prípade ukazovateľa kvality správy pozemkov.

Podľa zákona musia katastrálne úrady do 24 hodín od doručenia žiadosti o prevod vydať plombu na nehnuteľnosť a do 48 hodín od doručenia žiadosti informovať zainteresované strany o plombe. Niektoré katastrálne úrady sú rýchlejšie ako ostatné pri informovaní zainteresovaných strán. Úrady v Brne a Ústí nad Labem vydávajú plombu a informujú zainteresované strany do 24 hodín, zatiaľ čo tie v ostatných mestách obyčajne dodržiavajú zákonné lehoty.

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti vo všetkých siedmich českých mestách stojí rovnako (4% z hodnoty nehnuteľnosti) a

vyžaduje vykonanie štyroch postupov. V priemere prekračujú české mestá priemer EÚ pri všetkých ukazovateľoch týkajúcich sa prevodu vlastníctva nehnuteľnosti s výnimkou času.

Ako sa proces líši v rámci Chorvátska?

Vo všetkých piatich chorvátskych mestách si prevod nehnuteľnosti vyžaduje päť rovnakých postupov - číslo zodpovedajúce priemeru EÚ - a stojí rovnako 4,0% z hodnoty nehnuteľnosti. Čas tohto procesu sa však značne líši. Prevod nehnuteľnosti trvá v meste Osijek 32 dní,

ale viac ako dvojnásobok trvá v Splite (72 dní) (obrázok 5.3).

V mestách, kde proces trvá dlhšie, možno rozdiel pričítať procesu registrácie, resp. zápisu. Rozdiely v čase sú čiastočne spôsobené rozdielmi v type a objeme transakcií, ako aj historicky nevybavenými prípadmi. V Splite s počtom obyvateľov 178 102 bolo ku koncu februára 2018 počet nevybavených prípadov viac ako 2000 (žiadosti o registráciu vlastníckych práv)- takmer desaťnásobok nevybavených prípadov v Rijeke s počtom obyvateľov 128 624.

OBRÁZOK 5.3 Čas potrebný na prevod vlastníctva nehnuteľnosti sa podstatne líši medzi chorváckymi mestami

Zdroj: Doing Business databáza.

V skutočnosti, veľký počet nevybavených prípadov v Splite dokonca prekračuje Záhreb, čo je mesto so štvornásobne vyšším počtom obyvateľov. Úrad registra pozemkov v Splite s 2 sudcami a 15 úradníkmi sotva zvláda mesačný prílev 1 600 prípadov, hoci sa v zmysle zákona očakáva, že úradníci vybaví 6 prípadov denne.⁸ Na porovnanie, úrad registra pozemkov v Osijeku dokáže obmedziť počet nevybavených prípadov na menej ako 50 a udržiava prílev približne 11000 prípadov ročne s 12 aktívnymi zamestnancami.⁹

Jedným z riešení ako vybavovať nevyriešené prípady je zdieľať časť pracovného zaťaženia s úradom zodpovedným za vedenie registra pozemkov, ktorý nemá žiadne nevyriešené prípady. Mestské sudy si môžu navzájom pomôcť. Príkladom je mesto Varaždin, ktoré zápasil s preťažením prípadmi; úrad registra pozemkov na mestskom súde uzavrel s ďalším úradom na Koprivnickom súde dohodu o poskytnutí určitého počtu zamestnancov, resp. ich času. Kancelária registra pozemkov na Varaždinskom mestskom súde teraz pravidelne zasiela prípady (dedičstvo, parcelácia pozemkov) rovno do Koprivnice a sústreďuje sa na zložitejšie prípady. Túto dohodu o zdieľaní zamestnancov musela schváliť prezidentka krajského súdu a bola možná

iba vďaka spoločnému informačnému systému, ktorý uľahčuje prevod prípadov medzi úradmi registra pozemkov. Bez tohto systému by Varaždin musel zamestnať a vzdelávať dočasných pracovníkov, aby sa vyrovnali so stavom nevyriešených prípadov, čo je riešenie, ktoré si vyžaduje viac času a nákladov. Rovnako by bola možná dohoda o zdieľaní medzi mestskými súdmi podriadenými rôznym krajským súdom, avšak táto dohoda by si vyžadovala schválenie Najvyššieho súdu Chorvátska.

Spomedzi piatich porovnávaných miest v Chorvátsku vyniká Osijek svojou rýchlosťou pri prevode nehnuteľnosti. Ak by bol Záhreb tak rýchly, vzdialenosť Chorvátska k hraničnému skóre v prípade prevodu nehnuteľnosti by dosiahla hodnotu 75,86, čím by krajina predbehla Spojené kráľovstvo, Japonsko a Španielsko v celosvetovom rebríčku *Doing Business* v porovnaní jednoduchosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

Reforma zavedená na začiatku roka 2017 by už mala pomáhať zjednodušiť prevod vlastníctva nehnuteľností v chorváckych mestách. Reforma priniesla novú úlohu právnikom a notárom, ktorí sú ochotní získať osobitnú autorizáciu: teraz sa môžu postarať o celý proces prevodu

vlastníctva nehnuteľnosti v mene svojich klientov. Po preskúmaní žiadosti o prevod nehnuteľnosti môžu títo certifikovaní právnici priamo podať žiadosť online, čo podnikateľovi umožní ušetriť čas vynechaním návštevy úradu registra pozemkov.

Systém bol úspešne zavedený v Osijeku vo februári 2017, najprv s dvoma notármi, ktorí odišli do Záhrebu za účelom školenia o novom softvéri umožňujúcom podávanie žiadostí na prevod vlastníctva nehnuteľností. Následne sa do poskytovania tejto služby zapojilo viac notárov a právnikov v celej krajine. Avšak, z tisícok žiadostí podaných na celom území Chorvátska v novembri 2018 bolo iba 174 žiadostí predložených elektronicky autorizovaným právnikom. Jedným z dôvodov pomalého štartu môže byť dodatočný poplatok, ktorý za službu účtuje autorizovaný odborník. Hoci to môže chvíľu trvať, existuje predpoklad, že tento spôsob bude v budúcnosti viac využívaný, čo ponúkne novú možnosť pre podnikateľov predávajúcich nehnuteľnosti.

Vláda tiež nedávno zmenila náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti, ktoré sú rovnaké v celom Chorvátsku. Dňa 1. januára 2017 bola znížená daň z prevodu nehnuteľností z 5% z hodnoty nehnuteľnosti na 4%. Podobne ako táto daň, notársky poplatok, kolký a registračný poplatok sú stanovené predpisom a uplatňujú sa jednotne v celej krajine. Notársky poplatok za osvedčenie podpisu predávajúceho je 40 HRK (5,38 EUR), registračný poplatok na registri pozemkov je 200 HRK (26,89 EUR) a kolok je 50,- HRK (6,67 EUR). Vo všetkých chorváckych mestách sú náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti výrazne pod priemerom EÚ, vo výške 4,8% z hodnoty nehnuteľnosti.

Ako sa líši proces v rámci Portugalska?

Portugalsko sa v posledných rokoch stalo atraktívnym trhom pre investovanie do nehnuteľností.¹⁰ Portugalsko zaznamenalo obrovský nárast v objeme transakcií s nehnuteľnosťami, obzvlášť v Lisabone,

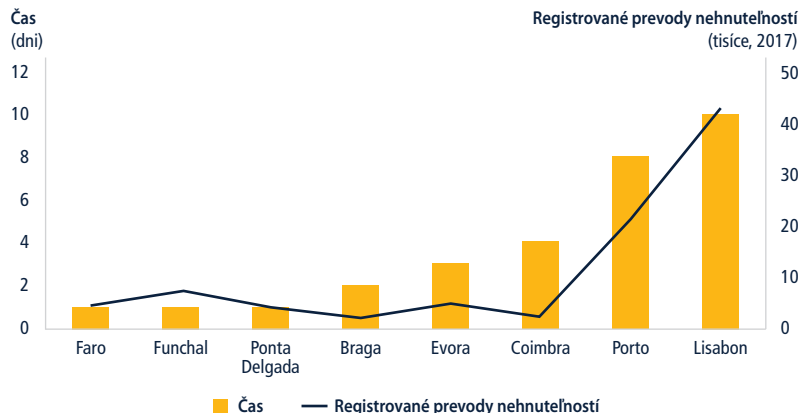
čo nepriaznivo ovplyvnilo efektívnosť prevodu vlastníctva nehnuteľností v jednotlivých regiónoch krajiny. Tento proces však zostáva rýchly a jednoduchý vo väčšine z ôsmich porovnávaných miest v Portugalsku – hoci zostáva taktiež nákladným.

Vo všetkých ôsmich mestách je na prevod vlastníctva nehnuteľností zvyčajne vyžadovaný jeden postup (niektoré obce môžu vyžadovať dodatočné overenia, ak je majetok v oblasti historického dedičstva, napríklad v Ponta Delgada). Toto zaraďuje Portugalsko medzi štyri ekonomiky na svete, kde prevod vlastníctva nehnuteľnosti vyžaduje iba jednu interakciu s orgánmi.¹¹ V meste Faro, Funchal a Ponta Delgada sa môže postup vykonať v priebehu niekoľkých hodín na kontaktnom mieste Casa Pronta – pokiaľ žiadateľ použije vhodnú šablónu na vypracovanie zmluvy.

V ďalších piatich portugalských mestách sa hlavná zmena v čase prevodu odráža v čakaní na vybavenie na miestnom kontaktnom mieste Casa Pronta. Toto čakanie môže trvať až 8 dní, ako v prípade Porto, alebo dokonca 10, ako v Lisabone. V týchto dvoch mestách dostávajú miestne úrady oveľa väčší objem žiadostí, čo spôsobuje čakanie, ktoré v skutočnosti neexistuje nikde inde v Portugalsku. Naproti tomu v ostatných mestách existuje len malá alebo žiadna čakacia doba, za predpokladu, že podnikateľ zhromaždil všetky požadované dokumenty a použil vzor na prevod nehnuteľnosti dostupný na internetovej stránke Inštitútu registrov a notárov. Zatiaľ čo doba čakania na vybavenie závisí hlavne od počtu prijatých žiadostí, mesto Coimbra je výnimkou: čakacia doba je dlhšia ako v meste Faro, Funchal, Ponta Delgada a Evora, čo sú mestá s vyšším počtom prevodov nehnuteľností (obrázok 5.4).

A dokonca aj v meste Porto a v Lisabone je možné vykonať prevod nehnuteľnosti za jeden alebo dva dni.¹² Podnikatelia, ktorí sa ponáhľajú, sa môžu rozhodnúť

OBRÁZOK 5.4 Čakanie na vybavenie na mieste Casa Pronta je zvyčajne dlhšie v mestách s vyšším počtom prípadov prevodu nehnuteľnosti

Zdroj: Doing Business databáza; databáza portugalského Inštitútu registrov a notárov (2017).

obísť miesto Casa Pronta (a čakanie na vybavenie). Namiesto toho môžu dať za dodatočné poplatky vypracovať zmluvu notárovi alebo právnikovi a následne ju registrovať priamo úradníkom na úrade registra pozemkov pomocou zrýchleného konania – pre ktoré je stanovená lehota na dokončenie registrácie 24 hodín.

V rámci Portugalska je pre majetkovú transakciu, ako je tá v prípadovej štúdii *Doing Business*, ktorá zahŕňa prevod majetku v rámci mesta, ktorý nie je určený na bývanie, splatná mestská daň z prevodu majetku vo výške 6,5% z hodnoty nehnuteľnosti. Navyše, pokiaľ predaj podlieha dani z pridanej hodnoty, tak kolková povinnosť predstavuje 0,8% z hodnoty nehnuteľnosti za registráciu verejnej listiny do registra pozemkov.

Poplatky za registráciu prevodu vlastníctva nehnuteľnosti na mieste Casa Pronta sú regulované a uplatňujú sa v celej krajine. Poplatky za štandardný postup sú vo výške 375 EUR. V rámci zrýchleného konania sú poplatky za registráciu prevodu vlastníctva nehnuteľnosti dvojnásobné. Okrem toho, ak zmluva nie je vypracovaná zamestnancami Casa Pronta, tak je potrebné zmluvu za poplatok vyhotoviť notárom. Pri zložitej zmluve môže notár účtovať dodatočný poplatok úmerný množstvu práce.

Pri hodnote 7,3% z hodnoty nehnuteľnosti sú náklady na prevod nehnuteľnosti v Portugalsku o 2,5 percentuálneho bodu vyššie ako je priemer EÚ – 4,8% z hodnoty nehnuteľnosti. Ak by Lisabon znížil svoje náklady na prevod vlastníctva nehnuteľností tak, aby zodpovedali priemeru EÚ, potom by portugalská vzdialenosť k hraničnému skóre v prípade prevodu vlastníctva nehnuteľnosti dosiahla hodnotu 83,59 – čo by krajinu umiestnilo pred Holandsko a Rakúsko v celosvetovom hodnotení *Doing Business*, merajúcom jednoduchosť prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

Ako sa proces líši v rámci Slovenska?

Päť miest porovnávaných na Slovensku prekonal priemer EÚ vo všetkých troch ukazovateľoch merajúcich efektívnosť prevodu vlastníctva nehnuteľnosti – a to s tromi postupmi, priemerným časom 11,1 dní a nákladmi 0,0% z hodnoty nehnuteľnosti. Medzi piatimi mestami je prevod vlastníctva nehnuteľnosti najjednoduchší v Trnave, kde 3 postupy trvajú 5,5 dňa a najzložitejší v Bratislave a v Prešove, kde proces trvá 16,5 dní – vo všetkých prípadoch sa predpokladá, že podnikateľ si zvolí zrýchlený proces.

Zo zákona musia katastrálne odbory okresného úradu rozhodnúť o návrhu na

vkład vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do 30 dní, ak sa použije štandardný postup; lehota 15 dní sa uplatní, ak sa použije zrýchlené konanie; alebo je možné uplatniť lehotu v dobe 20 dní, ak je zmluva vo forme notárskej zápisnice alebo listiny autorizovanej advokátom. Keď sa použije zrýchlený postup, registrátori vo všetkých slovenských mestách zvyčajne spĺňajú zákonnú lehotu. Niektoré katastrálne odbory okresného úradu dokonca prekonalí lehotu, zahŕňajúc tie v Košiciach, Trnave a Žiline. Efektívnosť úradu v Trnave možno čiastočne vysvetliť tým, že má skúsených zamestnancov a nižší obrat ako v iných mestách.

Ak má úrad nízky alebo žiadny stav nevyriešených prípadov, registrujúci úradníci sa môžu venovať ďalším úlohám, napríklad overeniu, či sa digitalizované súbory katastra zhodujú s papierovými dokumentmi. Trnava je medzi slovenskými mestami, v ktorom úradníci dosiahli v tomto smere najväčší pokrok a overili takmer 50% spisov.

V ostatných mestách nevyriešené prípady spôsobujú, že je náročné dodržať zákonnú lehotu pre zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Napríklad v Prešove je zákonná lehota zvyčajne dodržaná v prípade návrhov podaných v rámci zrýchleného konania len preto, že s prípadmi, ktoré si vyžadujú vyšší poplatok za spracovanie, sa zaoberá osoba osobitne. Ak je prípad v zrýchlenom konaní vybavený po uplynutí 15-dňovej lehoty, žiadateľ má nárok na náhradu poplatkov. V prípadoch podaných štandardným postupom musia žiadatelia v Prešove niekedy čakať na zápis vlastníckeho práva dlhšie ako je zákonná lehota 30 dní. Je to spôsobené predovšetkým poklesom zdrojov a nevybavených prípadov, ktorých bolo v marci 2018 viac ako 2 000.¹³ Existuje dôvod väčšieho počtu nevybavených prípadov v Prešove: od roku 2010 sa počet žiadostí každoročne postupne zvýšil o 37% (zo 7,228 na 9,916), zatiaľ čo počet právnikov pracujúcich na registračnom oddelení klesol o 20% (z piatich na štyroch).

Ak by bola Bratislava v riešení prevodu vlastníctva nehnuteľnosti taká rýchla ako Trnava, vzdialenosť Slovenska k hraničnej hodnote by dosiahla hodnotu 91,48, čo by krajinu zaradilo medzi prvých šesť v celosvetovom hodnotení *Doing Business* merajúcom jednoduchosť prevodu vlastníctva nehnuteľností.

Vo všetkých piatich slovenských mestách sú pre žiadateľa, ktorý používa zrýchlené konanie, celkové náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti vo výške 272 EUR. Tieto náklady tvorí najmä registračný poplatok vo výške 266 EUR. Zahŕňa však aj notársky poplatok 6 EUR na overenie pravosti podpisu predávajúceho na matrike.

Celková suma nákladov zaraďuje Slovensko medzi päť ekonomík na svete, kde náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti predstavujú 0,0% z hodnoty nehnuteľnosti v prípadovej štúdii *Doing Business*. Táto suma môže byť ešte nižšia, ak žiadateľ použije 30-dňový štandardný postup, za ktorý je stanovený základný poplatok vo výške 66 EUR. Okrem toho sa na poplatky môžu vzťahovať dva druhy zliav. Pokiaľ je žiadosť podaná elektronicke, základný poplatok sa zníži zo 66 EUR na 33 EUR a poplatok za zrýchlené konanie sa zníži z 266 EUR na 133 EUR. Všetky tieto poplatky môžu byť ďalej znížené o 15 EUR, ak je 15 dní vopred podané oznámenie o zamýšľanom návrhu na vkład.

Ako sa líši kvalita správy pozemkov medzi štyrmi členskými štátmi?

Zatiaľ čo čas, náklady a procesná zložitnosť prevodu vlastníctva nehnuteľnosti sú pre spoločnosti dôležité, dobrá správa pozemkov má ďalší dôležitý význam. Zabezpečuje majiteľom nehnuteľností bezpečný právny titul, ktorý je podporený spoľahlivým systémom správy pozemkov. *Doing Business* hodnotí kvalitu tohto systému na základe štyroch hlavných rozmerov: spoľahlivosť infraštruktúry (0-8 bodov); geografické pokrytie (0-8); transparentnosť informácií (0-6); a riešenie pozemkových sporov (0-8). Výsledky

pre tieto rozmery sa potom pripočítajú k celkovému hodnoteniu ukazovateľa kvality správy pozemkov (za možných 30 bodov). Všetky štyri krajiny majú homogénny právny rámec, čo vysvetľuje, prečo v rámci každého z ich území neexistujú rozdiely v ukazovateli kvality správy pozemkov.

Slovensko získava 25,5 z 30 možných bodov v ukazovateli kvality správy pozemkov. Krajina má plný počet bodov za geografické pokrytie, pretože kataster nehnuteľností pokrýva celé jej územie. Hodnotenie 5,5 bodu zo 6 bodov v transparentnosti informácií je ukazovateľ, v ktorom dosahujú maximálne body iba štyri ekonomiky na svete (Holandsko, Rumunsko, Ruská federácia a Singapur). Vytváranie verejne dostupných informácií o pozemkoch, ako sú sadzobník poplatkov, lehoty na poskytovanie služieb a štatistiky transakcií, poskytuje klientom rozhodujúce informácie o transakciách, ktoré vykonávajú, a znižuje chyby a možnosti podplácania. Najlepšou praxou je, aby registre a katastre sprístupnili takéto informácie online, ako je to na Slovensku, alebo na verejnej na úradnej tabuli. Krajina by mohla zlepšiť svoju výkonnosť v oblasti transparentnosti informácií tým, že verejne sprístupní oficiálne štatistiky sledovania počtu transakcií v rámci registra pozemkov.

V oblasti spoľahlivosti infraštruktúry by Slovensko mohlo zlepšiť svoju výkonnosť tým, že bude viesť väčšinu právnych titulov alebo listín v elektronickej forme namiesto papierovej. Slovensko by mohlo získať vyššie hodnotenie v riešení pozemkových sporov sprístupnením štatistiky o počte pozemkových sporov na súde prvej inštancie.

Česká republika dosahuje maximálne hodnotenie v oblasti spoľahlivosti infraštruktúry a geografického pokrytia katastra nehnuteľností. Pozemkové záznamy a katastrálne mapy sú v digitálnom formáte. To umožňuje bezproblémovú komunikáciu nielen medzi katastrom a divíziami registra pozemkov Českej štátnej správy

zememeračstva a katastra, ale aj s inými vládnymi orgánmi a so súkromnými subjektmi. Každý kúsok majetku, verejného alebo súkromného, je oficiálne zaregistrovaný a riadne zmapovaný. Informatizácia poskytuje záložný systém na ochranu informácií a zjednodušenie krížových kontrol.

Chorvátsko získava 23,5 bodov z 30 možných bodov v ukazovateli kvality správy pozemkov s najvyšším počtom bodov za geografické pokrytie. Pokiaľ ide o spoľahlivosť infraštruktúry, tak Chorvátsko získava 6 z 8 bodov, pričom by mohlo lepšie zabezpečiť, aby kataster aj register pozemkov používali rovnaké identifikačné číslo pre nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o transparentnosť informácií, Chorvátsko má najnižšie skóre medzi štyrmi krajinami - 3,5 zo 6 bodov. Hodnotenie by sa mohlo zlepšiť, ak by sa register pozemkov zaviazal poskytnúť právne záväzný dokument preukazujúci vlastníctvo v konkrétnom časovom rámci, a ak by existoval osobitný, oddelený a nezávislý mechanizmus podávania sťažností o akýchkoľvek problémoch, ku ktorým došlo v registri pozemkov.

Hodnotenie Portugalska - 20 z 30 možných bodov pri ukazovateli kvality systému správy pozemkov umiestňuje krajinu do spodnej vrstvy medzi členskými štátmi EÚ. Hlavnou slabosťou je nedostatok úplného geografického pokrytia katastra nehnuteľností a registra pozemkov (najmä vo vidieckych oblastiach), pričom krajina získala len polovicu možných bodov v tejto oblasti (4 z 8). Užitočnosť dokonca aj najspoľahlivejšieho a transparentnejšieho systému správy pozemkov je podlomená, ak nezahŕňa celé územie ekonomiky.

Ďalšou oblasťou, ktorú by Portugalsko mohlo urobiť lepšou je spoľahlivosť infraštruktúry. Informácie zaznamenané registrom pozemkov a katastrálnym úradom sa uchovávajú v samostatných databázach, pričom najlepšou praxou je mať jednotnú databázu. Portugalsko by sa tiež mohlo zlepšiť v oblasti

transparentnosti informácií. Vo viacerých smeroch je správa pozemkov v súlade s osvedčenými postupmi v tejto oblasti: informácie o vlastníctve pozemkov sú voľne prístupné; zoznam dokumentov potrebných na dokončenie akéhokoľvek druhu transakcie s nehnuteľnosťami a príslušný sadzobník poplatkov sú verejne prístupné on-line; register sa zaväzuje poskytnúť právne záväzný dokument, ktorý preukáže vlastníctvo nehnuteľnosti v konkrétnom časovom rámci; existuje osobitný, oddelený a nezávislý mechanizmus na podávanie sťažností týkajúcich sa transakcií s nehnuteľnosťami; oficiálne štatistiky sledujúce počet transakcií sú verejne dostupné; a ktokoľvek si môže prezrieť mapy pozemkov. Sadzobník poplatkov za prístup k mapám pozemkov je však možné získať iba osobne a katastrálny úrad nie je viazaný v rámci konkrétneho časového rámca poskytnúť aktualizovanú mapu.

ČO SA MÔŽE ZLEPŠIŤ?

Zhrnutie tejto kapitoly o efektívnosti a kvalite správy pozemkov v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku poukazuje na možné zlepšenia. Niektoré sa vzťahujú iba na jednu alebo dve krajiny, iné na tri alebo viac.

Zaviesť zrýchlený registračný postup na prevod nehnuteľnosti CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA

V Českej republike neumožňuje proces, v ktorom je prevod nehnuteľností oneskorený o 20-dňovú čakaciu dobu, žiadny priestor na zrýchlenie prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

V Chorvátsku podnikatelia, ktorí podávajú žiadosť o prevod vlastníctva nehnuteľnosti, často žiadajú o naliehavé vybavenie svojho prípadu, pretože žiadosť nemá žiadne dodatočné náklady. Ak úrad registra pozemkov považuje prípad za naliehavý, úradníci sa pokúsia prevod vlastníctva nehnuteľnosti vykonať čo najrýchlejšie.¹⁴ Avšak kvôli veľkému počtu žiadostí o naliehavé vybavenie sa časy

spracovania v týchto prípadoch líšia len minimálne od ostatných.

S cieľom účinne skrátiť čas spracovania pre tých, ktorí to skutočne potrebujú, a pomôcť prioritizovať prácu na úradoch registra pozemkov, Ministerstvo spravodlivosti v Chorvátsku a Úrad zememeračstva a katastra v Českej republike by mohli zvážiť ponúknutie oficiálneho zrýchleného postupu za poplatok.

Ostatné európske ekonomiky zaviedli podobné postupy s pozitívnymi výsledkami. Prevod, resp. zápis nehnuteľnosti do registra nehnuteľností v Litve zvyčajne trvá 10 pracovných dní. Avšak podnikatelia, ktorí chcú vykonať prevod svojej nehnuteľnosti skôr, môžu zaplatiť vyšší poplatok za rýchlejšiu službu: o 30% viac ako štandardný poplatok za prevod do troch pracovných dní, o 50% viac pri prevode do dvoch pracovných dní a o 100% viac pri prevode za jeden pracovný deň. Ako bolo vyššie uvedené, zatiaľ čo štandardný postup na Slovensku trvá 30 dní a stojí 66 EUR, podnikatelia sa môžu rozhodnúť znížiť tento čas na polovicu tým, že namiesto toho zaplatia 266 EUR. Podobne v Portugalsku môžu podnikatelia previesť svoju nehnuteľnosť iba za jeden alebo dva dni, ak zaplatia 100% prirážku k registračnému poplatku.

Interným prepojením jednotlivých orgánov štátnej správy aktualizovať miestne a vnútroštátne daňové informácie CHORVÁTSKO

Zápis prevodu nehnuteľnosti v Chorvátsku si vyžaduje interakciu s miestnym daňovým úradom - aj keď nepriamo prostredníctvom notára - pre získanie odhadu splatnej dane z prevodu nehnuteľností. Táto interakcia s daňovým úradom je potrebná kvôli nedostatku vzájomnej prepojenosti a zdieľaniu údajov medzi štátnymi orgánmi a súdmi zapojenými do procesu prevodu vlastníctva nehnuteľnosti. Toto by nebolo potrebné, keby mohol pozemkový úrad priamo skontrolovať daňové informácie k nehnuteľnostiam. Namiesto toho tento

úrad dostane oznámenie od daňového orgánu až po rozhodnutí o výške dane z prevodu nehnuteľnosti.

V Portugalsku podnikatelia vykonávajúci prevod nehnuteľnosti nemusia komunikovať s daňovým úradom, a to z toho dôvodu, že úradníci služby Casa Pronta alebo úradu registra pozemkov majú prístup k daňovým informáciám o nehnuteľnostiach a tak môžu posúdiť daňovú povinnosť a získať daňové platby. Registrujúci úradníci majú sice prístup do databázy daňových úradov, avšak nemôžu upravovať žiadnu z jej informácií. Namiesto toho raz za mesiac zašlú daňovému orgánu šablónu s informáciami o najnovších transakciách (Modelo 11), aby došlo k aktualizácii databázy. Možno ďalším krokom by mohla byť úplná interoperabilita registra pozemkov a databázy daňových orgánov.

Za posledných 13 rokov zjednodušilo prevod vlastníctva nehnuteľností a vylúčilo nepotrebné požiadavky prostredníctvom prepojenia systémov medzi štátnymi orgánmi 50 ekonomík. Dánsko a Lotyšsko boli medzi nimi. Keď lotyšské samosprávy poskytli registru pozemkov prístup k daňovým informáciám, oslobodili podnikateľov pôsobiacich v Rige od povinnosti poskytovať tieto informácie v papierovej forme, čím im ušetrili čas a peniaze. Chorvátsko by mohlo nasledovať ich príklad.

Zväziť zníženie dane z prevodu nehnuteľnosti

PORTUGALSKO

Daň z prevodu nehnuteľnosti je pre mnohé vlády dôležitým zdrojom príjmov. Avšak keď sú poplatky za prevody a dane príliš zatažujúce, ľudia môžu byť podnecovaní k tomu, aby podhodnocovali majetok. Portugalsko patrí medzi päť členských štátov EÚ s najvyššími nákladmi na prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Väčšina nákladov pozostáva z dane z prevodu nehnuteľnosti, stanovenej na 6,5% z hodnoty nehnuteľnosti.

Za posledných 10 rokov znížilo viac ako 50 ekonomík na celom svete dane z

prevodu a iné poplatky súvisiace s prevodom vlastníctva nehnuteľnosti. V roku 2017 znížilo Chorvátsko svoju daň z prevodu nehnuteľností z 5% hodnoty nehnuteľnosti na 4%. V roku 2005 Slovensko zrušilo vyberanie dane z prevodu nehnuteľností. Kupujúci novej nehnuteľnosti podliehajú len dani z pridanej hodnoty, dani z príjmov a ročnej mestskej dani.

Mohli by sa uskutočniť štúdie dopadu príjmov a daňových simulácií s cieľom posúdiť, či by sa sadzba dane z prevodu nehnuteľností mohla znížiť spôsobom, ktorý by bol neutrálny z hľadiska príjmov alebo by sa príjmy zvýšili. Nižšie poplatky môžu rozšíriť zbernú základňu pre túto daň. Keď egyptská vláda znížila registračnú daň z 3% z hodnoty nehnuteľnosti na fixný poplatok vo výške približne 160 EUR, krajina zaznamenala 39% nárast príjmov z prevodu nehnuteľností z dôvodu nárastu počtu registrácií.¹⁵ Ostatné krajiny zaznamenali podobné výsledky - vrátane Grécka, ktoré znížilo daň z prevodu nehnuteľností z 10% z hodnoty nehnuteľnosti na 3%.¹⁶

Zaviesť štandardizované vzorové zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľností a zväziť voliteľnosť využívania notárskych alebo právnych služieb

CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, SLOVENSKO

Spoločnosti vykonávajúce prevod vlastníctva nehnuteľnosti v Chorvátsku, musia mať notársky overenú zmluvu o prevode vlastníctva nehnuteľnosti s osvedčením pravosti podpisu predávajúceho. Spoločnosti v Českej republike a na Slovensku taktiež často navštevujú notára za účelom osvedčenia pravosti podpisu predávajúceho, hoci majú možnosť, že toto overenie urobí štátny zamestnanec, napríklad na matrike.

Spoliehanie sa na odborníkov, ktorí osvedčia podpis v prípade prevodov nehnuteľností pridáva najmenej jeden postup, ktorý trvá jeden až dva dni a spôsobuje dodatočné náklady, aj keď sú minimálne. Pre druh nehnuteľnosti

uvedenej v prípadovej štúdii *Doing Business* účtujú notári v Českej republike menej ako 50 Kč (2 EUR) za osvedčenie podpisov, zatiaľ čo notári v Chorvátsku účtujú o niečo viac za tú istú službu (40 HRK alebo 5,38 EUR).

Jedným z možných spôsobov zefektívnenia procesu je požadovať, aby úradník miestneho katastra alebo registra pozemkov overil podpisy strán po doručení žiadosti o prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Taktiež by sa mohli preskúmať aj elektronické riešenia. V Chorvátsku by orgány mohli rozšíriť používanie systému e-Citizen, aby pomohli zjednodušiť overenie totožnosti požadované v rámci procesu autentifikácie.

Spoločnosti v Chorvátsku, Českej republike a na Slovensku taktiež často žiadajú notára alebo advokáta o vypracovanie zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, hoci to zákon nevyžaduje. Používanie právnych odborníkov na tento účel taktiež zvyšuje čas a náklady na prevod nehnuteľnosti. Súčasne však umožnenie zvládnutia tejto povinnosti žiadateľmi samými môže mať za následok nesprávne vypracované právne dokumenty, čo by spôsobilo oneskorenie procesu. Napríklad v Chorvátsku si môžu zmluvné strany kúpiť vzor zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z Úradného vestníka (Official Gazette), avšak zvyčajne si potrebujú najatť službu odborníka, pretože nemajú usmernenie k tomu, ako vyplniť zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti riadne.

V mnohých krajinách sa spoločnosti môžu rozhodnúť vykonať prevod vlastníctva nehnuteľnosti bez asistencie právnikov. Používajú štandardizovanú zmluvu získanú online alebo z registra pozemkov. Štandardizované zmluvy znižujú možnosť vzniku chýb alebo nezrovnalostí, pretože majú nariadený obsah, ktorý je pre kataster nehnuteľností, príp. register pozemkov rozhodujúci. Ponúknutie takýchto zmlúv by taktiež znížilo čas aj náklady na prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Spoločnosti by sa však mohli stále najmä v prípade

zložitejších prípadov rozhodnutí uchýliť k právnej konzultácii a k zmluvám na mieru.

Portugalsko aj Spojené kráľovstvo ponúkajú verejnosti štandardizované zmluvy. Portugalsko úspešne stanovilo zapojenie notára do procesu prevodu nehnuteľnosti ako voliteľné pre spoločnosti, ktoré chcú previesť nehnuteľnosť: strany musia iba osobne podpísať zmluvu na registri. V dôsledku toho má prevod vlastníctva nehnuteľnosti v niekoľkých porovnávaných portugalských mestách len jeden krok a trvá jeden deň. V prípade Portugalska, ak sa podnikateľ rozhodne, že nechá notárovi vypracovať zmluvu o prevode (namiesto toho, aby ju vypracoval na mieste Casa Pronta), pomocou oficiálneho vzoru, tak týmto spôsobom môže proces prevodu nehnuteľnosti urýchliť o niekoľko dní. Ak sa vzor nevyužije, registrujúci úradník musí overiť, či navrhovaná zmluva spĺňa zákonné požiadavky, čo zaberá čas.

Alternatívny spôsob voliteľného využitia právnych odborníkov pre zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti môže byť pravidelné ponúkание právneho poradenstva žiadateľom. Napríklad v Ústí nad Labem právnici na katastrálnom úrade venujú jeden deň v týždni právnomu poradenstvu širokej verejnosti o tom, ako vypracovať zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Toto pomohlo zlepšiť kvalitu žiadostí predložených katastrálnemu úradu, čím sa znížil počet žiadostí, ktoré boli zamietnuté z dôvodu neúplnosti.

Údaje *Doing Business* ukazujú, že tri zo štyroch ekonomík uskutočňujú prevod vlastníctva nehnuteľnosti bez využitia služieb právnikov alebo notárov, a to vrátane Dánska a Švédska. Chorvátsko, Česká republika a Slovensko patria medzi menej ako 40 ekonomík, ktoré vyžadujú dvojité overovanie zmlúv o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Vytvoriť alebo zefektívniť elektronickú platformu na prevod vlastníctva nehnuteľnosti **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO**

Celoštátny elektronický systém, ktorý umožní, aby sa všetky požiadavky na prevod vlastníctva nehnuteľnosti vyplnili elektronicky, by uľahčil realizáciu pozemkových transakcií a zvýšil bezpečnosť a transparentnosť procesu. Zároveň by takýto systém ušetril zdroje pre spoločnosti aj orgány štátnej správy.

Portugalsko spravilo veľký pokrok smerom k takémuto systému, avšak strany alebo ich advokát musia osobne navštíviť Casa Pronta alebo register pozemkov, za účelom podania žiadosti o prevod nehnuteľnosti. Česká republika aj Slovensko ponúkajú ako možnosť elektronické podanie (Slovensko ho ponúka aj za zľavnenú cenu) a strany tak nemusia osobne navštíviť katastrálne úrady. Systémy však ešte nemajú úplne vybudovanú infraštruktúru: vyžadujú si elektronické podpisy (čo môže byť náročné pri podaní zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s viacerými stranami), takže návšteva katastrálneho úradu osobne zostáva preferovanou možnosťou prevodu vlastníctva nehnuteľnosti vo väčšine miest. Okrem toho systémy nie sú úplne digitalizované, takže akonáhle sa elektronická žiadosť dostane na úrad katastra nehnuteľností, táto musí byť vytlačená a spracovaná rovnako ako papierová žiadosť. Táto situácia zvyšuje pracovné vyťaženie už preťažených úradníkov katastra.

Krajiny, ktoré implementovali elektronický systém úplne, tak vykonali túto implementáciu postupne počas niekoľkých rokov. Nový Zéland digitalizoval svoje záznamy nehnuteľností medzi rokmi 1997 a 2002 a následne zaviedol elektronickú registráciu. Do roku 2005 však bola podaná elektronicky iba polovica prevodov nehnuteľností. Konečný krok tak bol potrebný a v roku 2008 zákon ustanovil elektronickú registráciu ako povinnú. V súčasnosti tak môže byť

prevod nehnuteľností dokončený len v dvoch krokoch, za cenu 0,1% z hodnoty nehnuteľnosti – čo stavia Nový Zéland na vrchol hodnotenia *Doing Business* v meroch jednoduchosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

Niekoľko členských štátov EÚ implementovalo online registráciu. Jedným z nich je Dánsko, kde vláda začala modernizovať svoj register pozemkov pred viac ako dvadsiatimi rokmi (rámček 5.1). Dnes je elektronické predkladanie dokumentov pre prevody nehnuteľností povinné, pričom dokončenie prevodu nehnuteľnosti trvá len 4 dni – došlo k zníženiu zo 42 dní v roku 2003, kedy boli vytvorené prvé údaje zo strany *Doing Business*.

RÁMČEK 5.1 Elektronický prevod vlastníctva nehnuteľnosti - európsky príklad osvedčeného postupu z Dánska

Dánsko malo zložitý systém prevodu vlastníctva nehnuteľností. Jadrom bol archív s približne 80 miliónmi papierových dokumentov, ktoré spravovali miestne okresné súde, ktoré neboli navzájom prepojené. Dokončenie prevodu nehnuteľnosti si vyžadovalo prácu s hrubými a ťažkými pozemkovými knihami na miestnom okresnom súde - dlhý a náročný proces pre zamestnancov aj pre zákazníkov.

Dánska vláda uznala potrebu modernizácie správy pozemkov a v roku 1992 parlament zmenil zákon o registrácii nehnuteľností tak, aby umožnil informatizáciu - s cieľom urýchliť proces prevodu a zlepšiť služby zákazníkom. V rokoch 1993 až 2000 boli všetky záznamy naskenované a informatizácia prebehla na 82 okresných úradoch. Počas priebehu skenovania záznamov, mali zamestnanci školenia na to, ako pracovať s novým registračným systémom.

Po digitalizácii pozemkových záznamov v roku 2006 začala krajina pracovať na vývoji systému bez potreby registrácie v papierovej forme. Ďalšia novela zákona o registrácii nehnuteľností vytvorila právny základ pre zavedenie digitálneho registra pozemkov, ktorý bol dokončený a je funkčný od roku 2009. Od roku 2011 sa v Dánsku predkladajú všetky žiadosti online, čo umožnilo efektívnejšie preverovanie žiadostí.

V súčasnosti vyžaduje prevod nehnuteľností v Dánsku len tri postupy, ktoré sa dajú dokončiť online. Vďaka online prístupu k jedinému zdroju údajov týkajúcich sa prevodu nehnuteľností môžu občania a podniky prevádzať majetok samostatne, bez účasti tretích osôb, ako sú advokáti alebo notári. Tieto osoby môžu taktiež získať informácie o akejkoľvek nehnuteľnosti. Úlohu zohral aj dánsky finančný sektor: na uľahčenie prístupu k úverom, ako aj k informáciám vytvoril centrálny uzol, ktorý umožňuje bankám a registru pozemkov zdieľať údaje týkajúce sa prevodu nehnuteľností.

Zdroje: Informácie z portálu dánskeho registrového súdu (<http://www.tinglysningsretten.dk>); *Doing Business* databáza.

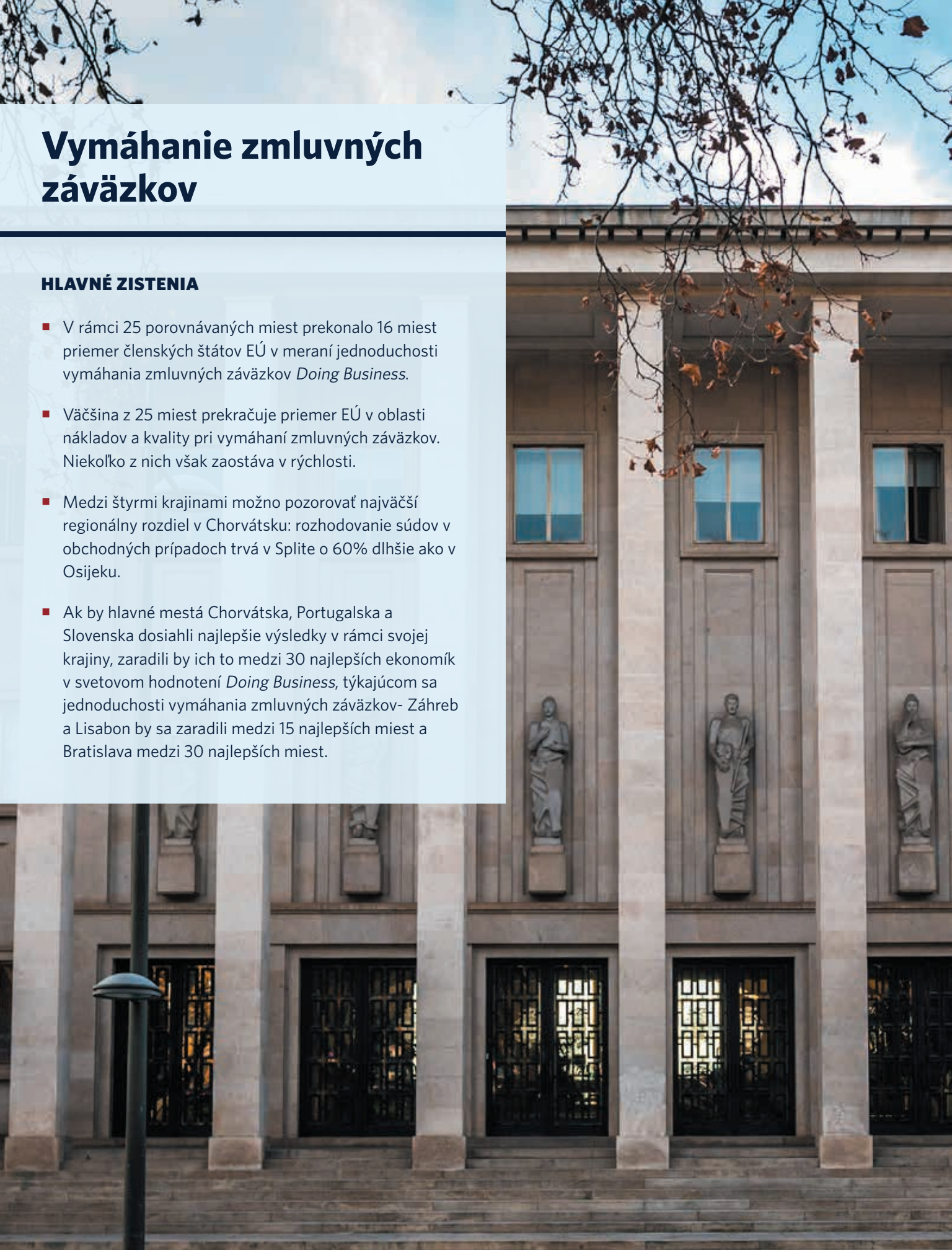
POZNÁMKY

1. Stijn Claessens a Luc Laeven, "Financial Development, Property Rights, and Growth," *Journal of Finance* 58, č. 6 (2003): 2401-36.
2. Babette Wehrmann "Governance and Land Tenure in Eastern Europe and Commonwealth of Independent States (CIS)," *Land Tenure Working Paper* 16 (Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo, Rím, 2010).
3. Ide o register identifikácií území, adresy a nehnuteľností; register osôb; a register obyvateľov. „Vzor katastra 2.0: Česká republika," Centrum priestorových údajov infraštruktúr a správa pozemkov, University of Melbourne, naposledy upravené 11 novembra 2015, <http://cadastraltemplate.org/czech%20republic.php>.
4. Svetová banka, *Správa o svetovej vývoji 1989*, (New York: Oxford University Press, 1989).
5. Simon Johnson, John McMillan a Christopher Woodruff, "Property Rights and Finance," *American Economic Review* 92, č. 5 (2002): 1335-56.
6. Informácie o nehnuteľnosti vedenej v katastri nehnuteľností a registri pozemkov sú súčasťou informácií o pozemkoch dostupných pre vlády. Informácie o pozemkoch zahŕňajú aj ďalšie geografické, environmentálne a sociálno-ekonomické údaje týkajúce sa pozemkov, ktoré sú užitočné pre mestské plánovanie a rozvoj.
7. Jedenásť ekonomík, ktoré majú k roku 2013 viac ako 100 miliónov obyvateľov (Bangladéš, Brazília, Čína, India, Indonézia, Japonsko, Mexiko, Nigéria, Pakistan, Ruská federácia a Spojené štáty) sú zastúpené druhým najväčším mestom. Údaje pre týchto
8. Narodne Novine, č. 97/05 a 64/12; Zákon o normách pre prácu úradníkov registra, § 5, odsek 1, bod 2.
9. Údaje zo sčítania obyvateľov, domácností a domov 2011, chorvátske štatistické úrady, december 2012.
10. JLL, portugalský trh s nehnuteľnosťami (Lisabon, 2015), http://www.jll.pt/portugal/en-gb/Research/JLL_RelatorioAnual2015_EN_FINAL.pdf.
11. Ďalšie tri krajiny sú Gruzínsko, Nórsko a Švédsko podľa údajov *Doing Business*.
12. Táto cenovo výhodnejšia možnosť nie je použitá pri výpočte poradia v jednoduchosti prevodu vlastníctva nehnuteľností.
13. Na základe údajov poskytnutých katastrálnym odborom okresného úradu Prešov.
14. Neexistujú žiadne definované kritériá pre určenie, čo sa považuje za naliehavé. Napríklad vo Varaždine sa uprednostňujú prevody nehnuteľností vyplývajúce z priamej zahraničnej investície, pretože sú „v záujme Chorvátska", na základe rozhovorov s referentmi registra pozemkov.
15. Svetová banka, *Doing Business v Egypte 2008* (Washington, DC: Svetová banka, 2007).
16. Svetová banka, *Doing Business v roku 2015: Going Beyond Efficiency* (Washington, DC: Svetová banka, 2015).

Vymáhanie zmluvných záväzkov

HLAVNÉ ZISTENIA

- V rámci 25 porovnávaných miest prekonalo 16 miest priemer členských štátov EÚ v meraní jednoduchosti vymáhania zmluvných záväzkov *Doing Business*.
- Väčšina z 25 miest prekračuje priemer EÚ v oblasti nákladov a kvality pri vymáhaní zmluvných záväzkov. Niekoľko z nich však zaostáva v rýchlosti.
- Medzi štyrmi krajinami možno pozorovať najväčší regionálny rozdiel v Chorvátsku: rozhodovanie súdov v obchodných prípadoch trvá v Splite o 60% dlhšie ako v Osijeku.
- Ak by hlavné mestá Chorvátska, Portugalska a Slovenska dosiahli najlepšie výsledky v rámci svojej krajiny, zaradili by ich to medzi 30 najlepších ekonomík v svetovom hodnotení *Doing Business*, týkajúcom sa jednoduchosti vymáhania zmluvných záväzkov- Záhreb a Lisabon by sa zaradili medzi 15 najlepších miest a Bratislava medzi 30 najlepších miest.

Efektívne súdey zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore úverových trhov, hospodárskeho rastu a priamych zahraničných investícií. Finančná kríza, ktorá zasiahla v roku 2008, odhalila nedostatky v oblasti civilného vymáhania zmluvných záväzkov v celej Európe. Toto sa ukázalo ako obzvlášť pravdivé v prípade Portugalska.

Portugalské súdey zaznamenali trvalý nárast v čase, ktorý je potrebný na vyriešenie občianskoprávných a obchodnoprávných sporov od začiatku 90. rokov. Rastúci počet nevyriešených sporov sa stal obrovskou prekážkou. V rokoch 1991 až 2009 sa portugalským súdom podarilo vyriešiť len dva prípady ročne. A napriek tomu, že prílev prípadov zostal počas týchto rokov stabilný, celkový počet nevyriešených prípadov sa viac ako zdvojnásobil - zo 600 000 na 1,6 milióna.¹

Portugalské úrady pracovali na riešení ešte pred krízou, ale po príchode krízy sa najväčšou prioritou stala reforma súdnictva. V rokoch 2011 až 2014 zaviedlo

Portugalsko rozsiahle reformy zamerané na zlepšenie právneho rámca a súdnej organizácie - zmeny, ktoré presadzuje program hospodárskej úpravy pre krajinu.²

Nový občiansky súdny poriadok, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2013, zefektívnil a zjednodušil súdne konania v občianskych a obchodných prípadoch. Reformátori prepracovali súdne okresy, aby zlepšili pridelovanie zdrojov znížením počtu okresov z 234 na 23. Posilnila sa špecializácia a zodpovednosť sudcov. Taktiež zlepšili dohľad a zodpovednosť orgánov činných v trestnom konaní a poskytli im sofistikované nástroje na zvýšenie ich efektívnosti.³

Obrat bol pozoruhodný. Miera vybavenia sa zlepšila, pričom súdey pravidelne vyriešili 100% svojich prichádzajúcich prípadov za rok, ako aj počet nevybavených prípadov. Ešte stále existuje priestor na zlepšenie, najmä v prípade občianskeho vymáhania - v polovici roku 2017 bolo na súde prejednávaných viac ako 700 000 týchto prípadov.

Existujú však dôvody na optimizmus. Do polovice roka 2017, po každoročnom neustáalom znižovaní, počet nevybavených prípadov vymáhania klesol o 40%, a to o viac ako 1,2 milióna prípadov v roku 2012.⁴

Portugalský príklad, hoci je dôležitý, nie je jediným. V Chorvátsku napriek podstatnému zníženiu počtu nevybavených prípadov za posledných 10 rokov zostáva nevybavených veľa prípadov predovšetkým na mestských súdoch. Na Slovensku nedávne hodnotenie vybraných okresných súdov konštatovalo, že napriek poklesu počtu nových prípadov sa počet nevyriešených prípadov naďalej zvyšuje.⁵ V Českej republike úradníci pracujú na riešení problematiky nevybavených prípadov na súdoch Severná Morava a Južné Čechy.⁶

Samotné predpisy zamerané na podnikanie nestačia na podporu rastu; dobre fungujúce štátne orgány sú taktiež kľúčové. Štúdia Portugalskej banky zistila, že krajiny s efektívnejšími orgánmi môžu dosiahnuť lepšiu hospodársku výkonnosť a prilákať značne viac priamych zahraničných investícií.⁷ Efektívne riešenie obchodnoprávných sporov má mnoho výhod. Súdey umožňujú podnikateľom vymáhať svoje zmluvné a vlastnícke práva. Efektívne a transparentné súdey môžu podporiť nové obchodné vzťahy, pretože firmy budú vedieť, že sa môžu spoliehať na súdey, v prípade ak by nový zákazník nezaplátil. Rýchle konania sú pre malé podniky nevyhnutné - pretože im chýbajú zdroje na to, aby mohli ďalej podnikáť, kým čakajú na výsledok dlhého súdneho sporu.

AKO SA MERIA VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV?

Doing Business meria čas a náklady na riešenie obchodnoprávneho sporu prostredníctvom miestneho súdu prvej inštancie. Prípadová štúdia predpokladá, že predávajúci dodáva tovar na zákazku kupujúcemu, ktorý odmieta dodávku, a tvrdí, že tovar nie je v riadnej kvalite. Na vynútenie plnenia z kúpnej zmluvy podá predávajúci žalobu na miestny súd, ktorý vypočuje argumenty strán týkajúce sa merita veci. Pred vydaním rozhodnutia v prospech predávajúceho sa ustanoví znalec, ktorý poskytne posudok vo veci kvality tovaru, čo odlišuje prípad od jednoduchého prípadu vymáhania pohľadávky. *Doing Business* vytvára ukazovateľ kvality súdnych procesov, a to či miesto prijalo sériu osvedčených postupov v štyroch oblastiach: súdna štruktúra a konania, správa prípadov, automatizácia súdov a alternatívne riešenie sporov (pozri obrázok).

AKO FUNGUJE VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV V ŠTYROCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH?

Podľa prieskumu *Doing Business* sa musia podnikatelia v Chorvátsku za účelom vymáhania obchodného záväzku, ako je ten, ktorý sa uvádza v prípadovej štúdii *Doing Business* obrátiť na obchodné súdey

(trgovački sudovi), v Českej republike a na Slovensku na okresné sudy a okresní soudy a v Portugalsku na občianskoprávne oddelenie súdu prvej inštancie (juízo cível).⁸ Vo všetkých štyroch krajinách môže sudca nariadiť predbežné prejednanie sporu, aj keď v Českej republike a na Slovensku sa to stáva zriedka v prípade jednoduchých obchodných sporov.

Súdne konanie sa uskutočňuje sériou pojednávaní, ktoré zvyčajne nie sú po sebe idúce, ale rozložené. Po ukončení dokazovania sa vynesie rozsudok. V prípade že nedôjde k podaniu odvolania

do uplynutia lehoty na podanie odvolania, tak sa stane rozsudok vykonateľným prostredníctvom súkromných exekútorov - s výnimkou Chorvátska, kde sú zástupcami na výkon rozhodnutia miestni súdni úradníci.⁹ V Českej republike vykonáva ten istý súd, ktorý viedol konanie, aj dohľad nad výkonom rozhodnutia. Toto však nie je rovnaké v ostatných troch krajinách. V Chorvátsku je príslušným súdom pre výkon rozhodnutí mestský súd (općinski sud), na Slovensku je to Okresný súd Banská Bystrica,¹⁰ v Portugalsku je to oddelenie pre výkon rozhodnutia súdu prvej inštancie súd (juízo de execução).

Aké sú zistenia?

Šestnásť z 25 porovnávaných miest v tejto štúdii prekonal priemer členských štátov EÚ, pokiaľ ide o jednoduchosť vymáhania zmluvných záväzkov. V rámci 25 miest má mesto Coimbra (Portugalsko) najlepšie hodnotenie vo vzdialenosti k hraničnej hodnote pri vymáhaní zmluvných záväzkov, a to 74,60, pričom Osijek (Chorvátsko) je na druhom mieste (tabuľka 6.1). Portugalské mestá vyčnievajú, pričom lisabonské hodnotenie sa nachádza medzi desiatimi najlepšími mestami spomedzi 25 miest. V celosvetovom porovnaní by 9 miest - 2

TABUĽKA 6.1 Vymáhanie zmluvných záväzkov v Českej republike, Chorvátsku, v Portugalsku a na Slovensku - kde je to ľahšie?

Mesto (Krajina)	Poradie	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Čas (dni)	Náklady (% z hodnoty pohľadávky)	Ukazovateľ kvality súdnych procesov (0-18)
Coimbra (Portugalsko)	1	74,60	510	17,2	13,5
Osijek (Chorvátsko)	2	74,24	510	15,7	13,0
Braga (Portugalsko)	3	73,78	540	17,2	13,5
Evora (Portugalsko)	4	73,23	560	17,2	13,5
Funchal (Portugalsko)	5	72,82	575	17,2	13,5
Ponta Delgada (Portugalsko)	5	72,82	575	17,2	13,5
Faro (Portugalsko)	7	72,28	595	17,2	13,5
Porto (Portugalsko)	8	71,32	630	17,2	13,5
Záhreb (Chorvátsko)	9	70,60	650	15,2	13,0
Košice (Slovensko)	10	69,95	635	20,5	13,5
Prešov (Slovensko)	11	69,81	640	20,5	13,5
Varaždin (Chorvátsko)	12	69,49	685	15,6	13,0
Lisabon (Portugalsko)	13	67,91	755	17,2	13,5
Trnava (Slovensko)	14	67,90	710	20,5	13,5
Žilina (Slovensko)	15	67,08	740	20,5	13,5
Bratislava (Slovensko)	16	66,12	775	20,5	13,5
Rijeka (Chorvátsko)	17	65,67	825	15,6	13,0
Split (Chorvátsko)	18	65,56	837	15,0	13,0
Praha (Česká republika)	19	56,38	678	33,8	9,5
Plzeň (Česká republika)	20	56,32	680	33,8	9,5
Ostrava (Česká republika)	21	56,05	690	33,8	9,5
Olomouc (Česká republika)	22	55,64	705	33,8	9,5
Ústí nad Labem (Česká republika)	23	54,96	730	33,8	9,5
Liberec (Česká republika)	24	53,86	770	33,8	9,5
Brno (Česká republika)	25	51,95	840	33,8	9,5

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Poradie sa zakladá na priemernej vzdialenosti k hraničnej hodnote pre čas a náklady spojené s vymáhaním zmluvných záväzkov ako aj pre ukazovateľ kvality súdnych procesov. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je určená v rozsahu od 0 do 100, pričom 100 predstavuje hranicu najlepších osvedčených postupov (čím je hodnotenie vyššie, tým lepšie). Podrobnejšie informácie nájdete v kapitole „O Doing Business a Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko“. Údaje pre Bratislavu, Lisabon a Prahu boli revidované od vydania Doing Business 2018. Komplexný súbor údajov môžete nájsť na webovej stránke Doing Business na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

v Chorvátsku a 7 v Portugalsku - získalo miesto medzi 25 najlepšimi ekonomikami.¹¹ Hlavnými nedostatkami, ktoré sa odrážajú v údajoch pre 25 miest, je čas týkajúci sa podania a doručenia žaloby a čas potrebný na výkon konečného rozsudku.

Osijek je favorit Chorvátska; ďalšie konkurencieschopné mesto, Záhreb, je na 9. mieste z 25 miest. Spomedzi všetkých 25 miest majú mestá Osijek a Coimbra najrýchlejšie súdy. Vymáhanie zmluvného záväzku je v Brne (Česká republika) najťažšie v dôsledku oneskorení súdneho konania, ako aj relatívne vysokých nákladov na vymáhanie. Väčšina z 25 miest

prekračuje priemer EÚ v nákladoch a kvalite, aj keď niekoľko z nich zaostáva v rýchlosti (obrázok 6.1).

Rýchlosť je taktiež ukazovateľom, v ktorom sa vyskytujú najväčšie rozdiely medzi mestami. V Brne trvá vyriešenie obchodnoprávneho sporu 28 mesiacov. Tento proces trvá o 40% kratšie v Coimbre a Osijeku, podobne ako v Španielsku. Medzi členskými štátmi EÚ trvá vymáhanie zmluvného záväzku najmenej v Luxembursku, a to 10 mesiacov.

Päť chorvátskych miest vykazuje najväčšie rozdiely vo výkonnosti. Zatiaľ čo Osijek je na 2. mieste v hodnotení

25 miest, Split sa radí na 18. miesto. Rozdiel je spôsobený predovšetkým dlhším trvaním súdneho konania v Splite. Všetkých päť chorvátskych miest prekonal priemer EÚ v oblasti nákladov a kvality súdnych procesov, zatiaľ čo Osijek prekonal priemer EÚ pokiaľ ide o čas. Ak by Chorvátsko (zastúpené Záhrebom) dosiahlo najlepšie výkony spozorované v piatich mestách, pokiaľ ide o čas a náklady, tak by sa posunulo v globálnom hodnotení *Doing Business* v jednoduchosti vymáhania zmluvných záväzkov z 23. miesta na 11. miesto.

Sedem českých miest je zaradených pod priemer EÚ, čo je spôsobené dlhšími

OBRÁZOK 6.1 Všetky mestá v Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku prekonávajú priemer EÚ v oblasti nákladov a kvality vymáhania zmluvných záväzkov

Zdroj: *Doing Business* databáza.

Poznámka: Priemery pre EÚ sú vypočítané z dát pre 28 členských štátov EÚ.

oneskoreniami v štádiu súdneho konania a vyššími nákladmi na vymáhanie. Praha je na čele skupiny napriek tomu, že má jeden z najzanepožadovanejších okresných súdov v krajine. Náklady na vymáhanie zmluvného záväzku sú v celej Českej republike rovnaké - a podstatne vyššie ako priemer EÚ. Mestá Českej republiky majú rovnaké hodnotenie pokiaľ ide ukazovateľ kvality súdnych procesov. Ich hodnotenie je najnižšie z 25 porovnávaných miest, o 4 body nižšie ako v portugalských a slovenských mestách a takmer o 2 body nižšie ako priemer EÚ (11.2). Existuje tu veľa priestoru na zlepšenie pokiaľ ide o náklady na vymáhanie zmluvného záväzku.

Ak by Česká republika (zastúpená Prahou) zlepšila svoj výkon na vyrovnanie sa priemeru EÚ pokiaľ ide o náklady, poskočila by o viac ako 25 miest v celosvetovom hodnotení v jednoduchosť vymáhania zmluvných záväzkov - na 61. miesto.

Coimbra - najlepší výsledok medzi 25 porovnávanými mestami - má nízke náklady na vymáhanie a vysoké skóre ukazovateľa kvality súdnych procesov, ako aj relatívne rýchle konanie. V Lisabone, ktorý má najvyšší počet a najväčšiu zložitost prípadov medzi portugalskými mestami, trvá riešenie obchodného sporu takmer o 50% dlhšie ako v Coimbre. Ak by Portugalsko (zastúpené Lisabonom) dosiahlo najlepší výkon medzi svojimi ôsmymi porovnávanými mestami v čase, taktiež by zlepšilo svoje globálne hodnotenie - až na prvých 15 miest.

Päť slovenských miest sa vyznačuje nízkymi nákladmi na vymáhanie a ich vysokým hodnotením v ukazovateli kvality súdnych procesov - o viac ako 2 body vyššie ako je priemer EÚ. Avšak žiadne mesto nedosahuje priemer EÚ v čase riešenia obchodnoprávneho sporu. Medzi slovenskými mestami sú Košice jediným mestom hodnoteným v top 10 medzi 25 porovnávanými mestami. Medzitým Bratislava zaostáva o 6 miest v dôsledku dlhšieho času konania. Ak by Slovensko

(zastúpené Bratislavou) dosiahlo najlepší výkon medzi svojimi piatimi porovnávanými mestami v čase, mohlo by sa dostať v celosvetovom hodnotení medzi 30 najlepšími.

Ako sa líši meranie času?

Čas na vymáhanie zmluvného záväzku sa meria v troch fázach. Prvá, podanie a doručenie, zahŕňa čas na prípravu žaloby advokátom žalobcu, podanie na súde a úspešne doručenie žalovanému. Čas súdneho konania a rozsudok predstavuje priemerný čas požadovaný od okamihu úspešného doručenia žaloby až do uplynutia času na podanie odvolania voči rozhodnutiu prvej inštancie. Lehota na vymáhanie zahŕňa všetok čas potrebný na výkon rozhodnutia až do uspokojenia veriteľa.

Podanie a doručenie

Fáza podania a doručenia trvá v priemere 65 dní na Slovensku a 78 v Českej republike. V oboch krajinách môže byť žaloba podaná a doručená elektronicky. Tento proces však nemusí nevyhnutne znamenať zrýchlený proces, pretože úradníci a sudcovia majú rovnaký čas na to, aby preskúmali žalobu v papierovej alebo v elektronickej forme. A zatiaľ čo doručenie predvolania elektronicky trvá menej času ako využitie poštovej služby, elektronická služba vyžaduje získanie úplného potvrdenia o prevzatí. Žalovaný má zvyčajne 10 dní na Slovensku a 15 dní v Českej republike, aby potvrdil prevzatie. Hlavné časové rozdiely v týchto dvoch krajinách sa vyskytujú počas interného spracovania žaloby v rámci súdneho systému. V Českej republike trvá celková fáza podania a doručenia 60 dní v Brne, ale o mesiac dlhšie v Liberci a Ostrave. Medzi mestami porovnávanými na Slovensku majú Košice najrýchlejší súdy, kde fáza trvá 55 dní, zatiaľ čo súdom v Bratislave, Trnave a Žiline trvá fáza o dva týždne dlhšie.¹²

Spomedzi piatich chorvátskych miest presahuje čas podania a doručenia priemer EÚ (40 dní) o viac ako 50%. Žalobu rieši najprv úradník, potom sudca, ktorý

preskúma žalobu, a potom znova úradník za účelom doručenia. Problémy efektívnosti v internom spracovaní v tejto fáze sú často vysvetľujú oneskorenia. Medzi piatimi mestami je Varaždin špeciálnym prípadom. Fáza podania a doručenia v tomto meste trvá viac ako štyri mesiace. Sudcovia vo Varaždine nenariadia doručovania nenaliehavých prípadov až dovtedy, kým nebudú mať miesto v kalendári na ich súdne konanie. Avšak oneskorenia vo fáze podania a doručenia sú kompenzované skrátenými časmi konania, pretože konanie sa uskutočňuje až vtedy, keď je súd pripravený a má čas na prejednanie prípadu.

Portugalské mestá, kde fáza podania a doručenia trvá 30 dní, sú jediné, ktoré prekonal priemer EÚ. Žaloby sa efektívne spracovávajú na súdoch. Elektronické podanie je povinné a interné spracovanie sa vykonáva takmer úplne prostredníctvom elektronického systému správy prípadov CITIUS. Predvolanie je pripravené do dvoch až troch dní a proces dokončenia doručovania trvá v priemere dva týždne.

Súdne konanie a rozsudok

Tri chorvátske mestá vynikajú v porovnaní času súdneho konania: priebeh súdneho konania od doručenia žaloby až po rozsudok trvá priemerne 8,5 mesiaca vo Varaždine, 9,3 mesiaca v Osijeku a 10 mesiacov v Rijeke. Strany sporu poukazujú na počet prípadov a menší počet nevybavených sporov, najmä v Osijeku a Varaždine. V skutočnosti je počet nevybavených prípadov na obchodnom súde v Osijeku len o niečo viac ako polovica tých v Splite alebo v Záhrebe. Obchodný súd v Osijeku má pracovné zaťaženie podobné ako jeho náprotivky v ostatných chorvátskych mestách pričom úroveň personálneho obsadenia nie je vyššia. Efektívnejšie interné spracovanie by mohlo vysvetliť jeho rýchlosť. Ďalším faktorom môže byť, že Osijek má menej dynamickú ekonomiku, čo by sa mohlo prejaviť v menej zložitých prípadoch. Z dôvodu, že konanie vo Varaždine začína až vtedy, keď si súd vyhradil čas, majú

súdy efektívnejšie pojednávania. Celkový priemer Chorvátska založený na všetkých piatich meraných mestách je najkratší zo štyroch krajín (obrázok 6.2). Jedným z dôvodov môže byť to, že sudcovia môžu prijímať jednoduchšie obchodné prípady, ktoré sa zvyčajne vyriešia oveľa rýchlejšie ako iné prípady, ktoré sa tiež prejednávajú na obchodných súdoch, ako napríklad konkurzné konania.

České mestá majú najdlhší priemerný čas pokiaľ ide o fázu súdneho konania; pri takmer 17 mesiacoch je o takmer 2 mesiace dlhšia ako priemer EÚ. Pražské súdy, hoci sa nachádzajú v najväčšom meste krajiny, sú výnimkou. Pražské súdy vyriešia prípady v priemere o šesť týždňov rýchlejšie ako ostatné české mestá. Sudcovia identifikujú úzku spoluprácu s Ministerstvom spravodlivosti ako riešenie neefektívnosti. Opatrenia zahŕňajú prijímanie a odbornú prípravu viacerých

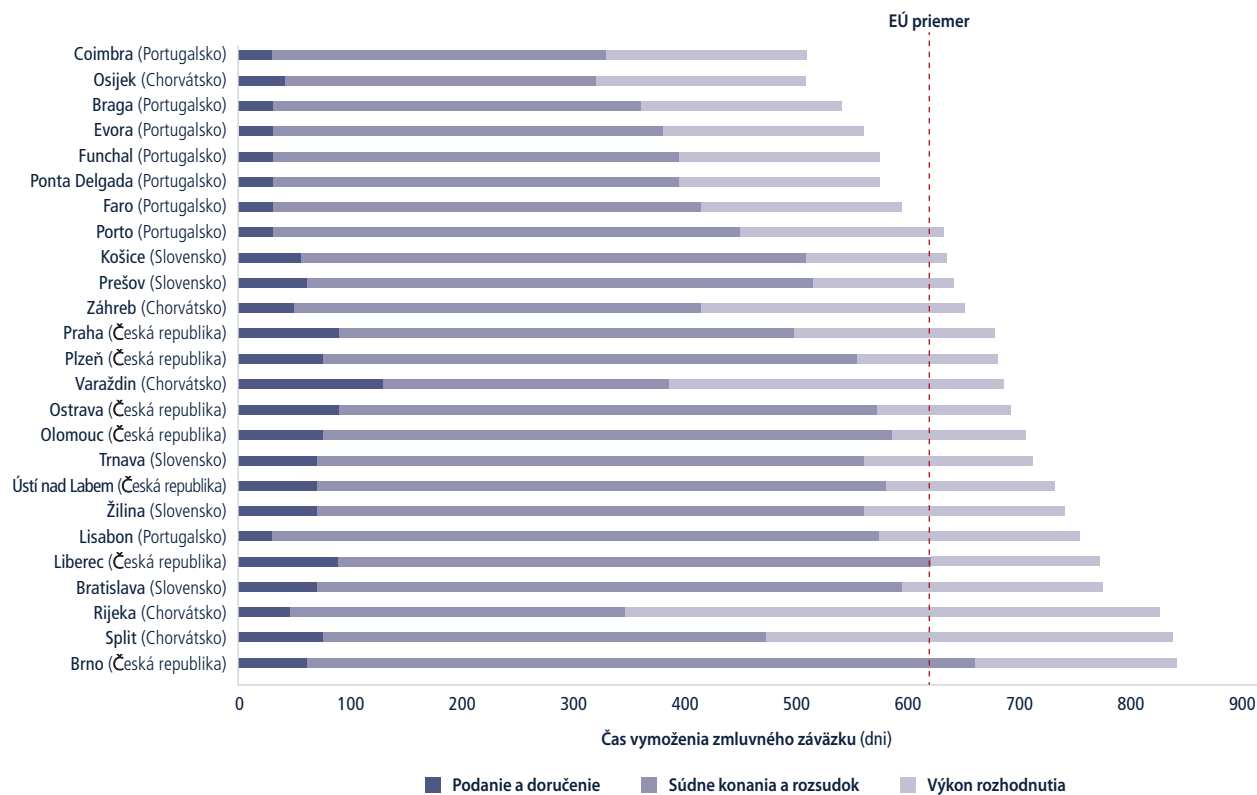
justičných asistentov, ktorí teraz preberajú širokú škálu zodpovedností a znižujú zaťaženie sudcov. Fáza súdneho konania trvá najdlhšie v Brne, a to 20 mesiacov - o 6 mesiacov dlhšie ako v Prahe. Súdy v Brne majú tendenciu mať viac pojednávania na vyriešenie toho istého prípadu, ako aj dlhšie intervaly medzi pojednávaniami.

Medzi portugalskými mestami má Coimbra najkratšiu fázu súdneho konania, a to 10 mesiacov. Sudcovia a strany sporu uviedli ako dôvody väčšej rýchlosti zvládnuteľný počet prípadov, málo nevybavených prípadov a menej zložité prípady. Medzi sudcami, úradníkmi a právnikmi prevláda kultúra efektívnosti. Najpomalšie súdy medzi mestami porovnanými v Portugalsku sú v najväčších mestách: Porto a Lisabon. V metropolitných oblastiach týchto dvoch miest žije viac ako polovica obyvateľov krajiny. Na súdoch v Porte trvá 14

mesiacov ukončenie fázy súdneho konania; v Lisabone trvá viac ako 18 mesiacov. Najmä v prípade Lisabonu strany sporu poznamenali, že preťaženie súdnictva a počet nevybavených prípadov sú vyššie ako v ostatných porovnávaných mestách.

Medzi slovenskými mestami majú Košice a Prešov najkratší čas vo fáze súdneho konania, a to cez 15 mesiacov. V Bratislave sú súdy v priemere o viac ako 2 mesiace dlhšie. Od okamihu doručenia môže trvať 6 alebo viac mesiacov kým súd v Bratislave nariadi pojednávanie. Ustanovenie znalcov a získanie znaleckého posudku trvá 4-5 mesiacov v Bratislave, Trnave a Žiline, avšak iba 2 mesiace v Košiciach. V Bratislave sudcovia nie sú jediní, ktorí sa môžu cítiť zahltení počtom prípadov; veľká záťaž je aj na strane vyšších súdnych úradníkov. Sudcovia v Bratislave uviedli, že majú k dispozícii dvoch až troch vyšších súdnych

OBRÁZOK 6.2 Iba 7 z 25 miest prekročilo priemer EÚ pokiaľ ide o čas týkajúci sa vymáhania zmluvných záväzkov

Zdroje: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemer EÚ je založený z údajov ekonomík 28 členských štátov EÚ.

úradníkov na sudcu, zatiaľ čo v Košiciach uviedli, že majú k dispozícii dvoch vyšších súdnych úradníkov na jedného sudcu.

Výkon rozhodnutia

Pokiaľ ide o výkon rozhodnutia, tak len 5 z 25 miest prekonáva alebo dosahuje EÚ priemer v meraní času. Vymáhanie zaberie v priemere približne v rovnaký čas v Českej republike a na Slovensku (približne 5 mesiacov) a v priemere približne o mesiac dlhšie v Portugalsku. Chorvátsko vyčnieva z dvoch dôvodov: prejsť exekučným konaním trvá v priemere najdlhšie (viac ako 10 mesiacov) a má najväčší rozdiel v čase medzi mestami. V Osijeku trvá vymáhanie len niečo cez šesť mesiacov, zatiaľ čo v Rijeke trvá o takmer desať mesiacov viac - najdlhšie medzi 25 mestami. Exekútori v Chorvátsku majú málo autonómie v procese vymáhania, často musia požiadať súd o povolenie podniknúť kroky v konaní. V Rijeke sa exekútori spoliehajú skôr na poradenstvo súdu, pričom žiadajú od sudcu usmernenie, keď sa stretnú s ťažkosťami v procese vymáhania. Interné spracovanie nových prípadov vymáhania v rámci mestského súdu v Rijeke spôsobuje oneskorenia. Riešenie prebiehajúcich prípadov vymáhania je prioritou, nové sa dostávajú na koniec radu. Len začatie preverovania majetku, ktorý sa má zaisťiť, môže trvať 6 mesiacov.

V Chorvátsku potrebujú veritelia pred začatím exekučného konania získať potvrdenie, resp. overenie rozsudku. Na začiatku konania mestský súd skúma návrh na vykonanie exekúcie a následne nariadi vymáhanie vykonávané orgánom verejnej moci pre vymáhanie (exekútor).¹³ Na vyhľadávanie majetku môžu exekútori použiť exekútori len prístup k verejným registrom (ako sú katastre alebo obchodné registre) alebo informácie v systéme správy prípadov súdu. Všetky ostatné typy informácií o majetku dlžníka možno získať iba prostredníctvom osobitných žiadostí adresovaných orgánu, ktorý má takéto informácie.¹⁴ Akonáhle exekútor majetok zadrží, súdny exekútor sa musí obrátiť na súd za účelom schválenia

dražby majetku. V exekučnom konaní sa uskutočňuje iba jedna aukcia bez ohľadu na to, či sa majetok predá alebo nie.

Medzi týmito štyrmi krajinami má Portugalsko najhomogénnejší proces vymáhania zmluvných záväzkov, ktorý trvá šesť mesiacov vo všetkých ôsmich porovnávaných mestách. Táto informácia nie je prekvapujúca. Exekútori v Portugalsku majú centralizovaný systém správy prípadov, centralizovanú platformu na vyhľadávanie majetku (s informáciami o obrovskom množstve majetku v krajine) a žiadne obmedzenia územnej príslušnosti v krajine. Účastníci konania uviedli, že exekútori pracujú efektívne. Exekútori venujú asi tretinu celkovej doby predajom majetku, ktorý bol zadržaný, a ktorý majú vo všeobecnosti nízku trhovú hodnotu.

Exekútori v Portugalsku majú značnú autonómiu vo vykonávaní exekučného konania. Súd je zapojený len vtedy, keď účastníci konania alebo tretie strany vznesú závažné námietky, čo sa zriedkavo vyskytuje v prípade exekúcie hnutelného majetku ak existuje jediný veriteľ, ako v prípadovej štúdii *Doing Business*.¹⁵ Väčšina exekútorov uviedla, že zapojenie súdov do konania je najdôležitejším faktorom pri oneskoreniach a možných rozdieloch v čase vymáhania medzi mestami. Veritelia podajú svoj návrh na vykonanie exekúcie elektronicky prostredníctvom CITIUS a žiadajú o ustanovenie exekútora podľa svojho výberu.¹⁶ Exekútori vyhľadávajú majetok prostredníctvom elektronickej platformy SISAAE (rámček 6.1). Informácie o majetku sú k dispozícii okamžite s výnimkou informácií o bankovom účte, čo môže trvať dva dni. V prípade, že exekútori nevedia nájsť majetok, zadržia hnutelné veci a predávajú ich na elektronickej aukčnej stránke e-leilões.pt. Napriek tomu, že exekútori majú k dispozícii rovnaké nástroje, tak oznámili, že funkcia elektronickeho vyhľadávania nehnuteľného majetku prostredníctvom SISAAE nie je vždy k dispozícii v meste Funchal a Ponta Delgada z dôvodu technických problémov, čo vedie k potrebe

odoslať žiadosť v režime offline (alebo osobná návšteva).

Medzi siedmymi českými mestami je vymáhanie najrýchlejšie v Olomouci a Ostrave, kde trvá štyri mesiace a najpomalšie v Brne a v Prahe, kde trvá šesť mesiacov. Za účelom začatia výkonu rozhodnutia idú veritelia priamo za exekútorom podľa vlastného výberu, ktorý musí požiadať súd o poverenie na začatie konania. Exekútori vyhľadávajú jednotlivé databázy majetku a môžu uskutočniť aukciu buď online prostredníctvom portálu Komory exekútorov (<http://www.portaldrazeb.cz>), alebo osobne. Právnicki v Českej republike oznámili, že exekútori úzko spolupracujú s veriteľmi pri vykonávaní exekučného konania. Okrem toho poplatok za proces, ktorý je úmerný výške pohľadávky (801 410 Kč alebo približne 31 588 EUR v prípadovej štúdii *Doing Business*), poskytuje dôležitý stimul pre súdnych exekútorov dokončiť proces vymáhania.

Medzitým sa Slovensko usiluje o zlepšenie efektívnosti procesu vymáhania prostredníctvom reformy, ktorá nadobudla účinnosť v roku 2017.¹⁷ Pred reformou dohliadali na prípady vymáhania okresné sudy v príslušnej územnej jurisdikcii. Časy vymáhania sa značne líšili, pretože čiastočne záviseli od rýchlosti súdu, pričom Bratislava bola najpomalšia. Keďže si veritelia zvolili súdneho exekútora, veľkí veritelia vytvorili „super súdnych exekútorov“, ktorí v krajine riešili najvyšší podiel exekučných konaní v krajine. Teraz sú všetky návrhy na vykonanie exekúcie podávané elektronicky na okresnom súde v Banskej Bystrici, ktorý prideluje exekútora náhodne podľa územia. Všetky prípady vymáhania týkajúce sa konkrétneho dlžníka sú pridelené tomu istému exekútorovi s cieľom zvýšiť efektívnosť.

Aj keď je príliš skoro na to, aby sme zistili, či reforma prinesie požadovaný výsledok, účastníci konania vyjadrili skepsu. Mnohí z najväčších veriteľov, ako napríklad mobilní operátori, tento systém

RÁMČEK 6.1 Nová éra výkonu vymáhania zmluvných záväzkov v Portugalsku

Po tom, ako bol v roku 2003 výkon vymáhania v Portugalsku privatizovaný, boli exekútori vystavení rastúcej kritike. Kritici tvrdili, že tejto profesii chýbal dostatočný dohľad a mala slabé profesionálne štandardy. Zároveň spochybnil štruktúru odmeňovania exekútorov a tvrdili, že poskytuje zlé stimuly pre pokračovania úsilia vo vymáhaní.^a

Zmeniť veci si vyžadovalo spoločné úsilie. Jedným z mílnikov bolo zavedenie zákona v roku 2013, ktorý spojil poplatky za vymáhanie s výškou vymáhanej pohľadávky a požadovanie, aby centrálna banka umožnila exekútorom elektronický prístup k informáciám o bankovom účte. Zatiaľ čo zákon zvýšil dohľad, poskytol exekútorom aj väčšiu autonómiu. Teraz sú exekútori schopní konať nezávislejšie, pričom súdny zásah sa vyžaduje len vtedy, keď dôjde k závažným právnym otázkam v priebehu exekučného konania.

Národná asociácia advokátov a exekútorov (OSAE) zohrávala kľúčovú úlohu nielen pri realizácii reforiem, ale aj pri vývoji nástrojov na podporu činnosti exekútorov. Organizácia spravovala tisíce beznádejných prípadov, ktoré prebiehali s exekútormi zaplatenými v rámci starého systému, a preto nemali motiváciu pokračovať vo vymáhaní. Taktiež začala vyvíjať sofistikované elektronické platformy ako SISAAE, PEPEX a e-leilões.pt.

SISAAE (Sistema Informático de Suporte à Atividade dos Agentes de Execução) umožňuje exekútorom pre výkon súdnych rozhodnutí vyhľadávať a zadržiavať majetok prostredníctvom jedinej platformy spájajúcej viac ako 20 databáz - vrátane katastra nehnuteľností, burzy cenných papierov, registra vozidiel, obchodného registra, sociálneho zabezpečenia a daňovej a colnej správy.^b Od roku 2013 je tiež prepojená s databázou centrálnej banky, ktorá umožňuje vyhľadávanie a zadržiavanie zostatkov na bankových účtoch. Od septembra 2013 bolo zabavených viac ako 300,000 zostatkov na účtoch v celkovej výške 1 miliárd EUR.^c SISAAE je k dispozícii 24 hodín denne a 7 dní v týždni a umožňuje vyhľadávanie v celej krajine.

PEPEX (Procedualos Extrajudiciais Pré-Executivos) umožňuje veriteľom požiadať exekútora aby vyhľadal databázu SISAAE (za poplatok) pred začatím výkonu súdneho rozhodnutia.^d Po skončení vyhľadávania sa veritelia môžu rozhodnúť, že uskutočnia súdne vymáhanie bez toho, aby museli platiť exekútorovi opäť poplatok za vyhľadávanie. Môžu sa tiež rozhodnúť, že nebudú pokračovať vo veci, požiadať o zápočet dane z pridanej hodnoty alebo presunúť sumu do stĺpca straty.^e

Medzi najnovšie iniciatívy asociácie patrí e-leilões.pt, elektronická aukčná stránka, kde môžu exekútori predávať hnuťelný a nehnuteľný majetok počas exekučného konania. Od apríla 2016 stránka uskutočnila viac ako 11,000 aukcií a bolo predaných viac ako 5,000 tovarov. Nízke náklady a užívateľsky prívetivé rozhranie sú atraktívne pre veriteľov i kupujúcich. Čoskoro bude stránka predávať aj majetok zabavený v trestnom konaní.

a. Sebastiaan Pompe and Wolfgang Bergthaler, "Reforming the Legal and Institutional Framework for the Enforcement of Civil and Commercial Claims in Portugal," IMF Working Paper 15/279 (Medzinárodný menovný fond, Washington, DC, 2015), <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Reforming-the-Legal-and-Institutional-Framework-for-the-Enforcement-of-Civil-and-Commercial-43497>.

b. ENABLE Project, "Enabling Dematerialised Access to Information and Assets for Judicial Enforcement of Claims in the EU: National Report, Portugal," http://access2just.eu/wp-content/uploads/2018/01/National-report_PORTUGAL.pdf.

c. "Penhoras de contas bancarias ultrapassam mil milhões," *Jornal de Notícias* 18. marec, 2018, <https://www.jn.pt/economia/interior/penhoras-de-contas-bancarias-ultrapassam-mil-milhoes-9181868.html>.

d. Iba exekútori majú prístup k systému PEPEX.

e. "Statistics on the Results of the Recent Change in Law—SISAAE," prezentácia národnej asociácie advokátov a exekútorov uskutočnená na 17. národnom stretnutí portugalskej asociácie správcov (APAJ), Anadia, Portugalsko, 31. januára 2015.

v roku 2017 úplne nevyužívali, čo vyvolalo obavy z toho, ako to systém zvládne. V súčasnosti možno v celej krajine pozorovať časové rozdiely až do dvoch mesiacov. Zatiaľ čo vymáhanie trvá len štyri mesiace v Košiciach a Prešove, tak vymáhanie trvá šesť mesiacov v Bratislave a Žiline.

Aké sú hlavné príčiny vzniku nákladov?

Spomedzi štyroch krajín má Chorvátsko najnižšie náklady na vymáhanie zmluvného záväzku v priemere 15,4% z výšky pohľadávky (na základe prípadovej štúdie

náklady predstavujú 24 198 Kč alebo 3 253 EUR). Tesne za Chorvátskom nasleduje Portugalsko s 17,2% (5 834 EUR). A na Slovensku sú priemerné náklady 20,5% (5 762 EUR). Všetky tri krajiny majú v porovnaní s priemerom EÚ nižšie náklady vďaka nízkym počiatocným nákladom na vymáhanie a v Chorvátsku a Portugalsku sú nízke náklady na právne poradenstvo. Česká republika sa vyznačuje vysokými nákladmi na vymáhanie, ktoré v priemere predstavujú takmer polovicu celkových nákladov - 33,8% (270 877 Kč, resp. 10 677 EUR) výšky

pohľadávky. Podľa hodnotenia celkových nákladov je Česká republika druhá za Spojeným kráľovstvom medzi členskými štátmi EÚ.

Poplatky za právne služby predstavujúce podiel z hodnoty pohľadávky sa pohybujú v rozsahu od 8% v Splitte (Chorvátsko) po 14% vo všetkých piatich mestách Slovenska. Všetky mestá porovnávané v Chorvátsku a Portugalsku majú nižšie poplatky za právne služby ako priemer EÚ vo výške 12,4%. V Českej republike a na Slovensku sú poplatky

v jednotlivých mestách rovnaké; v oboch prípadoch advokáti uviedli, že uprednostňujú uplatňovanie sadzobníka poplatkov pre väčšinu prípadov. Hoci v Portugalsku neexistuje žiaden sadzobník poplatkov, rozdiely medzi mestami sú väčšinou nepatrné, nakoľko advokáti pracujú vo viac ako jednom meste. Hoci v Chorvátsku existuje sadzobník poplatkov advokáti majú tendenciu sa od neho mierne odchyľovať za účelom prispôbiť sa ekonomickej realite každého trhu. V trhových podmienkach Splitu je pre advokátov ťažké účtovať vyššie poplatky, ktoré sú zaznamenané vo všetkých ostatných porovnávaných mestách (8,6%). Medzitým vyššie náklady na bývanie v Záhrebe môžu vysvetliť poplatky v tomto meste ako aj vo Varaždine, ktoré je neďaleko.

S výnimkou Českej republiky sú poplatky za právne služby a výdavky počas súdnych procesov najväčšími príčinami nákladov, hoci nevlývajú na významné rozdiely v krajinách. Poplatky za podanie, ktoré sa vypočítavajú na základe hodnoty pohľadávky, sa môžu pohybovať v rozsahu od 1,8% z hodnoty pohľadávky v Portugalsku až po viac ako dvojnásobok na Slovensku - 5,8% z hodnoty pohľadávky.¹⁸ Poplatky za podanie sa medzi mestami nelíšia v rámci týchto krajín, pretože sú regulované na národnej úrovni.

Poplatky za znalca sú regulované vo všetkých štyroch krajinách. Okrem Chorvátska sa predpisy o poplatkoch uplatňujú väčšinou dôsledne v každej krajine, takže poplatky za znalcov sa v rámci miest nemenia. V Chorvátsku advokáti uviedli, že predpisy sa uplatňovali, avšak často by sa mohli prispôbiť malým zmenám odrážajúcim dostupnosť znalcov v meste - poplatky sa môžu pohybovať od 1,6% do 2,1% z hodnoty pohľadávky. Odmeny znalca zvyčajne predstavujú 0,6% z hodnoty pohľadávky na Slovensku a 0,7% v Českej republike. Najvyššie sú v Portugalsku, a to až do výšky 4,2% z hodnoty pohľadávky; toto spolu s poplatkami za podanie, robí súdne náklady v tejto krajine pomerne

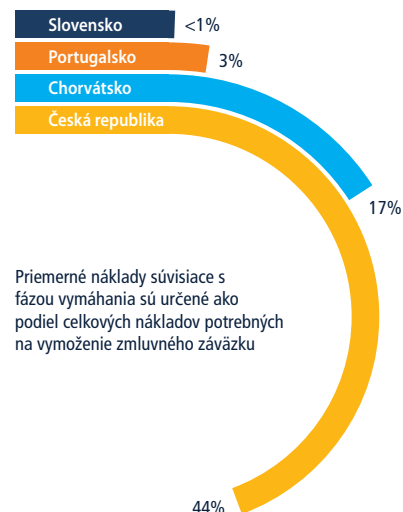
vyššími ako priemer EÚ, ktorý je vo výške 5% pohľadávky.

Priemerné počiatkové náklady na vymáhanie rozhodnutia sú nízke v Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku. Veritelia v skutočnosti potrebujú zaplatiť menej ako 1% z výšky pohľadávky na začatie exekučného konania na Slovensku (0,1%) a v Portugalsku (0,5%), čo predstavuje len veľmi malý podiel na celkových nákladoch na vymáhanie zmluvného záväzku. V Českej republike však veritelia musia zaplatiť 150-krát vyššiu sumu ako na Slovensku: exekútori môžu požiadať o predpokov vo výške 15% z hodnoty pohľadávky, čo je takmer polovica celkových nákladov na vymáhanie zmluvného záväzku (obrázok 6.3).¹⁹ Vo všetkých štyroch krajinách sú poplatky stanovené zákonom, a preto sa v mestách nemenia.

Aké súdne osvedčené postupy sa používajú?

Portugalsko a Slovensko prijali najviac osvedčených postupov zachytených ukazovateľom kvality súdnych procesov, potom nasleduje Chorvátsko (obrázok 6.4). Obe krajiny, Portugalsko a Slovensko majú priemerné hodnotenie tohto ukazovateľa v hodnote 13,5 a Chorvátsko má hodnotenie 13 bodov - všetky prekračujú priemer EÚ, ktorý je 11,2 bodov. Priemerné hodnotenie 9,5 bodov v Českej republike predovšetkým

OBRÁZOK 6.3 Náklady súvisiace s fázou vymáhania v Českej republike predstavujú skoro polovicu celkových nákladov potrebných na vymoženie zmluvného záväzku

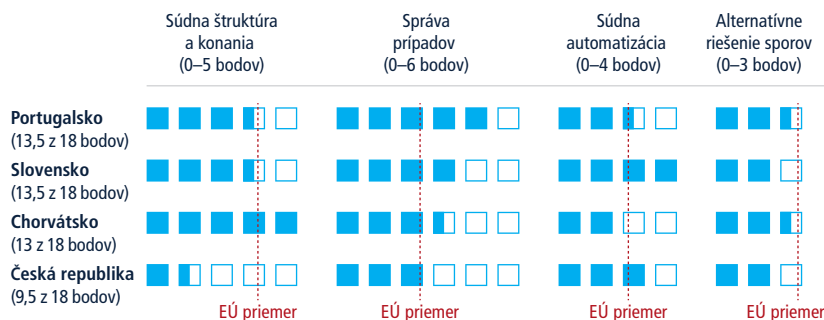

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Priemer pre každú krajinu je založený na údajoch pre ich porovnávané mestá. Zohľadňujú sa len prvotné náklady na vymáhanie (nie celkové náklady na vymáhanie).

odzrkadľuje absenciu špecializovaného súdu pre malé pohľadávky alebo zrýchleného konania, obmedzené možnosti advokátov v systéme elektronickej správy prípadov súdov, nedostupnosť kompletného súboru súdnych rozhodnutí online a nedostatok komplexnosti zákona o dobrovoľnej mediácii.

OBRÁZOK 6.4 Zo všetkých štyroch krajín majú Portugalsko a Slovensko najviac osvedčených postupov v oblasti súdnictva

Zdroj: Doing Business databáza.

Poznámka: Obrázok znázorňuje rozsah, v akom každá krajina prijala osvedčené postupy v oblasti súdnictva zachytené ukazovateľom kvality súdnych procesov (každý štvorec predstavuje bod v ukazovateli). Viac podrobností nájdete v poznámkach k údajom.

RÁMČEK 6.2 Elektronické podanie sa má zaviesť na všetkých chorvátskych súdoch

Ministerstvo spravodlivosti Chorvátska začalo zavádzať elektronické podávanie žalôb a ďalších dokumentov na obchodnom súde v Bjelovare v decembri 2017. Následne v januári až apríli 2018 sa rozvinulo na obchodné sudy v Pazine, Varaždine, Záhrebe a Rijeke. Pre advokátov bolo zapojenie sa dobrovoľné.

Ministerstvo spravodlivosti očakáva dokončenie zavedenia elektronického podania na všetky obchodné sudy do leta 2018 a na všetky mestské sudy v roku 2019. Počiatočné zavedenie elektronického podania na súde v Bjelovare umožnilo riešiť skoré problémy bez toho, aby došlo k rozsiahlemu narušeniu súdneho systému.

Prijímajú sa opatrenia na zvýšenie využívania elektronického podania s cieľom zaviesť ho ako povinný. Poplatky za elektronické podanie sa znížia a všetci advokáti budú musieť získať elektronický podpis, ktorý im umožní prístup k systému.

Zdroj: Rozhovory tímu Doing Business s personálom ministerstva spravodlivosti Chorvátska.

Hodnotenie osvedčených postupov vo všetkých štyroch krajinách nevykazuje žiadne rozdiely medzi mestami. Pokiaľ ide o súdnu štruktúru, všetky štyri krajiny majú pravidlá upravujúce predbežné prejednanie a používajú automatizovaný postup na pridelovanie prípadov, avšak iba Chorvátsko má špecializované obchodné sudy.²⁰ Pokiaľ ide o správu prípadov Portugalsko získava najvyššie hodnotenie 5 zo 6 možných bodov. Len Chorvátsko a Portugalsko majú zákonom stanovené časové štandardy aspoň v troch kľúčových prípadoch. Najmenej regulovaná oblasť je odročenie. Česká republika, Portugalsko a Slovensko výslovne neupravujú maximálny počet odročení alebo stanovujú, že sa musia odročiť len v prípade nepredvídaných a mimoriadnych udalostí. Chorvátsko stanovuje, že odročenia by sa mali uplatniť len v prípade nepredvídaných a mimoriadnych udalostí, ale nestanovujú obmedzenie počtu odročení. Portugalsko a Slovensko majú elektronický systém správy prípadov, ktorý ponúka sudcom a stranám sporu širokú škálu funkcií. Naopak, Chorvátsko má systém, ktorý poskytuje sudcom a stranám sporu iba obmedzené možnosti.

Pokiaľ ide o automatizáciu súdnictva, všetky štyri krajiny umožňujú elektronickú platbu súdnych poplatkov a všetci okrem Chorvátska umožňujú elektronické podávanie žalôb - hoci Chorvátsko plánuje čoskoro zaviesť elektronické podanie (odsek 6.2). V Portugalsku je elektronické

podanie povinné pre podávanie žalôb od roku 2013.²¹ Proces elektronickej služby bol nedávno zavedený v Českej republike aj na Slovensku. V Českej republike je proces elektronickej služby povinný pre spoločnosti od roku 2009 a na Slovensku sa stal povinným od 1. júla 2017. Chorvátsko aj Slovensko uverejňujú všetky obchodné rozhodnutia online, zatiaľ čo Portugalsko uverejňuje rozhodnutia najvyššieho súdu a rozhodnutia odvolacieho súdu. Česká republika nezverejňuje rozhodnutia vôbec.

Všetky štyri krajiny regulujú rozhodcovské konanie a umožňujú dobrovoľnú mediáciu. Česká republika je jedinou krajinou zo štyroch, ktorá nemá komplexnú reguláciu týkajúcu sa dobrovoľnej mediácie. A Slovensko je jediné, ktoré vylučuje niektoré veci z rozhodcovského konania a kde v praxi vnútroštátne sudy nerešpektujú rozhodcovské doložky v zmluvách.

ČO SA MÔŽE ZLEPŠIŤ?

Zhrnutie tejto kapitoly o vymáhaní zmluvných záväzkov v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku poukazuje na niekoľko oblastí možného zlepšenia.

Pokračovať v hodnotení interných súdnych procesov za účelom skrátiť čas konania a znížiť počet nevybavených prípadov **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO**

Vo väčšine z 25 porovnávaných miest, trvá dokončenie fázy súdneho konania pre jednoduchý obchodnoprávny spor rok alebo viac. Všetky štyri krajiny čelia problémom s nevybavenými prípadmi, ktoré znižujú výkonnosť súdu a zabraňujú tomu, aby mohol efektívne riešiť prichádzajúce prípady, pričom všetky štyri krajiny sa snažia tieto problémy vyriešiť. Slovensko zaviedlo množstvo reforiem zameraných na zlepšenie efektívnosti súdnictva, od nového procesného kódexu až po exekučný súd a centralizovaný súd pre konanie o platobnom rozkaze. Reformy však pomaly ukazujú výsledky a sudy sa stále zaoberajú veľkým počtom starých (predreformových) exekučných prípadov. Portugalsko čelilo osobitným výzvam v súvislosti s finančnou krízou. Do krízy vstúpilo s výrazným nevybaveným stavom prípadov, avšak prostredníctvom reorganizácie svojho justičného systému sa krajine podarilo od vrcholu v roku 2012

znižiť počet prebiehajúcich exekučných prípadov o viac ako 40%.²²

Na chorvátskych súdoch sa miera vybavenia občianskoprávných a obchodnoprávných sporov na súde prvej inštancie neustále zlepšuje a v roku 2014 dosiahla 113%, čo je viac ako európsky priemer 100%.²³ Zostáva však naďalej veľa práce. Podľa „Hodnotiacej súdnej tabuľky EÚ 2018“ má Chorvátsko po Cypre a Taliansku tretí najväčší počet nevybavených občianskoprávných a obchodnoprávných sporov v EÚ. Problém je obzvlášť viditeľný na mestských súdoch.²⁴ Na obchodných súdoch je asi 15% prípadov, ktoré sú staršie ako tri roky. Ale na mestských súdoch, ktoré sa zaoberajú exekučnými prípadmi, je približne 25% všetkých prípadov, takmer 64 000, ktoré sú staršie ako tri roky.

Na českých súdoch, ktoré majú v priemere najdlhšie časy súdneho konania merané medzi štyrmi krajinami, sudcovia zaznamenali v posledných rokoch značnú snahu zbaviť sa nevybavených prípadov v predchádzajúcich rokoch. S podporou Ministerstva spravodlivosti a pod vedením predsedu súdu, tak sudcovia v Ostrave údajne v posledných troch rokoch významne znížili počet svojich prejednávanych prípadov, a to až z 800 prípadov na sudcu na 200. Prísny monitoring prípadov, ktoré sú staršie ako tri roky spolu so zvýšením pracovného času, pomohlo zlepšiť mieru vybavenia. Ostrava taktiež zvýšila počet podporných pracovníkov a každý sudca má teraz súdneho úradníka.

Napriek týmto zlepšeniam je potrebné pokračovať v úsilí znížiť počet nevybavených prípadov. Opatrenia by mali zahŕňať analýzu povahy a objemu prebiehajúcich prípadov, čo si vyžaduje zriadenie aktuálneho systému správy prípadov. Malo by preskúmať prehľad existujúcich zdrojov vrátane prípadného prerozdelenia zamestnancov súdu s cieľom riešiť nevyvážené pracovné zaťaženie. Na Slovensku určila štúdia vymenovanie súdnych správcov alebo poskytnutie súdnych

predsedov s rozsiahlym manažérskym vzdelávaním ako potenciálne účinný spôsob zlepšovania interného spracovávania na súdoch.²⁵

Presadiť využívanie alternatívneho riešenie sporov **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO**

Všetky štyri krajiny majú komplexný zákon o rozhodcovskom konaní a mediácii, avšak tieto možnosti nie sú bežne používané stranami sporu. Na Slovensku existujú obmedzenia týkajúce sa typov prípadov, ktoré môžu byť prejednané v rozhodcovskom konaní s vylúčením napr. prípadov týkajúcich sa nehnuteľností.²⁶ Rozhodcovské doložky sú zriedka vymáhané slovenskými súdmi.

Neexistujú ani finančné stimuly, ktoré by podnecovali využiť rozhodcovské konanie. Na Slovensku môžu byť stranám, ktoré úspešne vyriešili prípad prostredníctvom mediácie, čiastočne vrátené poplatky. V ostatných troch krajinách však neexistujú žiadne osobitné stimuly na podporu využívania mediácie.

Štúdie v Latinskej Amerike a Spojených štátoch naznačujú, že alternatívne riešenie sporov môže pomôcť zvýšiť efektívnosť súdnictva - znížením počtu prípadov, ktoré by inak museli prejednať súdy, a tým znížiť počet prichádzajúcich prípadov a počet nevybavených prípadov; zefektívnením súdnych konaní; a znížením nákladov.²⁷ Dokonca aj čiastočné vyrovnania, ktoré sa snažia zúžiť sporné otázky, pomáhajú zefektívniť súdne konanie a znižujú tak dĺžku súdnych konaní, ako aj súvisiace náklady.²⁸

Stanoviť zákonné obmedzenia pre udeľovanie odročení **CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKO, SLOVENSKO**

Jedna časť dobrej správy prípadov tvorí vytvorenie jasného, primeraného a realistického časového harmonogramu (po porade so stranami), ako aj jasné pravidlá, ktoré obmedzujú pripustenie odročení. Časové horizonty sa rýchlo

stávajú bezvýznamnými bez pravidiel na ich vynucovanie. V roku 1984 bol Výbor ministrov Rady proti viac ako dvom pojednávaniam (predbežné prejednanie a súdne pojednanie). Takisto odporúča, aby sa nepripúšťali žiadne odročenia, pokiaľ sa“ neobjavia nové fakty alebo v iných mimoriadnych a dôležitých okolnostiach.“²⁹ Len osem členských štátov EÚ ukladá obmedzenia odročení pojednávajúcich v praxi.³⁰ Všetkých osem z nich, vrátane Chorvátska, sa obmedzenie sústreďuje na odročenie v prípade nepredvídateľných a výnimočných okolností, a nie na obmedzenie celkového počtu odročení, ktoré možno poskytnúť.³¹ Česká republika, Portugalsko a Slovensko neukladajú ani jeden z týchto typov obmedzení na odročenie.³²

V Lotyšsku ústredný súd v Rige nemôže odročiť pojednanie bez toho, aby najprv stanovil nový dátum pojednávania. Vo švajčiarskom justičnom okrese Dorneck-Thierstein sa predĺženie vo všeobecnosti nepripúšťa viac ako dvakrát. V Novom Južnom Walese v Austrálii zákon o občianskom súdnom konaní umožňuje odročenie konania na „určený deň“ iba vo výnimočných prípadoch. Ak je odročenie pripustené, zodpovedná strana je obvykle nútená uhradiť dodatočné náklady, ktoré vznikli druhej strane.³³

Súbežne so stanovením obmedzení pre odročenie je dôležité skúmať aj právomoci v oblasti súdnej moci, správu prípadov a otázky infraštruktúry. Sudcovia, ktorí sú zaťažení veľkým množstvom prípadov, môžu mať tendenciu udeľovať odročenia; pri absencii účinných techník riadenia alebo automatizovaného systému správy prípadov sa napríklad odročenia môžu zdať atraktívnou metódou na riadenie počtu ich prípadov.

Preto pri riešení otázky odročenia by súdy mali monitorovať priemernú a mediánovú hodnotu každého typu prípadu, ako aj dôvody odročenia. Vedenie súdu potom môže podniknúť kroky na zníženie počtu odročení a vysporiadať sa s najbežnejšími dôvodmi odročenia.

Jednoduché zavedenie tejto monitorovacej praxe môže pomôcť vytvoriť kultúru predvídateľnosti pri pojednávaníach, zlepšiť včasnosť a znížiť frustráciu, ktorú prežívajú sudcovia, zamestnanci súdov a zúčastnených osôb.

Zlepšiť alebo zaviesť zrýchlené konania pre pohľadávky s nízkou hodnotou

CHORVÁTSKO, ČESKÁ REPUBLIKA

Riešenie obchodnoprávneho sporu môže byť nákladné a časovo náročné pre malé podniky a mikropodniky. Jedným zo spôsobov, ako tomu pomôcť, je zaviesť súdy pre pohľadávky s nízkou hodnotou alebo konanie s nízkou hodnotou sporu. Tieto opatrenia pomáhajú urýchliť riešenie menších sporov relatívne nízkej hodnoty tým, že zrušia mnohé právne formality a používajú zjednodušené alebo zrýchlené postupy. Jednoduchší proces a uvoľnené pravidlá znižujú náklady žalobcov, ktorí môžu podať a predložiť svoj prípad pred súdom bez právneho zastúpenia. Okrem toho, tam kde majú súdy menej práce, môžu byť poplatky za podanie nižšie a sudcovia môžu vydávať rozhodnutia rýchlejšie.

Chorvátsko má špecializované konanie pre malé obchodné pohľadávky, ktoré nepresahujú 50 000 HRK (približne 6 700 EUR).³⁴ Avšak konaniu chýbajú niektoré „rýchle“ vlastnosti. Napríklad, rovnaké pravidlá ako pri bežnom konaní sa vzťahujú na vykonávanie dôkazov a obsah rozhodnutia.³⁵ V Českej republike neexistujú súdy alebo konanie týkajúce sa pohľadávok s nízkou hodnotou. Súdy uplatňujú rovnaký postup, či je nárok vo výške 1 000 EUR alebo 1 milión EUR.

Niekoľko krajín zaviedlo pružnejšie a uvoľnené pravidlá pre pohľadávky s nízkou hodnotou. V Estónsku, Slovinsku a Spojenom kráľovstve je tak možné odstrániť formálne požiadavky na vykonanie dôkazov. Napríklad súd môže vypočít svedka alebo znalca telefonicky alebo písomne alebo uznať iné dôkazné prostriedky ako dôkaz (napríklad vyhlásenie, ktoré nie je uvedené pod prísahou).

Niektoré krajiny majú obmedzenia týkajúce sa znalcov, napríklad o počte znalcov, ktorí môžu byť vypočítaní v konaní. V Rakúsku, Írsku a Slovinsku sú formálne požiadavky na rozsudok jednoduchšie a pružnejšie a sudcovia môžu v rozsudku vynechať opis skutkového stavu. Aby sa zabránilo záťaži týkajúcej sa súdnych zdrojov, mnohé krajiny obmedzujú odvolania v prípade nízkych pohľadávok. Vo Francúzsku, Maďarsku a Poľsku neexistuje právo odvolať sa. V Dánsku právo odvolať sa závisí od hodnoty pohľadávky.³⁶

POZNÁMKY

1. Údaje pokrývajú celkový počet nevybavených prípadov od roku 1991 do roku 2009, ktoré zahŕňajú prípady v občianskych, obchodných, trestných a pracovných veciach v súdnom konaní, ako aj prípady výkonu súdnych rozhodnutí. V rokoch 2007 a 2008 miera vymáhania (dokončené prípady ako percento nových prípadov v rámci obdobia) prekonal 100%. Údaje pochádzajú z portugalského Ministerstva spravodlivosti, ako bolo uverejnené v Sebastian Pompe a Wolfgang Bergthaler, "Reforming the Legal and Institutional Framework for the Enforcement of Civil and Commercial Claims in Portugal," Pracovný dokument Medzinárodného menového fondu 15/279 (Medzinárodný menový fond vo Washingtone, DC, 2015), <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Reforming-the-Legal-and-Institutional-Framework-for-the-Enforcement-of-Civil-and-Commercial-43497>.
2. Podľa memoranda o porozumení týkajúceho sa finančnej pomoci Portugalsku na zvládnutie finančnej krízy podpísaného v máji 2011 vládou Portugalska a Európskou komisiou (v mene eurosкупiny, Európskej centrálnej banky a Medzinárodného menového fondu).
3. Pozri tiež João Paulo Dias, "The Transition to a Democratic Portuguese Judicial System: (Delaying) Changes in the Legal Culture," *International Journal of Law in Context* 12, č. 1 (2016): 24–41, k dispozícii na stránke: <https://estudogeral.sib.uc.pt/jspui/bitstream/10316/33099/1/The%20transition%20to%20a%20democratic%20Portuguese%20judicial%20system%20%28delaying%29%20changes%20in%20the%20legal%20culture.pdf> a Pedro Miguel Alves Ribeiro Correia a Susana Antas Videira, "Troika's Portuguese Ministry of Justice Experiment: An Empirical Study on the Success Story of the Civil Enforcement Actions," *International Journal for Court Administration* 7, č. 1 (2015): 37–49.
4. Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť v Portugalsku (GRS), „Ministério da Justiça: Estatísticas sobre Ações Executivas Cíveis“ (2017).
5. Európska komisia pre efektívnosť spravodlivosti (CEPEJ), "Efficiency and Quality of the Slovak Judicial System: Assessment and Recommendations on the Basis of CEPEJ Tools," CEPEJ-COOP (2017) 14 (CEPEJ, Štrasburg, 2017): <https://rm.coe.int/slovakia-assessment-report-on-efficiency-and-quality-of-the-slovak-jud/16807915c9>.
6. Ministerstvo spravodlivosti ČR, *České soudnictví 2016: Výročná statistická zpráva* http://www.ceskatelevize.cz/CT24/sites/default/files/1950205ceske_soudnictvi_2016_-_vyrocni_statisticka_zprava.pdf.
7. Paulo Pinheiro-Alves, Julio Ricardo a José Tavares, "Foreign Direct Investment and Institutional Reform: Evidence and an Application to Portugal," Pracovný dokument 6/2013 (Bank of Portugal, Lisabon, 2013), <https://www.bportugal.pt/sites/default/files/anexos/papers/wp201306.pdf>.
8. Obchodná pohľadávka vo výške 157 128 HRK (21 124 EUR) v Chorvátsku, 801410 KČ (31 589 EUR) v Českej republike, 33 921 EUR v Portugalsku a 28 108 EUR na Slovensku, čo zodpovedá dvojnásobku príjmu na obyvateľa v každej krajine. (Viac informácií nájdete v poznámkach k údajom.)
9. V Portugalsku by mohol verejný výkonný úradník (funcionário judicial) vykonať exekučné konanie pre oprávnenú osobu alebo za úzkych okolností stanovených v článku 722 portugalského občianskeho súdneho poriadku.
10. Na Slovensku všetky exekučné prípady podané od 1. apríla 2017 prechádzajú na špecializovaný Okresný súd v Banskej Bystrici. Prebiehajúce prípady sú vedené ešte okresnými súdmi, ktoré vydali exekučný titul. Pozri zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok v znení neskorších predpisov, účinný od 1. apríla 2017.
11. Toto sú Osijek a Záhreb v Chorvátsku; a Braga, Coimbra, Evora, Faro, Funchal, Ponta Delgada a Porto v Portugalsku. Podľa celosvetového hodnotenia v *Doing Business 2018* je Litva najlepšia v EÚ - číslo 4 (so vzdialenosťou k hraničnej hodnote - skóre 78,80) a Kórejská republika číslo 1 (so vzdialenosťou k hraničnej hodnote - skóre 84,15).
12. Prípady z celého Slovenska, ktoré začínajú ako návrh na vydanie platobného rozkazu, je možné podať elektronicky na špecializovanom okresnom súde v Banskej Bystrici, ktorý vydá platobný rozkaz a doručí ho elektronicky. Nie všetky návrhy na vydanie platobného rozkazu sa však predkladajú tomuto súdu. Navrhovateľia sa tiež môžu rozhodnúť podať návrh priamo na svojom okresnom súde. Na účely porovnania podľa mesta táto kapitola meria čas procesu na miestnych okresných súdoch.
13. V Chorvátsku je vymáhanie peňažných prostriedkov vykonávané finančnými agentúrami (FINA), štátna spoločnosť, ktorá

- sa špecializuje na spracovanie platieb a poskytovanie iných finančných služieb. V praxi to znamená, že veriteľ môže predložiť exekučný titul agentúre FINA a vymáhať sumu z účtov dlžníka v akejkoľvek banke v Chorvátsku. Na účely prípadovej štúdie, ktorá sa zaoberá vymáhaním hnutelného (nepeňažného) majetku, sa táto kapitola zameriava na súdnych úradníkov ako subjekty oprávnené viesť výkon rozhodnutia.
14. Svetozara Petková a Georgia Harley "Towards Effective Enforcement of Uncontested Monetary Claims: Lessons from Eastern and Central Europe" (Skupina Svetovej banky, Washington, DC, 2017), <http://documents.worldbank.org/curated/en/748601499954362710/Towards-effective-enforcement-of-uncontested-monetary-claims-lessons-from-eastern-and-central-europe>.
 15. V Portugalsku je exekučné oddelenie v rovnakom jurisdikčnom oddelení (*comarca judicial*) nie však nevyhnutne v tom istom meste. Napríklad exekučné oddelenie, ktoré má právomoc pojednávať exekučné veci pre rozhodnutia vydané súdmi v Coimbre, je oddelenie v Soure, a pre mesto Braga je to oddelenie vo Famalicão.
 16. Vykonáva advokát veriteľa, odkedy je prístup k CITIUS obmedzený.
 17. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti č. 68/2017 Zb. účinná od 1. apríla 2017. Predstavuje zmeny a doplnenia zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku.
 18. Poplatky sa vypočítavajú stupnicou v Portugalsku. Pre prípad v hodnote od 30 000 EUR do 40 000 EUR je poplatok za podanie (súdny poplatok) ekvivalentom šiestich jednotiek (*unidades de conta*); pre rok 2017 a 2018 bola jednotka stanovená na 102 EUR. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti č. 34/2008 z 26. februára 2008 o úprave súdnych poplatkov.
 19. V praxi však exekútor nie vždy vyžaduje preddavok.
 20. Portugalsko má v rámci súdov prvej inštancie zriadené špecializované obchodné oddelenia (*juízo de comércio*), tieto oddelenia však nemajú právomoc prejednávať všeobecné obchodné spory. Obchodné oddelenia sa zameriavajú na insolvenčnú a likvidáciu spoločností, výkon práv spoločníkov, otázky týkajúce sa zakladateľských dokumentov spoločností, pozastavenie a zrušenie spoločnosti a priemyselného vlastníctva. Podrobnejšie informácie nájdete v článku 128 zákona č. 62/2013 z 26. augusta 2013 o organizácii súdneho systému (*Lei de Organização do Sistema Judiciário*). Na Slovensku sa súdne spisy („Agendy“) rozdeľujú podľa druhu prípadu, ale sudcovia, ktorí prejednávajú obchodné prípady, niekedy tiež prejednávajú iné občianske prípady.
 21. Pozri Občiansky súdny poriadok 2013 a Vyhlášku č. 80/2013 z 26. augusta 2013 o elektronickom spracovaní súdnych konaní.
 22. Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť (GRS) v Portugalsku, „Ministério da Justiça: Estatísticas sobre Ações Executivas Cíveis“ (2017).
 23. CEPEJ "European Judicial Systems: Efficiency and Quality of Justice", CEPEJ štúdie č. 23 (CEPEJ, Štrasburg, 2016).
 24. Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov, Hodnotiaci tabuľka spravodlivosti EÚ 2018 (Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018), https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/justice_scoreboard_2018_en.pdf.
 25. CEPEJ, "Efficiency and Quality of the Slovak Judicial System: Assessment and Recommendations on the Basis of CEPEJ Tools," CEPEJ-COOP (2017) 14 (CEPEJ, Štrasburg, 2017), <https://rm.coe.int/slovakia-assessment-report-on-efficiency-and-quality-of-the-slovak-jud/16807915c9>.
 26. § 1 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov
 27. Carlos Eugenio Jorquiera a Gabriel Dabdoub Alvarez, "The Cost of Disputes in Companies and the Use of ADR Methods: Lessons from Nine Latin American Countries" (Sieť alternatívneho riešenia sporov, Multilaterálny investičný fond, Washington, DC, 2005); Lisa Blomgren Amsler, Tina Nabatchi, Jeffrey M. Senger a Michael Scott Jackman, "Dispute Resolution and the Vanishing Trial: Comparing Federal Government Litigation and ADR Outcomes," *Ohio State Journal on Dispute Resolution* 24, č. 2 (2009): 225–62.
 28. Heike Gramckow, Omnia Ebeid, Erica Bosio a Jorge Luis Silva Mendez, Dobré praktiky pre súdy: Užitočné prvky pre dobrú výkonnosť súdov a ukazovatele kvality súdnych procesov Svetovej banky (Washington, DC: Svetová banka, 2016).
 29. Výbor ministrov Rady Európy "Recommendation No. R (84) 5 of the Committee of Ministers to Member States on the Principles of Civil Procedure Designed to Improve the Functioning of Justice", (Rada Európy, Štrasburg, 1984), s. 2.
 30. *Doing Business* databáza. Tieto krajiny sú Bulharsko, Chorvátsko, Estónsko, Nemecko, Lotyšsko, Litva, Holandsko a Poľsko.
 31. V Chorvátsku sa obmedzenie počtu odročení (iba jedno) vzťahuje len na predbežné konanie (zákon o občianskom súdnom konaní, článok 291). Pri ostatných pojednaniach nie je počet odročení zákonom obmedzený. Grécko je jediným členským štátom EÚ s obmedzením počtu odročení, hoci toto pravidlo sa v praxi zriedka vykonáva.
 32. Sudcovia v Českej republike a na Slovensku môžu podľa vlastného uváženia udeliť odročenie z dôležitých dôvodov. V Portugalsku tak môže sudca urobiť v prípade „oprávnených prekážok“ bez toho, aby upresnil, aké sú tieto prekážky.
 33. Heike Gramckow, Omnia Ebeid, Erica Bosio a Jorge Luis Silva Mendez, Dobré praktiky pre súdy: Užitočné prvky pre dobrú výkonnosť súdov a ukazovatele kvality súdnych procesov Svetovej banky (Washington, DC: Svetová banka, 2016).
 34. Pre všeobecné občianske nároky sa uplatňuje hranica 10 000 HRK (približne 1300 EUR). Občiansky súdny poriadok, oddiely 457 - 467a.
 35. "Nízke pohľadávky", Európska elektronická justícia, naposledy zmenené 17. novembra 2017, https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-en.do.
 36. Svetová banka, Zrýchlené konanie ako riešenie sporov s nízkou hodnotou: Skúsenosti z členských štátov EÚ (Washington, DC: Svetová banka, 2017), <http://documents.worldbank.org/curated/pt/670181487131729316/pdf/112769-WP-P161975-PUBLIC-FasttrackingSmallClaimsInEU.pdf>.

O Doing Business

a Doing Business v Európskej únii
2018: Česká republika, Chorvátsko,
Portugalsko a Slovensko

- *Doing Business* meria aspekty regulácie podnikateľského prostredia, ktoré majú dosah na malé a stredné podniky definované na základe štandardizovaných prípadových štúdií a sú umiestnené v najväčšom meste každej ekonomiky. Navyše v prípade 11 ekonomík je pokryté aj druhé najväčšie mesto.
- *Doing Business* pokrýva 11 oblastí regulácie podnikateľského prostredia v rámci 190 ekonomík. Desať z týchto oblastí - založenie spoločnosti, postup pre získanie stavebného povolenia, postup pre získanie dodávok elektriny, prevod vlastníctva nehnuteľnosti, získanie úveru, ochrana menšinových investorov, platenie daní, cezhraničné obchodovanie, vymáhanie zmluvných záväzkov a riešenie insolvenčnej - sú zahrnuté vo vzdialenosti k hraničnej hodnote a v hodnotení ľahkosti podnikania. *Doing Business* tiež meria charakteristiky regulácie trhu práce, ktorá nie je súčasťou týchto dvoch meraní.
- *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* pokrýva iba 5 ukazovateľov *Doing Business*: založenie spoločnosti, postup pre získanie stavebného povolenia, postup pre získanie dodávok elektriny, prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vymáhanie zmluvných záväzkov.
- *Doing Business a Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* sa spoliehajú na štyri hlavné zdroje informácií: príslušné zákony a predpisy, odborní respondenti, vlády daných ekonomík a mestá zastrešené regionálnymi pracovníkmi Skupiny Svetovej banky.
- Vlády používajú *Doing Business* ako zdroj objektívnych údajov poskytujúcich jedinečné poznatky o osvedčených postupoch na celom svete. Mnohé ukazovatele *Doing Business* sú „realizovateľné“ - aj keď v závislosti od kontextu nemusia byť vždy „hodné realizácie“.

Základom *Doing Business* je koncepcia, že hospodárska činnosť, predovšetkým rozvoj súkromného sektora, využíva jasné a zrozumiteľné pravidlá - pravidlá, ktoré stanovujú a ujasňujú vlastnícke práva a uľahčujú riešenie sporov a aj pravidiel, ktoré zvyšujú predvídateľnosť hospodárskych interakcií a poskytujú zmluvným partnerom náležitú ochranu proti svojvoľnosti a zneužitiu. Takéto pravidlá sú oveľa efektívnejšie pri formovaní stimulov hospodárskych subjektov v tom zmysle, že podporujú rast a rozvoj tam, kde sú rozumne efektívne vytvorené, sú transparentné a prístupné tým, ktorým sú určené, a môžu sa realizovať za primerané náklady. Kvalita pravidiel má tiež zásadný vplyv na to, ako spoločnosti rozdeľujú zisky a financujú náklady na rozvojové stratégie a politiky.

Dobré pravidlá sú kľúčom k sociálnemu začleneniu. Umožníť rast a zabezpečiť, aby sa všetci ľudia, bez ohľadu na úroveň príjmu, mohli podieľať na jeho prínosoch - si vyžaduje prostredie, v ktorom môžu začínať noví konkurenti na trhu s motiváciou a dobrými nápadmi v podnikaní a kde môžu dobré firmy investovať a rozširovať sa. Úloha vládnej politiky v každodennom fungovaní domácich malých a stredných firiem predstavuje ústredné zameranie pre údaje *Doing Business*. Cieľom je podporiť reguláciu, ktorá je navrhnutá tak, aby bola efektívna, prístupná všetkým a jednoduchá realizovateľná. Nevýhodná regulácia odvracia energiu podnikateľov od rozvoja ich podnikania. Avšak regulácia, ktorá je efektívna, transparentná a implementovaná jednoduchým spôsobom, uľahčuje rozširovanie podnikania a inováciu podnikov a uľahčuje začínajúcim podnikateľom konkurovať na rovnakej úrovni.

Doing Business meria aspekty regulácie podnikateľského prostredia pre domáce firmy prostredníctvom objektívneho obrazu. Zameranie projektu je na malé a stredné spoločnosti v najväčšom meste ekonomiky. Na základe štandardizovaných prípadových štúdií *Doing Business* predstavuje kvantitatívne ukazovatele o reguláciách, ktoré platia pre firmy v

rôznych fázach ich životného cyklu. Výsledky pre každú ekonomiku možno porovnať s výsledkami pre 189 ďalších ekonomík a postpom času.

FAKTORY MERANÉ PROSTREDNÍCTVOM DOING BUSINESS A REGIONÁLNEHO DOING BUSINESS

Doing Business zachytáva niekoľko dôležitých dimenzií regulačného prostredia, ktoré sa vzťahujú na miestne firmy. Poskytuje kvantitatívne ukazovatele regulácie na založenie spoločnosti, získanie stavebného povolenia, dodávok elektrickej energie, prevod vlastníctva nehnuteľnosti, získanie úveru, ochranu menšinových investorov, platenie daní, cezhraničné obchodovanie, vymáhanie zmluvných záväzkov, riešenie insolvenčie a regulácie trhu práce (tabuľka 7.1). Regionálne *Doing Business* sa zameriava na ukazovatele, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou budú medzi mestami

meniť, ako napríklad ukazovatele týkajúce sa postupov stavebných povolení alebo prevodu vlastníctva nehnuteľnosti.

Ukazovatele, ktoré používajú metodológiu právneho hodnotenia ako je napríklad získavanie úveru alebo ochrana menšinových investorov, sú typicky vylúčené, pretože sa väčšinou zameriavajú na celoplošné právne predpisy so všeobecnou platnosťou.

Doing Business meria aspekty regulácie podnikateľského prostredia, ktoré majú dosah na malé a stredné podniky, ktoré sú definované na základe štandardizovaných prípadových scenárov a umiestnené v najväčšom meste každej ekonomiky. Navyše v prípade 11 ekonomík je pokryté aj druhé mesto. Regionálny *Doing Business* sa vzťahuje na 11 oblastí regulácie podnikateľského prostredia, ktoré pokrýva *Doing Business* v rámci 190 ekonomík. *Doing Business* sa spolieha na štyri hlavné zdroje informácií: príslušné zákony a predpisy, respondenti *Doing*

TABUĽKA 7.1 Čo meria *Doing Business* and *Regionálny Doing Business*—11 oblastí regulácie podnikateľského prostredia

Súbor ukazovateľov	Čo sa meria
Zvyčajne sú zahrnuté v regionálnych <i>Doing Business</i> správach	
Založenie spoločnosti	Postupy, čas, a splatené minimálne základné imanie na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným
Postupy pri získaní stavebných povolení	Postupy, čas a náklady na splnenie všetkých formalít na vybudovanie skladu a kontroly kvality a bezpečnostných mechanizmov v systéme povolovania výstavby
Dodávky elektrickej energie	Postupy, čas a náklady na pripojenie k elektrickej sieti, spoľahlivosť dodávky elektrickej energie a transparentnosť cien
Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	Postupy, čas a náklady na prevod nehnuteľnosti a kvalita systému správy pozemkov
Vymáhanie zmluvných záväzkov	Čas, náklady na vyriešenie obchodnoprávneho sporu a kvalita súdnych procesov
Zvyčajne nie sú zahrnuté v regionálnych <i>Doing Business</i> správach	
Získanie úveru	Právne predpisy vzťahujúce sa na zábezpeku hnutelností a systémy úverových informácií
Ochrana menšinových investorov	Práva menšinových akcionárov v transakciách so spriaznenými osobami a v riadení spoločností
Platenie daní	Platby, čas a celková sadzba dane pre spoločnosť, aby splnila všetky daňové predpisy ako aj ďalšie procesy
Cezhraničné obchodovanie	Čas a náklady vývoz produktu porovnateľnej výhody a dovoz auto dielov
Riešenie insolvenčie	Čas, náklady, výsledok a miera návratnosti v prípade insolvenčie v obchodnom styku a sila právneho rámca insolvenčie
Regulácia trhu práce	Flexibilita v regulácii zamestnanosti a aspekty kvality práce

Business, vlády pokrytých ekonomík a regionálny pracovníci Skupiny Svetovej banky. Viac ako 33 000 odborníkov zo 190 ekonomík pomohlo pri poskytovaní údajov, ktoré informovali o ukazovateľoch *Doing Business* za posledných 15 rokov.

Regionálny *Doing Business* rozširuje analýzu *Doing Business* až za najväčšie mesto ekonomiky. Regionálny *Doing Business* meria rozdiely v reguláciách alebo v implementácii zákonov na rôznych miestach v rámci ekonomiky (ako v Južnej Afrike) alebo v regióne (ako v tejto správe). Projekty sa realizujú na základe žiadostí vlád.

Údaje zhromaždené v rámci regionálnych štúdií za posledné tri roky ukazujú, že v rámci ekonomiky môžu existovať výrazné rozdiely (obrázok 7.1). Napríklad v Mexiku v roku 2016 prevod nehnuteľnosti trval do 9 dní v Mexico City a až 78 v Oaxace. V rámci tej istej ekonomiky možno nájsť miesta, ktoré si vedú tak dobre ako ekonomiky zaradené medzi top 20 v ľahkom prevode vlastníctva nehnuteľnosti a miesta, ktoré fungujú tak zle ako ekonomiky zaradené medzi spodných 40 pre tento ukazovateľ.

Regionálne štúdie *Doing Business* vytvárajú detailný obraz o regulácii podnikateľského prostredia, avšak prekračujú rámec zberu údajov. Ukázalo sa, že sú silnými motivátormi regulačnej reformy na miestnej úrovni:

- Vytvorené údaje sú porovnateľné medzi jednotlivými miestami v rámci ekonomiky a na medzinárodnej úrovni, čo umožňuje miestam porovnávať svoje výsledky lokálne i celosvetovo. Porovnanie miest, ktoré patria do tej istej ekonomiky a majú rovnaký právny a regulačný rámec, môže odhaliť: miestni úradníci ťažko vysvetlia, prečo je podnikanie v ich jurisdikcii zložitejšie než v susednej.
- Zdôraznenie osvedčených postupov, ktoré existujú na niektorých miestach, ale nie v rámci ekonomiky, pomáha zákonodarnému orgánu rozpoznať potenciál pre ich replikovanie. Toto môže vyvolať diskusie o regulačnej reforme naprieč rôznymi úrovňami vlád, poskytnúť príležitosť miestnym samosprávam a orgánom učiť sa jeden od druhého a vyústiť do je miestneho vlastníctva a budovania kapacít.

Od roku 2005 pokrývajú regionálne správy 485 miest v 71 ekonomikách

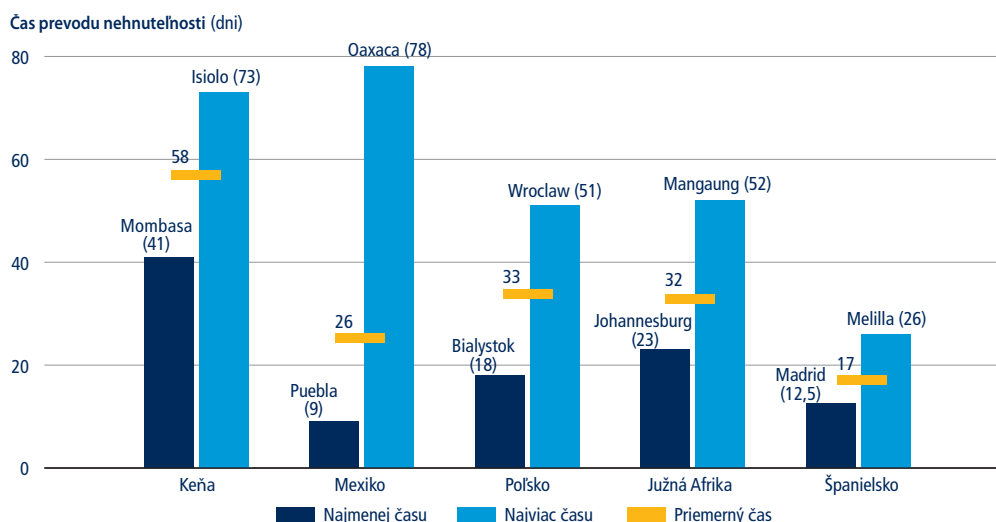
vrátane Kolumbie, Egyptskej arabskej republiky, Talianska, Filipín a Srbska. V sedemástich ekonomikách vrátane Indonézie, Kene, Mexika, Nigérie, Filipín a Ruskej federácie bolo vykonaných od dvoch alebo viac kôl regionálneho zberu údajov na meranie pokroku postupom času (obrázok 7.2). Nedávno sa uskutočnili regionálne štúdie v Afganistane, Kazachstane, Keni, Mexiku a Spojených arabských emirátoch. Prebiehajúce štúdie zahŕňajú štúdie v Južnej Afrike (9 miest) a Nigérii (37 štátov).

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko je prvou správou regionálnej série *Doing Business* v Českej republike, Chorvátsku, Portugalsku a na Slovensku. Zahŕňa päť miest v Chorvátsku (Osijek, Rijeka, Split, Varaždin a Záhreb), sedem v Českej republike (Brno, Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň, Praha a Ústí nad Labem), osem v Portugalsku (Braga, Coimbra, Faro, Funchal, Lisabon, Ponta Delgada a Porto) a päť na Slovensku (Bratislava, Košice, Prešov, Trnava a Žilina).

Ako sú vyberané ukazovatele

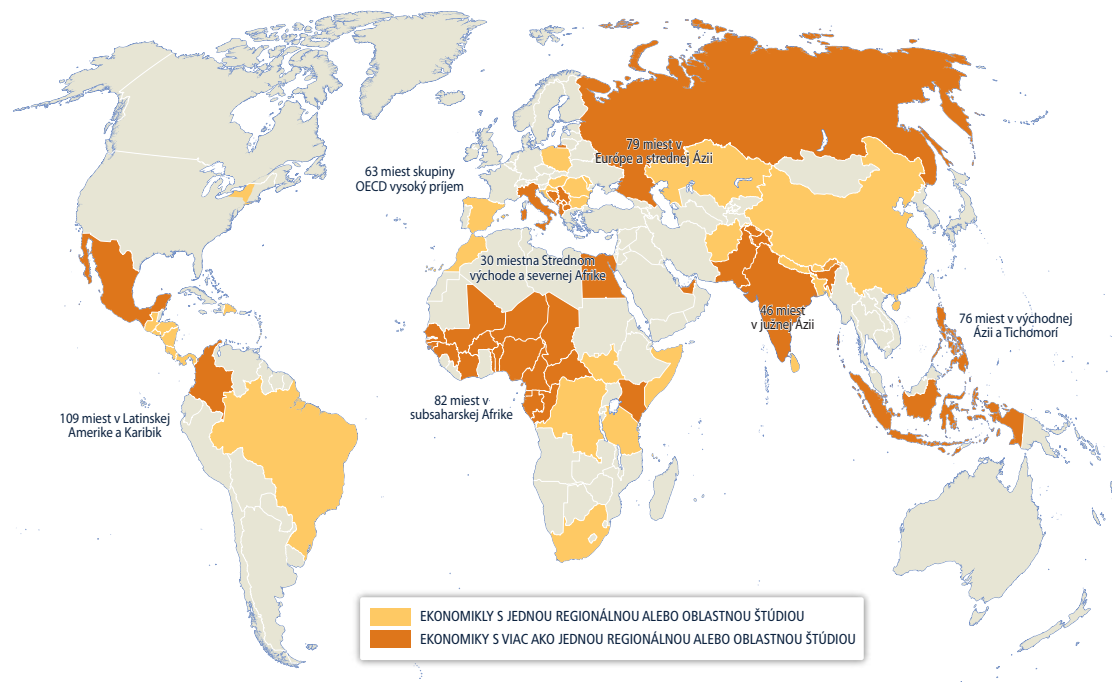
Výber 11 skupín ukazovateľov *Doing Business* sa riadil ekonomickým

OBRÁZOK 7.1 Rôzne miesta, rôzne regulačné procesy, rovnaká ekonomika

Zdroj: databáza regionálnej *Doing Business*.

Poznámka: Priemerná doba zobrazená pre každú ekonomiku je z údajov zo všetkých miest: 11 miest v Keni v roku 2016, 32 štátov v Mexiku v roku 2016, 18 miest v Poľsku v roku 2015, 9 miest v Južnej Afrike v roku 2015 a 19 miest v Španielsku v roku 2015.

OBRÁZOK 7.2 Porovnanie regulácie na miestnej úrovni: regionálne štúdie *Doing Business*

Zdroj: *Doing Business* databáza.

výskumom a údajmi na úrovni podniku, konkrétne údajmi z prieskumov podnikania Svetovej banky.¹ Tieto prieskumy poskytujú údaje, ktoré poukazujú na hlavné prekážky podnikateľskej činnosti, ktoré hlásili podnikatelia vo viac ako 130 000 firmách v 139 ekonomikách. Prístup k financiám a k elektrickej energii sú dvomi z faktorov, ktoré sú prieskumami identifikované ako dôležité pre firmy- a inšpirujú tvorbu ukazovateľov *Doing Business* v oblastiach získania úveru a dodávok elektrickej energie.

Návrh ukazovateľov *Doing Business* je tiež tvorený teoretickými poznatkami získanými z rozsiahleho výskumu a literatúry o úlohe orgánov pri umožňovaní ekonomického rozvoja. Okrem toho podkladové dokumenty, ktoré rozvíjajú metodológiu pre každý z ukazovateľov *Doing Business* potvrdili dôležitosť pravidiel a predpisov, na ktoré sa *Doing Business* zameriava, pre hospodárske výsledky, ako sú obchodné objemy, priame zahraničné investície, trh, kapitalizácie na burze a súkromného úveru ako percentuálny podiel na HDP.²

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko pokrýva päť súborov ukazovateľov *Doing Business* (alebo témy): založenie spoločnosti, postup pre získanie stavebného povolenia, postup pre získanie dodávok elektriny, prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vymáhanie zmluvných záväzkov. Tieto súbory ukazovateľov *Doing Business* boli vybrané na základe ich dôležitosti pre krajiny a ich schopnosti vykazovať rozdiely v rámci zahrnutých miest.

Niektoré ukazovatele *Doing Business* pridávajú vyššie skóre za väčšiu reguláciu a lepšie fungujúce orgány (napríklad súdy). Napríklad vyššie skóre je pridelené oblasti ochrany menšinových investorov za prísnejšie požiadavky zverejňovania transakcií so spriaznenými osobami. Vyššie skóre sa pridáva aj v prípade zjednodušeného spôsobu uplatňovania regulácie, ktorý udržiava nízke náklady pre firmy, napríklad tým, že uľahčuje formálne postupy pri zakladaní spoločností prostredníctvom jedného kontaktného miesta alebo prostredníctvom jediného

online portálu. Skóre *Doing Business* odmeňuje ekonomiky, ktoré uplatňujú prístup založený na riziku ako spôsob riešenia sociálnych a environmentálnych problémov - napríklad zavedením väčšej regulačnej záťaže pre činnosti, ktoré predstavujú vysoké riziko pre obyvateľstvo a menšiu regulačnú záťaž pre činnosti s nižším rizikom. Preto ekonomiky, ktoré sú najvyššie hodnotené v podnikaní nie sú tie, v ktorých neexistuje žiadna regulácia ale tie, v ktorých vlády dokázali vytvoriť pravidlá, ktoré uľahčujú vzájomné pôsobenie na trhu bez toho, aby zbytočne bránili rozvoju súkromného sektora.

Vzdialenosť k hraničnej hodnote a hodnotenie ľahkosti podnikania

S cieľom poskytnúť rôzne perspektívy zahŕňa *Doing Business* nie len merané údaje o jednotlivých ukazovateľoch, ale aj dve ďalšie merania: vzdialenosť k hraničnej hodnote a hodnotenie ľahkosti podnikania. Táto správa sa zameriava iba na vzdialenosť k hraničnej hodnote a hodnotením pre jednotlivé súbory ukazovateľov. Vzdialenosť k hraničnej hodnote pomáha

pri posúdení absolútnej úrovne výkonnosti regulácie a jej zlepšenia v priebehu času.

Toto meranie ukazuje vzdialenosť každého hospodárstva k hraničnej hodnote, ktorá predstavuje najlepší výkon zaznamenaný na každom z ukazovateľov vo všetkých ekonomikách vo vzorke *Doing Business* od roku 2005 alebo v treťom roku, v ktorom boli údaje pre ukazovateľ zozbierané. Hranica je nastavená na najvyššiu možnú hodnotu pre ukazovateľa počítané ako skóre, ako je napríklad ukazovateľ miery práv alebo ukazovateľ kvality správy pozemkov. Toto zdôrazňuje rozdiel medzi výkonom konkrétnej ekonomiky a najlepším výkonom a pomáha pri hodnotení

absolútnej zmeny v regulačnom prostredí ekonomiky v priebehu času podľa meraní *Doing Business*. Vzdialenosť k hraničnej hodnote je najprv vypočítaná pre každú tému a potom sa vypočíta priemer zo všetkých tém, aby bolo možné vyrátať celkovú vzdialenosť k hraničnej hodnote. Poradie týkajúce sa ľahkosti podnikania dopĺňa vzdialenosť k hraničnej hodnote tým, že poskytuje informácie o ekonomike v oblasti regulácie podnikania v porovnaní s inými ekonomikami podľa meraní *Doing Business*.

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko zahŕňa hodnotenie 25 miest

v piatich témach: založenie spoločnosti, postup pre získanie stavebného povolenia, postup pre získanie dodávok elektriny, prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vymáhanie zmluvných záväzkov. Vzdialenosť k hraničnej hodnote pre každý ukazovateľ zachytáva rozdiel medzi výkonom mesta a najlepšími postupmi na celom svete. V prípade založenia spoločnosti má napríklad Nový Zéland najmenší počet požadovaných úkonov (jeden) a najkratší čas na ich splnenie (0,5 dňa). Slovensko má najnižšie náklady (0,0) a Austrália, Kolumbia a viac ako 100 ďalších ekonomik nemá žiadnu minimálnu kapitálovú požiadavku, t.j. požiadavku na splatenie minimálneho základného imania (tabuľka 7.2).

TABUĽKA 7.2 Čo je hraničná hodnota v regulačnej praxi?

Téma a ukazovateľ	Kto stanovuje hraničnú hodnotu	Hraničná hodnota	Najhoršie
Založenie spoločnosti			
Úkony (počet)	Nový Zéland	1	18 ^a
Čas (dni)	Nový Zéland	0,5	100 ^b
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Slovinsko	0,0	200,0 ^b
Minimálne základné imanie (% z príjmu na obyvateľa)	Austrália; Kolumbia ^c	0,0	400,0 ^b
Postup pre získanie stavebného povolenia			
Úkony (počet)	Žiadna ekonomika nedosiahla hraničnú hodnotu k 1. júnu 2017.	5	30 ^a
Čas (dni)	Žiadna ekonomika nedosiahla hraničnú hodnotu k 1. júnu 2017.	26	373 ^b
Náklady (% z hodnoty skladu)	Žiadna ekonomika nedosiahla hraničnú hodnotu k 1. júnu 2017.	0,0	20,0 ^b
Ukazovateľ kontroly kvality stavieb (0-15)	Luxembursko; Nový Zéland; Spojené arabské emiráty	15	0 ^d
Postup pre získanie dodávok elektriny			
Úkony (počet)	Nemecko, Kórejská republika ^e	3	9 ^a
Čas (dni)	Kórejská republika, Svätý Krištof a Nevis; Spojené arabské	18	248 ^b
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Japonsko	0,0	8 100,0 ^b
Spôľahlivosť dodávky a ukazovateľ transparentnosti cien (0-8)	Belgicko, Írsko, Malajzia ^f	8	0 ^d
Prevod vlastníctva nehnuteľnosti			
Úkony (počet)	Georgia, Nórsko; Portugalsko; Švédsko	1	13 ^a
Čas (dni)	Georgia; Nový Zéland	1	210 ^b
Náklady ((% z hodnoty nehnuteľnosti)	Saudská Arábia	0,0	15,0 ^b
Ukazovateľ kvality správy pozemkov (0-30)	Žiadna ekonomika neposiaľ nedosiahla hraničnú hodnotu.	30	0 ^d
Vymáhanie zmluvných záväzkov			
Čas (dni)	Singapur	120	1 340 ^b
Náklady ((% z hodnoty pohľadávky)	Bhután	0,1	89,0 ^b
Ukazovateľ kvality súdnych procesov (0-18)	Žiadna ekonomika neposiaľ nedosiahla hraničnú hodnotu.	18	0 ^d

Zdroj: *Doing Business* databáza.

a. Najhorší výkon je definovaný ako 99. percentil medzi všetkými ekonomikami vo vzorke *Doing Business*.

b. Najhorší výkon je definovaný ako 95. percentil medzi všetkými ekonomikami vo vzorke *Doing Business*.

c. Viac ako 100 ekonomik nemá žiadnu požiadavku na splatenie minimálneho základného imania

d. Najhorší výkon je najhoršia zaznamenaná hodnota.

e. V ďalších 17 ekonomikách sa nevyžadujú viac ako 3 úkony pre získanie elektrickej energie

f. Ďalších 25 ekonomik má taktiež skóre 8 bodov v spoľahlivosti dodávky a transparentnosti ukazovateľa cien.

Doing Business používa jednoduché priemerovanie pre váženie zložiek ukazovateľov, výpočty hodnotení a určenie vzdialenosti k hraničnej hodnote.³ Každá téma, na ktorú sa vzťahuje *Doing Business*, súvisí s iným aspektom podnikateľského regulačného prostredia. Vzdialenosť k hraničnému skóre a hodnotenia jednotlivých ekonomík sa v jednotlivých oblastiach často značne líšia, čo naznačuje, že silný výkon ekonomiky v jednej oblasti regulácie môže existovať spolu so slabým výkonom v inej oblasti. Jedným zo spôsobov, ako vyhodnotiť variabilitu výkonu regulácie ekonomiky je pozrieť sa na vzdialenosť k hraničnej hodnote v jednotlivých témach. Napríklad Maroko má v celkovej vzdialenosti k hraničnej hodnote skóre 67,91, čo znamená, že je v dvoch tretinách v rozmedzí od najhoršieho po najlepší výkon. Jeho vzdialenosť k hraničnej hodnote dosahuje skóre 92,46 v prípade založenia spoločnosti, 85,72 pre platenie daní a 81,12 pre cezhraničné obchodovanie. Zároveň dosahuje vo vzdialenosti k hraničnej k hodnote pri riešení insolvenčnej skóre 34,03, a skóre 45,00 v prípade získania úveru a skóre 58,33 v prípade ochrany menšinových investorov.

Výpočet vzdialenosti k hraničnej k hodnote

Výpočet vzdialenosti k hraničnej hodnote pre každú ekonomiku zahŕňa dva hlavné kroky. V prvom kroku sa jednotlivé zložky ukazovateľov normalizujú na spoločnú jednotku, kde sa každý z 36 zložkových ukazovateľov y (s výnimkou celkovej daňovej sadzby) prepočíta pomocou lineárnej transformácie $(\text{najhoršie} - y) / (\text{najhoršie} - \text{hranica})$. V tomto ponímaní predstavuje hraničná hodnota najlepší výkon daného ukazovateľa vo všetkých ekonomikách od roku 2005 alebo tretieho roku, v ktorom boli údaje pre ukazovateľ zozbierané. Najlepší výkon a najhorší výkon sa stanovujú každých päť rokov na základe údajov *Doing Business* za rok, v ktorom sú vytvorené, a zostávajú na tejto úrovni počas piatich rokov bez ohľadu na akékoľvek zmeny údajov v prechodných rokoch. Z toho dôvodu

môže ekonomika stanoviť hraničnú hodnotu pre ukazovateľ aj napriek tomu, že už ďalej nie je na hraničnej hodnote v nasledujúcom roku.

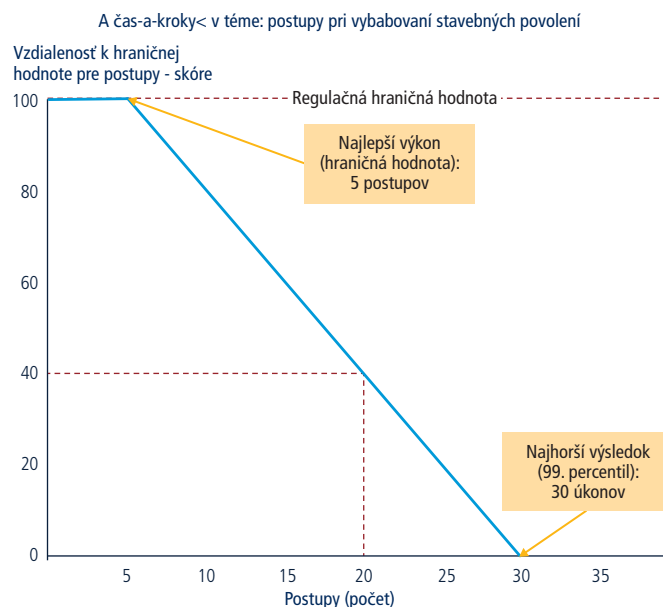
V rovnakom ponímaní sa pre zmiernenie účinkov extrémnych hodnôt pri rozdeľovaní zmenšených údajov pre väčšinu zložkových ukazovateľov (veľmi málo ekonomík potrebuje 700 dní na dokončenie postupov pre založenie spoločnosti, ale mnoho ekonomík potrebuje 9 dní), vypočíta najhorší výkon po odstránení extrémnych hodnôt. Definícia extrémnych hodnôt vychádza z rozdelenia pre každú zložku ukazovateľa. Na zjednodušenie procesu sa definovali dve pravidlá: 95. percentil sa používa pre ukazovatele s najviac rozptýlenými distribúciami (vrátane minimálneho kapitálu a ukazovateľov času a nákladov) a 99. percentil sa používa pre počet postupov (obrázok 7.3).

V druhom kroku je pre každú ekonomiku získané skóre za jednotlivé ukazovatele agregované jednoduchým spriemerovaním pre každú tému, pre ktorú sa meria a

hodnotí výkon; pre 25 miest *Doing Business* v Európskej únii v roku 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko, ide o založenie spoločnosti, postup pre získanie stavebného povolenia, postup pre získanie dodávok elektriny, prevod vlastníctva nehnuteľnosti a vymáhanie zmluvných záväzkov. Komplexnejšie metódy agregácie - ako sú hlavné zložky a namerané zložky - poskytujú poradie takmer identické s jednoduchým priemerom, ktorý používa *Doing Business*.⁴ *Doing Business* používa najjednoduchšiu metódu: váženie všetkých tém rovnomerne, a v rámci každej témy dáva rovnakú váhu každej zložke témy.

Priestorová vzdialenosť k hraničnej hodnote je uvedená na stupnici od 0 do 100, kde 0 predstavuje najhorší výkon a 100 hraničnú hodnotu. Všetky výpočty vzdialenosti k hraničnej hodnote sú založené na maximálne piatich desiatinných miestach. Avšak výpočty hodnotenia ukazovateľov a jednoduché výpočty hodnotenia ľahkosti podnikania sú založené na dvoch desiatinných miestach.

OBRÁZOK 7.3 Ako je vypočítaná skóre vzdialenosť k hraničnej hodnote pre ukazovatele?

Zdroj: *Doing Business* databáza.

FAKTORY, KTORÉ DOING BUSINESS A REGIONÁLNY DOING BUSINESS NEMERIA

Mnohé dôležité oblasti politiky *Doing Business* nepokrýva; dokonca aj v rámci oblastí, ktoré *Doing Business* pokrýva je ich rozsah obmedzený (tabuľka 7.3). *Doing Business* nemeria celý rozsah faktorov, politik a orgánov, ktoré ovplyvňujú kvalitu podnikateľského prostredia alebo národnú konkurencieschopnosť. Nezachytáva napríklad aspekty veľkosti trhu, makroekonomickej stability, vývoja finančného systému, kvality pracovnej sily alebo výskytu úplatkárstva a korupcie.

Zameranie je zámerne úzke aj v rámci pomerne malého súboru ukazovateľov zahrnutých v analýze *Doing Business*. Napríklad *Doing Business* zachytáva čas a náklady na logistický proces vývozu a dovozu tovaru v rámci ukazovateľov cezhraničného obchodovania, nie však náklady týkajúce sa poplatkov alebo medzinárodnú dopravu. *Doing Business* poskytuje prostredníctvom týchto ukazovateľov úzky pohľad na výzvy infraštruktúry, ktorým čelia spoločnosti, najmä v rozvojových krajinách. *Doing Business* však nerieši, do akej miery môžu neprímerané cesty, železnice, prístavy a

komunikácie prispieť k nákladom firmiem a znižovať konkurencieschopnosť (okrem prípadov, keď ukazovatele cezhraničného obchodovania nepriamo merajú kvalitu prístavov a hraničné spojenia). Podobne ako v prípade ukazovateľov cezhraničného obchodovania, nie všetky aspekty obchodnoprávných noriem pokrývajú oblasť založenia spoločnosti alebo ochrany menšinových investorov. A zatiaľ čo *Doing Business* meria iba niekoľko aspektov v rámci každej oblasti ktorú pokrýva, tak reformy regulácie podnikateľského prostredia by sa nemali zameriavať len na tieto aspekty, pretože aspekty, ktoré nemeria sú taktiež dôležité.

Doing Business sa nepokúša kvantifikovať všetky náklady a výhody konkrétneho zákona alebo regulácie pre spoločnosť ako celok. Ukazovatele platenia daní merajú celkovú daňovú sadzbu, ktorá samostatne predstavuje náklady pre spoločnosti. Ukazovatele však nemerajú, ani nemajú za cieľ merať, prínosy sociálnych a ekonomických programov financovaných z daňových príjmov. Meranie kvality a efektívnosti regulácie podnikateľského prostredia poskytuje len jeden vstup do diskusie o regulačnom zaťažení spojenom s dosiahnutím regulačných cieľov, ktoré sa môžu v jednotlivých ekonomikách líšiť.

VÝHODY A OBMEDZENIA METODOLÓGIE

Metodológia *Doing Business* je navrhnutá tak, aby predstavovala ľahko replikovateľný spôsob porovnávania špecifických aspektov regulácie podnikateľského prostredia. Jej výhody a obmedzenia by mali byť pochopené pri použití údajov (tabuľka 7.4).

Zabezpečenie porovnateľnosti údajov v celosvetovom súbore ekonomík je ústredným predpokladom pre ukazovatele *Doing Business*, ktoré vychádzajú zo štandardizovaných prípadových scenárov s konkrétnymi predpokladmi. Jedným z takýchto predpokladov je miesto štandardizovaného podnikania - predmetu prípadovej štúdie *Doing Business* - v najväčšom meste ekonomiky. Realitou je, že obchodnoprávne predpisy a ich presadzovanie sa v rámci krajiny môžu líšiť, najmä vo federálnych štátoch a vo veľkých ekonomikách.

Zbieranie údajov je pre každú príslušnú jurisdikciu v každej zo 190 ekonomík pokrytých *Doing Business* nemožné. Napriek tomu, tam kde majú zákonodarcovia záujem vedomosti a údaje na regionálnej úrovni a nad rámec najväčšieho mesta, *Doing Business* doplnil svoje celosvetové ukazovatele o regionálne štúdie. Okrem toho sa pokrytie rozšírilo aj na druhé najväčšie mesto v ekonomikách s počtom obyvateľov viac ako 100 miliónov (k roku 2013) v *Doing Business 2015*.

Doing Business pripúšťa obmedzenia štandardizovaných prípadových scenárov a predpokladov. Zatiaľ čo sú takéto predpoklady na úkor všeobecnosti, pomáhajú taktiež zabezpečiť porovnateľnosť údajov. Niektoré témy *Doing Business* sú zložité, a preto je dôležité, aby boli štandardizované prípady starostlivo definované. Štandardná prípadová štúdia napríklad zahŕňa pravidla spoločnosť s ručením obmedzeným alebo jej právny ekvivalent. Existujú dva dôvody pre tento predpoklad. Po prvé, súkromné spoločnosti s

TABUĽKA 7.3 Čo *Doing Business* nepokrýva

Nepokryté prípady alebo oblasti

Makroekonomická stabilita

Rozvoj finančného systému

Kvalita pracovnej sily

Výskyt úplatkárstva a korupcie

Veľkosť trhu

Nedostatok bezpečnosti

Príklady aspektov, ktoré nie sú zahrnuté v rámci pokrytých oblastí

Pri platení daní, sadzieb dane z príjmov fyzických osôb

Pri získavaní úveru, stanovisko menovej politiky a súvisiacej ľahkosti alebo prístupnosti úverových podmienok pre firmy

Pri cezhraničnom obchodovaní, vývozná alebo dovozná clá a dotácií

Pri riešení konkurzu, pravidiel osobného bankrotu

TABUĽKA 7.4 Výhody a obmedzenia *Doing Business* metodológie

Charakteristický znak	Výhody	Obmedzenia
Použitie štandardizovaných prípadových scenárov	Robí údaje porovnateľné medzi ekonomikami a metodológiu transparentnú, a to použitím prípadových scenárov, ktoré sú spoločné na celom svete	Znižuje rozsah údajov; môžu sa systematicky sledovať len regulačné reformy v meraných oblastiach; scenáre prípadov nemusia byť najbežnejšie v konkrétnej ekonomike
Zameranie sa na najväčšie obchodné mestá ^a	Robí zber údajov finančne únosný (rentabilný) a údaje porovnateľné	Znižuje zastúpenie údajov pre ekonomiku, ak existujú výrazné rozdiely medzi jednotlivými miestami
Zameranie sa na domáci a formálny sektor	Zameriava pozornosť na formálny sektor - kde sú relevantné predpisy a firmy sú najproduktívnejšie	Neodráža realitu v neformálnom sektore—dôležité tam kde je obrovský—alebo v prípade zahraničných firiem, ktoré čelia iným obmedzeniam
Spoliehanie sa na odborných respondentov	Zabezpečuje, aby údaje odrážali znalosti tých, ktorí majú najviac skúseností s vykonávaním meraných typov transakcií	Ukazovatele, ktoré sú menej schopné zachytiť rozdiely v skúsenostiach medzi podnikateľmi
Zameranie sa na právo	Robí ukazovatele "realizovateľné", pretože zákon môže byť zákonodarcom zmenený	Tam, kde chýba systematické dodržiavanie právnych predpisov, nedosiahnu regulačné zmeny požadované riadne výsledky

Zdroj: *Doing Business* databáza.

a. V ekonomikách s počtom obyvateľov viac ako 100 miliónov (k roku 2013), *Doing Business* pokrýva reguláciu podnikateľského prostredia v najväčších obchodných mestách - Regionálne štúdie *Doing Business* presahujú najväčšie obchodné mesto v rámci krajiny alebo regiónu.

ručením obmedzeným sú najrozšírenejšou obchodnou formou (v prípade firiem s viac ako jedným vlastníkom) v mnohých ekonomikách na celom svete. Po druhé, táto voľba odráža zameranie *Doing Business* na rozširovanie príležitostí pre podnikanie: investori sú povzbudzovaní, aby sa pustili do podnikania, keď sa potenciálne straty obmedzujú na ich kapitálovú účasť.

Ďalším predpokladom, na ktorom sú založené ukazovatele *Doing Business*, je to, že podnikatelia majú vedomosti o dodržiavaní platných právnych predpisov. V praxi si podnikatelia nemusia byť vedomí toho, čo je potrebné urobiť, alebo ako dodržiavať predpisy, a môžu stratiť značný čas pri zisťovaní týchto informácií. Alternatívne sa však môžu úmyselne vyhýbať dodržiavaniu právnych predpisov - napríklad tým, že sa nezaregistrujú v oblasti sociálneho zabezpečenia. Firmy sa môžu rozhodnúť pre úplatkárstvo a iné neformálne opatrenia, ktorých cieľom je obísť pravidlá, v prípade keď je regulácia obzvlášť zložitá - aspekt, ktorý pomáha vysvetliť rozdiely medzi de jure údajmi poskytnutými *Doing Business* a de facto poznatkami, ktoré ponúkajú prieskumy podnikania Svetovej banky.⁵ Úroveň

neformálnosti majú tendenciu byť vyššie v ekonomikách s obzvlášť zaťažujúcou reguláciou. V porovnaní so svojimi náprotivkami z formálneho sektora, firmy v neformálnom sektore zvyčajne rastú pomalšie, majú zlý prístup k úverom a zamestnávajú menej pracovníkov - a títo pracovníci zostávajú mimo ochranu pracovného práva a vo všeobecnosti aj iných zákonných ochranných opatrení zakotvených v zákone.⁶ Pre firmy v neformálnom sektore je tiež menej pravdepodobné, že budú platiť dane. *Doing Business* meria niekoľko faktorov, ktoré pomáhajú vysvetľovať výskyt neformálnosti a poskytujú zákonodarcom pohľad na potenciálne oblasti regulačnej reformy.

ZBER ÚDAJOV V PRAXI

Údaje *Doing Business* sa zakladajú na podrobnom čítaní existujúcich zákonov a predpisov ako aj na administratívnych požiadavkách. Správa *Doing Business 2018* sa vzťahuje na 190 ekonomik - vrátane niektorých najmenších a najchudobnejších ekonomik, pre ktoré sú z iných zdrojov k dispozícii len limitované alebo žiadne údaje. Údaje sa zhromažďujú prostredníctvom niekoľkých kôl komunikácie

so zodpovednými odborníkmi (súkromnými odborníkmi a štátnymi úradníkmi) prostredníctvom odpovedí na dotazníky, konferenčné hovory, písomnú korešpondenciu a návštevy tímu. *Doing Business* sa spolieha na štyri hlavné zdroje informácií: príslušné zákony a predpisy, respondenti *Doing Business*, vlády pokrytých ekonomik, a pracovníkov Skupiny Svetovej banky (obrázok 7.4). Podrobné vysvetlenie metodiky *Doing Business* nájdete v poznámkach k údajom.

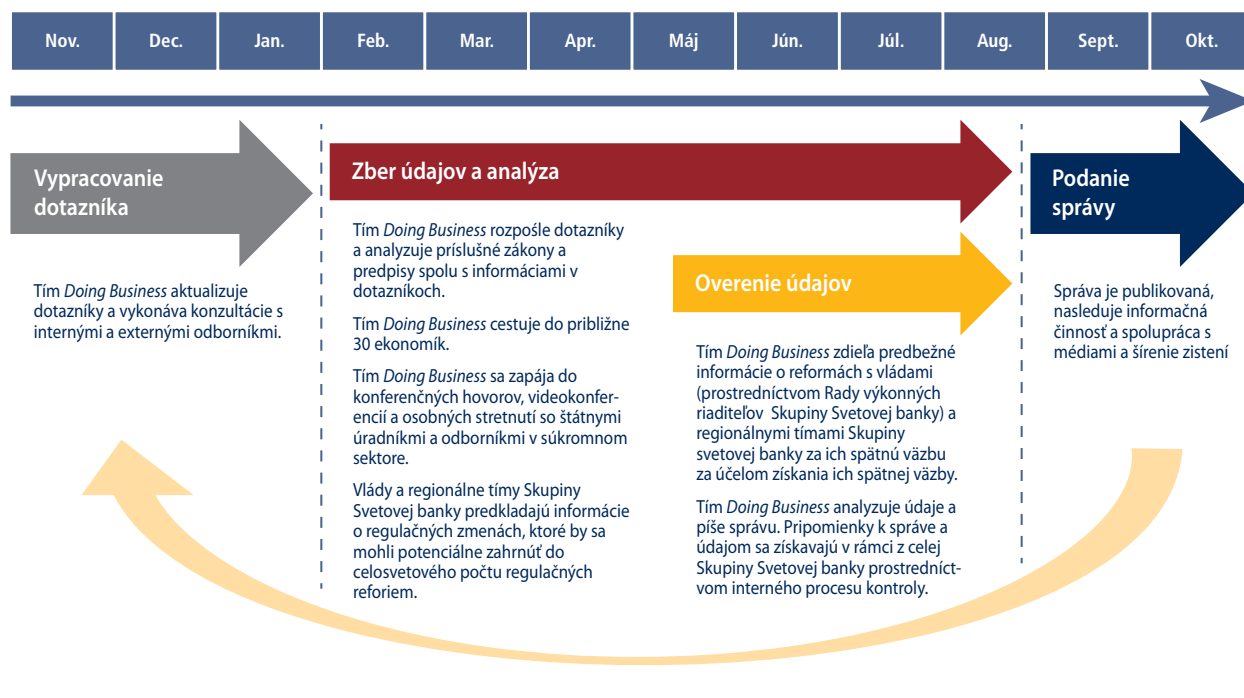
Regionálny *Doing Business* sa zakladá na podobných metódach zberu údajov. Avšak regionálne štúdie *Doing Business* sú riadené dopytom klientov a nemajú rovnaký časový harmonogram ako publikácia *Doing Business*.

Príslušné zákony a predpisy

Ukazovatele zobrazené v *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* sú založené na zákonoch a predpisoch. Okrem účasti na rozhovoroch alebo pri vyplňovaní písomných dotazníkov poskytli odborní respondenti odkazy na príslušné zákony, predpisy a sadzobníky poplatkov, ktoré zhromaždil a analyzoval Regionálny *Doing Business* tím.

Tím zhromažďuje texty príslušných zákonov a predpisov a kontroluje správnosť odpovedí v dotazníku. Tím preskúma zákon o občianskom súdnom konaní, napríklad kontrolu maximálneho počtu odročení v obchodnoprávnom súdnom konaní a preskúmava zákon o konkurze a reštrukturalizácii aby zistil, či dlžník môže začať konkurzné alebo reštrukturalizačné konanie. Tieto a ďalšie typy zákonov sú k dispozícii na webovej stránke právnickej knižnice *Doing Business*.⁷ Odkedy proces zhromažďovania údajov zahŕňa ročnú aktualizáciu zavedenej databázy, nie je nevyhnutne potrebná veľmi veľká vzorka respondentov. V zásade je úloha prispievateľov do značnej miery poradná - pomáha tímu *Doing Business* nájsť a pochopiť zákony a predpisy. Výnosy do rozšírenej skupiny prispievateľov sa rýchlo sa znižujú. Napriek tomu sa počet

OBRÁZOK 7.4 Ako Doing Business zhromažďuje a overuje údaje

prispievateľov medzi rokom 2010 až 2016 zvýšil o 40%.

Tím vedie rozsiahle konzultácie s viacerými prispievateľmi, aby boli minimalizované chyby merania pre ostatné údaje. U niektorých ukazovateľov, napríklad v oblasti postupov pre získanie stavebného povolenia, vymáhania zmluvných záväzkov a riešenia insolvenčie - časová zložka a časť nákladovej zložky (kde chýbajú sadzobníky poplatkov) sú založené skôr na skutočnej praxi ako na „práve v knižke“. Toto prináša určitý stupeň posúdenia zo strany respondentov k tomu ako skutočná prax vyzerá. Keď respondenti nesúhlasia, časové ukazovatele oznámené zo strany *Doing Business* predstavujú mediánové hodnoty niekoľkých odpovedí poskytnutých podľa predpokladov štandardizovaného prípadu.

Odborní respondenti

Pre *Doing Business v Európskej únii 2018* Chorvátsko, Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko, pomáhalo pri poskytovaní údajov viac ako 700 odborníkov v rámci štyroch ekonomík,

tie informujú o piatich pokrytých indikátoroch. Na webovej stránke regionálneho *Doing Business* a v sekcii podakovania sa uvádzajú mená a poverenia tých respondentov, ktorí chcú byť uznaní. Na základe svojich odborných znalostí sú respondenti vybraní odborníci, ktorí bežne spravujú alebo poskytujú poradenstvo v súvislosti s právnymi a regulačnými požiadavkami v konkrétnych oblastiach, na ktoré sa vzťahuje *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko*. Z dôvodu zamerania sa na právne a regulačné opatrenia zahŕňa väčšina respondentov advokátov alebo notárov. Architekti, inžinieri a ďalší odborníci odpovedali na dotazníky týkajúce sa postupov stavebných povolení a dodávok elektrickej energie. Informácie zahrnuté do ukazovateľov poskytli aj niektorí štátni zamestnanci (napríklad úradníci z obchodného registra alebo katastra nehnuteľností). Informácie zahrnuté do ukazovateľov poskytli taktiež miestni zamestnanci regionálnych úradov, ministerstiev a sudcovia.

Podľa štandardného metodologického prístupu štúdie *Doing Business v Európskej*

únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko, napríklad v meraní času, sú každý proces alebo transakcia, ako je napríklad založenie spoločnosti alebo prevod nehnuteľnosti, rozdelené na samostatné kroky aby sa zabezpečil lepší odhad času. Časový odhad každého kroku poskytli odborníci, ktorí majú skúsenosti a bežnú prax v prípade danej transakcie.

Existujú dva hlavné dôvody, prečo metodológia *Doing Business* nezahŕňa počas zberu informácií aj prieskum firiem. Prvý dôvod sa týka frekvencie, v akej sa podniky zapájajú do transakcií, ktoré sú zachytené ukazovateľmi, pričom táto frekvencia je vo všeobecnosti nízka. Napríklad firma prechádza procesom založenia spoločnosti počas doby svojej existencie len raz, zatiaľ čo právnik môže vykonať 10 takýchto transakcií každý mesiac. Právnicki zakladajúci spoločnosť a ostatní odborníci, ktorí poskytujú informácie *Doing Business*, sú teda lepšie pripravení posúdiť proces založenia spoločnosti na rozdiel od jednotlivých firiem. Títo odborníci majú tiež prístup k súčasným predpisom a prax, zatiaľ čo firma mohla

čeliť iným pravidlám ak vznikla pred niekoľkými rokmi. Druhým dôvodom je, že dotazníky *Doing Business* väčšinou získavajú informácie o zákonoch, o ktorých je pravdepodobné, že s nimi firmy nebudú plne oboznámené. Napríklad, málo firiem bude mať vedomosť o množstve právnych postupov, ktoré sú zahrnuté v rámci riešenia obchodnoprávneho sporu prostredníctvom súdov, dokonca aj vtedy, ak prešli samotným procesom. Avšak advokát by mal mať len málo ťažkostí pri poskytovaní požadovaných informácií o všetkých procesoch.

Vlády a pracovníci Skupiny Svetovej banky

Po analýze zákonov, predpisov a následných rozhovorov s respondentmi pre *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko*, regionálny tím *Doing Business* zdieľa predbežné zistenia správy s vládami a orgánmi verejnej správy pôsobiace na národnej a miestnej úrovni. Prostredníctvom tohto procesu mali vládne orgány príležitosť vyjadriť sa k predbežným údajom, a to na stretnutiach s pracovníkmi Skupiny Svetovej banky, ako aj písomne. Keďže verejní činitelia diskutovali o predbežných výsledkoch a vyjadrili sa k nim, ukázalo sa, že je dôležitou činnosťou nielen zlepšenie kvality správy, ale aj pre posilnenie dialógu medzi miestnymi orgánmi a Skupinou Svetovej banky na regionálnej úrovni.

VYUŽITIE ÚDAJOV DOING BUSINESS

Doing Business bol navrhnutý s ohľadom na dva hlavné typy používateľov: zákonodarný orgán a výskumní pracovníci.⁸ *Doing Business* predstavuje nástroj, ktorý môžu vlády použiť pri navrhovaní náležitých regulačných politík v oblasti podnikania. Napriek tomu sú údaje *Doing Business* obmedzené rozsahom a mali by byť doplnené ďalšími zdrojmi informácií. *Doing Business* sa zameriava na niekoľko špecifických pravidiel relevantných pre konkrétne analyzované prípadové

štúdie. Tieto pravidlá a prípadové štúdie sú vybrané tak, aby ilustrovali regulačné prostredie pre podniky, nie sú však komplexným popisom tohto prostredia. Tým, že sa poskytuje jedinečný súbor údajov, ktorý umožňuje analýzu zameranú na lepšie pochopenie úlohy regulácie podnikania v hospodárskom rozvoji, slúži *Doing Business* aj ako dôležitý zdroj informácií pre výskumníkov.

Vlády a zákonodarný orgán

Doing Business ponúka zákonodarnému orgánu nástroj na porovnanie, ktorý je užitočný pri podnecovaní politickej diskusie, a to tým, že odhaľuje potenciálne výzvy, ako aj tým, že identifikuje osvedčené postupy a získané ponaučenia. Napriek úzkemu zameraniu ukazovateľov, sa počiatočná debata o výsledkoch, ktoré vyzdvihujú, v danej ekonomike zvyčajne zmení na hlbšiu diskusiu o oblastiach, v ktorých je potrebná regulačná reforma v oblasti podnikania, vrátane oblastí, ktoré sú nad rámec meraní *Doing Business*.

Mnohé ukazovatele *Doing Business* možno považovať za realizovateľné. Napríklad vlády môžu stanoviť minimálnu kapitálovú požiadavku pre nové firmy, investovať do obchodných registrov a katastrov nehnuteľností, aby zvýšili svoju efektívnosť alebo zlepšili efektívnosť daňovej správy prijatím najnovších technológií na uľahčenie prípravy, podávania a platenia daní podnikateľskou komunitou. Vlády môžu uskutočniť súdne reformy na skrátenie oneskorenia pri vymáhaní zmluvných záväzkov. Avšak niektoré ukazovatele *Doing Business* zachytávajú postupy, čas a náklady zúčastnených osôb zo súkromného sektora, ako napríklad právnikov, notárov, architektov, elektrikárov alebo dopravcov. Vlády môžu mať v krátkodobej perspektíve malý vplyv na poplatky na využitie týchto služieb, hoci väčší vplyv by malo posilnenie profesionálnych licenčných režimov a predchádzanie protisúťažnému správaniu. Vlády nemajú kontrolu nad geografickou polohou svojej ekonomiky, čo môže mať nepriaznivý vplyv na podniky.

Zatiaľ čo mnohé ukazovatele *Doing Business* sú „realizovateľné“, nemusí to nevyhnutne znamenať, že sú všetky v konkrétnom kontexte „hodné realizácie“. Reformy regulácie v oblasti podnikania sú len jednou zo zložiek stratégie zameranej na zlepšenie konkurencieschopnosti a vytvorenie pevného základu pre udržateľný hospodársky rast. Existuje mnoho ďalších dôležitých cieľov na presadenie, ako je efektívne riadenie verejných financií, primeraná pozornosť venovaná vzdelávaniu a odbornej príprave, prijatie najnovších technológií na podporu hospodárskej produktivity a kvality verejných služieb a primerané zohľadnenie kvality ovzdušia a vody na ochranu verejného zdravia. Vlády musia rozhodnúť, aký súbor priorít najlepšie vyhovuje ich potrebám. Povedať, že vlády by mali pracovať na vytvorení rozumného súboru pravidiel pre činnosť súkromného sektora (ako sú napríklad vyjadrené v ukazovateľoch *Doing Business*) nenaznačuje, že by to malo byť na úkor iných hodných politických cieľov.

Počas uplynulého desaťročia sa vlády začali obracať na *Doing Business* ako na zberňu realizovateľných a objektívnych údajov poskytujúcich jedinečné poznatky o osvedčených postupoch na celom svete, keďže pochopili dôležitosť regulácie podnikania ako hnacej sily konkurencieschopnosti. S cieľom zabezpečiť koordináciu úsilia medzi jednotlivými orgánmi tak ekonomiky, ako napríklad Kolumbia, Malajzia a Rusko, vytvorili reformné výbory pre reguláciu. Tieto výbory používajú ukazovatele *Doing Business* ako jeden z informačných vstupov pre svoje programy za účelom zlepšenia podnikateľského prostredia. Viac ako 40 ďalších ekonomík vytvorilo takéto výbory. Vo východnej Ázii a v Tichomorí zahŕňajú Brunej Darussalam; Indonézia; Kórejskou republikou; Filipíny; Taiwan, Čína; a Thajsko. Na Blízkom východe a v severnej Afrike: Egyptská arabská republika, Kuvajt, Maroko, Saudská Arábia a Spojené arabské emiráty. V južnej Ázii: India a Pakistan. V Európe a Strednej Ázii: Albánsko, Chorvátsko,

Gruzínsko, Kazachstan, Kosovo, Kirgizská republika, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Moldavsko, Čierna Hora, Poľsko, Tadžikistan, Ukrajina a Uzbekistan. V subsaharskej Afrike: Burundi, Demokratická republika Kongo, Konžská republika, Pobrežie Slonoviny, Guinea, Keňa, Libéria, Malawi, Mali, Maurícius, Nigéria, Rwanda, Sierra Leone, Togo, Zambia a Zimbabwe. A v Latinskej Amerike: Čile, Kostarika, Dominikánska republika, Guatemala, Mexiko, Panama a Peru.

Mnohé ekonomiky zdieľajú poznatky o procese regulačnej reformy súvisiacom s oblasťami meranými *Doing Business*. Medzi najbežnejšie miesta pre toto zdieľanie vedomostí patria workshopy typu „peer-to-peer learning“, na ktorých sa stretávajú úradníci z rôznych vlád z regiónu alebo dokonca z celého sveta, aby diskutovali o výzvach regulačnej reformy a podelili sa o svoje skúsenosti.

Think-tanky a iné výskumné organizácie

Údaje *Doing Business* sú široko využívané think-tankmi a inými výskumnými organizáciami, a to za účelom vypracovania výskumných dokumentov, ako aj na vývoj nových ukazovateľov.

Mnohé prieskumy preukázali dôležitosť regulácie podnikania demonštrovaním prepojení na rôzne ekonomické výsledky.⁹ Jeden z najčastejšie spomínaných teoretických príkladov, prostredníctvom ktorého sa dá poukázať na efekt vysokej regulovanosti na hospodársky výkon, je to, že firmy sa rozhodnú neinvestovať alebo participovať v neformálnej ekonomike v prípade, že sú náklady na participáciu vo formálnej ekonomike príliš vysoké. Nedávne štúdie vykonali rozsiahle empirické testovanie tejto tézy pomocou nástroja *Doing Business* a ďalších ukazovateľov. Podľa jednej štúdie napríklad reforma, ktorá zjednodušila založenie spoločnosti v mexických regiónoch, zvýšila registráciu o 5% a výšku miezd o 2,2% - a v dôsledku zvýšenej konkurencie znížila príjmy existujúcich spoločností

o 3%.¹⁰ Reformy týkajúce sa registrácie spoločnosti v Mexiku taktiež spôsobili, že sa 14,9% neformálnych vlastníkov spoločností presunulo do formálnej ekonomiky.¹¹

Značné úsilie bolo venované študovaniu prepojení medzi reguláciou, vstupom firiem na trh a rastom zamestnanosti. Výskum v Portugalsku zistil, že reformy týkajúce sa podnikania znížili čas a náklady potrebné na založenie spoločností, zvýšili počet registrovaných podnikov o 17% a počet nových pracovných miest vytvorených mesačne na 100 000 obyvateľov o 7. Predpokladom bolo, že nové podniky budú vlastnené ženami v porovnaní so situáciou pred reformami, podniky mali tendenciu byť menšie a vedené menej skúsenými a menej vzdelanými podnikateľmi s nižším obratom na jedného pracovníka.¹²

Spoločnosti v mnohých ekonomikách, ktoré sa zapájajú do medzinárodného obchodu, zápasia s vysokými obchodnými nákladmi vyplývajúcimi z dopravy, logistiky a predpisov, ktoré bránia konkurencieschopnosti a zabraňujú plnému využívaniu výrobných kapacít. Vďaka dostupnosti ukazovateľov *Doing Business*, týkajúcich sa cezhraničného obchodovania - ktoré merajú časové, procedurálne a peňažné náklady na vývoz a dovoz - viaceré empirické štúdie vyhodnotili, ako obchodné náklady ovplyvňujú vývoz a dovoz ekonomík. Bohatý súbor empirického výskumu ukazuje, že efektívna infraštruktúra a zdravé podnikateľské prostredie sú pozitívne prepojené s vývozom.¹³

Zatiaľ čo zlepšenie efektívnosti infraštruktúry a obchodná logistika prináša zdokumentované výhody pre obchodnú bilanciu ekonomiky, ako aj pre jednotlivých obchodníkov, oneskorenie času prepravy môže znížiť vývoz. Štúdia analyzujúca dôležitosť obchodnej logistiky zistila, že jednoduchové zvýšenie času prepravy znižuje vývoz v priemere o 7% v subsaharskej Afrike.¹⁴ Ďalšia štúdia zistila, že oneskorenia v doprave majú obzvlášť

veľký vplyv na vnútrozemské ekonomiky a na časovo citlivé poľnohospodárske a výrobné produkty, ktoré znižujú obchod o viac ako 1% za každý deň oneskorenia.¹⁵ Oneskorenia súvisiace s colným konaním ovplyvňujú aj schopnosť firmy vyvážať, najmä ak je tovar určený pre nových klientov.¹⁶

Výskum ukazuje, že regulačné prostredie má vplyv na vývoj obchodu. Nárast obchodu o 1% súvisí so zvýšením príjmov na obyvateľa o viac ako 0,5% v ekonomikách s flexibilnou vstupnou reguláciou, ale nemá pozitívny vplyv na príjmy v ekonomikách s prísnejšou vstupnou reguláciou.¹⁷ Výskum tiež zistil, že zatiaľ čo domáci kupujúci majú výhodu, že majú na výber tovar s rôznou kvalitou a cenou, výsledkom hospodárskej súťaže v oblasti dovozu sa kvalita zvyšuje len minimálne v skupine vysokoregulovaných OECD ekonomik s vysokými príjmami a nemá žaden vplyv na zvyšovanie kvality vo vysokoregulovaných ekonomikách mimo OECD.¹⁸ Z toho dôvodu sú potenciálne prínosy hospodárskej súťaže v oblasti dovozu výhodné pre spotrebiteľov tých krajín, kde je vysoká regulovanosť.

Doing Business meria aspekty podnikateľskej regulácie ovplyvňujúce domáce firmy. Výskumy však ukazujú, že lepšia regulácia podnikania - meraná zo strany *Doing Business*, je spojená s vyššou úrovňou priamych zahraničných investícií.¹⁹ Okrem toho jedna štúdia zistila, že priame zahraničné investície môžu buď brániť alebo podporiť domáce investície v hostiteľskej ekonomike v závislosti od miery praznivosti vstupných predpisov pre podnikanie. Štúdia ukazuje, že priame zahraničné investície môžu vytláčať domáce investície v tých ekonomikách, ktoré majú nákladné postupy na založenie spoločnosti.²⁰ Ďalšia štúdia ukazuje, že ekonomiky s vyššou integráciou na medzinárodnom trhu majú v priemere jednoduchšie a menej komplikované postupy pre založenie spoločnosti.²¹

Nedávny empirický výskum poukazuje na dôležitosť dobre navrhnutých predpisov

týkajúcich sa úverového trhu a dobre fungujúcich súdnych systémov za účelom vymáhania pohľadávok. Napríklad reforma, ktorá spravila konkurznú právne predpisy efektívnejšími, výrazne zlepšila mieru návratnosti životaschopných firiem v Kolumbii.²² Vo viacnásobnej ekonomickej štúdii sa ukázalo, že zavedenie paralelných registrov zábezpek huteľných vecí zvyšuje prístup firiem k finančným prostriedkom približne o 8%.²³ V Indii zriadenie súdov na vymáhanie pohľadávok znížilo nesplatené úvery o 28% a znížilo úrokové sadzby pre väčšie úvery, čo naznačuje, že rýchlejšie spracovanie prípadov vymáhania pohľadávok viedlo k nižším nákladom na úver.²⁴ Hĺbková revízia celosvetových bankových tokov odhalila, že firmy v ekonomikách s lepšími systémami zdieľania informácií o úveroch a vyšším prienikom pobočiek sa v menšom rozsahu vyhýbajú daniam.²⁵ A zistilo sa, že silné práva spoločníkov znižujú finančnú tieseň, najmä v prípade firiem s veľkým zahraničným financovaním na vo vzťahu k ich základnému imaniu (napríklad malé firmy alebo firmy v tiesni).²⁶

Existuje tiež rozsiahly teoretický a empirický výskum, ktorý skúma deformačné účinky vysokých daňových sadzieb a ťažkopádnych daňových predpisov a postupov. Podľa jednej štúdie vzrástol po daňovej reforme v Brazílii počet oprávnení na podnikanie medzi maloobchodnými spoločnosťami o 13%.²⁷ Ďalším zistením bolo, že zníženie daňovej zložitosti o 10% je porovnateľné s 1% znížením účinných sadzieb dane z príjmu.²⁸

Zdá sa, že regulácia trhu práce - meraná cez *Doing Business* - má významný vplyv na trh práce. Podľa jednej štúdie má štúdium v čase nepriaznivých ekonomických podmienok trvalý škodlivý vplyv na následné pracovné príležitosti pracovníkov. Pretrvávanie tohto negatívneho efektu je silnejšie v krajinách s prísnejšími právnymi predpismi v oblasti ochrany zamestnanosti.²⁹ Prísne právne predpisy na ochranu zamestnanosti môžu mať aj negatívne triediace dôsledky. Štúdia týkajúca sa Čie napríklad zistila, že sprísnenie pravidiel bezpečnosti práce súvisí s

nižšou mierou zamestnanosti mladých, nekvalifikovaných pracovníkov a žien.³⁰

Okrem tohto výskumu *Doing Business* identifikoval 17 rôznych projektov alebo ukazovateľov, ktoré používajú *Doing Business* ako jeden zo zdrojov údajov.³¹ Väčšina z nich využíva údaje na úrovni ukazovateľov a nie súhrnné hodnotenie ľahkosti podnikania. Založenie spoločnosti je najpoužívanejším ukazovateľom, nasleduje regulácia trhu práce a platenie daní. Tieto úsilia zvyčajne kombinujú údaje *Doing Business* s údajmi z iných zdrojov s cieľom posúdiť ekonomiky podľa konkrétneho súhrnného rozmeru, ako sú konkurencieschopnosť alebo inovácia. Ukazovateľ ekonomickej slobody nadácie Heritage Foundation napríklad použil šesť ukazovateľov *Doing Business* na meranie miery ekonomickej slobody na svete.³² Ekonomiky, ktoré dosahujú lepšie výsledky v týchto šiestich oblastiach, majú tendenciu mať aj vyšší stupeň ekonomickej slobody.

Podobne aj World Economic Forum (WEF) využíva údaje *Doing Business* v rámci svojho ukazovateľa porovnávania konkurencieschopnosti vo svete, ktorého cieľom je dokázať, že konkurencieschopnosť je celosvetovým motorom hospodárskeho rastu. Organizácia taktiež používa ukazovatele *Doing Business* pre štyri ďalšie ukazovatele, ktoré merajú podporu obchodu, technologickú pripravenosť, rozvoj ľudského kapitálu a konkurencieschopnosť cestovného ruchu a sektora cestovného ruchu. Tieto verejne dostupné zdroje rozširujú všeobecné údaje o podnikateľskom prostredí vytvorené tímom *Doing Business* tým, že zahrňajú tieto údaje do štúdia o ďalších dôležitých sociálnych a ekonomických otázkach naprieč ekonomikami a regiónmi. Dokazujú, že ukazovatele *Doing Business* zostávajú užitočným východiskovým bodom pre bohatý súbor analýz v rôznych oblastiach a rozmeroch.

Doing Business podstatne prispel k diskusii o význame regulácie podnikania pre ekonomický rozvoj. Rozšírením o časové

série a zvýšením rozsahu údajov, ktoré sa uskutočnili prostredníctvom nedávnych zmien v metodológii, *Doing Business* tím dúfa, že bude aj naďalej kľúčovým odkazom do budúcnosti.

POZNÁMKY

1. Prieskumy podnikov Svetovej banky a *Doing Business* sa navzájom dopĺňajú ako dve strany jednej mince. Obe poskytujú užitočné informácie o podnikateľskom prostredí v ekonomikách, ale rôznymi spôsobmi. *Doing Business* má užší rozsah ako Prieskumy podnikov. Avšak zameraním sa na realizovateľné ukazovatele súvisiace s reguláciou podnikania, *Doing Business* poskytuje jasný plán pre vlády, ktoré sa usilujú o zlepšenie takejto regulácie. *Doing Business* používa štandardizované prípadové scenáre, zatiaľ čo Prieskumy podnikov používajú reprezentatívne vzorky. Pre viac informácií o Prieskumoch podnikov a o tom ako a odlišujú od *Doing Business* pozri webovú stránku: <http://www.enterprisesurveys.org>.
2. Tieto sú dostupné na webovej stránke *Doing Business*: <http://www.doingbusiness.org/methodology>.
3. V prípade získania úveru sa ukazovateľ vážia pomerne podľa ich príspevku k celkovému skóre, pričom váha 60% sa priradí k sile ukazovateľa zákonných práv a 40% k ukazovateľu hĺbky úverového informácií. Týmto spôsobom má každý bod zahrnutý v týchto ukazovateľoch rovnakú hodnotu nezávisle od zložky, do ktorej patrí. Ukazovatele pre všetky ostatné témy majú rovnakú váhu.
4. Pozri See Simeon Djankov, Darshini Manraj, Caralee McLiesh a Rita Ramalho, "Doing Business Indicators: Why Aggregate, and How to Do It" (Svetová banka, Washington, DC, 2005). Zásadné zložky a metódy nameraných zložiek prinášajú poradie, ktoré je takmer totožné s metódou jednoduchého priemeru, pretože obidve tieto metódy priradujú témam zhruba rovnakú váhu, keďže párové korelácie medzi ukazovateľmi sa príliš nelíšia. Alternatívou k jednoduchej priemerovej metóde je dať rôznu váhu témam, v závislosti od toho, ktoré sa v kontexte konkrétnej ekonomiky považujú za dôležitejšie.
5. Mary Hallward-Driemeier a Lant Pritchett, "How Business Is Done in the Developing World: Deals versus Rules," *Journal of Economic Perspectives* 29, č. 3 (2015): 121-40.

6. Friedrich Schneider, "The Informal Sector in 145 Countries" (Department of Economics, University Linz, Linz, 2005). Pozri tiež Rafael La Porta and Andrei Shleifer, "The Unofficial Economy and Economic Development," Tuck School of Business Working Paper 2009-57 (Dartmouth College, Hanover, NH, 2008), dostupné na Social Science Research Network (SSRN), <http://ssrn.com/abstract=1304760>.
7. Pre právnickú knižnicu pozri webovú stránku: <http://www.doingbusiness.org/law-library>.
8. Zameraním ukazovateľov *Doing Business* zostáva regulačný režim, ktorému čelia domáce firmy zaoberajúce sa ekonomickou činnosťou v najväčšom obchodnom meste ekonomiky. *Doing Business* nebol pôvodne navrhnutý tak, aby informoval o rozhodnutiach zahraničných investorov, aj keď investori môžu v praxi nájsť užitočné údaje ako podklad pre kvalitu národného investičného prostredia. Analýza vykonaná prostredníctvom World Bank Group's Global Indicators Group ukázala, že krajiny, ktoré majú vhodné pravidlá pre domácu ekonomickú aktivitu, majú takisto dobré pravidlá pre aktivity zahraničných investorov zapojených do miestnej ekonomiky.
9. Tu citované články sú len niekoľkými príkladmi výskumu vykonaného v oblastiach meraných zo strany *Doing Business*. Od roku 2003, kedy bola prvýkrát zverejnená správa *Doing Business*, bolo publikovaných 2 182 výskumných článkov, ktoré diskutovali o tom, ako regulácia v oblastiach meraných zo strany *Doing Business* ovplyvňuje hospodárske výsledky. Ďalších 6 296 pracovných dokumentov bolo zverejnených online.
10. Miriam Bruhn, "License to Sell: The Effect of Business Registration Reform on Entrepreneurial Activity in Mexico," *Review of Economics and Statistics* 93, č. 1 (2011): 382-86.
11. Miriam Bruhn, "A Tale of Two Species: Revisiting the Effect of Registration Reform on Informal Business Owners in Mexico," *Journal of Development Economics* 103 (2013): 275-83.
12. Lee G. Branstetter, Francisco Lima, Lowell J. Taylor and Ana Venâncio, "Do Entry Regulations Deter Entrepreneurship and Job Creation? Evidence from Recent Reforms in Portugal," *Economic Journal*, zverejnené elektronicky 16. júla, 2013. <https://doi.org/10.1111/ecej.12044>.
13. Alberto Portugal-Perez and John S. Wilson, "Export Performance and Trade Facilitation Reform: Hard and Soft Infrastructure," *World Development* 40, č. 7 (2011): 1295-1307.
14. Caroline Freund and Nadia Rocha, "What Constrains Africa's Exports?" *World Bank Economic Review* 25, č. 3 (2011): 361-86.
15. Simeon Djankov, Caroline Freund and Cong S. Pham, "Trading on Time," *Review of Economics and Statistics* 92, č. 1 (2010): 166-73.
16. Christian Volpe Martincus, Jeronimo Carballo and Alejandro Graziano, "Customs," *Journal of International Economics* 96 (2015): 119-37.
17. Caroline Freund and Bineswaree Bolaky, "Trade, Regulations, and Income," *Journal of Development Economics* 87 (2008): 309-21.
18. Mary Amiti and Amit K. Khandelwal, "Import Competition and Quality Upgrading," *Review of Statistics and Economics* 95, č. 2 (2011): 476-90.
19. Adrian Corcoran and Robert Gillanders, "Foreign Direct Investment and the Ease of Doing Business," *Review of World Economics* 151, č. 1 (2015): 103-26.
20. Jonathan Munemo, "Business Start-Up Regulations and the Complementarity between Foreign and Domestic Investment," *Review of World Economics* 150, č. 4 (2014): 745-61.
21. Pehr-Johan Norbäck, Lars Persson and Robin Douhan, "Entrepreneurship Policy and Globalization," *Journal of Development Economics* 110 (2014): 22-38.
22. Xavier Giné and Inessa Love, "Do Reorganization Costs Matter for Efficiency? Evidence from a Bankruptcy Reform in Colombia," *Journal of Law and Economics* 53, č. 4 (2010): 833-64.
23. Inessa Love, María Soledad Martínez Pería and Sandeep Singh, "Collateral Registries for Movable Assets: Does Their Introduction Spur Firms' Access to Bank Finance?" *Policy Research Working Paper* 6477 (World Bank, Washington, DC, 2013).
24. Sujata Visaria, "Legal Reform and Loan Repayment: The Microeconomic Impact of Debt Recovery Tribunals in India," *American Economic Journal: Applied Economics* 1, no. 3 (2009): 59-81.
25. Thorsten Beck, Chen Lin and Yue Ma, "Why Do Firms Evade Taxes? The Role of Information Sharing and Financial Sector Outreach," *Journal of Finance* 69 (2014): 763-817.
26. Stijn Claessens, Kenichi Ueda and Yishay Yafeh, "Institutions and Financial Frictions: Estimating with Structural Restrictions on Firm Value and Investment," *Journal of Development Economics* 110 (2014): 107-22.
27. Joana Monteiro and Juliano J. Assunção, "Coming Out of the Shadows? Estimating the Impact of Bureaucracy Simplification and Tax Cut on Formality in Brazilian Microenterprises," *Journal of Development Economics* 99 (2012): 105-15.
28. Martina Lawless, "Do Complicated Tax Systems Prevent Foreign Direct Investment?" *Economica* 80, č. 317 (2013): 1-22.
29. Daiji Kawaguchi and Tetsushi Murao, "Labor-Market Institutions and Long-Term Effects of Youth Unemployment," *Journal of Money, Credit and Banking* 46, S2 (2014): 95-116.
30. Claudio Montenegro and Carmen Pagés, "Who Benefits from Labor Market Regulations?" *Policy Research Working Paper* 3143 (World Bank, Washington, DC, 2003).
31. 17 projektov alebo ukazovateľov sú Millennium Challenge Corporation's Open Data Catalog; the Heritage Foundation's Index of Economic Freedom; the World Economic Forum's Global Competitiveness Index, Enabling Trade Index, Networked Readiness Index (jointly with INSEAD), Human Capital Index, and Travel and Tourism Competitiveness Index; INSEAD's Global Talent Competitiveness Index and Global Innovation Index (jointly with Cornell University and the World Intellectual Property Organization); the Fraser Institute's Economic Freedom of the World; KPMG's Change Readiness Index; Citi and Imperial College London's Digital Money Index; the International Institute for Management Development's *World Competitiveness Yearbook*; DHL's Global Connectedness Index; PwC's *Paying Taxes 2016: The Global Picture*; a the Legatum Institute's Legatum Prosperity Index.
32. Viac informácií o ukazovateli ekonomikej slobody nadácie Heritage Foundation nájdete na internetovej stránke <https://www.heritage.org/index>.

Poznámky k údajom

Ukazovatele prezentované a analyzované v štúdiu *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* merajú reguláciu podnikateľskej činnosti a ochranu majetkových práv, ako aj ich vplyv na podniky, najmä malé a stredné domáce firmy. Po prvé, ukazovatele dokumentujú zložitosť regulácie, ako napríklad počet postupov na založenie spoločnosti alebo prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Po druhé, odhadujú čas a náklady na dosiahnutie regulačného cieľa alebo na dodržiavanie predpisov, ako napríklad čas a náklady na vymáhanie zmluvných záväzkov. Po tretie, merajú rozsah právnej ochrany, napríklad ochranu vlastníckych práv.

Táto správa predstavuje ukazovatele *Doing Business* pre 25 miest v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku. Údaje pre všetky súbory ukazovateľov *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* sú aktuálne k 15. februáru 2018. Údaje pre 186 ďalších ekonomík, ktoré sa použili na porovnanie, sú založené na ukazovateľoch v *Doing Business 2018: Reforming to Create Jobs*, ktorá je 15. správou zo série výročných správ zverejnených Skupinou Svetovej banky.

METODOLÓGIA

Údaje pre *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* boli zozbierané štandardizovaným spôsobom. Na

začiatku bolo vypracovanie odborných dotazníkov *Doing Business*, ktoré sú zamerané na individuálne témy v Chorvátsku, Českej republike, Portugalsku a na Slovensku a ich následný preklad do českého, chorvátskeho, portugalského a slovenského jazyka. Dotazníky používajú jednoduchý obchodný prípad na zabezpečenie porovnateľnosti medzi jednotlivými lokalitami a ekonomikami v priebehu času - s predpokladmi o právnej forme podniku, jeho veľkosti, umiestnení a povahe vykonávania činností. Dotazníky boli poskytnuté miestnym odborníkom, vrátane právnikov, obchodných konzultantov, architektov, inžinierov, verejných činiteľov, magistrátov a ďalších odborníkov, ktorí bežne spravujú alebo poskytujú poradenstvo v oblasti právnych a regulačných požiadaviek. Títo odborníci sa súčasťnili niekoľkých kôl interakcií s projektovým tímom, zahŕňajúc konferenčné hovory, písomnú korešpondenciu a vzájomné stretnutia. Údaje z dotazníkov boli predmetom mnohých kôl overovania, čo viedlo k revíziám alebo rozširovaniu zhromaždených informácií.

Metodológia *Doing Business* ponúka niekoľko výhod. Je transparentná, s využitím faktických informácií o tom, čo hovoria zákony a predpisy a umožňuje viacnásobné interakcie s miestnymi respondentmi, aby sa objasnili možné nesprávne interpretácie otázok. Reprezentatívne vzorky od respondentov nie sú sporné; *Doing Business* nie je štatistický prieskum a texty príslušných zákonov a predpisov sú zozbierané, pričom sa kontroluje správnosť odpovedí. Metodológia je lacná a ľahko sa dá

replikovať, takže dáta sa môžu zbierať vo veľkej vzorke lokalít a ekonomik. Keďže sa pri zhromažďovaní údajov používajú štandardné predpoklady, porovnania sú platné pre všetky miesta. Nakoniec, údaje nielen zdôrazňujú rozsah špecifických regulačných prekážok pre podnikanie, ale tiež určujú ich zdroj a poukazujú na to, čo by mohlo byť predmetom reforiem.

OBMEDZENIA MERANÍ

Metodológia *Doing Business* má štyri obmedzenia, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri interpretácii údajov. Po prvé, údaje sa často zameriavajú na konkrétnu právnu formu - vo všeobecnosti spoločnosť s ručením obmedzeným (alebo jej právny ekvivalent) v určenej veľkosti - a nemusí reprezentovať reguláciu týkajúcu sa iných spoločností (napr. spoločnosť s jediným spoločníkom). Po druhé, transakcie opísané v štandardnom scenári sa vzťahujú na špecifickú skupinu problémov a nemusia predstavovať celý súbor problémov, s ktorými sa podnik stretáva. Po tretie, meranie času zahŕňa časť úsudku odborných respondentov. Keď zdroje naznačujú rôzne odhady, ukazovatele času uvedené v *Doing Business* predstavujú mediánové hodnoty niekoľkých odpovedí podľa predpokladoch štandardizovaného prípadu.

Nakoniec, metodológia predpokladá, že podnik má úplné informácie o tom, čo sa vyžaduje a nestráca čas pri dokončovaní postupov. V praxi môže dokončenie postupu trvať dlhšie, ak podnik nemá dostatok informácií alebo nie je schopný

Charakteristiky ekonomik

Hrubý národný dôchodok na obyvateľa

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko sa opierajú o údaje o príjme na obyvateľa v roku 2016, ktoré sú uverejnené v Svetových rozvojových ukazovateľoch Svetovej banky 2017. Príjem je vypočítaný metódou Atlas (v súčasných amerických dolároch). Pre ukazovatele nákladov vyjadrené ako percento z príjmu na obyvateľa sa ako menovateľ používa hrubý národný dôchodok (HND) na osobu za rok 2016 v súčasných dolároch USD. V Českej republike je príjem na obyvateľa v roku 2016 v hodnote 17 570 USD (420 720 Kč), v Chorvátsku je to 12 110 dolárov (79 803 HRK), v Portugalsku predstavuje 19 850 USD (17 544 EUR) a na Slovensku 16 810 USD (14 857 EUR).

Región a skupina príjmov

Doing Business využíva klasifikácie Svetovej banky pre regionálne a príjmové skupiny, ktoré sú k dispozícii na <http://data.worldbank.org/about/country-and-lending-groups>. Regionálne priemery uvedené v číslach a tabuľkách *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* zahŕňajú ekonomiky zo všetkých príjmových skupín (nízke, nižšie stredné, vyššie stredné a vysoké príjmy).

Výmenné kurzy

Výmenné kurzy amerického dolára používané v *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko* sú nasledovné: \$ 1 = 6,5899 chorvátska kuna (HRK); \$ 1 = 23,9454 česká koruna (Kč); a \$ 1 = 0,838 eur (EUR), čo je mena používaná v Portugalsku a na Slovensku. Výmenné kurzy pre euro použité v tejto správe sú sadzby Európskej centrálnej banky k 15. februáru 2018: 1 EUR = 25,37 Kč; a 1 EUR = 7,44 HRK.

rýchlo postupovať. Prípadne sa podnik môže rozhodnúť ignorovať niektoré zložité postupy. Z oboch dôvodov by sa časové oneskorenie uvedené v *Doing Business* líšilo od skúseností podnikateľov, ktoré boli zaznamenané v Prieskumoch podnikov Svetovej banky alebo pri iných prieskumoch na úrovni podnikov.

ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI

Doing Business zaznamenáva všetky postupy oficiálne požadované alebo bežne vykonávané v praxi, aby podnikateľ začal a formálne prevádzkovať priemyselnú alebo obchodnú činnosť, ako aj čas a náklady na dokončenie týchto postupov a minimálnu kapitálovú požiadavku (obrázok 8.1). Tieto postupy zahŕňajú procesy, ktoré podnikatelia podstupujú pri získavaní všetkých potrebných schválení, licencií a povolení a vyplnenie všetkých požadovaných oznámení, overovaní alebo zápisov pre spoločnosť a zamestnancov u príslušných orgánov.

Poradie miest je pre meranie jednoduchosti založenia spoločnosti určené triedením ich vzdialenosti k hraničnej

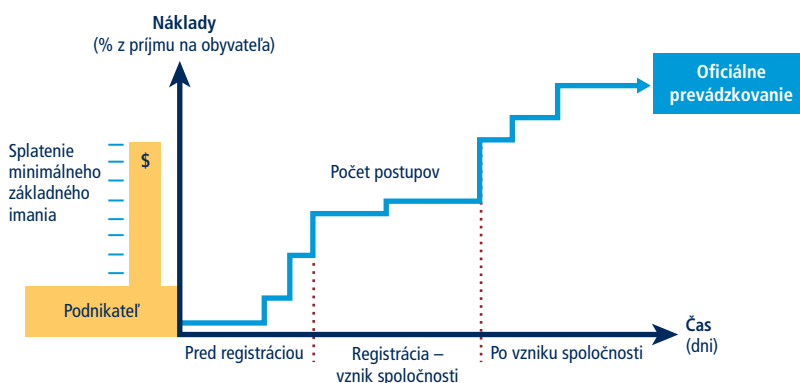
hodnote pre založenie spoločnosti. Toto skóre je jednoduchým priemerom vzdialenosti k hraničnej hodnote pre každú zo súboru ukazovateľov (obrázok 8.2). Vzdialenosť k hraničnej hodnote zobrazuje vzdialenosť ekonomiky alebo miesta od "hraničnej hodnoty", ktorá je odvodená z najefektívnejšej praxe alebo najvyššieho skóre dosiahnutého pre každý ukazovateľ.

V rámci metodológie pre založenie spoločnosti sa zohľadňujú sa dva typy

miestnych spoločností s ručením. Sú identické vo všetkých ohľadoch okrem toho, že jedna spoločnosť je vo vlastníctve piatich vydatých žien a druhá vo vlastníctve piatich ženatých mužov. Vzdialenosť k hraničnému skóre pre každý ukazovateľ je priemerom bodov dosiahnutých za každú zo zložiek ukazovateľov pre obe tieto štandardizované spoločnosti.

Po preskúmaní zákonov, predpisov a verejne dostupných informácií o

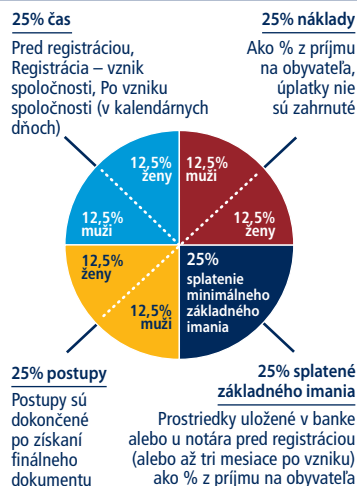
OBRÁZOK 8.1 Aký je čas, náklady, splatené minimálne základné imanie a počet postupov na to, aby sa miestna spoločnosť s ručením obmedzeným spustila prevádzku?

triedením ich vzdialenosti k hraničnej

OBRÁZOK 8.2 Založenie spoločnosti:
zriadenie miestnej spoločnosti s ručením
obmedzeným a jej prevádzka

*Poradie je založené na vzdialenosti k
hraničnej hodnote pre štyri ukazovatele*

vstupe do podnikania sa vypracuje podrobný zoznam postupov spolu s časom a nákladmi pre dodržanie každého postupu za normálnych okolností a minimálnou kapitálovou požiadavkou. Následne miestni právnici zakladajúci spoločnosti, notári a vládni úradníci skompletizujú a overia údaje.

Zhromažďujú sa aj informácie o postupnosti, t.j. poradie v akom sú úkony dokončené a či sa môžu vykonať súčasne. Predpokladá sa, že akékoľvek požadované informácie sú ľahko dostupné, a že podnikateľ nebude platiť žiadne úplatky. Ak sa odpovede miestnych odborníkov líšia, otázky pokračujú až kým nie sú údaje v súlade.

Aby sa dáta porovnali na rôznych miestach, používajú sa viaceré predpoklady o podnikoch a postupoch.

Predpoklady týkajúce sa podniku

Podnikanie:

- Je to spoločnosť s ručením obmedzeným (alebo jej právny ekvivalent). Ak je v ekonomike viac ako jeden typ spoločnosti s ručením obmedzeným,

vyberá sa najbežnejšia forma spoločnosti s ručením obmedzeným medzi domácimi firmami. Informácie o najbežnejšej forme sú získané prostredníctvom právnikov zakladajúcich spoločnosti alebo prostredníctvom štatistického úradu.

- Prevádzkuje činnosť vo vybranom meste.
- Je 100% vlastnená domácimi subjektmi a má päť vlastníkov – spoločníkov, žiaden z nich nie je právnická osoba.
- Má počiatočný kapitál v hodnote 10-násobku príjmu na obyvateľa.
- Vykonáva všeobecné priemyselné alebo obchodné činnosti, ako výroba alebo predaj výrobkov alebo služieb verejnosti. Podnik nevykonáva zahraničné obchodné činnosti a nedrží výrobky, ktoré podliehajú osobitnému daňovému režimu, napríklad alkohol alebo tabak. Nepoužíva silne znečisťujúce výrobné procesy.
- Prenajíma obchodný závod alebo kancelárie a nie je vlastníkom nehnuteľnosti. Výška ročného prenájmu kancelárskych priestorov zodpovedá príjmu na obyvateľa. Celková veľkosť kancelárskych priestorov je približne 929 metrov štvorcových (10 000 štvorcových stôp).
- Nespĺňa podmienky pre získanie investičných stimulov alebo akékoľvek osobitné výhody.
- Má najmenej 10 zamestnancov a až 50 zamestnancov jeden mesiac po začiatku prevádzky, všetci zamestnanci sú domácej národnosti.
- Má obrat v hodnote najmenej 100-násobku príjmu na obyvateľa.
- Spoločenská zmluva má 10 strán.

Vlastníci:

- Dosiahli plnoletosť a sú schopní robiť rozhodnutia ako dospelí. Ak neexistuje zákonný vek pre plnoletosť, predpokladá sa že majú vek 30 rokov.
- Sú mentálne spôsobilí, kompetentní a v dobrom zdravotnom stave a nemajú trestné záznamy.
- Sú ženatí a ich manželstvá sú monogamné a registrované orgánmi.

Úkony

Úkon je definovaný ako akákoľvek interakcia zakladateľov spoločností s externými stranami (napríklad štátnymi orgánmi, právnikmi, audítormi alebo notármi) alebo manželmi (ak je to zákonne požadované). Interakcie medzi zakladateľmi spoločností alebo zástupcami spoločnosti a zamestnancami sa nepočítajú ako postupy. Úkony, ktoré musia byť dokončené v tej istej budove, ale v rôznych kanceláriách alebo v rôznych okienkach sa rátať samostatne. Ak zakladatelia musia navštíviť tú istú kanceláriu niekoľkokrát pre rôzne sekvenčné postupy, každý z nich sa počíta samostatne. Predpokladá sa, že zakladatelia dokončia všetky postupy sami bez tretích strán, sprostredkovateľov, účtovníkov alebo právnikov, pokiaľ nie je použitie takejto tretej strany nariadené zákonom alebo požadované väčšinou podnikateľov. Ak sa vyžadujú služby odborníkov, postupy vykonávané týmito odborníkmi v mene spoločnosti sa počítajú ako samostatné postupy. Každý elektronický postup sa počíta ako samostatný postup. Získanie súhlasu manžela/manželky na vlastné podnikanie alebo opustenie domu sa považuje za postup, ak to vyžaduje zákon, alebo ak fyzická osoba nevykonaním tohto postupu bude podľa zákona dôsledky, ako napríklad zánik práva na finančnú podporu. Dokumenty alebo povolenia vyžadované len pre jedno pohlavie pri registrácii a prevádzkovaní spoločnosti, otvorenie bankového účtu alebo získanie národného identifikačného preukazu sa považujú za dodatočné postupy.

Takto sa zaznamenávajú postupy pred a po vzniku spoločnosti, ktoré sú oficiálne požadované alebo bežne vykonávané v praxi zo strany podnikateľa pre formálne prevádzkovanie činnosti (tabuľka 8.1). Každá interakcia s externou stranou do troch mesiacov od registrácie sa považuje za postup, okrem dane z pridanej hodnoty alebo registrácie dane z tovarov a služieb, ktorý sa počíta v každom prípade ak predpokladaný obrat presahuje stanovenú hranicu.

TABUĽKA 8.1 Čo merajú ukazovatele o založení spoločnosti?**Postupy pre zákonné založenie a formálne fungovanie spoločnosti (počet)**

Pred registráciou (napríklad overovanie alebo rezervácia obchodného mena, notárske overenie)

Registrácia vo vybranom mieste

Po registrácii (napríklad registrácia sociálneho zabezpečenia, pečiatka firmy)

Získanie súhlasu od manžela na začatie podnikania, opustenie domu za účelom registrácie spoločnosti alebo na otvorenie bankového účtu

Získanie akéhokoľvek rodovo špecifického dokumentu pre registráciu a prevádzku spoločnosti, národnú identifikačnú kartu alebo otvorenie bankového účtu

Čas potrebný na dokončenie každého postupu (kalendárne dni)

Nezahŕňa čas strávený zhromažďovaním informácií

Každý postup začína v samostatný deň (dva postupy nemôžu začať v ten istý deň) - hoci postupy, ktoré možno úplne dokončiť online, sú výnimkou tohto pravidla

Proces registrácie sa považuje za dokončený, keď sa získa záverečné potvrdenie o založení spoločnosti alebo spoločnosť môže začať oficiálne prevádzkovať činnosť

Neexistuje žiadny predchádzajúci kontakt s úradníkmi

Náklady potrebné na dokončenie každého postupu (% z príjmu na obyvateľa)

Oficiálne náklady, žiadne úplatky

Žiadne poplatky za odborníkov, ak nie sú služby vyžadované zákonom alebo bežne používané v praxi

Splatené minimálne základné imanie (% z príjmu na obyvateľa)

Finančné prostriedky uložené v banke alebo notárom pred registráciou (alebo do troch mesiacov od založenia)

Sú zahrnuté aj postupy požadované pre úradnú korešpondenciu alebo transakcie s verejnými orgánmi. Napríklad, ak sa na úradných dokumentoch vyžaduje pečiatka spoločnosti, napríklad ako je to v prípade daňového priznania, získanie pečiatky spoločnosti sa počíta ako postup. Podobne, ak si spoločnosť musí otvoriť účet cieľom dokončiť akýkoľvek následný postup - napríklad registráciu dane z pridanej hodnoty alebo doklad o minimálnom vklade do základného imania - táto transakcia je zahrnutá ako postup. Skratky sa počítajú len vtedy, ak spĺňajú štyri kritériá: sú zákonné, sú k dispozícii širokej verejnosti, používa ich väčšina spoločností a vyhýbanie sa im spôsobuje oneskorenia.

Vyžadujú sa iba postupy požadované od všetkých podnikov. Postupy pre špecifické priemyselné odvetvia sú vylúčené. Napríklad postupy na dodržiavanie environmentálnych predpisov sú zahrnuté iba vtedy, keď sa vzťahujú na všetky podniky vykonávajúce všeobecné obchodné alebo priemyselné činnosti. Postupy, ktoré spoločnosť podstupuje kvôli pripojeniu k službám súvisiacim s elektrickou energiou, vodou, plynom alebo likvidáciou odpadu, nie sú zahrnuté do ukazovateľov založenia spoločnosti.

Čas

Čas sa zaznamenáva v kalendárnych dňoch. Meranie zachytáva mediánové trvanie, ktoré právnicki zakladajúci spoločnosti alebo notári označujú ako potrebné na dokončenie úkonu v praxi, minimalizujú nasledujúce kroky a vyhýbajú sa neoficiálnym platbám. Predpokladá sa, že minimálny čas potrebný pre každý postup je jeden deň, s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online, pričom požadovaný čas je zaznamenaný ako pol dňa. Aj keď sa postupy môžu uskutočňovať súčasne, nemôžu začať v ten istý deň (to znamená, že súčasné postupy začínajú v nasledujúcich dňoch), opäť s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online. Proces registrácie sa považuje za dokončený, ak spoločnosť obdrží konečné potvrdenie o vzniku spoločnosti alebo môže oficiálne začať vykonávať podnikateľskú činnosť. Ak sa postup môže zákonne zrýchliť za dodatočné náklady, zvolí sa najrýchlejší postup, ak je táto možnosť výhodnejšia pre miestne hodnotenie. Pre získanie súhlasu manžela sa predpokladá, že povolenie sa udeľuje bez dodatočných nákladov, pokiaľ nie je potrebné, aby bolo povolenie notársky overené. Predpokladá sa, že podnikateľ nestráca čas a bezodkladne dokončí všetky zostávajúce postupy. Čas, ktorý podnikateľ vynakladá na zhromažďovanie informácií, sa neberie do úvahy. Predpokladá sa, že podnikateľ si je od začiatku vedomý všetkých vstupných požiadaviek a ich postupnosti, ale nemá žiadny predchádzajúci kontakt so žiadnym z príslušných úradníkov.

Náklady

Náklady sú zaznamenané ako percento príjmov ekonomiky na jedného obyvateľa. Zahŕňa všetky oficiálne poplatky a poplatky za právne alebo profesionálne služby, ak sú takéto služby vyžadované zákonom alebo bežne používané v praxi. Poplatky za nákup a legalizáciu firemných kníh sú zahrnuté, ak tieto transakcie vyžaduje zákon. Hoci registrácia dane z pridanej hodnoty sa môže považovať za samostatný postup, daň z pridanej hodnoty nie je súčasťou nákladov pre vznik spoločnosti. Zákon upravujúci obchodné spoločnosti, Obchodný zákonník a osobitné predpisy a sadzobníky poplatkov sa používajú ako zdroje na výpočet nákladov. Ak chýbajú sadzobníky poplatkov, odhad od štátneho zamestnanca sa považuje za oficiálny zdroj. Pri absencii odhadu štátneho zamestnanca sa používajú odhady právnikov. Ak viacerí právnicki zakladajúci spoločnosti poskytujú rôzne odhady, použije sa mediánová hodnota. V žiadnom prípade náklady nezahŕňajú úplatky.

Splatenie minimálneho základného imania

Požiadavka na splatenie minimálneho základného imania odráža čiastku, ktorú musí podnikateľ uložiť v banke alebo notárovi pred registráciou alebo do troch mesiacov po vzniku spoločnosti a je zaznamenaná ako percento z príjmu ekonomiky na obyvateľa. Suma je zvyčajne uvedená v Obchodnom zákonníku alebo v zákone o obchodných spoločnostiach. Mnohé ekonomiky vyžadujú minimálny kapitál, ale umožňujú podnikom aby zaplatili len časť z nich pred registráciou, pričom zvyšok bude zaplatený po prvom roku prevádzky. Napríklad v Turecku bola v júni 2017 minimálna kapitálová požiadavka 10 000 tureckých libier, z ktorých musela byť jedna štvrtina splatená pred registráciou. Minimálne splatené základné imanie pre Turecko je preto 2 500 tureckých lír, čo predstavuje 7,8% z príjmu na obyvateľa.

Údaje o založení spoločnosti sú na <http://www.doingbusiness.org>. Táto metodológia bola vyvinutá Simeonom Djankovom,

Rafaelom La Porta, Florenciom López-de-Silanesom a Andrejom Shleiferom "The Regulation of Entry," Quarterly Journal of Economics 117, č. 1 [2002]: 1-37 a tu je upravená s menšími zmenami.

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Doing Business zaznamenáva všetky postupy potrebné pre podnik v stavebníctve na to, aby bol vybudovaný sklad a tiež čas a náklady na dokončenie každého postupu. Okrem toho Doing Business zostavuje ukazovateľ kontroly kvality stavby, ktorý hodnotí kvalitu stavebnej regulácie, silu kontroly kvality a bezpečnostných mechanizmov, zodpovednosť a poisťné režimy a požiadavky spôsobilosti odborných osôb. Informácie sú zhromaždené prostredníctvom dotazníka, ktorý sa poskytuje odborníkom v oblasti stavebného povolenia, vrátane architektov, stavebných inžinierov, právnikov zaoberajúcich sa stavebným právom, stavebných firiem, poskytovateľov energetických služieb a úradníkov, ktorí sa zaoberajú stavebnou reguláciou vrátane vydávania povolení, rozhodnutí, či postupov inšpekcií.

Poradie miest pre meranie postupu na získanie stavebného povolenia sa získa triedením ich vzdialenosti k hraničnej hodnote pre ukazovateľ postupov pre získanie stavebného povolenia. Toto skóre je jednoduchým priemerom vzdialenosti k hraničnej hodnote pre každú zložku ukazovateľa (obrázok 8.3).

EFEKTÍVNOSŤ POVOLOVANIA STAVIEB

Dotazník Doing Business rozdeľuje proces výstavby skladu do skupín úkonov a požaduje údaje na výpočet času a nákladov na dokončenie každého úkonu (obrázok 8.4). Tieto postupy zahŕňajú, ale nie sú obmedzené na:

- Získanie a predloženie všetkých príslušných dokumentov špecifických pre projekt (napríklad stavebné plány,

mapy lokalít a osvedčenia o urbanizme) od štátnych orgánov.

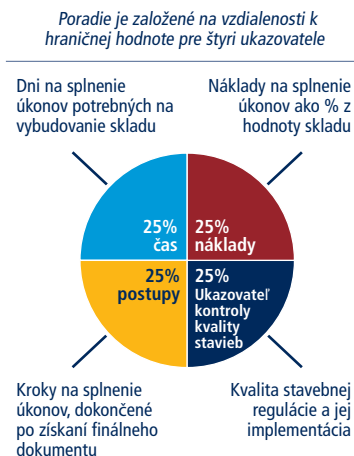
- Najatie externých kontrolórov, inžinierov alebo kontrolórov tretej strany (v prípade potreby).
- Získanie všetkých potrebných potvrdení, licencií, povolení a certifikátov.
- Predloženie všetkých požadovaných oznámení.
- Absolvovanie všetkých potrebných inšpekcií, kontrol (ak nie sú vykonané súkromným kontrolórom - treťou stranou).
- Doing Business tiež zaznamenáva postupy pre získanie pripojenia na vodu a kanalizáciu. Započítavajú sa aj postupy potrebné na registráciu skladu tak, aby mohol byť použitý ako zábezpeka alebo prevedený na iný subjekt.
- Aby boli údaje porovnateľné medzi jednotlivými miestami, používajú sa viaceré predpoklady týkajúce sa stavebnej firmy, projektu skladu a pripojenia.

Predpoklady týkajúce sa stavebnej firmy

Stavebná spoločnosť (BuildCo):

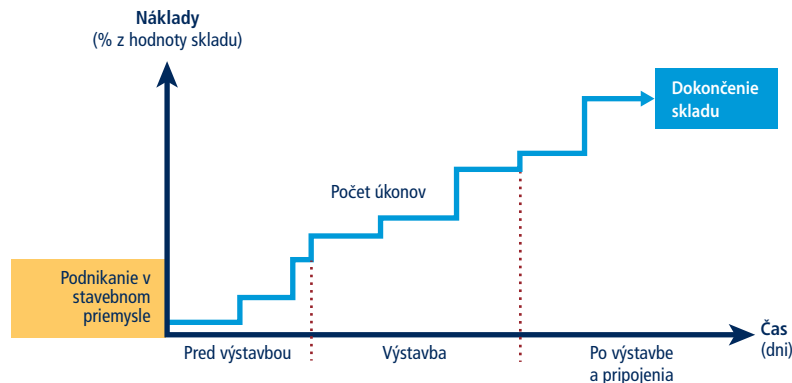
- Je spoločnosť s ručením obmedzeným (alebo jej právny ekvivalent).
- Prevádzkuje činnosť vo vybranom meste.
- Je 100% vlastnená domácimi súkromnými subjektmi.
- Má päť vlastníkov, z ktorých žiadny nie je právnická osoba.

OBRÁZOK 8.3 Postupy pre získanie stavebného povolenia: efektívnosť a kvalita stavebnej regulácie

- Je plne licencovaná a poisťovaná vykonávať stavebné projekty ako je výstavba skladu
- Má 60 stavebníkov a ďalších zamestnancov, všetci sú domáci štátni príslušníci s technickými odbornými znalosťami a odbornými skúsenosťami potrebnými pre získanie stavebných povolení a súhlasov.
- Má autorizovaného architekta a inžiniera, ktorí sú registrovaní v miestnej komore architektov alebo inžinierov. O spoločnosti BuildCo sa nepredpokladá, že má ďalších zamestnancov, ktorí

OBRÁZOK 8.4 Aký je čas, náklady a počet postupov na splnenie úkonov na vybudovanie skladu?

sú technickými alebo licencovanými odborníkmi, napríklad geologickými alebo topografickými odborníkmi.

- Zaplatila všetky dane a uzavrela všetky potrebné poisťky, ktoré sa vzťahujú na jej všeobecnú obchodnú činnosť (napríklad úrazové poistenie pre stavebných robotníkov a poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú tretou osobou).
- Vlastní pozemok, na ktorom bude sklad postavený a bude predávať sklad po dokončení.

Predpoklady týkajúce sa skladu

Sklad:

- Bude sa používať na všeobecné skladovacie činnosti, ako je napríklad skladovanie kníh alebo kancelárskych potrieb. Sklad sa nebude používať pre žiadne tovary vyžadujúce špeciálne povolenia, ako sú potraviny, chemikálie alebo liečivá.
- Bude mať dve nadzemné podlažia s celkovou plochou približne 1 300,6 štvorcových metrov (14 000 štvorcových stôp). Každé poschodie bude vysoké 3 metre (9 stôp, 10 palcov).
- Bude mať prístup k cestnej komunikácii a bude sa nachádzať v okrajovej oblasti vybraného mesta (teda na okraji mesta, ale stále v rámci hraníc mesta).
- Nebude sa nachádzať v špeciálnej hospodárskej alebo priemyselnej zóne.
- Bude umiestnený na pozemku s rozlohou približne 929 štvorcových metrov (100 000 štvorcových stôp), ktorý 100% vlastní spoločnosť BuildCo a je registrovaný v katastri nehnuteľností a registri pozemkov.
- Jeho hodnota ohodnotená na 50-násobok príjmu na obyvateľa.
- Bude to novostavba (na pozemku neexistovala žiadna predchádzajúca stavba), bez stromov, prírodných vodných zdrojov, prírodných rezervácií alebo historických pamiatok akéhokoľvek druhu na pozemku).
- Bude mať kompletne architektonické a technické plány pripravené licencovaným architektom. Ak príprava

plánov vyžaduje také kroky ako získanie ďalšej dokumentácie alebo získanie predchádzajúcich schválení od externých orgánov, tieto sa považujú za úkony.

- Zahŕňa všetko technické vybavenie, ktoré sa vyžaduje, aby bol plne funkčný.
- Výstavba bude trvať 30 týždňov (s výnimkou všetkých oneskorení v dôsledku administratívnych a regulačných požiadaviek).

Predpoklady týkajúce sa pripojení k sieti

Vodovodné a kanalizačné pripojenia:

- Budú vzdialené 150 metrov (492 stôp) od existujúceho vodného zdroja a bodu napojenia. Ak v lokalite nie je k dispozícii infraštruktúra na dodanie vody, bude sa vykopávať studňa. Ak nie je k dispozícii kanalizačná infraštruktúra, bude nainštalovaný alebo vybudovaný septik v najmenšej dostupnej veľkosti.
- Nevyžaduje vodu z dôvodu požiarnej ochrany; namiesto toho sa použije hasiaci systém (suchý systém). Ak sa v zmysle zákona požaduje systém vlhkej protipožiarnej ochrany predpokladá sa, že požiadavka na vodu špecifikovaná nižšie zahŕňa aj vodu potrebnú na ochranu pred požiarom.
- Bude mať priemerné množstvo vody 662 litrov denne (175 galónov) a priemerný prietok vody 568 litrov (150 galónov) denne. Bude mať maximálne využitie vody 1,325 litrov denne (350 galónov) a maximálny tok odpadovej vody 1 136 litrov denne (3 000 galónov).
- Bude mať konštantnú úroveň spotreby vody a toku odpadových vôd počas celého roka.
- Bude mať priemer rúry 1 palec pre vodovodnú prípojku a priemer 4 palce pre kanalizačnú prípojku.

Úkony

Úkonom je akákoľvek interakcia zamestnancov spoločnosti alebo manažérov spoločnosti alebo akejkolvek inej strany konajúcej v mene spoločnosti s

externými stranami vrátane štátnych orgánov, notárov, katastra nehnuteľností, registra pozemkov, distribučných spoločností a kontrolórov - a najatých externých súkromných kontrolórov a technických expertov, ak je to potrebné. Interakcie medzi zamestnancami spoločnosti, ako napríklad dizajn projektovej dokumentácie a kontroly vykonávané zamestnancami, sa nepočítajú ako postupy. Avšak interakcia s externými stranami, ktoré sú pre architekta potrebné na prípravu plánov a projektov (získanie topografických alebo geologických prieskumov), alebo aby boli takéto dokumenty schválené alebo aby ich opečiatkovali externé strany, sú počítané ako úkony. Sú zahrnuté aj postupy, ktorým sa spoločnosť podrobuje z dôvodu pripojenia skladu na vodu a kanalizáciu. Všetky postupy, ktoré sú požadované zo zákona, alebo ktoré sú v praxi vykonávané väčšinou spoločnosťou pri výstavbe skladu, sa počítajú, aj keď sa im možno vo výnimočných prípadoch dá vyhnúť. To zahŕňa získanie technických podmienok pre získanie prípojky na elektrinu alebo potvrdenie projektovej dokumentácie na prípojku len vtedy, ak sú potrebné pre získanie stavebného povolenia (tabuľka 8.2).

TABUĽKA 8.2 Čo merajú ukazovatele o efektívnosti povolenia stavieb?

Úkony pre zákonné vybudovanie skladu (počet)

Získanie všetkých potrebných potvrdení, licencií, povolení a certifikátov

Predloženie všetkých požadovaných oznámení a prijatie všetkých potrebných kontrol

Napojenie na vodné a kanalizačné siete

Registrácia (zápis) skladu po jeho dokončení

Čas vyžadovaný na dokončenie každého postupu (kalendárne dni)

Nezahŕňa čas strávený zhromažďovaním informácií

Každý postup začína v samostatný deň - hoci postupy, ktoré možno úplne dokončiť on-line, sú výnimkou z tohto pravidla

Postup sa považuje za dokončený po získaní finálneho dokumentu

Žiadny prechádzajúci kontakt s úradníkmi

Náklady vyžadované na dokončenie každého postupu (% hodnoty skladu)

Iba oficiálne náklady, žiadne úplatky

Čas

Čas sa zaznamenáva v kalendárnych dňoch. Meranie zachytáva mediánové trvanie, ktoré miestni odborníci označujú za potrebné na dokončenie postupu v praxi. Predpokladá sa, že minimálny čas potrebný pre každý postup je jeden deň, s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online, pričom požadovaný čas je zaznamenaný ako pol dňa. Aj keď sa postupy môžu uskutočňovať súčasne, nemôžu začať v ten istý deň (to znamená, že súbežné postupy začínajú po sebe v nasledujúcich dňoch), opäť s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online. Ak je možné zákonne urýchliť postup za dodatočné náklady a zrýchlený postup sa používa väčšinou spoločnosťami, tak sa zvolí najrýchlejší postup. Predpokladá sa, že spoločnosť BuildCo nestráca čas a bezodkladne dokončí všetky zostávajúce postupy. Čas, ktorý spoločnosť BuildCo vynakladá na zhromažďovanie informácií, sa neberie do úvahy. Predpokladá sa, že spoločnosť BuildCo si je vedomá všetkých požiadaviek na stavbu a ich postupnosti od začiatku.

Náklady

Náklady sa zaznamenávajú ako percento z hodnoty skladu (predpokladá sa 50 násobok príjmu na obyvateľa). Zaznamenávajú sa iba oficiálne náklady. Zaznamenávajú sa všetky poplatky spojené s dokončením úkonov na zákonné vybudovanie skladu, vrátane tých, ktoré súvisia so získaním povolení na využívanie pôdy a konštrukčnými povoleniami pred výstavbou; prijímanie kontrol pred, počas a po skončení výstavby; získanie elektrického pripojenia; a registráciu skladu. Rovnako sa zaznamenávajú jednorazové dane potrebné na dokončenie skladu. Daň z predaja (napr. daň z pridanej hodnoty) alebo dane z kapitálových ziskov sa nezaznamenávajú. Ani vklady, ktoré musia byť splatené vopred a neskôr sa vracajú. Pre zdroj nákladov sú použité stavebné predpisy, informácie od miestnych expertov a osobitné predpisy a sadzobníky poplatkov. Ak viaceré miestne subjekty poskytujú rôzne odhady, použije sa mediánová hodnota.

KONTROLA KVALITY STAVIEB

Ukazovateľ kontroly kvality stavieb je založený na šiestich ďalších ukazovateľoch - kvalite stavebnej regulácie t.j. kvalite stavebných predpisov, kontrole kvality pred výstavbou, kontrole kvality počas výstavby, zodpovednosti a poisťných režimov a spôsobilosti odborných osôb (tabuľka 8.3). Ukazovateľ je založený na rovnakých predpokladoch prípadovej štúdie ako meranie efektívnosti.

Ukazovateľ kvality stavebných predpisov

Ukazovateľ kvality stavebných predpisov má dve zložky:

- Či sú stavebné predpisy ľahko dostupné. Skóre 1 je pridelené, ak sú na internetovej stránke aktualizované stavebné predpisy (vrátane stavebného zákona) alebo predpisy týkajúce sa stavebných povolení, ktoré sa aktualizujú pri prijímaní nových predpisov; 0,5 ak sú stavebné predpisy k dispozícii bezplatne (alebo za nominálny poplatok) u príslušného orgánu, ktorý vydal povolenie, skóre 0 je pridelené, ak sa musia zakúpiť stavebné predpisy alebo ak nie sú ľahko dostupné kdekolvek.
- Či sú jasne stanovené požiadavky na získanie stavebného povolenia. Skóre 1 je pridelené, ak sú stavebné predpisy (vrátane stavebného zákona) alebo niektoré predpisy dostupné webovej stránke, brožúry alebo príručka jasne určujú zoznam požadovaných dokumentov na predloženie, poplatky, ktoré sa majú zaplatiť, a všetky predbežné nákresy alebo plány (napríklad elektrická, vodovodná a kanalizácia alebo environmentálne povolenia) požadované príslušnými orgánmi; skóre 0 je pridelené, ak žiadny z týchto zdrojov neuvádza žiadnu z týchto požiadaviek alebo ak tieto zdroje špecifikujú menej ako tri tu uvedené požiadavky.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 2, pričom vyššie hodnoty ukazujú jasnejšie a transparentnejšie stavebné

TABUĽKA 8.3 Čo merajú ukazovatele kontroly kvality stavby?

Ukazovateľ kvality stavebnej regulácie (0-2)
Prístupnosť stavebných predpisov
Jasnosť požiadaviek na získanie stavebného povolenia
Ukazovateľ kontroly kvality pred výstavbou (0-1)
Či licencovaný alebo technický odborník schvaľujú stavebné plány?
Ukazovateľ kontroly kvality počas výstavby (0-3)
Druhy kontrol nariadených zákonom počas výstavby
Realizácia kontrol nariadených zákonom v praxi
Ukazovateľ kontroly kvality po výstavbe (0-3)
Záverečná kontrola nariadená zákonom po výstavbe
Realizácia zo zákona nariadenej záverečnej kontroly v praxi
Zodpovednosť a poisťné režimy (0-2)
Strany, zo zákona zodpovedné za štrukturálne nedostatky po dokončení stavby
Strany, zo zákona povinné získať poistenie na pokrytie štrukturálnych nedostatkov stavby po dokončení stavby alebo poistenie bežne získané v praxi
Ukazovateľ spôsobilosti odborných osôb (0-4)
Kvalifikačné požiadavky pre osoby, ktoré schvaľujú stavebné plány
Kvalifikačné požiadavky pre osoby, ktoré vykonávajú dohľad nad výstavbou alebo vykonávajú kontroly
Ukazovateľ kontroly kvality stavieb (0-15)
Súčet kvality stavebnej regulácie (stavebných predpisov), kontrola kvality pred výstavbou, kontrola kvality počas výstavby, kontrola kvality po výstavbe, zodpovednosť a poisťné režimy a ukazovatele spôsobilosti odborných osôb

predpisy. Napríklad na Novom Zélande možno všetky príslušné právne predpisy nájsť na oficiálnej webovej stránke (skóre 1). Právne predpisy stanovujú zoznam požadovaných dokladov, ktoré sa majú predložiť, poplatky, ktoré sa majú zaplatiť, a všetky požadované predbežné nákresy alebo plány zo strany príslušných orgánov (skóre 1). Pridelenie týchto bodov vytvára pre Nový Zéland skóre v hodnote 2 v ukazovateli kvality stavebnej regulácie.

Ukazovateľ kontroly kvality pred výstavbou

Ukazovateľ kontroly kvality pred výstavbou má jednu zložku:

- Či je podľa zákona licencovaný architekt alebo licencovaný inžinier

súčasťou výboru alebo tímu, ktorý posudzuje a schvaľuje žiadosti o stavebné povolenie a či má táto osoba oprávnenie odmietnuť žiadosť, ak plány nie sú v súlade s stavebnými predpismi. Skóre 1 sa prideliť, ak komora architektov alebo inžinierov (alebo jej ekvivalent) musí preskúmať stavebné plány, ak nezávislá firma alebo odborník, ktorý je autorizovaným architektom alebo inžinierom, musí preskúmať plány, ak architekt alebo inžinier, ktorý pripravil plány, musí predložiť osvedčenie orgánu vydávajúcemu povolenie, v ktorom uvedie, že plány sú v súlade so stavebnými predpismi, alebo oprávnený architekt alebo inžinier je súčasťou výboru alebo tímu, ktorý schvaľuje plány na príslušnom orgáne vydávajúcim povolenie; skóre 0 sa prideliť, ak žiadny licencovaný architekt alebo inžinier nie je zapojený do preskúmania plánov na zabezpečenie ich súladu s stavebnými predpismi.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 1, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšiu kontrolu kvality pri revízii stavebných plánov. Napríklad v Rwande mestská radnica v Kigali musí preskúmať žiadosť o stavebné povolenie, vrátane plánov a výkresov, a licencovaný architekt a licencovaný inžinier sú súčasťou tímu, ktorý posudzuje plány a výkresy. Rwanda preto získava skóre 1 pre ukazovateľ kontroly kvality pred výstavbou.

Ukazovateľ kontroly kvality počas výstavby

Ukazovateľ kontroly kvality počas výstavby má dve zložky:

- Či sú v zmysle zákona nariadené kontroly počas procesu výstavby. Skóre 2 sa priradiť, ak má firemný inžinier vykonávajúci dozor (t.j. zamestnanec stavebnej firmy), externý inžinier vykonávajúci dozor alebo štátny orgán zákonom nariadené vykonávať kontroly založené na riziku. Skóre 1 je pridelené, ak má firemný inžinier vykonávajúci dozor (t.j. zamestnanec stavebnej firmy), externý inžinier

vykonávajúci dozor alebo externá firma vykonávajúca kontroly zákonom nariadené vykonávať technické kontroly na rôznych stupňoch počas výstavby stavby alebo ak je zo zákona nariadené, že štátny orgán vykonáva technické kontroly v rôznych etapách počas výstavby. Skóre 0 je pridelené, ak má štátny orgán zo zákona nariadené vykonávať neplánované kontroly alebo ak predpisy neustanovujú žiadne technické kontroly.

- Či sa počas výstavby realizujú kontroly v praxi. Skóre 1 je pridelené, ak sa v praxi vždy vykonávajú zákonom nariadené kontroly počas výstavby; skóre 0 sa priradiť, ak sa zákonom nariadené kontroly v praxi nevykonávajú, ak sa kontroly vyskytujú väčšinou, ale nie vždy, alebo ak kontroly nie sú zákonom nariadené bez ohľadu na to, či sa v praxi bežne vyskytujú alebo nie.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 3, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšiu kontrolu kvality počas procesu výstavby. Napríklad v Antigüe a Barbude má Úrad pre riadenie rozvoja zo zákona nariadené vykonávať postupné kontroly podľa zákona o fyzickom plánovaní z roku 2003 (skóre 1). Avšak, Úrad pre riadenie rozvoja zriedka vykonáva tieto kontroly v praxi (skóre 0). Pridelenie týchto bodov dáva Antigüe a Barbude skóre 1 v ukazovateli kontroly kvality počas výstavby.

Ukazovateľ kontroly kvality po výstavbe

Ukazovateľ kontroly kvality po výstavbe má dve zložky:

- Či je zo zákona nariadená záverečná kontrola za účelom overenia, či bola stavba postavená v súlade so schválenými plánmi a existujúcimi stavebnými predpismi. Skóre 2 sa prideliť, ak má firemný inžinier vykonávajúci dozor (t.j. zamestnanec stavebnej firmy), externý inžinier vykonávajúci dozor alebo externá firma vykonávajúca kontroly zo zákona nariadené preveriť, či je stavba postavená v súlade so schválenými plánmi a existujúcimi stavebnými predpismi alebo má

štátny orgán zo zákona nariadené vykonať kolaudáciu po dokončení výstavby; skóre 0 sa prideliť, ak nie je po skončení výstavby zo zákona nariadená žiadna záverečná kontrola a žiadna tretia strana nie je povinná overiť, či bola stavba postavená v súlade so schválenými plánmi a existujúcimi stavebnými predpismi.

- Či je kolaudácia realizovaná v praxi. Skóre 1 sa prideliť, ak sa v praxi vždy uskutoční zákonom nariadená záverečná kontrola po skončení výstavby alebo ak inžinier vykonávajúci dozor alebo firma osvedčí, že stavba bola postavená v súlade so schválenými plánmi a existujúcimi stavebnými predpismi; skóre 0 sa priradiť, ak sa v praxi neuskutoční zákonom nariadená kolaudácia, alebo ak sa zákonom nariadená kolaudácia uskutočňuje väčšinou, ale nie vždy, alebo ak kolaudácia nie je ustanovená zákonom bez ohľadu na to, či sa v praxi bežne vyskytuje.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 3, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšiu kontrolu kvality po procese výstavby. Napríklad na Haiti je mesto Port-au-Prince, v ktorom zákon nariaďuje vykonať kolaudáciu podľa stavebného zákona z roku 2012 (skóre 2). Avšak väčšinu času sa v praxi záverečná kontrola nevykonáva (skóre 0). Pridelenie týchto bodov dáva Haiti skóre 2 v ukazovateli kontroly kvality po výstavbe.

Ukazovateľ zodpovednosti a poistných režimov

Ukazovateľ zodpovednosti a poistných režimov má dve zložky:

- Či sú niektoré strany zapojené do procesu výstavby právne zodpovedné za skryté vady, ako sú štrukturálne nedostatky alebo problémy stavby, ktoré sú zistené po začatí jej užívania. Skóre 1 je pridelené, ak sú aspoň dve z nasledujúcich strán právne zodpovedné za štrukturálne nedostatky alebo problémy stavby, ktoré sú zistené po začatí jej užívania: architekt alebo inžinier, ktorý navrhol plány

pre stavbu, odborník alebo orgán, ktorý vykonal technické kontroly alebo stavebná spoločnosť; skóre 0,5 sa priradí ak je len jedna zo strán zo zákona zodpovedná za štrukturálne nedostatky alebo problémy stavby, ktoré sú zistené po začatí jej užívania; skóre 0 sa priradí, ak žiadna strana nie je právne zodpovedná za štrukturálne nedostatky alebo problémy stavby, ktoré sú zistené po začatí jej užívania, ak je vlastník projektu alebo investor jedinou zodpovednou osobou, ak je zodpovednosť určená na súde alebo ak je zodpovednosť stanovená v zmluve.

- Či je niektorá strana zapojená do stavebného procesu povinná zo zákona získať poisťnú zmluvu na poistenie zodpovednosti pre pokrytie skrytých väd stavby alebo desaťročné poistenie zodpovednosti za vady pre pokrytie prípadných štrukturálnych nedostatkov alebo problémov stavby zistených po začatí jej užívania. Skóre 1 je pridelené v prípade, že architekt alebo inžinier, ktorý navrhol plány stavby, odborník alebo orgán, ktorý vykonal technickú kontrolu, stavebná firma alebo vlastník projektu alebo investor sú povinní zo zákona získať poisťnú zmluvu na desaťročné poistenie zodpovednosti alebo na poistenie zodpovednosti pre pokrytie skrytých väd stavby v prípade možných štrukturálnych nedostatkov alebo problémov stavby zistených po začatí jej užívania, alebo ak je desaťročné poistenie zodpovednosti alebo poistenie zodpovednosti pre pokrytie skrytých väd stavby bežne v praxi získavané väčšinou týchto strán aj keď to nie je vyžadované zákonom. Skóre 0 sa prideli, ak žiadna zo strán nie je zo zákona povinná získať poisťnú zmluvu buď na desaťročné poistenie zodpovednosti alebo na poistenie zodpovednosti pre pokrytie skrytých väd stavby a takéto poistenie nie je v praxi všeobecne získavané žiadnou zo strán, alebo ak je požiadavka na získanie poisťnej zmluvy stanovená v zmluve, alebo ak je treba aby niektorý

účastník získal poistenie profesijnej zodpovednosti alebo poistenie rizika za účelom pokrytia bezpečnosti stavebníkov či iných väd počas výstavby, ale nie desaťročné poistenie zodpovednosti alebo poistenie zodpovednosti za vady pre pokrytie skrytých väd stavby zistených po začatí jej užívania, alebo ak je ktorákoľvek strana povinná zaplatiť akékoľvek škody na vlastné náklady bez toho, aby musela získať poisťnú zmluvu.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 2, pričom vyššie hodnoty naznačujú prísnejšiu zodpovednosť za skryté vady a prísnejšie režimy poistenia. Na Madagaskare, napríklad podľa článku 1792 Občianskeho zákonníka, rovnako ako architekt, ktorý navrhol plány tak aj stavebná firma sú právne zodpovedné za skryté vady po dobu 10 rokov po dokončení stavby (skóre 1). Neexistuje však žiadna právna požiadavka, aby niektorá strana získala poisťnú zmluvu na desaťročné poistenie zodpovednosti pre pokrytie štrukturálnych väd stavby, pričom väčšina strán ani nezískava takéto poistenie v praxi (skóre 0). Pridelenie týchto bodov dáva Madagaskaru skóre 1 v ukazovateli zodpovednosti a poisťných režimov.

Ukazovateľ spôsobilosti odborných osôb

Ukazovateľ spôsobilosti odborných osôb má dve zložky:

- Kvalifikačné požiadavky na odborníka zodpovedného za overovanie, či sú architektonické plány alebo výkresy v súlade so stavebnými predpismi. Skóre 2 je pridelené, ak musí mať tento odborník minimálny počet rokov praxe, musí mať vysokoškolské vzdelanie (minimálne bakalárske) v architektúre alebo inžinierstve a musí byť buď registrovaným členom národnej komory (združenie) architektov alebo inžinierov alebo musí úspešne absolvovať kvalifikačnú skúšku. Jeden bod je pridelený, ak odborník musí mať vysokoškolské vzdelanie (minimálne bakalárske) v architektúre

alebo inžinierstve a musí mať buď minimálny počet rokov praxe alebo byť registrovaným členom národnej komory (združenia) architektov alebo inžinierov alebo úspešne absolvovať kvalifikačnú skúšku. Skóre 0 sa prideli, ak odborník musí spĺňať len jednu z požiadaviek, ak odborník musí spĺňať dve požiadavky, ale ani jednu z nich nie je požiadavka na vysokoškolský diplom alebo ak odborník nepodlieha kvalifikačným požiadavkám.

- Kvalifikačné požiadavky na odborníka, ktorý vykonáva technické kontroly počas výstavby. Skóre 2 sa priradí, ak predpis vyžaduje, aby mal odborník minimálny počet rokov praxe, musí mať vysokoškolské vzdelanie (minimálne bakalárske) v inžinierstve a musí byť buď registrovaným členom národnej komory inžinierov alebo úspešne absolvovať kvalifikačnú skúšku. Jeden bod je pridelený, ak predpis vyžaduje, aby mal odborník vysokoškolské vzdelanie (minimálne bakalárske) v strojárstve a musí mať buď minimálny počet rokov praxe alebo byť registrovaným členom národnej komory (združenie) inžinierov alebo architektov alebo úspešne absolvovať kvalifikačnú skúšku. Skóre 0 a prideli, ak predpis vyžaduje, že odborník musí spĺňať len jednu z požiadaviek, ak predpis vyžaduje, aby odborník spĺňal dve z týchto požiadaviek, ale ani jednu z nich nie je požiadavka na vysokoškolský diplom alebo ak národné alebo štátne predpisy neurčujú kvalifikačné požiadavky.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 4, pričom vyššie hodnoty znamenajú väčšie požiadavky na spôsobilosť odborných osôb.

Napríklad v Albánsku musí mať odborník vykonávajúci technické kontroly počas výstavby minimálny počet rokov praxe, ako aj príslušný vysokoškolský diplom a musí byť aj registrovaným architektom alebo inžinierom (skóre 2). Odborník zodpovedný za overenie toho, že architektonické plány alebo výkresy sú v súlade so

stavebnými predpismi, však musí mať len minimálny počet rokov praxe a vysokoškolský diplom v oblasti architektúry alebo inžinierstva (skóre 1). Pridelenie týchto bodov dáva Albánsku skóre 3 v ukazovateli spôsobilosti odborných osôb.

Ukazovateľ kontroly kvality stavby

Ukazovateľ kontroly kvality stavby je súčtom skóre vzťahujúceho sa na kvalitu stavebnej regulácie (stavebných predpisov), kontrolu kvality pred výstavbou, kontrolu kvality počas výstavby, kontrolu kvality po výstavbe, zodpovednosť a poistné režimy a ukazovateľ spôsobilosti odborných osôb. Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 15, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšiu kontrolu kvality a bezpečnostné mechanizmy v stavebnom regulačnom systéme.

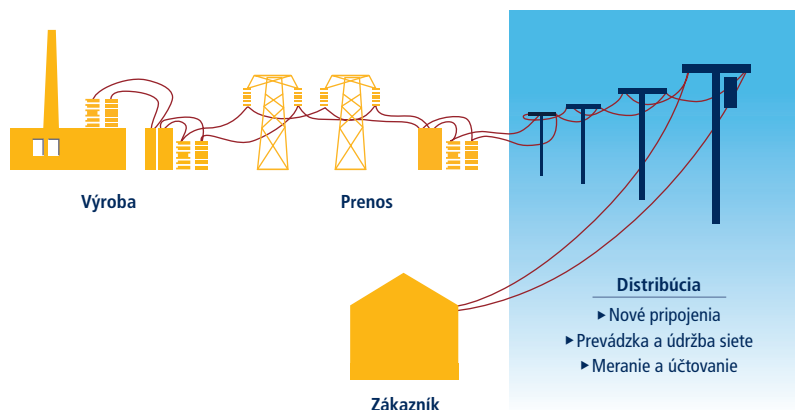
Údaje týkajúce sa postupov pre získanie stavebných povolení sú k dispozícii na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY

Doing Business zaznamenáva všetky postupy potrebné na získanie trvalého elektrického pripojenia a dodávky pre štandardizovaný sklad (obrázok 8.5). Tieto postupy zahŕňajú žiadosti a zmluvy s distribučnými spoločnosťami, všetky potrebné kontroly a povolenia od distribučnej spoločnosti a iných orgánov a externé a konečné pripájacie práce. Dotazník rozdeľuje proces postupu získania dodávky elektrickej energie do odlišných úkonov a požaduje údaje na výpočet času a nákladov na dokončenie každého postupu.

Okrem toho *Doing Business* zostavuje spoľahlivosť dodávok a transparentnosť ukazovateľa cien (zahrnuté v súhrnej vzdialenosti k hraničnej hodnote a poradí v ľahkosti podnikania) a meria cenu elektrickej energie (vynechaná z týchto súhrnných meraní). Spoľahlivosť dodávky a transparentnosť cien zahŕňa

OBRÁZOK 8.5 *Doing Business* meria proces pripojenia na úrovni distribučných spoločností

kvantitatívne údaje o trvaní a frekvencii výpadkov elektrickej energie, ako aj kvalitatívne informácie o mechanizmoch zavedených energetickou spoločnosťou na monitorovanie výpadkov elektrickej energie a obnovenie dodávky elektrickej energie, vzťah medzi energetickou spoločnosťou a regulačným orgánom vo veci hlásenia výpadkov elektrickej energie, transparentnosť a dostupnosť cien a či je distribučná spoločnosť finančne odradzovaná za účelom obmedzovania výpadkov (ako napríklad požiadavka kompenzovať zákazníkov alebo zaplatiť pokuty, keď výpadky prekročia určitú hranicu).

Poradie miest v jednoduchosti postupu získania dodávky elektrickej energie je určená triedením ich vzdialenosti k hraničnej hodnote pre dodávku elektrickej energie. Toto skóre je jednoduchým priemerom vzdialenosti k hraničnej hodnote pre všetky zložky ukazovateľov okrem ceny elektrickej energie (obrázok 8.6).

Údaje o spoľahlivosti dodávok sú získané od dodávateľov elektrickej energie alebo regulačných orgánov v závislosti od špecifickej technickej povahy údajov. Zvyšné údaje, vrátane údajov o transparentnosti cien a postupov pre získanie elektrického pripojenia, sú zhromažďované od všetkých strán pôsobiacich na trhu - od distribútora elektrickej energie, od regulačných orgánov pre elektrickú energiu a od nezávislých odborníkov, ako

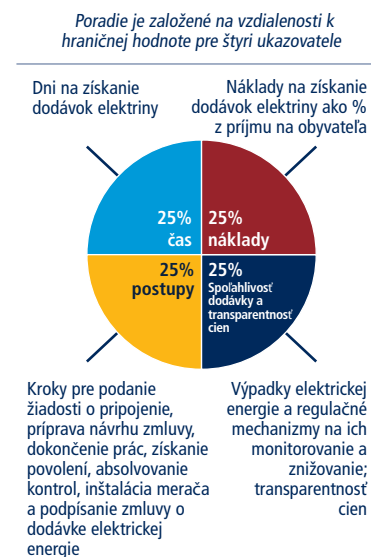
sú elektrotechnici, dodávatelia elektrickej energie a stavebné firmy. Distribútor elektrickej energie je ten, ktorý pokrýva oblasť (alebo oblasti), kde sa sklady nachádzajú. Ak existuje výber medzi distribučnými spoločnosťami, tak je zvolená tá, ktorá obsluhuje najväčší počet zákazníkov.

Predpoklady týkajúce sa skladu:

Sklad:

- Je vlastnený miestnym podnikateľom.

OBRÁZOK 8.6 Dodávky elektrickej energie: efektívnosť, spoľahlivosť a transparentnosť

Poznámka: Cena elektrickej energie sa meria, ale nezohľadňuje sa v rebríčku.

- Nachádza sa vo vybranom meste.
- Nachádza sa v oblasti kde sa sklady zvyčajne nachádzajú. Nové pripojenie na elektrickú energiu v tejto oblasti nepredpokladá špeciálny režim podpory investícií (napríklad ponúkanie špeciálnej dotácie alebo rýchlejšej služby).
- Nachádza sa v oblasti bez obmedzení. Napríklad nehnuteľnosť nie je v blízkosti železnice.
- Má dve nadzemné podlažia s celkovou plochou približne 1 300,6 štvorcových metrov (14 000 štvorcových stôp). Pozemok, na ktorom je postavený má 929 metrov štvorcových (10 000 štvorcových stôp).
- Služi na uskladnenie tovaru.

Predpoklady týkajúce sa získania dodávok elektriny

Pripojenie k elektrickej energii:

- Ide o trvalé pripojenie.
- Ide o trojfázové, štvorvodičové pripojenie s predpísanou kapacitou 140 kilovoltových ampérov (kVA) s koeficientom výkonu 1, ak je 1 kVA = 1 kilowat (kW).
- Má dĺžku 150 metrov. Pripojenie je buď do nízkonapäťovej alebo strednónapäťovej distribučnej siete a je buď na nad zemou, alebo v pod zemou, podľa toho, čo je bežnejšie v oblasti, kde sa sklad nachádza.
- Vyžaduje práce, ktoré zahŕňajú prechod 10 m širokej cesty (výkopmi alebo nadzemnými vedeniami), ale všetky sa vykonávajú na verejnom pozemku. Neexistuje stret súkromného vlastníctva iných vlastníkov, pretože sklad má prístup na cestu.
- Zahŕňa iba zanedbateľnú dĺžku v súkromnej sfére zákazníka.
- Nevyžaduje prácu súvisiacu s vnútornou elektroinštaláciou skladu. Toto už bolo skompletizované a zahŕňa zákaznícky servis alebo rozvádzač a merač.

Predpoklady týkajúce sa mesačnej spotreby za mesiac marec

- Sklad funguje 30 dní v mesiaci od 9:00 do 17:00. (8 hodín denne) s

využitím zariadení v priemere 80% kapacity a neexistujú žiadne obmedzenia elektrickej energie (z dôvodov jednoduchosti).

- Mesačná spotreba energie je 26 880 kilowatthodín (kWh); hodinová spotreba je 112 kWh.
- Ak existujú viacerí dodávatelia elektrickej energie, sklad je obsluhovaný najlacnejším dodávateľom.
- Pre výpočet ceny elektrickej energie pre sklad sa používajú ceny platné k marcu príslušného roka. Hoci má marec 31 dní, na účely výpočtu sa používa iba 30 dní.

Úkony

Úkon je definovaný ako akákoľvek interakcia zamestnancov spoločnosti alebo jej hlavného elektrikára alebo elektroinžiniera (ten, ktorý mohol vykonať vnútorné zapojenie) s externými stranami, ako je napríklad distribútor elektrickej energie, spoločnosti zabezpečujúce dodávku elektrickej energie, štátne orgány, dodávatelia elektrickej energie a elektrárne. Interakcie medzi zamestnancami spoločnosti a kroky týkajúce sa vnútornej elektroinštalácie, ako napríklad návrh a realizácia vnútorných elektroinštalčných plánov, sa nepočítajú ako postupy. Postupy, ktoré musia byť dokončené s jednou distribučnou spoločnosťou, ale s rôznymi oddeleniami, sa počítajú ako samostatné postupy (tabuľka 8.4).

Predpokladá sa, že zamestnanci spoločnosti dokončia všetky postupy sami, pokiaľ nie je použitie tretej strany nariadené zákonom (napríklad ak môže podať žiadosť iba elektrotechnik registrovaný u distribučnej spoločnosti). Ak si spoločnosť môže, ale nemusí vyžiadať služby odborníkov (napríklad súkromná firma pre vykonávanie externých prác namiesto distribučnej spoločnosti), tieto postupy sa zaznamenávajú, ak sa bežne vykonávajú. Pri všetkých postupoch sa počítajú iba tie najpravdepodobnejšie prípady (napríklad viac ako 50% času má distribučná spoločnosť materiál) a tie, ktoré sa v praxi používajú na pripojenie skladu k elektrickej energii.

Čas

Čas sa zaznamenáva v kalendárnych dňoch. Meranie zachytáva mediánové trvanie, ktoré je podľa distribučnej spoločnosti a odborníkov potrebné v praxi (a nie trvanie vyžadované právnymi predpismi), pre dokončenie postupu v minimálnom čase a bez dodatočných platieb. Predpokladá sa, že minimálny čas potrebný pre každý postup je jeden deň. Aj keď sa postupy môžu uskutočniť

TABUĽKA 8.4 Čo merajú ukazovatele postupu pre získanie dodávok elektriny?

Postup pre získanie dodávok elektriny (počet)

Predloženie všetkých príslušných dokumentov a získanie všetkých potrebných potvrdení a povolení

Vykonanie všetkých požadovaných oznámení a prijatie všetkých potrebných kontrol

Získanie externých inštalčných prác a prípadne zakúpenie materiálu pre tieto práce

Uzatvorenie akejkoľvek potrebnej zmluvy o dodávke elektrickej energie a získanie finálnej dodávky

Čas vyžadovaný na dokončenie každého postupu (kalendárne dni)

Je najmenej jeden kalendárny deň

Každý postup začína v samostatný deň

Nezahŕňa čas strávený zhromažďovaním informácií

Odráža čas strávený v praxi s malým monitorovaním postupu a bez predchádzajúceho kontaktu s úradníkmi

Náklady vyžadované na dokončenie každého postupu (% z príjmu na obyvateľa)

Oficiálne náklady, žiadne úplatky

Daň z pridanej hodnoty je vylúčená

Ukazovateľ spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien (0-8)

Trvanie a frekvencia výpadkov elektrickej energie

Nástroje na monitorovanie výpadkov elektrickej energie

Nástroje na obnovenie dodávky

Monitorovanie výkonu energetických spoločností

Finančne odradzujúce prostriedky zamerané na obmedzenie výpadkov

Transparentnosť a prístupnosť cien

Cena elektrickej energie (USD centy za kilowatthodinu)

Cena na základe mesačnej faktúry pre obchodný sklad v prípadovej štúdii

Poznámka: Hoci spoločnosť *Doing Business* meria cenu elektrickej energie, nezahŕňa tieto údaje pri výpočte vzdialenosti k hraničnému skóre za dodávku elektrickej energie pri hodnotení jednoduchosti dodávky elektrickej energie.

súčasne, nemôžu začať v ten istý deň (to znamená, že súčasné postupy začínajú v nasledujúcich dňoch). Predpokladá sa, že spoločnosť nestráca čas a bezodkladne dokončí všetky zostávajúce postupy. Čas strávený spoločnosťou pri zhromažďovaní informácií sa neberie do úvahy. Predpokladá sa, že spoločnosť vie od začiatku všetky požiadavky na pripojenie elektrickej energie a ich postupnosť.

Náklady

Náklady sú zaznamenané ako percento z príjmov ekonomiky na jedného obyvateľa. Náklady sa zaznamenávajú bez dane z pridanej hodnoty. Zaznamenávajú sa všetky poplatky a náklady spojené s dokončením postupov na pripojenie skladu na elektrickú energiu, vrátane tých, ktoré súvisia so získaním povolenia od štátnych orgánov, žiadaním o pripojenie, prijímanie kontroly siete a vnútornej elektroinštalácie, nákup materiálu, získanie pripojovacích prác a zloženie depozitu. Ako zdroje nákladov sa používajú informácie od miestnych odborníkov, osobitné predpisy a sadzobníky poplatkov. Ak viacerí poskytujú rôzne odhady, použije sa mediánová hodnota. Vo všetkých prípadoch náklady nezahŕňajú úplatky.

Depozit

Distribučné spoločnosti môžu vyžadovať zloženie depozitu ako záruku v prípade neplatenia účtov za spotrebu elektrickej energie. Z tohto dôvodu je depozit pre nového zákazníka najčastejšie vypočítaný podľa odhadovanej spotreby zákazníka.

Doing Business nezaznamenáva celú výšku depozitu. Ak je depozit založený na aktuálnej spotrebe zákazníka, práve tento princíp je základom v prípadovej štúdií. Namiesto celej výšky depozitu, *Doing Business* zaznamenáva súčasnú hodnotu strát z úrokových výnosov, ktoré zákazník zaznamenal, pretože spoločnosť zadržava depozit počas dlhšieho obdobia, vo väčšine prípadov až do konca zmluvy (predpokladá sa obdobie piatich rokov). Prípady, v ktorých sa depozit používa na pokrytie prvých mesačných faktúr za spotrebu sa nezaznamenávajú.

Na výpočet súčasnej hodnoty straty úrokových výnosov sa používajú úrokové sadzby z Medzinárodnej finančnej štatistiky Medzinárodného menového fondu. V prípadoch vrátenia depozitu s úrokom sa na výpočet súčasnej hodnoty použije rozdiel medzi úrokovou sadzbou a úrokom zaplateným distribučnou spoločnosťou.

V niektorých ekonomikách môže byť depozit vo forme záruky: spoločnosť môže získať od banky alebo poisťovne záruku vydanú na aktíva, ktoré vlastní v tejto finančnej inštitúcii. Na rozdiel od scenára, v ktorom zákazník zloží depozit v hotovosti distribučnej spoločnosti, v tomto scenári spoločnosť nestráca vlastnícku kontrolu nad celou sumou a môže ju naďalej používať. Na oplátku spoločnosť zaplatí banke províziu za získanie záruky. Povinná provízia sa môže líšiť v závislosti od bonity spoločnosti. Týmto sa predpokladá najlepšie možné úverové postavenie a tým aj najnižšia možná provízia. Ak je možné poskytnúť záruku, hodnota zaznamenaná pre depozit je ročná provízia za päť rokov, čo sa predpokladá, že je dĺžka trvania zmluvy. Ak existujú obidve možnosti, zaznamenaná je lacnejšia alternatíva.

V Hongkongu SAR v Číne by musel zákazník požadujúci 140-kVA pripojenie k elektrickej energii v marci 2017 zložiť depozit vo výške 63 600 hongkongských dolárov (okolo 7 850 USD) v hotovosti alebo šekom a depozit by sa vrátil až pri ukončení zmluvy. Zákazník by mohol namiesto toho tieto peniaze investovať pri súčasnej úrokovej sadzbe vo výške 5,0%. Počas piatich rokov trvania zmluvy by to znamenalo súčasnú hodnotu straty úrokových výnosov vo výške 13 760 hongkongských dolárov (1 700 USD). Naproti tomu, ak sa zákazník rozhodol zložiť depozit prostredníctvom bankovej záruky pri ročnej úrokovej sadzbe 1,5%, tak stratená suma počas piatich rokov by bola iba 4 770 hongkongských dolárov (590 dolárov).

Ukazovateľ spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien

Doing Business využíva ukazovateľ priemernej systémovej doby trvania prerušenia dodávky elektrickej energie (SAIDI) a ukazovateľ priemernej systémovej frekvencie prerušenia dodávky elektrickej energie (SAIFI) na meranie trvania a frekvencie výpadkov elektrickej energie v každom z vybraných miest. SAIDI je priemerná celková dĺžka výpadkov v priebehu roka pre každého zákazníka, zatiaľ čo SAIFI je priemerný počet prerušení služby, ktoré zákazník zaznamenal v priebehu roka. Ročné údaje (pokrývajúce kalendárny rok) sú získané od distribučných spoločností a vnútroštátnych regulačných orgánov pre SAIDI a SAIFI. Odhady SAIDI aj SAIFI by mali zahŕňať plánované a neplánované výpadky, ako aj vylúčenie zaťaženia.

Miesto je spôsobilé získať skóre v ukazovateli spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien, ak distribučná spoločnosť zhromažďuje údaje o výpadkoch elektrickej energie (meranie priemernej celkovej dĺžky výpadkov na zákazníka a priemerný počet výpadkov na zákazníka) a hodnota SAIDI je pod prahom 100 hodín a hodnotou SAIFI pod hranicou 100 výpadkov.

Vzhľadom na to, že pozornosť je zameraná na meranie spoľahlivosti dodávky elektrickej energie, miesto nie je spôsobilé získať skóre, ak sú výpadky príliš časté alebo dlhodobé - to znamená, že ak hodnota SAIDI alebo SAIFI prekročí stanovenú prahovú hodnotu. Miesto tiež nie je spôsobilé získať skóre, ak údaje o výpadkoch elektrickej energie nie sú zhromaždené alebo sú zhromaždené len čiastočne (napríklad ak údaje o plánovaných výpadkoch alebo znížení zaťaženia nie sú zahrnuté do výpočtu SAIDI a SAIFI) a ak je minimálny čas prerušenia, ktorý sa zohľadňuje pri výpočte SAIDI a SAIFI, viac ako päť minút.

Pre všetky miesta, ktoré spĺňajú kritériá určené zo strany *Doing Business*, je skóre týkajúce sa ukazovateľa spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien

vypočítané na základe týchto šiestich zložiek:

- Aké sú hodnoty SAIDI a SAIFI. Ak sú hodnoty SAIDI a SAIFI 12 (ekvivalent výpadku jednej hodiny každý mesiac) alebo nižšie, prideli sa skóre 1. Ak sú SAIDI a SAIFI 4 (ekvivalent výpadku jednej hodiny za štvrtrok) alebo nižšie, prideli sa dodatočné skóre 1. Nakoniec, ak sú SAIDI a SAIFI 1 (ekvivalent výpadku jednej hodiny za rok) alebo nižšie, prideli sa navyše skóre 1.
- Aké nástroje používa distribučná spoločnosť na monitorovanie výpadkov elektrickej energie. Skóre 1 sa prideli, ak spoločnosť používa automatizované nástroje, napríklad systém kontroly dohľadu a získavanie údajov (SCADA); skóre 0 sa prideli, ak sa spolieha výhradne na volania od zákazníkov a záznamy a manuálne monitoruje výpadky.
- Aké nástroje používa distribučná spoločnosť na obnovenie dodávky. Prideli sa skóre 1, ak spoločnosť používa automatizované nástroje, ako je napríklad systém SCADA; skóre 0 sa prideli, ak sa spolieha výlučne na manuálne zdroje pre obnovu služby, ako sú terénni pracovníci alebo personál údržby.
- Či regulačný orgán - teda jednotka oddelená od energetickej spoločnosti - sleduje výkon energetickej spoločnosti v spoľahlivosti dodávky. Ak regulačný orgán preveruje výpadky pravidelne alebo v reálnom čase, prideli sa skóre 1; skóre 0 sa prideli, ak nepreveruje výpadky a nevyžaduje, aby spoločnosť informovala o spoľahlivosti dodávky
- Či existujú finančne odrádzajúce prostriedky na obmedzenie výpadkov. Prideli sa skóre 1, ak spoločnosť kompenzuje zákazníkov, keď výpadky presiahnu určitú hranicu ak je spoločnosť sankcionovaná regulačným orgánom, keď výpadky prekročia určitú hranicu, alebo ak sú splnené obidve tieto podmienky; skóre 0 sa prideli, ak nie je k dispozícii žiaden kompenzačný mechanizmus akéhokolvek druhu.
- Či sú ceny za elektrickú energiu transparentné a ľahko dostupné.

Prideli sa skóre 1, ak sú dostupné ceny online a zákazníci sú informovaní o zmene cien celý fakturačný cyklus (to znamená jeden mesiac); skóre 0 sa prideli, ak nie.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 8, pričom vyššie hodnoty naznačujú vyššiu spoľahlivosť dodávky elektrickej energie a väčšiu transparentnosť cien. Napríklad v Spojenom kráľovstve distribučná spoločnosť UK Power Networks používa SAIDI a SAIFI na monitorovanie a zhromažďovanie údajov o výpadkoch elektrickej energie. V roku 2016 bolo priemerné celkové trvanie výpadkov elektrickej energie v Londýne 0,326 hodín na zákazníka a priemerný počet výpadkov, ktoré zákazník zaznamenal, bol 0,166. SAIDI aj SAIFI sú pod prahovou hodnotou a naznačujú, že na zákazníka pripadá menej ako jeden výpadok za rok v celkovom trvaní kratšom ako jednu hodinu. Takže ekonomika nielenže spĺňa kritériá oprávnenosti na získanie skóre v ukazovateli, ale dostane aj skóre 3 pri prvej zložke ukazovateľa. Distribučná spoločnosť používa automatický systém GE PowerOn Control System na identifikáciu chýb v sieti (skóre 1) a na obnovenie služieb elektrickej energie (skóre 1). Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, nezávislý národný regulačný orgán, aktívne preveruje výkonnosť energetickej spoločnosti pri poskytovaní spoľahlivých služieb v oblasti elektrickej energie (skóre 1) a vyžaduje, aby spoločnosť kompenzovala zákazníkov, ak výpadky trvajú dlhšie, ako je maximálna doba stanovená regulačným orgánom (skóre 1). Zákazníci sú informovaní o zmene cien pred ďalším fakturačným cyklom a môžu ľahko skontrolovať ceny online (skóre 1). Pridelenie týchto čísel dáva Spojenému kráľovstvu celkové skóre 8 v ukazovateli spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien.

Na druhej strane niekoľko ekonomík získava skóre 0 v ukazovateli spoľahlivosti dodávky a transparentnosti cien. Dôvodom môže byť, že výpadky sa vyskytujú viac ako raz za mesiac a neexistuje

žiadny z mechanizmov a nástrojov meraných ukazovateľom. Miesto môže taktiež získať skóre 0, ak hodnota SAIDI alebo SAIFI (alebo obidve) presahuje prahovú hodnotu 100 alebo ak pri výpočte ukazovateľov neboli zohľadnené všetky výpadky. Napríklad v Suriname, distribučná spoločnosť nezahŕňa zníženie zaťaženia pri výpočte SAIDI a SAIFI. Z tohto dôvodu nemôže na základe stanovených kritérií Surinam získať skóre v ukazovateli, aj keď distribučná spoločnosť používa automatizované systémy na monitorovanie výpadkov a obnovenie dodávky elektrickej energie a transparentnosť cien za elektrickú energiu.

Ak ekonomika neposkytla v období od júna 2016 do júna 2017 elektrickú energiu alebo ak elektrická energia nebola dodaná počas tohoto obdobia, ekonomika dostáva označenie "bez skúsenosti" v ukazovateľoch postupov, času a nákladov. Navyše ekonomika "bez skúsenosti" získava skóre 0 v ukazovateli spoľahlivosti dodávok a transparentnosti cien, aj keď existuje napr. regulačný dohľad distribučných spoločností v prípade prerušenia pripojenia.

Cena elektrickej energie

Doing Business meria cenu elektrickej energie, ale nezahŕňa tieto údaje do výpočtu vzdialenosti k hraničnému skóre pre dodávku elektrickej energie alebo pri hodnotení jednoduchosti dodávky elektrickej energie. Údaje sú k dispozícii na webovej stránke *Doing Business* (<http://www.doingbusiness.org>) a sú založené na štandardizovaných predpokladoch pre zabezpečenie porovnateľnosti medzi jednotlivými ekonomikami.

Cena elektrickej energie sa meria v USD za kilowatthodinu. Na základe predpokladov o mesačnej spotrebe sa pre mesiac marec vypočítava mesačná faktúra pre komerčný sklad v každej z vybraných lokalít. Ako sme uviedli, sklad používa elektrinu 30 dní v mesiaci od 9:00 do 17:00, preto sa môže uplatňovať rozdielny sadzovník cien, ak je k dispozícii cena za čas využívania.

Podrobné údaje o dodávke elektrickej energie nájdete na <http://www.doingbusiness.org>. Počiatočnú metodológiu vypracovali Carolin Geginat a Rita Ramalho ("Electricity Connections and Firm Performance in 183 Countries," Global Indicators Group, World Bank Group, Washington, DC, 2015) a tu je prevzatá s menšími zmenami.

PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI

Doing Business zaznamenáva úplnú postupnosť postupov potrebných pre podnik (kupujúci) na kúpu nehnuteľnosti od iného podniku (predávajúceho) a na prevod vlastníckeho práva na meno kupujúceho, aby kupujúci mohol použiť nehnuteľnosť na rozšírenie svojej činnosti, použiť nehnuteľnosť ako zábezpeku pri prijímaní nových úverov alebo v prípade potreby predať nehnuteľnosť inému podniku. Taktiež meria čas a náklady na dokončenie každého z týchto postupov. Okrem toho spoločnosť *Doing Business* meria kvalitu systému správy pôdy v každej ekonomike. Ukazovateľ kvality správy pôdy má päť rozmerov: spoľahlivosť infraštruktúry, transparentnosť informácií, geografické pokrytie, riešenie pozemkových sporov a rovnaký prístup k vlastníckym právam.

Poradie miest v jednoduchosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti sa určuje triedením ich vzdialenosti k hraničnej hodnote pri prevode vlastníctva nehnuteľnosti. Toto skóre je jednoduchým priemerom vzdialenosti k hraničnej hodnote pre každú zložku ukazovateľov (obrázok 8.7).

EFEKTÍVNOSŤ PREVODU VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI

Ako zaznamenáva *Doing Business*, proces prevodu vlastníctva nehnuteľnosti začína získaním potrebných dokumentov, ako je napríklad kópia právneho titulu predávajúceho, ak je to potrebné, a v prípade potreby vykonanie náležitej starostlivosti. Transakcia sa považuje za

úplnú, keď môže byť napadnuteľná treťou stranou a keď kupujúci môže použiť túto nehnuteľnosť alebo použiť ju ako zábezpeku na bankový úver alebo ju opätovne predať (obrázok 8.8). Každý postup požadovaný zákonom alebo potrebný v praxi je zahrnutý, či je to zodpovednosť predávajúceho alebo kupujúceho, alebo musí byť dokončený treťou stranou v ich mene. Miestni právnici zaoberajúci sa nehnuteľnosťami, notári a registre nehnuteľností poskytujú informácie o postupoch, ako aj o čase a nákladoch na dokončenie každého z nich.

Predpoklady týkajúce sa strán

Strany (kupujúci a predávajúci):

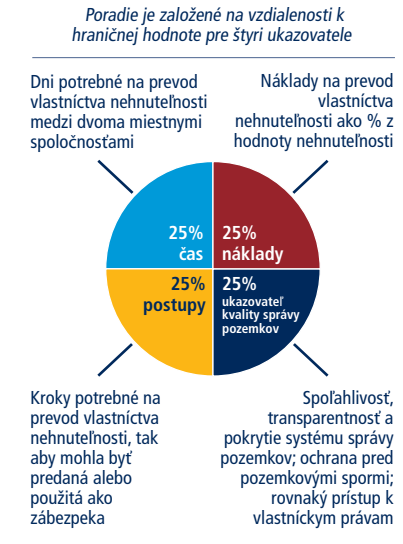
- Sú spoločnosti s ručením obmedzeným (alebo právne ekvivalenty).
- Nachádzajú sa v okrajovej oblasti vybraného mesta.
- Sú 100% vlastnené domácimi subjektmi a ide o súkromné vlastníctvo.
- Každý má 50 zamestnancov, z ktorých všetci sú štátnymi príslušníkmi.
- Vykonávajú všeobecné obchodné aktivity.

Predpoklady týkajúce sa nehnuteľnosti

Nehnuteľnosť:

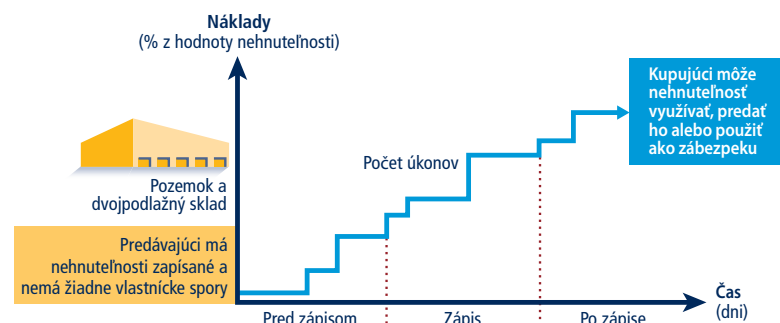
- Má hodnotu 50-násobku príjmu na obyvateľa. Predajná cena sa rovná hodnote nehnuteľnosti.
- Je 100% vlastnená predávajúcim.
- Nie je zatažená hypotékou a je vlastnená rovnakým vlastníkom za posledných 10 rokov.

OBRÁZOK 8.7 Prevod vlastníctva nehnuteľnosti: efektívnosť a kvalita systému správy pôdy

- Je zapísaná v katastri nehnuteľností alebo registri pozemkov a nie je predmetom súdnych sporov.
- Nachádza sa v prímestskej priemyselnej oblasti, nevyžaduje sa zmena územného plánu.
- Pozostáva z pozemku a stavby. Rozloha pozemku je 5 57,4 metrov štvorcových (6 000 štvorcových stôp). Na pozemku sa nachádza dvojpodlažný sklad o rozlohe 929 štvorcových metrov (10 000 štvorcových stôp). Sklad je starý 10 rokov, v dobrom stave a spĺňa všetky bezpečnostné normy, stavebné predpisy a iné zákonné požiadavky.

OBRÁZOK 8.8 Aký je čas, náklady a počet úkonov potrebných na prevod vlastníctva nehnuteľnosti medzi dvoma miestnymi spoločnosťami?

Nemá vykurovací systém. Pozemok a budova sa prevedie ako celok.

- Po zakúpení nebude predmetom rekonštrukcií a nebude vykonaná dodatočná prístavba.
- Nenachádzajú sa tam žiadne stromy, prírodné vodné zdroje, prírodné rezervácie alebo historické pamiatky akéhokoľvek druhu.
- Nebude sa používať na špeciálne účely a nevyžadujú sa žiadne osobitné povolenia, ako napríklad na bývanie, pre priemyselný závod, na skladovanie odpadov alebo určité druhy poľnohospodárskych činností.
- Nemá žiadnych obyvateľov a žiadna iná strana nemá právny záujem.

Úkony

Úkon je definovaný ako akákoľvek interakcia kupujúceho alebo predávajúceho, jeho zástupcov (ak sa zástupca zo zákona alebo v praxi vyžaduje) alebo majetku s externými stranami, vrátane štátnych orgánov, kontrolórov, notárov a právnikov. Interakcie medzi zástupcami spoločnosti a zamestnancami sa neberú do úvahy. Zaznamenávajú sa všetky úkony, ktoré sa zo zákona alebo v praxi vyžadujú za účelom prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, aj keď sa im možno vyhnúť vo výnimočných prípadoch (tabuľka 8.5). Predpokladá sa, že kupujúci si zvolí najrýchlejšiu právnu možnosť, ktorá je k dispozícii a využíva ju väčšina vlastníkov nehnuteľností. Napriek tomu, že kupujúci môže pri procese prevodu vlastníctva nehnuteľnosti použiť právnikov alebo iných odborníkov, predpokladá sa, že kupujúci nepoužíva iný subjekt v procese prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, pokiaľ to zo zákona alebo v praxi nevyžaduje.

Čas

Čas sa zaznamenáva v kalendárnych dňoch. Meranie zachytáva mediánové trvanie, ktoré právnici, notári alebo úradníci registrov označujú ako nevyhnutné pre dokončenie postupu. Predpokladá sa, že minimálny čas potrebný pre každý úkon je jeden deň, s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online, pre ktoré je požadovaný čas zaznamenaný ako pol dňa. Aj keď sa úkony môžu uskutočňovať

súčasne, nemôžu začať v ten istý deň, opäť s výnimkou postupov, ktoré možno úplne dokončiť online. Predpokladá sa, že kupujúci nestráca čas a dokončí bez zbytočného odkladu všetky ostatné postupy. Ak je možné urýchliť postup za dodatočné náklady, vyberie sa najrýchlejší právny postup, ktorý je dostupný a používaný väčšinou majiteľov nehnuteľností. Ak sa môžu úkony vykonať súčasne, predpokladá sa, že sa vykonajú súčasne. Predpokladá sa, že zúčastnené strany si uvedomujú všetky požiadavky a ich postupnosť od začiatku. Čas strávený zhromažďovaním informácií sa neberie do úvahy. Ak sa časové odhady medzi zdrojmi líšia, použije sa mediánová hodnota.

Náklady

Náklady sa zaznamenávajú ako percento z hodnoty nehnuteľnosti, pričom sa predpokladá, že zodpovedá ekvivalentu 50-násobku príjmu na obyvateľa. Zaznamenávajú sa len oficiálne náklady požadované zákonom vrátane poplatkov, dane z prevodu, kolkových poplatkov a akýchkoľvek iných platieb katastru nehnuteľností, notárom, verejným orgánom alebo právnikom. Ostatné dane, ako napríklad daň z kapitálových výnosov alebo daň z pridanej hodnoty, sú vylúčené z merania nákladov. Sú zahrnuté aj náklady znášané kupujúcim ako aj tie, ktoré znáša predávajúci. Ak sa odhady nákladov medzi zdrojmi líšia, použije sa mediánová hodnota.

KVALITA SPRÁVY POZEMKOV

Ukazovateľ kvality správy pozemkov pozostáva z piatich ďalších ukazovateľov: spoľahlivosť infraštruktúry, transparentnosť informácií, geografické pokrytie, riešenie pozemkových sporov a rovnaký prístup k vlastníckym právam (tabuľka 8.6). Údaje sa zhromažďujú pre každé z vybraných miest.

Ukazovateľ spoľahlivosti infraštruktúry

Ukazovateľ spoľahlivosti infraštruktúry má šesť zložiek:

- Ako sú vedené právne tituly týkajúce sa pozemkov na katastri zvoleného

TABUĽKA 8.5 Čo merajú ukazovatele efektívnosti prevodu vlastníctva nehnuteľnosti?

Postupy na právny prevod vlastníctva nehnuteľnosti (počet)

Postupy pred zápisom nehnuteľnosti (napríklad preverenie záložných práv, osvedčenie notárom na zmluve o prevode, zaplatenie dane z prevodu nehnuteľnosti)

Zápis vo vybranom meste

Postupy po zápise nehnuteľnosti (napríklad úkony spojené s právnym titulom vo vzťahu k obci)

Čas potrebný na dokončenie každého postupu (kalendárne dni)

Nezahŕňa čas strávený zhromažďovaním informácií

Každý postup začína v samostatný deň - hoci postupy, ktoré možno úplne dokončiť on-line, sú výnimkou z tohto pravidla

Postup sa považuje za dokončený po získaní finálneho dokumentu

Žiadny predchádzajúci kontakt s úradníkmi

Náklady potrebné na dokončenie každého postupu (% z hodnoty nehnuteľnosti)

Oficiálne náklady, žiadne úplatky

Nie je zahrnutá daň z pridanej hodnoty alebo z kapitálových výnosov

miesta. Skóre 2 je pridelené, ak je väčšina právnych titulov týkajúcich pozemkov plne digitálna; skóre 1 sa prideli, ak je väčšina naskenovaná; skóre 0 sa prideli, ak je väčšina v papierovej forme.

- Či existuje elektronická databáza na kontrolu tiarch. Ak áno, prideli sa skóre 1; ak nie, prideli sa skóre 0.
- Ako sú mapy pozemkov vedené úradom zabezpečujúcim mapovanie vo vybranom mieste. Ak je väčšina máp plne digitálna, prideli sa skóre 2; skóre 1 sa prideli, ak je väčšina naskenovaná; skóre 0 sa prideli, ak je väčšina v papierovej forme.
- Či existuje geografický informačný systém - elektronická databáza na zaznamenávanie hraníc, kontrolu plánov a poskytovanie katastrálnych informácií. Ak je áno, prideli sa skóre 1; skóre 0 sa prideli, ak nie.
- Ako je prepojený kataster nehnuteľností s úradom zabezpečujúcim mapovanie. Prideli sa skóre 1, ak sa informácie týkajúce sa vlastníctva pozemku a mapy uchovávajú v jedinej

TABUĽKA 8.6 Čo merajú ukazovatele kvality pozemkovej správy?

Index spoľahlivosti infraštruktúry (0-8)
Spôsob archivácie údajov o vlastníctve pozemkov
Dostupnosť elektronickej databázy pre účel kontroly zafarbenia nehnuteľností
Spôsob archivácie máp
Dostupnosť geografických informácií
Prepojenie medzi registrom vlastníctva nehnuteľností a mapovým systémom
Index transparentnosti informácií (0-6)
Dostupnosť informácií o vlastníctve pozemkov
Dostupnosť pozemkových máp
Zverejňovanie cenníkov poplatkov, zoznamov registračných dokumentov, a štandardov služieb
Dostupnosť špecifického a samostatného mechanizmu reklamácií
Zverejnenie štatistík o počte transakcií s nehnuteľnosťami
Index geografického pokrytia (0-8)
Pokrytie registra pozemkov na úrovni vybranej lokality a celej ekonomiky
Pokrytie mapovacieho úradu na úrovni vybranej lokality a celej ekonomiky
Index riešenia pozemkových sporov (0-8)
Právny rámec registrácie nehnuteľného majetku
Preventívne opatrenia a riešenie pozemkových sporov
Index rovnoprávneho prístupu k vlastníckym právam (-2-0)
Rôzny prístup k vlastníckym právam pre slobodné ženy a mužov
Rôzny prístup k vlastníckym právam pre vydaté ženy a ženatých mužov
Index kvality pozemkovej správy (0-30)
Súčet indexov spoľahlivosti infraštruktúry, transparentnosti informácií, geografického pokrytia, riešenia pozemkových sporov a rovnoprávneho prístupu k vlastníckym právam

databáze alebo v prepojených databázach; prideli sa skóre 0, ak medzi jednotlivými databázami nie je žiadne prepojenie.

- Ako je nehnuteľnosť identifikovaná. Prideli sa skóre 1, ak existuje jedinečné číslo na identifikáciu nehnuteľnosti pre väčšinu pozemkov; prideli sa skóre 0, ak existuje viac identifikátorov.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 8, pričom vyššie hodnoty naznačujú vyššiu kvalitu infraštruktúry na zabezpečenie spoľahlivosti informácií týkajúcich sa listov vlastníctva a hraníc. Napríklad v Turecku kancelárie registra pozemkov v Istanbule vedú listy vlastníctva v plne digitálnom formáte (skóre 2) a majú plne elektronickej databázu na kontrolu tiarch (skóre 1). Úrady katastrálneho riaditeľstva v Istanbule majú digitálne mapy (skóre 2) a Riaditeľstvo geografických

informácií má verejný portál, ktorý užívateľom umožňuje skontrolovať plány a katastrálne informácie o pozemkoch spolu so satelitnými snímkami (skóre 1). Databázy o vlastníctve pozemkov a mapy sú prepojené prostredníctvom systému TAKBIS, integrovaného informačného systému pre kancelárie registra pozemkov a katastrálne úrady (skóre 1). Existuje tu aj jedinečné identifikačné číslo pre nehnuteľnosti (skóre 1). Pridelenie týchto bodov dáva Turecku skóre 8 v ukazovateli spoľahlivosti infraštruktúry.

Ukazovateľ transparentnosti informácií

Ukazovateľ transparentnosti informácií má 10 zložiek:

- Či sú informácie o vlastníctve pozemkov sprístupnené verejnosti. Ak sú informácie o vlastníctve pozemkov prístupné každému, prideli sa skóre

1; skóre 0 sa prideli, ak je prístup obmedzený.

- Či je zoznam dokumentov potrebných na dokončenie akéhokoľvek typu transakcie s nehnuteľnosťami verejne dostupný. Priradi sa skóre 0,5 ak je zoznam dokumentov dostupný online alebo na úradnej tabuli; prideli sa skóre 0, ak zoznam nie je sprístupnený verejnosti alebo ak sa dá získať len osobne.
- Či je verejne dostupný sadzobník poplatkov pre dokončenie akéhokoľvek typu transakcie s nehnuteľnosťami. Skóre 0,5 je pridelené, ak je poplatok dostupný online alebo na úradnej tabuli bezplatne; skóre 0 sa prideli, ak sadzobník nie je sprístupnený verejnosti alebo ak sa dá získať len osobne.
- Či sa úrad zodpovedný za zápis nehnuteľností zaväzuje poskytnúť právne záväzný dokument, ktorý preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konkrétnom časovom rámci. Skóre 0,5 je pridelené, ak je štandard služieb dostupný online alebo na úradnej tabuli; skóre 0 sa prideli, ak nie je sprístupnený verejnosti alebo ak sa dá získať len osobne.
- Či existuje osobitný a oddelený mechanizmus podávania sťažností pre problém, ku ktorému došlo na úrade zodpovednom za zápis nehnuteľností. Ak existuje osobitný a samostatný mechanizmus na podanie sťažnosti, prideli sa skóre 1; skóre 0 sa prideli, ak existuje iba všeobecný mechanizmus alebo žiadny mechanizmus.
- Či sú verejne dostupné oficiálne štatistiky sledujúce počet transakcií na úrade zodpovednom za zápis nehnuteľností. Skóre 0,5 je pridelené, ak sa v uplynulom kalendárnom roku uverejnili štatistiky o prevodoch nehnuteľností na vybranom mieste; skóre 0 sa prideli, ak nie sú takéto štatistické údaje verejne dostupné.
- Či sú mapy pozemkov sprístupnené verejnosti. Ak sú mapy dostupné pre každého, prideli sa skóre 0,5; skóre 0 sa prideli, ak je prístup obmedzený.
- Či je sadzobník poplatkov pre prístup k mapám verejne dostupný; Skóre 0,5

je pridelené, ak je poplatok dostupný online alebo na úradnej tabuli bezplatne; skóre 0 sa pridelí, ak nie je sprístupnený verejnosti alebo ak sa dá získať len osobne.

- Či má úrad zodpovedný za mapovanie územia možnosť poskytovať aktualizovanú mapu v rámci konkrétneho časového rámca. Skóre 0,5 je pridelené, ak je štandard služieb dostupný online alebo na úradnej tabuli; skóre 0 sa pridelí, ak nie je sprístupnená verejnosti alebo ak sa dá získať len osobne.
- Či existuje osobitný a oddelený mechanizmus na podávanie sťažností pre problém, ktorý sa vyskytol na úrade, ktorý zabezpečuje mapovanie. Ak existuje osobitný a oddelený mechanizmus na podanie sťažnosti, pridelí sa skóre 0,5; skóre 0 sa pridelí, ak existuje iba všeobecný mechanizmus alebo žiadny mechanizmus.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 6, pričom vyššie hodnoty naznačujú vyššiu transparentnosť v systéme správy pozemkov. Napríklad v Holandsku môže každý, kto zaplatí poplatok nahliadnuť do databázy vlastníctva pozemkov (skóre 1). Informácie je možné získať v kancelárii, poštou alebo online použitím webovej stránky Kadaster (<http://www.kadaster.nl>). Ktokoľvek môže taktiež získať online informácie o zozname dokumentov, ktoré sú potrebné predložiť za účelom prevodu vlastníctva nehnuteľnosti (skóre 0,5), sadzobník poplatkov za zápis (skóre 0,5) a štandardy služieb (skóre 0,5). A ktokoľvek, kto čelí problému týkajúcom sa katastra nehnuteľností, môže podať sťažnosť alebo nahlásiť chybu vyplnením konkrétneho formulára online (skóre 1). Kadaster okrem toho sprístupňuje verejnosti štatistické údaje o pozemkových transakciách, pričom bolo v Amsterdame v roku 2016 ohlásených celkovo 214 793 prevodov nehnuteľností (skóre 0,5). Navyše, každý, kto zaplatí poplatok, môže nahliadať online do katastrálnych máp (skóre 0,5). Rovnako môže taktiež verejná osoba získať prístup k sadzobníku poplatkov za nahliadanie do mapy (skóre 0,5), štandardy služby týkajúce sa doručenia aktualizovaného plánu

(skóre 0,5) a osobitný mechanizmus na podanie sťažnosti týkajúcej sa mapy (a skóre 0,5). Pridelenie týchto čísel dáva Holandsku 6 bodov v ukazovateli transparentnosti informácií.

Ukazovateľ geografického pokrytia

Ukazovateľ geografického pokrytia má štyri zložky:

- Ako dokonalé je pokrytie registra pozemkov na úrovni vybraného miesta. Skóre 2 sa pridelí, ak sú v mieste oficiálne zapísané všetky súkromné pozemky v registri pozemkov; skóre 0 sa pridelí, ak nie sú.
- Ako dokonalé je pokrytie registra pozemkov na úrovni ekonomiky. Skóre 2 sa pridelí, ak sú všetky súkromné pozemky v ekonomike oficiálne zapísané v registri pozemkov; skóre 0 sa pridelí, ak nie sú.
- Ako dokonalé je pokrytie úradu zodpovedného za mapovanie na úrovni vybraného miesta. Skóre 2 sa pridelí, ak sú zmapované všetky súkromné pozemky vo vybranom mieste; skóre 0 sa pridelí, ak nie sú.
- Ako dokonalé je pokrytie úradu zodpovedného za mapovanie na úrovni ekonomiky. Skóre 2 sa pridelí, ak sú zmapované všetky súkromné pozemky v ekonomike; skóre 0 sa pridelí, ak nie sú.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 8, pričom vyššie hodnoty naznačujú väčšie geografické pokrytie pri prevode vlastníctva nehnuteľnosti a pri katastrálnom mapovaní. Napríklad v Kórejskej republike sú všetky súkromné pozemky oficiálne zapísané v registri pozemkov v Soule (skóre 2) a v ekonomike ako celku (skóre 2). Navyše všetky súkromné pozemky v Soule sú zmapované (skóre 2) a v ekonomike ako celku (skóre 2). Pridelenie týchto čísel dáva Kórei skóre 8 v ukazovateli geografického pokrytia.

Ukazovateľ riešenia pozemkových sporov

Ukazovateľ riešenia pozemkových sporov hodnotí právny rámec pre prevod

vlastníctva nehnuteľností a dostupnosť mechanizmov riešenia sporov. Ukazovateľ má osem zložiek:

- Či zákon vyžaduje, aby všetky transakcie predaja nehnuteľností boli zapísané v registri nehnuteľností, preto aby boli napadnuteľné tretími osobami. Skóre 1,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či poskytuje formálny systém zápisu nehnuteľností určitú záruku. Pridelí sa skóre 0,5, ak je zo zákona povinná buď štátna alebo súkromná záruka týkajúca sa zápisu nehnuteľností; skóre 0 sa pridelí, ak sa nevyžaduje žiadna takáto záruka.
- Či existuje osobitný kompenzačný mechanizmus na pokrytie škôd vzniknutých účastníkom, ktorí v dobrej viere vykonali majetkovú transakciu na základe nesprávnych informácií osvedčených registrom nehnuteľností. Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či právny systém vyžaduje overenie platnosti dokumentov potrebných pre transakciu s nehnuteľnosťami. Skóre 0,5 je pridelené, ak existuje preskúmanie platnosti, či už registrátorom alebo odborníkom (napríklad notárom alebo právnikom); skóre 0 sa pridelí, ak neexistuje žiadna kontrola.
- Či právny systém vyžaduje overenie totožnosti strán transakcie s nehnuteľnosťami. Skóre 0,5 sa pridelí, ak sa overí totožnosť buď registrátorom alebo odborníkom (napríklad notárom alebo právnikom); skóre 0 sa pridelí, ak neexistuje overovanie.
- Či existuje národná databáza na overenie správnosti dokladov totožnosti. Ak je k dispozícii takáto národná databáza, pridelí sa skóre 1; skóre 0 sa pridelí, ak nie.
- Koľko času zaberie získanie rozhodnutia súdu prvej inštancie (bez odvolania) v bežnom pozemkovom spore medzi dvoma miestnymi podnikateľmi týkajúcom sa vlastníckych práv v hodnote 50 násobku príjmu na obyvateľa, ktoré sa nachádzajú vo vybranom mieste. Skóre 3 sa pridelí, ak spor trvá menej ako jeden rok;

skóre 2 sa prideli, ak trvá jeden až dva roky; skóre 1 sa prideli ak trvá dva až tri roky; skóre 0 sa prideli, ak trvá viac ako tri roky.

- Či sú verejne dostupné štatistické údaje o počte pozemkových sporov na prvej inštancii. Ak sa v uplynulom kalendárnom roku uverejnili štatistiky o pozemkových sporoch v ekonomike, prideli sa skóre 0,5; skóre 0 sa prideli, ak nie sú takéto štatistické údaje verejne dostupné.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 8, pričom vyššie hodnoty naznačujú väčšiu ochranu pred pozemkovými sporami. Napríklad v Litve podľa Občianskeho zákonníka a zákona o registri nehnuteľností musia byť majetkové transakcie zapísané v registri pozemkov aby mohli byť napadnuteľné tretími stranami (skóre 1,5). Systém prevodu nehnuteľnosti je zaručený štátom (skóre 0,5) a má kompenzačný mechanizmus na pokrytie škôd, ktoré vznikli účastníkom, ktorí v dobrej viere vykonali transakciu s nehnuteľnosťami na základe chyby registra (skóre 0,5). Notár pri transakcii s nehnuteľnosťami overí právnu platnosť dokumentov (Skóre 0,5) a totožnosť strán (skóre 0,5) v súlade so zákonom o notárskom úrade (zákon I-2882). Litva má národnú databázu na overenie správnosti dokladov totožnosti (skóre 1). V pozemkovom spore medzi dvoma litovskými spoločnosťami týkajúcom sa vlastníckych práv vo výške 770 000 dolárov rozhodne okresný súd vo Vilniuse za menej ako jeden rok (skóre 3). Taktiež sa zhromažďujú a uverejňujú štatistiky o pozemkových sporoch; v roku 2016 bolo v krajine celkovo 549 pozemkových sporov (skóre 0,5). Pridelenie týchto bodov dáva Litve skóre 8 v ukazovateli riešenia pozemkových sporov.

Ukazovateľ rovnosti vlastníckych práv

Ukazovateľ rovnosti vlastníckych práv má dve zložky:

- Či majú nezobášaní muži a nezobášané ženy rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti. Skóre - 1 je pridelené,

ak neexistujú rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti; skóre 0 sa prideli, ak existuje rovnosť.

- Či ženatí muži a vydaté ženy majú rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti. Skóre - 1 je pridelené, ak neexistujú rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti; skóre 0 sa prideli, ak je existuje rovnosť.

Vlastnícke práva zahŕňajú možnosť spravovať, riadiť, mať prístup, zafažovať, prijímať, disponovať a prevádzať nehnuteľnosť. Za obmedzenie sa považuje prípad, ak existuje v zákone rozdielne zaobchádzanie s mužmi a ženami s prihliadnutím na štandardný režim manželského vlastníctva. Pri obvyklých pozemkových systémoch je predpokladaná rovnosť, pokiaľ neexistuje všeobecné právne ustanovenie, ktoré by stanovilo rozdielne zaobchádzanie.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od -2 do 0, pričom vyššie hodnoty naznačujú väčšie začlenenie rovnosti vlastníckych práv. Napríklad v Mali majú slobodní muži a slobodné ženy rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti (skóre 0). Podobne môžu ženatí muži a vydaté ženy využívať svoju nehnuteľnosť rovnakým spôsobom (skóre 0). Pridelenie týchto čísel dáva Mali skóre 0 v ukazovateli rovnosti vlastníckych práv - čo naznačuje rovnaké vlastnícke práva medzi mužmi a ženami. Naopak v Tonge podľa zákona o pozemkoch (hlava 132), odseky 7, 45 a 82, nemajú slobodní muži a slobodné ženy rovnaké vlastnícke práva k nehnuteľnosti (skóre -1), a ženatí muži a vydaté ženy nemajú povolené využívať svoju nehnuteľnosť rovnakým spôsobom (skóre -1). Pridelenie týchto bodov dáva Tongu skóre -2 v ukazovateli rovnosti vlastníckych práv - čo naznačuje nerovné vlastnícke práva medzi mužmi a ženami.

Ukazovateľ kvality správy pozemkov

Ukazovateľ kvality správy pozemkov je súhrnom skóre ukazovateľov spoľahlivosti infraštruktúry, transparentnosti informácií, geografického pokrytia, riešení pozemkových sporov a rovnosti

vlastníckych práv. Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 30, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšiu kvalitu systému správy pozemkov.

Ak subjekty zo súkromného sektora nemohli vykonať prevody vlastníctva nehnuteľnosti v ekonomike v období medzi júnom 2016 a júnom 2017, tak ekonomika dostane označenie "bez skúsenosti" v postupochoch, časových a nákladových ukazovateľoch. Ekonomika "bez skúsenosti" získava skóre 0 v ukazovateli kvality správy pozemkov, aj keď jej právny rámec zahŕňa ustanovenia týkajúce sa správy pozemkov.

Podrobné údaje o prevode vlastníctva nehnuteľnosti nájdete na adrese <http://www.doingbusiness.org>.

VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV

Doing Business meria čas a náklady na riešenie obchodnoprávneho sporu prostredníctvom miestneho súdu prvej inštancie a tiež zostavuje ukazovateľ kvality súdnych procesov a hodnotí, či každá ekonomika prijala rad osvedčených postupov, ktoré podporujú kvalitu a efektívnosť súdneho systému. Údaje sa zhromažďujú prostredníctvom štúdií občianskeho súdneho poriadku a ďalších predpisov týkajúcich sa súdov ako aj dotazníkov vyplnených miestnymi advokátmi, príp. právnikmi zaoberajúcimi sa súdnymi sporami a sudcami. Hodnotenie ekonomík v ľahkosti vymáhania zmluvných záväzkov sa určuje triedením ich vzdialenosti k hraničnému skóre pri vymáhaní zmluvných záväzkov. Toto skóre je jednoduchým priemerom vzdialenosti k hraničnému skóre za každú zo zložiek ukazovateľov (obrázok 8.9).

EFEKTÍVNOSŤ RIEŠENIA OBCHODNOPRÁVNEHO SPORU

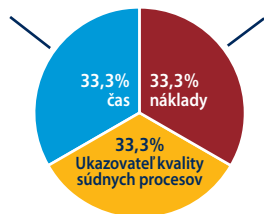
Údaje týkajúce sa času a nákladov sú založené na postupnom vývoji obchodnoprávneho sporu (obrázok 8.10, tabuľka 8.7). Údaje sa zhromažďujú pre

OBRÁZOK 8.9 Vymáhanie zmluvných záväzkov: efektívnosť a kvalita riešenia obchodnoprávných sporov

Hodnotenie je založené na vzdialenosti k hraničnému skóre pre tri ukazovatele

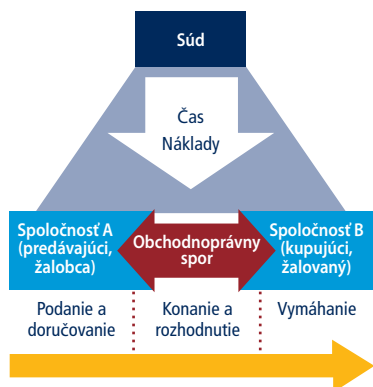
Dni na vyriešenie obchodnoprávného sporu prostredníctvom súdov

Advokát, súd a náklady na vymáhanie určené ako % z hodnoty pohľadávky

Využitie osvedčených postupov na podporu kvality a efektívnosti

OBRÁZOK 8.10 Aký je čas a náklady na vyriešenie obchodnoprávného sporu prostredníctvom súdov?

TABUĽKA 8.7 Čo merajú ukazovatele efektívnosti riešenia obchodnoprávného sporu?

Čas vyžadovaný na vymoženie zmluvného záväzku prostredníctvom súdov (kalendárne dni)

Čas podania a doručovania

Čas súdneho konania a získania rozsudku

Čas výkonu rozhodnutia

Náklady vyžadované na vymoženie zmluvného záväzku prostredníctvom súdov (% z hodnoty pohľadávky)

Priemerné náklady za právne služby

Súdne náklady

Náklady na vymáhanie

konkrétny súd pre každé pokryté miesto podľa predpokladov týkajúcich sa prípadu opísaného nižšie. Súd má právomoc rozhodovať spory v hodnote 200% príjmu na obyvateľa alebo 5 000 USD, podľa toho, čo je vyššie. Názov príslušného súdu v každej ekonomike je uverejnený na webovej stránke *Doing Business* na adrese <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/enforcing-contracts>.

Predpoklady týkajúce sa prípadu

- Hodnota pohľadávky sa rovná 200% príjmu ekonomiky na obyvateľa alebo 5 000 USD, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia.
- Spor sa týka zákonnej transakcie medzi dvoma podnikmi (predávajúcim a kupujúcim), ktoré sa nachádzajú vo vybranom meste. Podľa zmluvy uzatvorenej medzi podnikmi, predávajúci predáva kupujúcemu určitý nábytok na mieru v hodnote 200% príjmu ekonomiky na obyvateľa alebo 5000 USD, čo je väčšie. Po tom, čo predávajúci dodá tovar kupujúcemu, kupujúci odmietne zaplatiť cenu uvedenú v zmluve, pričom tvrdí, že tovar nemá dostatočnú kvalitu. Vzhľadom nato, že nábytok bol vyrobený na mieru, predávajúci ho nemôže predať nikomu inému.
- Predávajúci (žalobca) žaluje kupujúceho (žalovaného), aby zaplatil sumu podľa kúpnej zmluvy. Spor je vedený na súde nachádzajúcom sa vo vybranom mieste s právomocou na prejednanie obchodnoprávných sporov v hodnote 200% príjmu na obyvateľa alebo 5 000 dolárov, podľa toho, čo je väčšie.
- Na začiatku sporu sa predávajúci rozhodne zadržať hnutelný majetok kupujúceho (napríklad kancelárske vybavenie a vozidlá), pretože sa obáva, že kupujúci môže skryť svoje aktíva alebo sa inak stane insolventným.
- Nárok je spochybnený z dôvodu tvrdenia kupujúceho, že kvalita tovaru nebola dostatočná. Vzhľadom na to, že súd nemôže rozhodnúť o veci na základe písomných dôkazov alebo právneho titulu, vypracuje sa znalecký

posudok ku kvalite tovaru. Ak je v ekonomike bežnou praxou, že každá strana prizve vlastného znalca, každá strana prizve jedného znalca. Ak je bežná prax, že sudca rozhoduje o určení nezávislého znalca, tak platí, že sudca vykoná tento krok. V tomto prípade sudca neumožní namietať znaleckú výpoveď.

- Na základe znaleckého posudku sudca rozhodne, že tovar dodaný predávajúcim má primeranú kvalitu a že kupujúci musí zaplatiť zmluvne dohodnutú cenu. Sudca tak vynesie konečný rozsudok, ktorý je 100% v prospech predávajúceho.
- Kupujúci sa proti rozsudku neodvolá. Predajca sa rozhodne začať výkon rozhodnutia hneď, ako uplynie lehota určená zákonom na podanie odvolania. Predávajúci podniká všetky potrebné kroky na promptné vykonanie rozhodnutia. Peniaze sa úspešne vymáhajú prostredníctvom verejnej dražby hnutelného majetku kupujúceho (napríklad kancelárskeho vybavenia a vozidiel). Predpokladá sa, že kupujúci nemá na svojom bankovom účte žiadne peniaze, čo znemožňuje vymáhanie prostredníctvom zabavenia finančných prostriedkov na účte kupujúceho.

Čas

Čas je zaznamenaný v kalendárnych dňoch, počnúc od chvíle, keď sa predajca rozhodne podať žalobu na súd až do zaplatenia. Zahŕňa to dni, kedy sa vykonali úkony, ako aj čakacie obdobia medzi tým. Zaznamenáva sa priemerná doba trvania týchto troch etáp riešenia sporu: (i) podanie a doručenie; (ii) konanie a rozhodnutie; a (iii) vymáhanie. Čas sa zaznamenáva s prihliadnutím na predpoklady prípadovej štúdie uvedené vyššie a na príslušný súd. Zaznamenáva sa čas v praxi, bez ohľadu na lehoty stanovené zákonom, ak sa takéto lehoty vo väčšine prípadov nedodržiavajú.

Fáza podania a doručovania zahŕňa nasledovné:

- Čas, počas ktorého sa predávajúci pokúsi získať dlžnú sumu mimosúdne

prostredníctvom výzvy na zaplatenie, pričom je zahrnutý aj čas na prípravu listu a lehota poskytnutá kupujúcemu na zaplatenie

- Čas potrebný na to, aby miestny advokát napísal prvotnú žalobu a zhromaždil všetky podporné dokumenty potrebné na podanie, vrátane overovania alebo ich osvedčenia notárom v prípade potreby.
- Čas potrebný na podanie žaloby na súde.
- Čas potrebný na to, aby bola kupujúcemu (žalovanému) doručená žaloba, vrátane času spracovania na súde a čakacie doby medzi neúspešnými pokusmi o doručenie žaloby kupujúcemu, ak sa zvyčajne vyžaduje viac ako jeden pokus.

Fáza súdneho konania a rozhodnutia zahŕňa nasledovné:

- Doba medzi okamihom doručenia oznámenia o spore kupujúcemu a okamihom, keď sa koná predbežné prejednanie sporu, ak je predbežné prejednanie sporu súčasťou postupov správy prípadov, ktoré používa príslušný súd.
- Čas medzi predbežným prejednaním sporu a prvým pojednávaním, ak je predbežné prejednanie sporu súčasťou postupov správy prípadov, ktoré používa príslušný súd. V opačnom prípade je to čas medzi doručením oznámenia o spore kupujúcemu a okamihom, keď sa uskutoční prvé pojednávanie.
- Čas na vykonanie všetkých úkonov, vrátane výmeny informácií a dôkazov, viacnásobné výsluchy, čakacia doba medzi výsluchmi a získaním znaleckého posudku.
- Čas potrebný pre sudcu na vydanie písomného konečného rozsudku po skončení dokazovania.
- Lehota na podanie odvolania.

Fáza vymáhania zmluvných záväzkov zahŕňa nasledovné:

- Čas potrebný na získanie vykonateľného rozhodnutia a kontaktovanie príslušného exekútorského úradu

- Čas vyhľadávania, identifikácie, zabavenia a prevodu hnuiteľného majetku kupujúceho (neúspešná strana) (vrátane času potrebného na získanie príkazu súdu na prípadné zadržanie a zabavenie majetku, ak je to možné).
- Čas potrebný na inzerciu, usporiadanie a vykonanie dražby. Ak je zvyčajne potrebná viac ako jedna dražba na úplné získanie hodnoty pohľadávky v prípade porovnateľnom so štandardizovaným prípadom, čas medzi viacerými pokusmi o dražby je zaznamenaný.
- Čas, ktorý je potrebný na získanie celej hodnoty pohľadávky pre predávajúceho (víťazná strana), akonáhle je dražba úspešne skončená

Náklady

Náklady sa zaznamenávajú ako percento z hodnoty pohľadávky, pričom sa predpokladá, že zodpovedá ekvivalentu 200% príjmu na obyvateľa alebo 5 000 USD, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia. Zaznamenávajú sa tri druhy nákladov: priemerné náklady za právne služby, súdne náklady a náklady na vymáhanie.

Priemerné náklady za právne služby sú poplatky, ktoré musí predávajúci (žalobca) zaplatiť vopred miestnemu advokátovi, ktorý zastupuje predávajúceho v štandardnom prípade bez ohľadu na záverečnú náhradu nákladov. Súdne náklady zahŕňajú všetky náklady, ktoré predávajúci (žalobca) musí zaplatiť súdu, bez ohľadu na konečné náklady znášané predávajúcim. V súdnych nákladoch sú zahrnuté poplatky, ktoré je potrebné zaplatiť za vypracovanie znaleckého posudku. Náklady na vymáhanie sú všetky náklady, ktoré musí predávajúci (žalobca) vynaložiť pre výkon rozhodnutia prostredníctvom verejnej dražby hnuiteľného majetku kupujúceho bez ohľadu na konečné náklady znášané predávajúcim. Úplatky sa neberú do úvahy.

KVALITA SÚDNYCH PROCESOV

Ukazovateľ kvality súdnych procesov meria či každé miesto prijalo súbor osvedčených postupov do súdneho

systému v štyroch oblastiach: súdna štruktúra a konania, správa prípadov, automatizácia súdov a alternatívne riešenie sporov (tabuľka 8.8).

Ukazovateľ súdnej štruktúry a konaní

Ukazovateľ súdnej štruktúry a konaní má päť zložiek:

- Či existuje špecializovaný obchodný súd alebo oddelenie, ktoré sa venuje a prejednáva výlučne obchodnoprávne prípady. Skóre 1,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 sa prideli, ak nie.
- Či existuje súd pre pohľadávky s nízkou hodnotou alebo zrýchlené konanie pre pohľadávky s nízkou hodnotou. Skóre 1 sa prideli, ak takýto súd existuje alebo je už zavedený takýto postup a je uplatniteľný na všetky občianskoprávne prípady a zákon stanovuje hranicu hodnoty súdom alebo postupom. V prípade, že pohľadávky s nízkou hodnotou podliehajú samostatnému súdu, skóre sa prideli len vtedy, ak tento súd uplatní zjednodušený postup. Dodatočné skóre 0,5 sa prideli, ak sa strany môžu zastupovať sami pred týmto súdom alebo počas tohto konania. Ak nie je zavedený žiadny súd pre pohľadávky s nízkou hodnotou alebo zjednodušený postup, prideli sa skóre 0.
- Či môžu žalobcovia pred súdnym konaním zadržať hnuiteľný majetok žalovaného, ak sa obávajú, že majetok môže byť vyňatý z jurisdikcie alebo zmizne. Ak je áno, prideli sa skóre 1; skóre 0 sa prideli, ak nie.
- Či sú prípady na príslušnom súde pridelené sudcom náhodne a automaticky. Skóre 1 je prideli, ak je pridelovanie prípadov náhodné a automatizované; skóre 0,5 sa prideli, ak je náhodné, ale nie automatizované; skóre 0 sa prideli, ak nie je náhodné ani automatizované.
- Či svedectvo ženy nesie rovnakú dôkaznú váhu na súde ako mužské. Skóre -1 sa prideli, ak zákon rozlišuje medzi dôkaznou hodnotou svedectva ženy a svedectvom muža; skóre 0 sa prideli, ak nie.

TABUĽKA 8.8 Čo merajú ukazovatele kvality súdnych procesov?

Ukazovateľ súdnej štruktúry a konaní (0-5)
Dostupnosť špecializovaného obchodného súdu, divízie alebo oddelenia
Dostupnosť súdov pre pohľadávky s nízkou hodnotou sporu alebo zjednodušeného konania pre pohľadávky s nízkou hodnotou
Dostupnosť predbežného zadržania majetku
Kritériá použité na priradenie prípadov sudcom
Dôkazná váha svedectva ženy
Ukazovateľ správy prípadov (0-6)
Pravidlá stanovujúce časové štandardy pre kľúčové súdne udalosti
Predpisy týkajúce sa odročení
Dostupnosť mechanizmov merania výkonnosti
Dostupnosť predbežného prejednávania sporu
Dostupnosť elektronického systému správy prípadov pre sudcov
Dostupnosť elektronického systému správy prípadov pre advokátov
Ukazovateľ súdnej automatizácie (0-4)
Možnosť podať prvú žalobu elektronicky
Možnosť doručiť prvú žalobu elektronicky
Možnosť zaplatiť súdne poplatky elektronicky
Zverejnenie rozhodnutí
Ukazovateľ alternatívneho riešenia sporu (0-3)
Rozhodcovské konanie
Dobrovoľná mediácia alebo zmier
Ukazovateľ kvality súdnych sporov (0-18)
Súčet ukazovateľov súdnej štruktúry a konaní, správy prípadov, automatizácie súdov a alternatívneho riešenia sporov

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 5, pričom vyššie hodnoty naznačujú sofistikovanejšiu a efektívnejšiu štruktúru súdu. Napríklad v Bosne a Hercegovine existuje špecializovaný obchodný súd (skóre 1,5) a nízke pohľadávky možno riešiť prostredníctvom vyhradeného súdu, v ktorom je povolené vlastné zastúpenie (skóre 1,5). Žalobcovia môžu požiadať o zadržanie hnutelného majetku žalovaného, ak sa obávajú jeho zmiznutia počas súdneho konania (skóre 1). Prípady sa prideliť náhodne prostredníctvom elektronického systému na správu prípadov (skóre 1). Pridelenie týchto bodov dáva Bosne a Hercegovine skóre 5 v ukazovateli súdnej štruktúry a konaní.

Ukazovateľ správy prípadov

Ukazovateľ správy prípadov má šesť zložiek:

- Či niektorý z platných zákonov alebo predpisov o občianskom súdnom

konaní obsahuje časové štandardy pre najmenej tri z nasledujúcich kľúčových súdnych udalostí: (i) doručovanie; ii) prvé pojednávanie; (iii) podanie vyjadrenia k žalobe; iv) skončenie dokazovania; v) podanie znaleckej výpovede; a vi) vynesenie konečného rozsudku. Pridelí sa skóre 1, ak sú takéto časové štandardy dostupné a rešpektované vo viac ako 50% prípadov; skóre 0,5 sa prideliť, ak sú dostupné, ale nerešpektované vo viac ako 50% prípadoch; skóre 0 sa prideliť, ak existujú časové štandardy pre menej ako tri z týchto kľúčových súdnych udalostí.

- Či existujú akékoľvek zákony upravujúce maximálny počet odročení, ktoré môžu byť udelené, či sú odročenia zákonom obmedzené na nepredvídané a výnimočné okolnosti a či sa tieto pravidlá dodržiavajú vo viac ako

50% prípadov. Ak sú splnené všetky tri podmienky, prideliť sa skóre 1; skóre 0,5 sa prideliť, ak sú splnené len dve z troch podmienok; skóre 0 sa prideliť, ak je splnená len jedna z podmienok alebo ak nie je splnená žiadna.

- Či existujú akékoľvek správy o meraní výkonnosti, ktoré sa môžu byť vytvorené v súvislosti s príslušným súdom s cieľom monitorovať výkonnosť súdu, sledovať priebeh prípadov prostredníctvom súdu a zabezpečiť dodržiavanie stanovených časových štandardov. Skóre 1 sa prideliť, ak sú verejne dostupné aspoň dve z nasledujúcich štyroch správ: i) správa o čase na vybavenie (meranie času, ktorý má súd na vybavenie alebo rozhodovanie o svojich prípadoch); ii) správa o mierach vybavenia (meranie počtu vyriešených prípadov vzhľadom na počet prichádzajúcich prípadov); (iii) správa o veku prejednávanych prípadov (poskytuje prehľad všetkých prebiehajúcich prípadoch podľa typu prípadu, veku, posledného úkonu a plánovanej ďalšej činnosti); a (iv) správa o priebehu jednotlivých prípadov (poskytujúca prehľad o stave jedného prípadu). Skóre 0 je pridelené, ak je k dispozícii iba jedna z týchto správ alebo ak žiadne nie sú k dispozícii.
- Či predbežné prejednanie sporu patrí medzi techniky správy prípadov, ktoré sa používajú pred príslušným súdom a počas predbežného prejednávania sporu sa diskutuje aspoň o troch z nasledujúcich otázok: (i) plánovanie (vrátane časového rámca pre podanie návrhov a iných dokumentov na súd); (ii) zložitost prípadu a plánovaná dĺžka sporu; iii) možnosť vyrovnania alebo alternatívneho riešenia sporov; iv) výmena zoznamov svedkov; v) dôkazy; vi) právomoc a iné procesné otázky; a (vii) zúženie sporných otázok. Skóre 1 sa prideliť, ak sa na príslušnom súde koná predbežné prejednanie sporu, na ktorej sa diskutuje aspoň o troch z týchto udalostí; skóre 0 sa prideliť, ak sa predbežné prejednanie sporu nevykonáva.

- Či sudcovia v rámci príslušného súdu môžu používať elektronický systém správy prípadov aspoň pre štyri nasledujúce účely: (i) prístup k zákonom, predpisom a judikatúre; (ii) automaticky vygenerovať harmonogram pojednávania pre všetky prípady v ich spisoch; (iii) posilať oznámenia (napríklad e-mail) právnikom; (iv) sledovanie stavu prípadu v spisoch; (v) prezeráť a spravovať písomnosti (listy, návrhy); (vi) pomáhať pri písaní rozsudkov; (vii) na poloautomatické vygenerovanie súdnych príkazov; a (viii) prehliadnúť súdne príkazy a rozsudky v konkrétnom prípade. Skóre 1 je pridelené, ak je k dispozícii elektronický systém na správu prípadov, ktorý môžu sudcovia použiť pre najmenej štyri z týchto účelov; skóre 0 sa prideliť, ak nie.
- Či môžu advokáti využívať elektronický systém správy prípadov aspoň pre štyri z nasledujúce účely: i) prístup k zákonom, predpisom a judikatúre; ii) prístup k formulárom, ktoré sa majú predložiť súdu; (iii) dostávať oznámenia (napríklad e-mail); iv) sledovať stav prípadu; (v) prezeráť a spravovať písomnosti (listy, návrhy); (vi) podávať súdu a dokumenty; a (vii) v konkrétnom prípade pozrieť súdne príkazy a rozhodnutia. Skóre 1 sa prideliť, ak je k dispozícii elektronický systém správy prípadov, ktorý môžu advokáti použiť aspoň pre štyri z týchto účelov; skóre 0 sa prideliť, ak nie.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 6, pričom vyššie hodnoty naznačujú kvalitnejší a efektívnejší systém správy prípadov. Napríklad v Austrálii existujú časové štandardy pre najmenej tri kľúčové súdne udalosti stanovené v príslušných prostriedkoch občianskeho konania a rešpektujú sa vo viac ako 50% prípadoch (skóre 1). Zákon stanovuje, že odročenia možno udeliť iba v dôsledku nepredvídaných a výnimočných okolností a toto pravidlo sa rešpektuje vo viac ako 50% prípadoch (skóre 0,5). O príslušnom súde môžu byť vytvorené správy týkajúce sa času vybavenia, správa o

mierach vybavenia k dispozícii, správa o veku prejednávaných prípadov (skóre 1). Predbežné prejednanie sporu je jednou z techník správy prípadov používaných okresným súdom Nového Južného Walesu (skóre 1). Elektronický systém správy prípadov, ktorý spĺňa vyššie uvedené kritériá, je k dispozícii sudcom (skóre 1) a advokátom (skóre 1). Pridelenie týchto bodov dáva Austrálii skóre 5,5 v ukazovateli správy prípadov, čo je najvyššie skóre dosiahnuté ekonomikou v tomto ukazovateli.

Ukazovateľ súdnej automatizácie

Ukazovateľ súdnej automatizácie má štyri zložky:

- Či môže byť prvotná žaloba podaná elektronicky prostredníctvom vyhradenej platformy (nie prostredníctvom e-mailu alebo faxu) v rámci príslušného súdu. Ak je takáto platforma k dispozícii, prideliť sa skóre 1 a strany, ktoré sú účastníkmi konania, nie sú povinné doplniť ju v papierovej forme; skóre 0 sa prideliť, ak nie. Elektronické podanie sa uznáva bez ohľadu na percento používateľov, pokiaľ sa nevyžadujú žiadne ďalšie osobné interakcie a miestni odborníci ju dostatočne využili na to, aby dokázali potvrdiť, že je plne funkčná.
- Či môže byť prvotná žaloba doručená žalovanému elektronicky, prostredníctvom vyhradeného systému alebo e-mailom, faxom alebo SMS (služba krátkych správ). Ak je elektronické doručovanie k dispozícii a nie je potrebné žiadne ďalšie doručovanie, je pridelené skóre 1; skóre 0 sa prideliť, ak nie. Elektronické doručovanie je uznané bez ohľadu na percento používateľov, pokiaľ sa nevyžadujú žiadne ďalšie interakcie medzi osobami a miestni odborníci ho dostatočne využili, aby mohli potvrdiť, že je plne funkčná.
- Či je možné platiť súdne poplatky elektronicky buď prostredníctvom vyhradenej platformy, alebo prostredníctvom online bankovníctva. Skóre 1 sa prideliť, ak sa poplatky môžu platiť

elektronicky a účastníci konania nie sú povinní predložiť kópiu potvrdenia v papierovej forme alebo predložiť opečiatkovanú kópiu potvrdenia; skóre 0 sa prideliť, ak nie. Elektronická platba sa uznáva bez ohľadu na percento používateľov, ak sa nevyžadujú žiadne ďalšie interakcie medzi osobami a miestni odborníci ju dostatočne využili, aby mohli potvrdiť, že je plne funkčná.

- Či sú rozsudky vynesené miestnymi súdmi sprístupnené širokej verejnosti prostredníctvom uverejnenia v úradných vestníkoch, v novinách alebo na internete. Skóre 1 sa prideliť, ak sú rozhodnutia vynesené v obchodných prípadoch na všetkých úrovniach sprístupnené širokej verejnosti; skóre 0,5 sa prideliť, ak sú k dispozícii širokej verejnosti len rozhodnutia vydané v odvolacom konaní a na úrovni najvyšších súdov; skóre 0 sa prideliť vo všetkých ostatných prípadoch. Nepridelia sa žiadne body, ak sa súdne rozhodnutia musia individuálne požadovať od súdu, alebo ak je potrebné získať číslo rozsudku alebo údaje účastníkov konania s cieľom získať kópiu rozsudku.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 4, pričom vyššie hodnoty naznačujú automatizovaný, efektívnejší a transparentnejší súdny systém. Napríklad v Estónsku môže byť prvotná žaloba podaná online (bod 1), doručená žalovanému elektronicky (skóre 1) a súdne poplatky môžu byť zaplatené elektronicky (skóre 1). Okrem toho sa v Estónsku rozsudky v obchodných prípadoch na všetkých úrovniach verejne sprístupňujú prostredníctvom internetu (skóre 1). Pridelenie týchto bodov dáva Estónsku skóre 4 v ukazovateli súdnej automatizácie.

Ukazovateľ alternatívneho riešenia sporov

Ukazovateľ alternatívneho riešenia sporov má šesť zložiek:

- Či sa vnútroštátne rozhodcovské konanie riadi konsolidovaným zákonom alebo konsolidovanou kapitolou

alebo oddielom platného občianskeho súdneho poriadku, ktorý zahŕňa v podstate všetky jeho aspekty. Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.

- Či môžu byť obchodnoprávne spory všetkých druhov - okrem tých, ktoré sa zaoberajú verejným poriadkom, verejným záujmom, konkurzom, právami spotrebiteľov, otázkami zamestnanosti alebo duševným vlastníctvom - predložené na rozhodcovské konanie. Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či sú platné rozhodcovské doložky alebo dohody vymáhané miestnymi súdmi vo viac ako 50% prípadoch. Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či dobrovoľná mediácia, zmierovacie konanie alebo oboje sú uznaným spôsobom riešenia obchodných sporov. Skóre 0,5 je pridelené ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či sa dobrovoľná mediácia, zmierovacie konanie alebo oboje riadia konsolidovaným zákonom alebo konsolidovanou kapitolou alebo oddielom príslušného občianskeho súdneho poriadku, ktorý zahŕňa v podstate všetky ich aspekty. Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.
- Či existujú finančné stimuly pre strany, aby sa pokúsili o mediáciu alebo zmierovacie konanie (napríklad, ak je mediácia alebo zmierovacie konanie úspešné, vrátenie súdnych poplatkov, dane z príjmu alebo podobne). Skóre 0,5 je pridelené, ak áno; skóre 0 je pridelené, ak nie.

Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 3, pričom vyššie hodnoty súvisia s väčšou dostupnosťou mechanizmov alternatívneho riešenia sporov. Napríklad v Izraeli sa rozhodcovské konanie spravuje prostredníctvom osobitného zákona (skóre 0,5), všetky príslušné obchodnoprávne spory môžu byť riešené v rámci rozhodcovského konania (skóre 0,5) a platné rozhodcovské doložky sú spravidla vykonávané súdom (skóre 0,5). Dobrovoľná mediácia je uznaným

spôsobom riešenia obchodnoprávnych sporov (skóre 0,5), upravuje sa prostredníctvom vyhradeného zákona (skóre 0,5) a časť poplatkov za podanie sa vracia, ak je proces úspešný (skóre 0,5). Pridelenie týchto bodov dáva Izraelu skóre 3 v ukazovateli alternatívneho riešenia sporov.

Ukazovateľ kvality súdnych procesov

Ukazovateľ kvality súdnych procesov je súčtom skóre v ukazovateľoch súdnej štruktúry a konaní, správy prípadov, súdnej automatizácie a alternatívneho riešenia sporov. Ukazovateľ sa pohybuje v rozsahu od 0 do 18, pričom vyššie hodnoty naznačujú lepšie a efektívnejšie súdne procesy.

Podrobné údaje o vymáhaní zmluvných záväzkov možno nájsť pre každú ekonomiku na stránke <http://www.doingbusiness.org>. Táto metodológia bola pôvodne vyvinutá Simeonom Djankovom, Rafaelom La Porta, Florencio López-de-Silanes a Andrei Shleifer ("Courts", Quarterly Journal of Economics 118, číslo 2 [2003]: 453-517) a je tu prevzatá s niekoľkými zmenami. Ukazovateľ kvality súdnych procesov sa zaviedol v analýze Doing Business 2016. Osvedčené postupy testované v tomto ukazovateli boli vypracované na základe medzinárodne uznávaných osvedčených postupov podporujúcich efektívnosť súdnictva.

Prehľady miest

SLOVENSKO

BRATISLAVA

Založenie spoločnosti	(poradie medzi 25 mestami)	25
	(poradie v krajine)	5
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		81,97
Úkony (počet)		8
Čas (dni)		26,5
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		1,1
Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)		17,2

Postup pre získanie dodávok elektriny	(poradie medzi 25 mestami)	12
	(poradie v krajine)	4
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		83,19
Úkony (počet)		5
Čas (dni)		89
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		244,5
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)		8

Vymáhanie zmluvných záväzkov	(poradie medzi 25 mestami)	16
	(poradie v krajine)	5
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		66,12
Čas (dni)		775
Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)		20,5
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5

Postup pre získanie stavebného povolenia	(poradie medzi 25 mestami)	15
	(poradie v krajine)	4
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		59,33
Úkony (počet)		14
Čas (dni)		300
Náklady (% hodnoty skladu)		0,2
Index kontroly kvality výstavby (0-15)		8

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	(poradie medzi 25 mestami)	4
	(poradie v krajine)	4
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		90,17
Úkony (počet)		3
Čas (dni)		16,5
Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)		0,0
Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25,5

KOŠICE

Založenie spoločnosti	(poradie medzi 25 mestami)	22
	(poradie v krajine)	4
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		83,72
Úkony (počet)		8
Čas (dni)		19,5
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		1,1
Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)		17,2

Postup pre získanie dodávok elektriny	(poradie medzi 25 mestami)	7
	(poradie v krajine)	3
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		85,29
Úkony (počet)		5
Čas (dni)		75
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		57,2
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)		8

Vymáhanie zmluvných záväzkov	(poradie medzi 25 mestami)	10
	(poradie v krajine)	1
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		69,95
Čas (dni)		635
Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)		20,5
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5

Postup pre získanie stavebného povolenia	(poradie medzi 25 mestami)	14
	(poradie v krajine)	2
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		60,74
Úkony (počet)		14
Čas (dni)		280
Náklady (% hodnoty skladu)		0,2
Index kontroly kvality výstavby (0-15)		8

Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	(poradie medzi 25 mestami)	2
	(poradie v krajine)	2
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		91,24
Úkony (počet)		3
Čas (dni)		7,5
Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)		0,0
Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25,5

PREŠOV					
Založenie spoločnosti	(poradie medzi 25 mestami)	16	Postup pre získanie stavebného povolenia	(poradie medzi 25 mestami)	10
	(poradie v krajine)	1		(poradie v krajine)	1
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		84,73	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		62,91
Úkony (počet)		8	Úkony (počet)		14
Čas (dni)		15,5	Čas (dni)		250
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		1,1	Náklady (% hodnoty skladu)		0,2
Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)		17,2	Index kontroly kvality výstavby (0-15)		8
Postup pre získanie dodávok elektriny	(poradie medzi 25 mestami)	6	Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	(poradie medzi 25 mestami)	4
	(poradie v krajine)	2		(poradie v krajine)	4
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		86,27	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		90,17
Úkony (počet)		5	Úkony (počet)		3
Čas (dni)		66	Čas (dni)		16,5
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		57,0	Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)		0,0
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)		8	Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25,5
Vymáhanie zmluvných záväzkov	(poradie medzi 25 mestami)	11			
	(poradie v krajine)	2			
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		69,81			
Čas (dni)		640			
Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)		20,5			
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5			
TRNAVA					
Založenie spoločnosti	(poradie medzi 25 mestami)	21	Postup pre získanie stavebného povolenia	(poradie medzi 25 mestami)	11
	(poradie v krajine)	3		(poradie v krajine)	2
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		83,98	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		61,39
Úkony (počet)		8	Úkony (počet)		15
Čas (dni)		18,5	Čas (dni)		258
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		1,1	Náklady (% hodnoty skladu)		0,2
Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)		17,2	Index kontroly kvality výstavby (0-15)		8
Postup pre získanie dodávok elektriny	(poradie medzi 25 mestami)	19	Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	(poradie medzi 25 mestami)	1
	(poradie v krajine)	5		(poradie v krajine)	1
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		80,07	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		91,48
Úkony (počet)		5	Úkony (počet)		3
Čas (dni)		89	Čas (dni)		5,5
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		244,5	Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)		0,0
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)		7	Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25,5
Vymáhanie zmluvných záväzkov	(poradie medzi 25 mestami)	14			
	(poradie v krajine)	3			
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		67,90			
Čas (dni)		710			
Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)		20,5			
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5			

ŽILINA					
Založenie spoločnosti	(poradie medzi 25 mestami)	16	Postup pre získanie stavebného povolenia	(poradie medzi 25 mestami)	16
	(poradie v krajine)	1		(poradie v krajine)	5
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		84,73	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		57,90
Úkony (počet)		8	Úkony (počet)		14
Čas (dní)		15,5	Čas (dní)		320
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		1,1	Náklady (% hodnoty skladu)		0,2
Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)		17,2	Index kontroly kvality výstavby (0-15)		8
Postup pre získanie dodávok elektriny	(poradie medzi 25 mestami)	3	Prevod vlastníctva nehnuteľnosti	(poradie medzi 25 mestami)	3
	(poradie v krajine)	1		(poradie v krajine)	3
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		88,41	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		91,00
Úkony (počet)		4	Úkony (počet)		3
Čas (dní)		56	Čas (dní)		9,5
Náklady (% z príjmu na obyvateľa)		55,2	Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)		0,0
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)		7	Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25,5
Vymáhanie zmluvných záväzkov	(poradie medzi 25 mestami)	15			
	(poradie v krajine)	4			
Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)		67,08			
Čas (dní)		740			
Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)		20,5			
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5			

Prehľad ukazovateľov

Mesto (Krajina)	ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI						
	Jednoduchosť založenia spoločnosti (poradie medzi 25 mestami)	Jednoduchosť založenia spoločnosti (poradie v krajine)	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Úkony (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Zložená minimálna výška základného imania (% z príjmu na obyvateľa)
Osijek (Chorvátsko)	13	3	85,50	8	10,5	7,3	12,5
Rijeka (Chorvátsko)	10	2	87,59	7	8	7,4	12,5
Split (Chorvátsko)	9	1	89,55	6	6	7,4	12,5
Varaždin (Chorvátsko)	14	4	85,38	8	11	7,3	12,5
Záhreb (Chorvátsko)	24	5	82,49	8	22,5	7,2	12,5
Brno (Česká republika)	18	4	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Liberec (Česká republika)	18	4	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Olomouc (Česká republika)	11	1	85,56	8	16,5	1,0	0,0
Ostrava (Česká republika)	15	3	85,31	8	17,5	1,0	0,0
Plzeň (Česká republika)	18	4	84,55	8	20,5	1,0	0,0
Praha (Česká republika)	23	7	83,55	8	24,5	1,0	0,0
Ústí nad Labem (Česká republika)	11	1	85,56	8	16,5	1,0	0,0
Braga (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Coimbra (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Evora (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Faro (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Funchal (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Lisabon (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Ponta Delgada (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Porto (Portugalsko)	1	1	90,88	6	6,5	2,1	0,0
Bratislava (Slovensko)	25	5	81,97	8	26,5	1,1	17,2
Košice (Slovensko)	22	4	83,72	8	19,5	1,1	17,2
Prešov (Slovensko)	16	1	84,73	8	15,5	1,1	17,2
Trnava (Slovensko)	21	3	83,98	8	18,5	1,1	17,2
Žilina (Slovensko)	16	1	84,73	8	15,5	1,1	17,2

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA							
Mesto (Krajina)	Jednoduchosť postupu pre získanie stavebného povolenia (poradie medzi 25 mestami)	Jednoduchosť postupu pre získanie stavebného povolenia (poradie v krajine)	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Úkony (počet)	Čas (dni)	Náklady (% hodnoty skladu)	Index kontroly kvality výstavby (0-15)
Osijek (Chorvátsko)	12	2	61,10	22	143	6,8	12
Rijeka (Chorvátsko)	12	2	61,10	22	136	7,2	12
Split (Chorvátsko)	25	5	43,67	23	227	15,1	12
Varaždin (Chorvátsko)	8	1	66,20	21	112	5,3	12
Záhreb (Chorvátsko)	23	4	54,77	22	146	11,7	12
Brno (Česká republika)	16	1	57,90	20	236	0,2	8
Liberec (Česká republika)	20	4	56,67	21	239	0,3	8
Olomouc (Česká republika)	24	7	54,45	21	270	0,2	8
Ostrava (Česká republika)	19	3	56,89	20	250	0,2	8
Plzeň (Česká republika)	22	6	55,38	21	257	0,2	8
Praha (Česká republika)	21	5	56,17	21	246	0,2	8
Ústí nad Labem (Česká republika)	18	2	57,24	20	245	0,3	8
Braga (Portugalsko)	7	7	66,58	14	259	0,8	11
Coimbra (Portugalsko)	9	8	65,93	14	265	0,9	11
Evora (Portugalsko)	3	3	73,53	14	169	0,4	11
Faro (Portugalsko)	4	4	73,42	14	170	0,4	11
Funchal (Portugalsko)	6	6	72,83	14	159	1,5	11
Lisabon (Portugalsko)	5	5	73,10	14	160	1,3	11
Ponta Delgada (Portugalsko)	2	2	73,59	14	169	0,4	11
Porto (Portugalsko)	1	1	74,04	14	159	0,6	11
Bratislava (Slovensko)	15	4	59,33	14	300	0,2	8
Košice (Slovensko)	14	3	60,74	14	280	0,2	8
Prešov (Slovensko)	10	1	62,91	14	250	0,2	8
Trnava (Slovensko)	11	2	61,39	15	258	0,2	8
Žilina (Slovensko)	16	5	57,90	14	320	0,2	8

Mesto (Krajina)	POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY						
	Jednoduchosť postupu pre získanie dodávok elektriny (poradie medzi 25 mestami)	Jednoduchosť postupu pre získanie dodávok elektriny (poradie v krajine)	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Úkony (počet)	Čas (dni)	Náklady (% z príjmu na obyvateľa)	Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)
Osijek (Chorvátsko)	17	4	81,70	4	55	237,1	5
Rijeka (Chorvátsko)	13	2	82,87	4	73	237,1	6
Split (Chorvátsko)	15	3	82,66	4	75	237,1	6
Varaždin (Chorvátsko)	10	1	84,29	4	60	237,1	6
Záhreb (Chorvátsko)	18	5	80,43	4	65	298,5	5
Brno (Česká republika)	2	2	89,92	3	110	25,9	8
Liberec (Česká republika)	25	7	66,32	5	217	193,0	7
Olomouc (Česká republika)	24	6	67,09	6	169	282,5	7
Ostrava (Česká republika)	21	3	69,89	6	172	283,2	8
Plzeň (Česká republika)	22	4	69,67	6	174	282,8	8
Praha (Česká republika)	1	1	95,35	3	60	25,9	8
Ústí nad Labem (Česká republika)	23	5	67,70	5	233	193,0	8
Braga (Portugalsko)	16	7	82,27	6	65	38,8	8
Coimbra (Portugalsko)	4	1	87,49	4	65	36,1	7
Evora (Portugalsko)	11	5	84,19	5	57	36,1	7
Faro (Portugalsko)	20	8	78,83	6	68	36,1	7
Funchal (Portugalsko)	9	4	84,96	5	50	34,2	7
Lisabon (Portugalsko)	5	2	86,45	5	65	36,1	8
Ponta Delgada (Portugalsko)	8	3	85,12	4	58	38,6	6
Porto (Portugalsko)	14	6	82,71	6	61	36,2	8
Bratislava (Slovensko)	12	4	83,19	5	89	244,5	8
Košice (Slovensko)	7	3	85,29	5	75	57,2	8
Prešov (Slovensko)	6	2	86,27	5	66	57,0	8
Trnava (Slovensko)	19	5	80,07	5	89	244,5	7
Žilina (Slovensko)	3	1	88,41	4	56	55,2	7

PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI							
Mesto (Krajina)	Jednoduchosť prevodu vlastníctva nehnuteľnosti (poradie medzi 25 mestami)	Jednoduchosť prevodu vlastníctva nehnuteľnosti (poradie v krajine)	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Úkony (počet)	Čas (dni)	Náklady (% hodnoty nehnuteľnosti)	Meranie kvality evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)
Osijek (Chorvátsko)	21	1	75,86	5	32	4,0	23,5
Rijeka (Chorvátsko)	22	2	75,02	5	39	4,0	23,5
Split (Chorvátsko)	25	5	71,08	5	72	4,0	23,5
Varaždin (Chorvátsko)	23	3	74,07	5	47	4,0	23,5
Záhreb (Chorvátsko)	23	3	74,07	5	47	4,0	23,5
Brno (Česká republika)	7	2	80,10	4	24,5	4,0	25,0
Liberec (Česká republika)	9	4	79,98	4	25,5	4,0	25,0
Olomouc (Česká republika)	9	4	79,98	4	25,5	4,0	25,0
Ostrava (Česká republika)	6	1	80,22	4	23,5	4,0	25,0
Plzeň (Česká republika)	11	6	79,74	4	27,5	4,0	25,0
Praha (Česká republika)	11	6	79,74	4	27,5	4,0	25,0
Ústí nad Labem (Česká republika)	7	2	80,10	4	24,5	4,0	25,0
Braga (Portugalsko)	16	4	79,31	1	2	7,3	20,0
Coimbra (Portugalsko)	18	6	79,07	1	4	7,3	20,0
Evora (Portugalsko)	17	5	79,19	1	3	7,3	20,0
Faro (Portugalsko)	13	1	79,43	1	1	7,3	20,0
Funchal (Portugalsko)	13	1	79,43	1	1	7,3	20,0
Lisabon (Portugalsko)	20	8	78,35	1	10	7,3	20,0
Ponta Delgada (Portugalsko)	13	1	79,43	1	1	7,3	20,0
Porto (Portugalsko)	19	7	78,59	1	8	7,3	20,0
Bratislava (Slovensko)	4	4	90,17	3	16,5	0,0	25,5
Košice (Slovensko)	2	2	91,24	3	7,5	0,0	25,5
Prešov (Slovensko)	4	4	90,17	3	16,5	0,0	25,5
Trnava (Slovensko)	1	1	91,48	3	5,5	0,0	25,5
Žilina (Slovensko)	3	3	91,00	3	9,5	0,0	25,5

VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV						
Mesto (Krajina)	Jednoduchosť vymáhania zmluvných záväzkov (poradie medzi 25 mestami)	Jednoduchosť vymáhania zmluvných záväzkov (poradie v krajine)	Vzdialenosť k hraničnej hodnote (0-100)	Čas (dni)	Náklady (% hodnoty dlžnej sumy)	Index kvality súdneho procesu (0-18)
Osijek (Chorvátsko)	2	1	74,24	510	15,7	13,0
Rijeka (Chorvátsko)	17	4	65,67	825	15,6	13,0
Split (Chorvátsko)	18	5	65,56	837	15,0	13,0
Varaždin (Chorvátsko)	12	3	69,49	685	15,6	13,0
Záhreb (Chorvátsko)	9	2	70,60	650	15,2	13,0
Brno (Česká republika)	25	7	51,95	840	33,8	9,5
Liberec (Česká republika)	24	6	53,86	770	33,8	9,5
Olomouc (Česká republika)	22	4	55,64	705	33,8	9,5
Ostrava (Česká republika)	21	3	56,05	690	33,8	9,5
Plzeň (Česká republika)	20	2	56,32	680	33,8	9,5
Praha (Česká republika)	19	1	56,38	678	33,8	9,5
Ústí nad Labem (Česká republika)	23	5	54,96	730	33,8	9,5
Braga (Portugalsko)	3	2	73,78	540	17,2	13,5
Coimbra (Portugalsko)	1	1	74,60	510	17,2	13,5
Evora (Portugalsko)	4	3	73,23	560	17,2	13,5
Faro (Portugalsko)	7	6	72,28	595	17,2	13,5
Funchal (Portugalsko)	5	4	72,82	575	17,2	13,5
Lisabon (Portugalsko)	13	8	67,91	755	17,2	13,5
Ponta Delgada (Portugalsko)	5	4	72,82	575	17,2	13,5
Porto (Portugalsko)	8	7	71,32	630	17,2	13,5
Bratislava (Slovensko)	16	5	66,12	775	20,5	13,5
Košice (Slovensko)	10	1	69,95	635	20,5	13,5
Prešov (Slovensko)	11	2	69,81	640	20,5	13,5
Trnava (Slovensko)	14	3	67,90	710	20,5	13,5
Žilina (Slovensko)	15	4	67,08	740	20,5	13,5

Detaily ukazovateľov

ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI NA SLOVENSKU - ÚKONY POTREBNÉ NA ZALOŽENIE SPOLOČNOSTI, V KAŽDOM MESTE

Právna forma spoločnosti: Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)
 Zložená minimálna výška základného imania: EUR 2,500
 Dáta sú aktuálne k: 15. februáru 2018

	Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina	Komentár
1. Kontrola jedinečnosti navrhovaného názvu obchodnej spoločnosti	Čas (dni) 0,5 Náklady (EUR) bezplatne	0,5 bezplatne	0,5 bezplatne	0,5 bezplatne	0,5 bezplatne	Informácie na webovej stránke obchodného registra (www.or.sr.sk) sú prístupné okamžite a bez poplatku, no nie sú právne záväzné, ani použiteľné na právne účiny.
2. Overenie spoločenskej zmluvy a súvisiacich dokumentov	Čas (dni) 1 Náklady (EUR) 7,5	1 7,5	1 7,5	1 7,5	1 7,5	Poplatok za overenie podpisu u notára je 1,99 EUR (bez DPH), t. j. 9,95 EUR (bez DPH) za osvedčenie piatich podpisov. Poplatok za overenie podpisu na matricke je 1,50 EUR (bez DPH), t. j. 7,50 EUR (bez DPH) za osvedčenie piatich podpisov.
3. Zloženie kapitálového vkladu a získanie vyhlásenia správcu vkladov	Čas (dni) 1 Náklady (EUR) bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	Minimálny vklad spoločníka je 750 EUR. Pred zápisom spoločnosti musí byť splatených najmenej 30 % vkladu každého spoločníka a 50 % (2.500 EUR) minimálneho základného imania.
4. Vyžiadanie súhlasu správcu dane od daňového úradu, vykazujúceho neexistenciu daňových nedoplatkov spoločníkov	Čas (dni) 5 Náklady (EUR) bezplatne	3 bezplatne	2 bezplatne	3 bezplatne	3 bezplatne	Pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným je potrebné vyžiadať si na daňovom úrade súhlas správcu dane, preukazujúci že spoločník nemá daňové nedoplatky. Ak daňové nedoplatky každého spoločníka prevyšujú 170 EUR, spoločnosť s ručením obmedzeným nie je možné založiť.
5. Podanie žiadosti na jednotnom kontaktnom mieste o živnostenské oprávnenie, registráciu na daň z príjmov a registráciu na okresnom súde	Čas (dni) 9 Náklady (EUR) 150	6 150	5 150	7 150	5 150	Na živnostenskom úrade je možné prostredníctvom jedného formulára požiadať o živnostenské oprávnenie, registráciu na daň z príjmov a zápis do Obchodného registra Slovenskej republiky (ORSR) na príslušnom okresnom súde. Elektronická žiadosť o vydanie živnostenského oprávnenia pre voľné živnosti je bez poplatku a na mieste. Poplatok za zápis do ORSR je 150 EUR za žiadosť podanú elektronicky, ktorá je spracovaná do dvoch dní.
6. Registrácia pre DPH	Čas (dni) 10 Náklady (EUR) bezplatne	8 bezplatne	6 bezplatne	6 bezplatne	5 bezplatne	Podľa zákona je spoločnosť povinná sa zaregistrovať ako platca DPH v prípade, ak jej celková tržby presiahnu čiastku 49.790 EUR. Spoločnosti majú možnosť zaregistrovať sa ako platcovia DPH aj dobrovoľne, potom čo boli zapísané v Obchodnom registri, ak spĺňajú zákonom stanovené podmienky.
7. Registrácia na dôchodkové, nemocenské a invalidné poistenie a poistenie v nezamestnanosti v príslušnej pobočke sociálnej poisťovne*	Čas (dni) 1 Náklady (EUR) bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	Pre účely sociálneho zabezpečenia sa spoločnosť musí zaregistrovať ako zamestnávateľ do ôsmich dní po dni, kedy začne zamestnávať najmenej jedného zamestnanca. Spoločnosť musí zaregistrovať všetkých nových zamestnancov v sociálnej poisťovni ešte pred nástupom do práce.
8. Registrácia zamestnávateľa a zamestnancov v príslušnej zdravotnej poisťovni*	Čas (dni) 1 Náklady (EUR) bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	1 bezplatne	Ak sa novozaložená spoločnosť stane zamestnávateľom, musí sa zaregistrovať do ôsmich dní na miestnej pobočke sociálnej poisťovne a vo zvolenej zdravotnej poisťovni. Ak sú zamestnanci poistení v niekoľkých zdravotných poisťovniach, musí byť aj zamestnávateľ nahlasený vo všetkých relevantných poisťovniach.

Zdroj: databáza Doing Business.

*Vykonáva sa súčasne s predchádzajúcim úkonom.

**ZOZNAM ÚKONOV
POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO
POVOLENIA**

SLOVENSKO

Bratislava

Hodnota skladu: EUR 728,246

Informácie aktuálne k: 15. februáru 2018

**Úkon 1. Získanie záväzného stanoviska k
projektovej dokumentácii**

Úrad: Magistrát

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 2*. Získanie záväzného stanoviska od
odboru životného prostredia**

Úrad: Okresný úrad, odbor životného prostredia

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 3*. Získanie záväzného stanoviska od
riaditeľstva hasičského a záchranného zboru**

Úrad: Okresné riaditeľstvo hasičského a
záchranného zboru

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 4*. Získanie záväzného stanoviska od
regionálneho úradu verejného zdravotníctva**

Úrad: Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 50

**Úkon 5*. Získanie vyjadrenia a technických
podmienok k realizácii vodovodnej a
kanalizačnej prípojky**

Úrad: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čas: 26 dní

Náklady: EUR 18

**Úkon 6*. Získanie listu vlastníctva a kópie
katastrálnej mapy**

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 16

**Úkon 7. Žiadosť o vydanie a získanie
rozhodnutia o umiestnení stavby**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 90 dní

Náklady: EUR 100

**Úkon 8. Žiadosť o vydanie a získanie
stavebného povolenia**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 80 dní

Náklady: EUR 600

Úkon 9*. Vykonanie miestneho zisťovania

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 10. Získanie vodovodnej prípojky

Úrad: Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čas: 7 dní

Náklady: EUR 332

**Úkon 11*. Žiadosť o vydanie kolaudačného
rozhodnutia**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 400

Úkon 12. Vykonanie kolaudácie stavby

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 13. Získanie kolaudačného rozhodnutia

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 29 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 14. Zápis stavby do katastra
nehnutelností**

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 60 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Košice

Hodnota skladu: EUR 728,246

Informácie aktuálne k: 15. februáru 2018

**Úkon 1. Získanie záväzného stanoviska k
projektovej dokumentácii**

Úrad: Magistrát

Čas: 45 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 2*. Získanie záväzného stanoviska od
odboru životného prostredia**

Úrad: Okresný úrad, odbor životného prostredia

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 3*. Získanie záväzného stanoviska od
riaditeľstva hasičského a záchranného zboru**

Úrad: Okresné riaditeľstvo hasičského a
záchranného zboru

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

**Úkon 4*. Získanie záväzného stanoviska od
regionálneho úradu verejného zdravotníctva**

Úrad: Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 50

**Úkon 5*. Získanie vyjadrenia a technických
podmienok k realizácii vodovodnej a
kanalizačnej prípojky**

Úrad: Východoslovenská vodárenská
spoločnosť, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 21

**Úkon 6*. Získanie listu vlastníctva a kópie
katastrálnej mapy**

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 16

**Úkon 7. Žiadosť o vydanie a získanie
rozhodnutia o umiestnení stavby**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 75 dní

Náklady: EUR 100

**Úkon 8. Žiadosť o vydanie a získanie
stavebného povolenia**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 60 dní

Náklady: EUR 600

Úkon 9*. Vykonanie miestneho zisťovania

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 10. Získanie vodovodnej prípojky

Úrad: Východoslovenská vodárenská
spoločnosť, a.s.

Čas: 14 dní

Náklady: EUR 500

**Úkon 11*. Žiadosť o vydanie kolaudačného
rozhodnutia**

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 400

Úkon 12. Vykonanie kolaudácie stavby

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 13. Získanie kolaudačného rozhodnutia

Úrad: Miestny úrad, stavebný úrad

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 14. Zápis stavby do katastra nehnuteľností

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 55 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Prešov

Hodnota skladu: EUR 728,246

Informácie aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Získanie záväzného stanoviska k projektovej dokumentácii

Úrad: Mestský úrad

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 2*. Získanie záväzného stanoviska od odboru životného prostredia

Úrad: Okresný úrad, odbor životného prostredia

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3*. Získanie záväzného stanoviska od riaditeľstva hasičského a záchranného zboru

Úrad: Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 4*. Získanie záväzného stanoviska od regionálneho úradu verejného zdravotníctva

Úrad: Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 50

Úkon 5*. Získanie vyjadrenia a technických podmienok k realizácii vodovodnej a kanalizačnej prípojky

Úrad: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 21

Úkon 6*. Získanie listu vlastníctva a kópie katastrálnej mapy

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 16

Úkon 7. Žiadosť o vydanie a získanie rozhodnutia o umiestnení stavby

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 60 dní

Náklady: EUR 100

Úkon 8. Žiadosť o vydanie a získanie stavebného povolenia

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 60 dní

Náklady: EUR 600

Úkon 9*. Vykonanie miestneho zisťovania

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 10. Získanie vodovodnej prípojky

Úrad: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čas: 7 dní

Náklady: EUR 500

Úkon 11*. Žiadosť o vydanie kolaudačného rozhodnutia

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 400

Úkon 12. Vykonanie kolaudácie stavby

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 13. Získanie kolaudačného rozhodnutia

Úrad: Mestský úrad, odbor územného plánovania a stavebného úradu

Čas: 28 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 14. Zápis stavby do katastra nehnuteľností

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 60 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Trnava

Hodnota skladu: EUR 728,246

Informácie aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Predbežné stretnutie na stavebnom úrade

Úrad: Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 2. Získanie záväzného stanoviska k projektovej dokumentácii

Úrad: Mestský úrad

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3*. Získanie záväzného stanoviska od odboru životného prostredia

Úrad: Okresný úrad, odbor životného prostredia

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 4*. Získanie záväzného stanoviska od riaditeľstva hasičského a záchranného zboru

Úrad: Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 5*. Získanie záväzného stanoviska od regionálneho úradu verejného zdravotníctva

Úrad: Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 50

Úkon 6*. Získanie vyjadrenia a technických podmienok k realizácii vodovodnej a kanalizačnej prípojky

Úrad: Trnavská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 26

Úkon 7*. Získanie listu vlastníctva a kópie katastrálnej mapy

Úrad: Okresný úrad, katastrálny odbor

Čas: 1 deň

Náklady: EUR 16

Úkon 8. Žiadosť o vydanie a získanie rozhodnutia o umiestnení stavby

Úrad: Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia

Čas: 75 dní

Náklady: EUR 100

Úkon 9. Žiadosť o vydanie a získanie stavebného povolenia

Úrad: Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia

Čas: 60 dní

Náklady: EUR 600

Úkon 10*. Vykonanie miestneho zisťovania

Úrad: Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia

Čas: 1 deň

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 11. Získanie vodovodnej prípojky**Úrad:** Trnavská vodárenská spoločnosť, a.s.**Čas:** 9 dní**Náklady:** EUR 115**Úkon 12*. Žiadosť o vydanie kolaudačného rozhodnutia****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia**Čas:** 1 deň**Náklady:** EUR 400**Úkon 13. Vykonalie kolaudácie stavby****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia**Čas:** 1 deň**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 14. Získanie kolaudačného rozhodnutia****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia**Čas:** 28 dní**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 15. Zápis stavby do katastra nehnuteľností****Úrad:** Okresný úrad, katastrálny odbor**Čas:** 50 dní**Náklady:** Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Žilina*Hodnota skladu: EUR 728,246**Informácie aktuálne k: 15. februáru 2018***Úkon 1. Získanie záväzného stanoviska k projektovej dokumentácii****Úrad:** Mestský úrad**Čas:** 30 dní**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 2*. Získanie záväzného stanoviska od odboru životného prostredia****Úrad:** Okresný úrad, odbor životného prostredia**Čas:** 30 dní**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 3*. Získanie záväzného stanoviska od riaditeľstva hasičského a záchranného zboru****Úrad:** Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru**Čas:** 30 dní**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 4*. Získanie záväzného stanoviska od regionálneho úradu verejného zdravotníctva****Úrad:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva**Čas:** 30 dní**Náklady:** EUR 50**Úkon 5*. Získanie vyjadrenia a technických podmienok k realizácii vodovodnej a kanalizačnej prípojky****Úrad:** Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.**Čas:** 30 dní**Náklady:** EUR 18**Úkon 6*. Získanie listu vlastníctva a kópie katastrálnej mapy****Úrad:** Okresný úrad, katastrálny odbor**Čas:** 1 deň**Náklady:** EUR 16**Úkon 7. Žiadosť o vydanie a získanie rozhodnutia o umiestnení stavby****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný**Čas:** 90 dní**Náklady:** EUR 100**Úkon 8. Žiadosť o vydanie a získanie stavebného povolenia****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný**Čas:** 75 dní**Náklady:** EUR 600**Úkon 9*. Vykonalie miestneho zisťovania****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný**Čas:** 1 deň**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 10. Získanie vodovodnej prípojky****Úrad:** Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.**Čas:** 30 dní**Náklady:** EUR 301**Úkon 11*. Žiadosť o vydanie kolaudačného rozhodnutia****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný**Čas:** 1 deň**Náklady:** EUR 400**Úkon 12. Vykonalie kolaudácie stavby****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia**Čas:** 1 deň**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 13. Získanie kolaudačného rozhodnutia****Úrad:** Mestský úrad, odbor stavebný**Čas:** 30 dní**Náklady:** Žiadne náklady**Úkon 14. Zápis stavby do katastra nehnuteľností****Úrad:** Okresný úrad, katastrálny odbor**Čas:** 60 dní**Náklady:** Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA - INDEX KONTROLY KVALITY STAVBY		
SLOVENSKO		
	Odpoveď	Skóre
Index kontroly kvality stavby (0-15)		8
Index kvality stavebných predpisov(0-2)		2
Ako sú zákony regulujúce výstavbu, vrátane stavebného zákona, sprístupnené? (0-1)	Dostupné online; Bezplatne.	1
Ktoré informácie a požiadavky zákony jasne definujú? (0-1)	Zoznam potrebných dokumentov; Poplatky; Potrebné povolenia.	1
Index kontroly kvality pred výstavbou (0≠1)		0
Kto je zo zákona povinný overiť súlad projektovej dokumentácie so zákonmi a stavebnými predpismi? (0-1)	Zamestnanec štátnej správy.	0
Index kontroly kvality počas výstavby (0-3)		2
Aké typy kontrol a inšpekcií sa vykonávajú počas výstavby? (0-2)	Kontroly vykonávané stavebným dozom.	1
Konajú sa zákonom stanovené inšpekcie v praxi? (0-1)	Áno (vždy).	1
Index kontroly kvality po výstavbe (0-3)		3
Je záverečná inšpekcia stavby- kolaudácia- vyžadovaná podľa zákona? Overuje sa súlad s projektovou dokumentáciou? (0-2)	Áno, kolaudácia je usporiadaná stavebným úradom. Áno, stavebný dozor predloží stavebný denník.	2
Vykonávajú sa kolaudácie v praxi? (0-1)	Áno (vždy).	1
Index režimov zodpovednosti a poistenia (0-2)		1
Ktoré strany sú podľa platného zákona zodpovedné v prípade zistenia škody vzniknutej skrytou vadou projektu až po jeho dokončení, ak je už stavba odovzdaná a užívaná investorom? (0-1)	Architekt alebo inžinier, stavebný dozor, stavebná firma.	1
Ktoré strany sú podľa platného zákona povinné uzavrieť poistenie zodpovednosti za škodu proti skrytým vadám? (0-1)	Ani jedna zo strán nie je zo zákona povinná zaobstaráť si poistenie.	0
Index akreditácií a certifikácií osôb (0-4)		0
Aké kvalifikačné požiadavky musí zo zákona spĺňať odborník na to, aby bol oprávnený autorizovať súlad projektovej dokumentácie s existujúcimi stavebnými predpismi? (0-2)	Minimálny počet rokov praxe, autorizačná skúška.	0
Aké kvalifikačné požiadavky musí zo zákona spĺňať odborník na to, aby bol oprávnený vykonávať stavebný dozor počas výstavby? (0-2)	Minimálny počet rokov praxe, autorizačná skúška.	0

Zdroj: databáza Doing Business.

ZOZNAM ÚKONOV
POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK
ELEKTRINY

SLOVENSKO

Bratislava

Distribučná spoločnosť: Západoslovenská distribučná, a.s.

Informácie sú aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Podanie žiadosti o pripojenie, získanie návrhu zmluvy o pripojení a zaplatenie poplatku za pripojenie

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 24 dní

Náklady: EUR 7,606 (Poplatok za pripojenie je : 54.33 EUR /KW. Pre 140 KW príkon je to 54.33*140 =7606.2 EUR)

Úkon 2. Čakanie na schválenie projektovej dokumentácie Západoslovenskou distribučnou

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3. Čakanie na dokončenie elektrických prác Západoslovenskou distribučnou

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 4. Inštalácia súkromnej trafostanice

Organizácia: Podnikateľova elektroinštalačná firma

Čas: 20 dní

Náklady: EUR 28,000 (Celková cena za inštaláciu vrátane materiálu, transformátora, zapájanie a ostatné práce)

Úkon 5. Uzavretie združenej zmluvy a čakanie na inštaláciu elektromera

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 5 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY

Košice

Distribučná spoločnosť: Východoslovenská distribučná, a.s.

Informácie sú aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Podanie žiadosti o pripojenie a získanie návrhu zmluvy o pripojení

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 20 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 2. Čakanie na schválenie projektovej dokumentácie Východoslovenskou distribučnou

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 20 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3. Získanie povolenia na zvláštne užívanie komunikácie

Organizácia: Magistrát, referát dopravy

Čas: 23 dní

Náklady: EUR 152 (Správny poplatok za povolenie na zvláštne užívanie cesty je 80 EUR. Daň za zvláštne užívanie verejného priestranstva je 0.40 EUR na deň za meter štvorcový. $150 \times 1 = 150 \text{ m}^2$. $150 \times 0.16 \times 3 = 72$ EUR $80 + 72 = 152$ EUR)

Úkon 4. Príprava odberného miesta a budovanie prívodného vedenia

Organizácia: Podnikateľova elektroinštalačná firma

Čas: 20 dní

Náklady: EUR 6,000 (Celková cena za materiál, rozkopávku, ukladanie kábla a ostatné práce)

Úkon 5. Uzatvorenie zmluvy o pripojení a zmluvy o združenej dodávke, zaplatenie poplatku za pripojenie a čakanie na inštaláciu elektromera

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 5 dní

Náklady: EUR 2,180 (Poplatok za pripojenie bez DPH za pripojenie ističa 3 x 200 Ampérov)

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY

Prešov

Distribučná spoločnosť: Východoslovenská distribučná, a.s.

Informácie sú aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Podanie žiadosti o pripojenie a získanie návrhu zmluvy o pripojení

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 20 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 2. Čakanie na schválenie projektovej dokumentácie Východoslovenskou distribučnou

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 20 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3. Získanie povolenia na zvláštne užívanie komunikácie

Organizácia: Magistrát, referát dopravy

Čas: 14 dní

Náklady: EUR 126 [Poplatok za pretlak, ktorý trvá 1 až 3 dni je 50% z poplatku za zvláštne užívanie t.j. $99.5 \times 0.5 = 49.75$. Daň za zvláštne užívanie verejného priestranstva je 0.16 EUR za meter štvorcový za deň. $150 \times 1 \times 0.16 \times 3 = 76$ EUR. $49.75 + 76 = 125.75$ EUR]

Úkon 4. Príprava odberného miesta a budovanie prívodného vedenia

Organizácia: Podnikateľova elektroinštalačná firma

Čas: 7 dní

Náklady: EUR 6,000 (Celková cena za materiál, rozkopávku, ukladanie kábla a ostatné práce)

Úkon 5. Uzatvorenie zmluvy o pripojení a zmluvy o združenej dodávke, zaplatenie poplatku za pripojenie a čakanie na inštaláciu elektromera

Organizácia: Východoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 5 dní

Náklady: EUR 2,180 (Poplatok za pripojenie bez DPH za pripojenie ističa 3 x 200 Ampérov)

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY

Trnava

Distribučná spoločnosť: Západoslovenská distribučná, a.s.

Informácie sú aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Podanie žiadosti o pripojenie, získanie návrhu zmluvy o pripojení a zaplatenie poplatku za pripojenie

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 24 dní

Náklady: EUR 7,606 (Poplatok za pripojenie je : 54.33 EUR /KW. Pre 140 KW príkon je to $54.33 \cdot 140 = 7606.2$ EUR)

Úkon 2. Čakanie na schválenie projektovej dokumentácie Západoslovenskou distribučnou

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 3. Čakanie na dokončenie elektrických prác Západoslovenskou distribučnou

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: Žiadne náklady

Úkon 4. Inštalácia súkromnej trafostanice

Organizácia: Podnikateľova elektroinštalačná firma

Čas: 20 dní

Náklady: EUR 28,000 (Celková cena za inštaláciu vrátane materiálu, transformátora, zapájanie a ostatné práce)

Úkon 5. Uzavretie združenej zmluvy a čakanie na inštaláciu elektromera

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 5 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY

Žilina

Distribučná spoločnosť: Stredoslovenská distribučná, a.s.

Informácie sú aktuálne k: 15. februáru 2018

Úkon 1. Podanie žiadosti o pripojenie, získanie návrhu zmluvy o pripojení a zaplatenie poplatku za pripojenie

Organizácia: Západoslovenská distribučná, a.s.

Čas: 30 dní

Náklady: EUR 1,787 (Poplatok za pripojenie bez DPH za pripojenie ističa 3 x 200 Ampérov)

Úkon 2. Získanie povolenia na zvláštne užívanie komunikácie

Organizácia: Mestský úrad, odbor dopravy

Čas: 14 dní

Náklady: EUR 250 (Správny poplatok za povolenie na zvláštne užívanie cesty je 70 EUR. Daň za zvláštne užívanie verejného priestranstva je 0.40 EUR na deň za meter štvorcový. $150 \cdot 1 \cdot 0.40 \cdot 3 = 180$ EUR. $70 + 180 = 250$ EUR)

Úkon 3. Realizácia elektrického vedenia, príprava odberného miesta a poslanie cestného prehlásenia o ich dokončení

Organizácia: Podnikateľova elektroinštalačná firma

Čas: 7 dní

Náklady: EUR 6,000 (Celková cena za materiál, rozkopávku, ukladanie kábla a ostatné práce)

Úkon 4. Uzavretie združenej zmluvy a čakanie na inštaláciu elektromera

Organizácia: Stredoslovenská distribučná, a.s. a dodávateľ elektriny

Čas: 5 dní

Náklady: Žiadne náklady

POSTUP PRE ZÍSKANIE DODÁVOK ELEKTRINY - INDEX TRANSPARENTNOSTI CIEN A SPOĽAHLIVOSTI DODÁVOK ELEKTRINY	
	SLOVENSKO
Index transparentnosti cien a spoľahlivosti dodávok elektriny (0-8)	8 (Bratislava, Košice, Prešov) 7 (Trnava, Žilina)
Celková dĺžka a frekvencia výpadkov elektriny na zákazníka za rok (0-3)	3 (Bratislava, Košice, Prešov) 2 (Trnava, Žilina)
Priemerné trvanie výpadku elektriny pre každého zákazníka za rok (SAIDI)	0,16 (Prešov) 0,73 (Košice) 0,76 (Bratislava) 1,02 (Trnava) 3,07 (Žilina)
Priemerný počet výpadkov dodávok elektriny u zákazníka za rok (SAIFI)	0,07 (Prešov) 0,18 (Košice) 0,54 (Bratislava) 0,88 (Trnava) 1,804 (Žilina)
Spôsob monitorovania výpadkov (0-1)	1
Používa distribučná spoločnosť automatické systémy na monitorovanie výpadkov elektriny?	Áno
Spôsob obnovenia dodávok elektriny v prípade výpadku (0-1)	1
Používa distribučná spoločnosť automatické systémy na riadenie obnovy dodávok elektriny?	Áno
Monitorovanie regulačným orgánom (0-1)	1
Sú výpadky elektriny a celková spoľahlivosť dodávok pravidelne sledované niektorým regulačným úradom?	Áno
Finančné mechanizmy s cieľom obmedziť výpadky (0-1)	1
Je distribučná spoločnosť pokutovaná regulátorom alebo kompenzuje zákazníkov v prípade, že výpadky presahujú určitú hranicu?	Áno
Transparentnosť cien a zmien taríf (0-1)	1
Sú ceny zverejnené na internete?	Áno
Sú odberatelia upovedomení aspoň jeden celý fakturačný cyklus vopred v prípade zmeny ceny elektriny?	Áno

Zdroj: databáza Doing Business.

PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI NA SLOVENSKU

Úkony potrebné na prevod vlastníctva nehnuteľnosti, v každom meste

Hodnota nehnuteľnosti: EUR 728,246.20

Dáta sú aktuálne k: 15. februáru 2018

		Bratislava	Košice	Prešov	Trnava	Žilina	Komentár
1. E každá strana získa výpis z obchodného registra vedeného príslušným súdom	Čas (dní)	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	Dôslední podnikatelia si zadovávajú elektronický výpis z obchodného registra na okresnom súde.
	Náklady (EUR)	0	0	0	0	0	
2. Overenie pravosti podpisu predávajúceho pred žiadosťou o zápis	Čas (dní)	1	1	1	1	1	Podpis predávajúceho na kúpno-predajnej zmluve je zvyčajne overený notárom alebo na matrike. Súhrnné poplatky za overenie podpisov na matrike sú 6 EUR. V praxi sa vystavia štyri kópie zmluvy; dve pre kataster a jedna pre každú stranu transakcie. Overenie jedného podpisu stojí EUR 1.50.
	Náklady (EUR)	6	6	6	6	6	
3. Podanie žiadosti o zápis prevodu vlastníctva (návrh na zápis do katastra) na príslušný okresný kataster nehnuteľností	Čas (dní)	15	6	15	4	8	V praxi kupujúci navštívi katastrálne oddelenie okresného úradu a osobne podá žiadosť o prevod vlastníctva nehnuteľnosti, poprípade žiadosť zašle poštou, napriek tomu, že existuje možnosť podať žiadosť aj elektronicky. Poplatky za zápis prevodu vlastníctva v zrýchlenom konaní predstavujú EUR 266, ak je žiadosť predložená v papierovej podobe; EUR 133, ak sa predloží elektronicky.
	Náklady (EUR)	266	266	266	266	266	

Zdroj: databáza Doing Business.

PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI - KVALITA SYSTÉMU EVIDENCIE VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTÍ A POZEMKOV		
	SLOVENSKO	
	Odpoveď	Skóre
Kvalita systému evidencie vlastníctva nehnuteľností a pozemkov (0-30)		25
Index spoľahlivosti infraštruktúry (0-8)		6
Je väčšina záznamov listov vlastníctva/právnych listín vedená v papierovej alebo v elektronickej forme? (0-2)	Papier	0
Existuje elektronická databáza na kontrolu bremien (záložných práv, hypoték, obmedzení atď.)? (0-1)	Áno	1
Je väčšina plánov a máp vedená v papierovej alebo v elektronickej forme? (0-2)	Počítač/plne digitalizované	2
Existuje elektronická databáza na záznam hraníc, kontrolu plánov a poskytovanie katastrálnych informácií (geografický informačný systém)? (0-1)	Áno	1
Sú informácie zaznamenané úradom spravujúcim zápisy nehnuteľností a mapovacím úradom vedené v jednej databáze, v rôznych, no prepojených databázach, alebo v osobitných databázach? (0-1)	Rôzne ale prepojené databázy	1
Používajú úrad spravujúci zápisy nehnuteľností a katastrálny/mapovací úrad rovnaké identifikačné čísla nehnuteľností? (0-1)	Áno	1
Index transparentnosti informácií (0-6)		5,5
Kto môže získať informácie o vlastníctve pozemku na úrade spravujúcom zápisy nehnuteľností? (0-1)	Voľne prístupné pre každého	1
Je zoznam dokumentov vyžadovaných na vykonanie akéhokoľvek typu transakcie s nehnuteľnosťou verejne dostupný? Ak áno, akým spôsobom? (0-0,5)	Áno, na verejných tabuľkách	0,5
Je zoznam poplatkov na získanie prístupu k plánom verejne dostupný? (0-0,5)	Áno, online	0,5
Je úrad spravujúci zápisy nehnuteľností povinný doručiť právne záväzný dokument, ktorý dokazuje vlastníctvo nehnuteľnosti do určitého termínu (štandard služieb - napríklad 5 pracovných dní na vystavenie nového listu vlastníctva)? (0-0,5)	Áno, online	0,5
Existuje efektívny a nezávislý mechanizmus na podávanie sťažností ohľadom problému, ktorý nastal na úrade spravujúcom zápisy nehnuteľností prostredníctvom telefonickú linku, poštovú adresu, emailu alebo iným spôsobom? (0-1)	Áno	1
Existujú verejne prístupné oficiálne štatistiky sledujúce počet transakcií na úrade spravujúcom zápisy nehnuteľností? (0-0,5)	Nie	0
Kto môže nahliadať do máp a plánov na katastrí? (0-0,5)	Voľne prístupné pre každého	0,5
Je zoznam poplatkov na získanie prístupu k plánom verejne dostupný? (0-0,5)	Áno, online	0,5
Je katastrálny/mapovací úrad povinný dodať aktualizovaný plán do určitého termínu - a ak áno, ako je tento termín komunikovaný? (0-0,5)	Áno, online	0,5
Existuje konkrétny a nezávislý mechanizmus na podávanie sťažností ohľadom problému, ktorý nastal na úrade spravujúcom pozemkové plány? (0-0,5)	Áno	0,5
Index geografického pokrytia (0-8)		8
Sú všetky súkromne vlastnené pozemky v Slovenskej republike oficiálne evidované v katastrí nehnuteľností? (0-2)	Áno	2
Sú všetky súkromne vlastnené pozemky v danom meste oficiálne evidované v katastrí nehnuteľností? (0-2)	Áno	2
Sú všetky súkromne vlastnené pozemky v Slovenskej republike zmapované? (0-2)	Áno	2
Sú všetky súkromne vlastnené pozemky v tomto meste zmapované? (0-2)	Áno	2
Oficiálne mechanizmy na riešenie pozemkových sporov (0-8)		6
Je zo zákona povinná registrácia všetkých predajov nehnuteľností do katastra nehnuteľností na to, aby boli napadnuteľné tretími stranami? (0-1,5)	Áno	1,5
Podlieha systém registrácie vlastníctva nehnuteľnosti záruke? (0-0,5)	Áno	0,5

PREVOD VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTI - KVALITA SYSTÉMU EVIDENCIE VLASTNÍCTVA NEHNUTEĽNOSTÍ A POZEMKOV (pokračovanie)		
	SLOVENSKO	
	Odpoveď	Skóre
Existuje nejaký kompenzačný mechanizmus pokrývajúci straty spôsobené stranám ktoré v dobrej viere realizovali transakciu s nehnuteľnosťami na základe chybných informácií osvedčených katastrom nehnuteľností? (0-0,5)	Nie	0
Vyžaduje právny systém kontrolu zhody dokumentov s právnymi predpismi, ktorá je potrebná na transakciu s nehnuteľnosťou (napríklad kontrola zhody zmlúv so zákonnými požiadavkami)? (0-0,5)	Áno	0,5
Vyžaduje právny systém overenie totožnosti strán pri transakcii s nehnuteľnosťami? (0-0,5)	Áno	0,5
Existuje celoštátna databáza na overenie správnosti dokladov totožnosti? (0-1)	Áno	1
Ako dlho trvá v priemere rozhodnutie prvoinštančného súdu v súdnom spore (bez odvolania)? (0-3)	Medzi 1 a 2 rokmi	2
Existujú štatistiky o počte pozemkových sporov na prvoinštančných súdoch? (0-0,5)	Nie	0
Index prístupu k rovnakým vlastníckym právam (-2-0)		0
Majú slobodní muži a slobodné ženy rovnaký prístup k nadobudnutiu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam?	Áno	0
Majú ženatí muži a vydaté ženy rovnaký prístup k nadobudnutiu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam?	Áno	0

Zdroj: databáza Doing Business.

VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV - ČAS A NÁKLADY NA VYRIEŠENIE SPORU, V KAŽDOM MESTE

Mesto (Krajina)	Čas (dni)				Náklady (% nárokovanej čiastky)			
	Podanie a doručenie	Súdny proces a rozsudok	Vykonanie rozsudku	Celkový čas	Poplatky za advokáta	Súdne poplatky	Poplatky za vykonanie	Celkové náklady
Osijek (Chorvátsko)	40	280	190	510	8,6	4,5	2,6	15,7
Rijeka (Chorvátsko)	45	300	480	825	8,6	4,4	2,6	15,6
Split (Chorvátsko)	75	397	365	837	8,0	4,4	2,6	15,0
Varaždin (Chorvátsko)	130	255	300	685	8,6	4,4	2,6	15,6
Záhreb (Chorvátsko)	50	365	235	650	8,6	4,0	2,6	15,2
Brno (Česká republika)	60	600	180	840	13,1	5,7	15,0	33,8
Liberec (Česká republika)	90	530	150	770	13,1	5,7	15,0	33,8
Olomouc (Česká republika)	75	510	120	705	13,1	5,7	15,0	33,8
Ostrava (Česká republika)	90	480	120	690	13,1	5,7	15,0	33,8
Plzeň (Česká republika)	75	480	125	680	13,1	5,7	15,0	33,8
Praha (Česká republika)	88	410	180	678	13,1	5,7	15,0	33,8
Ústí nad Labem (Česká republika)	70	510	150	730	13,1	5,7	15,0	33,8
Braga (Portugalsko)	30	330	180	540	10,7	6,0	0,5	17,2
Coimbra (Portugalsko)	30	300	180	510	10,7	6,0	0,5	17,2
Evora (Portugalsko)	30	350	180	560	10,7	6,0	0,5	17,2
Faro (Portugalsko)	30	385	180	595	10,7	6,0	0,5	17,2
Funchal (Portugalsko)	30	365	180	575	10,7	6,0	0,5	17,2
Lisabon (Portugalsko)	30	545	180	755	10,7	6,0	0,5	17,2
Ponta Delgada (Portugalsko)	30	365	180	575	10,7	6,0	0,5	17,2
Porto (Portugalsko)	30	420	180	630	10,7	6,0	0,5	17,2
Bratislava (Slovensko)	70	525	180	775	14,0	6,4	0,1	20,5
Košice (Slovensko)	55	455	125	635	14,0	6,4	0,1	20,5
Prešov (Slovensko)	60	455	125	640	14,0	6,4	0,1	20,5
Trnava (Slovensko)	70	490	150	710	14,0	6,4	0,1	20,5
Žilina (Slovensko)	70	490	180	740	14,0	6,4	0,1	20,5

Zdroj: databáze Doing Business.

VYMÁHANIE ZMLUVNÝCH ZÁVÄZKOV - INDEX KVALITY SÚDNEHO PROCESU		
	SLOVENSKO	
	Odpoveď	Skóre
Index kvality súdneho procesu (0-18)		13,5
Štruktúra súdov a súdnych konaní (0-5)		3,5
1. Existuje súd alebo oddelenie súdu, ktoré sa venujú výlučne riešeniu obchodnoprávných sporov? (0-1,5)	Nie	0,0
2. Súd pre menšie súdne spory (spory s nízkou hodnotou) (0-1,5)		1,5
2.a. Existuje súd alebo urýchléné konanie pre menšie súdne spory?	Áno	
2.b. Ak áno, je povolené zastupovať seba samého?	Áno	
3. Je možné zabavenie majetku pred súdnym konaním? (0-1)	Áno	1,0
4. Sú nové prípady prideľované sudcom náhodne? (0-1)	Áno, automaticky	1,0
5. Má dôkazová váha svedectva ženy na súde rovnakú hodnotu ako dôkazová váha svedectva muža? (-1-0)	Áno	0,0
Riadenie prípadov (0-6)		4,0
1. Časové lehoty (0-1)		0,0
1.a. Existujú zákony alebo iné predpisy, ktoré stanovujú celkové časové lehoty pre hlavné súdne úkony v občianskoprávnom konaní?	Áno	
1.b. Ak áno, sú tieto lehoty stanovené aspoň pre 3 súdne úkony?	Nie	
1.c. Dodržiavajú sa tieto normy vo viac než 50 % prípadov?	Áno	
2. Odročenia (0-1)		0,0
2.a. Upravuje zákon maximálny počet odročení, ktoré možno udeliť?	Nie	
2.b. Sú odročenia obmedzené na nepredvídané a výnimočné okolnosti?	Nie	
2.c. Ak existujú pravidlá na odročenie, dodržiavajú sa vo viac než 50 % prípadov?	N/A	
3. Môžu byť 2 z nasledujúcich 4 správ vytvorené o kompetentnom súde: (i) správa o čase na vyriešenie prípadu; (ii) správa o miere vyriešených prípadov; (iii) správa o veku nevyriešených prípadov; a (iv) správa o pokroku pre jednotlivý prípad? (0-1)	Áno	1,0
4. Je predbežné prejednanie sporu pred súdnym konaním súčasťou techniky riadenia prípadov používanej na príslušnom súde? (0-1)	Áno	1,0
5. Existujú na príslušnom súde elektronické nástroje riadenia prípadov na použitie pre sudcov? (0-1)	Áno	1,0
6. Existujú na príslušnom súde elektronické nástroje riadenia prípadov na použitie pre právnikov? (0-1)	Áno	1,0
Automatizácia súdov (0-4)		4,0
1. Je možné podať pôvodnú žalobu elektronicky prostredníctvom špecializovanej platformy na príslušnom súde? (0-1)	Áno	1,0
2. Je možné vykonať doručovanie elektronicky pre žaloby podané na príslušnom súde? (0-1)	Áno	1,0
3. Je možné zaplatiť súdne poplatky elektronicky na príslušnom súde? (0-1)	Áno	1,0
4. Zverejnenie rozsudkov (0-1)		1,0
4.a. Sú rozsudky v obchodnoprávných sporoch na všetkých úrovniach sprístupnené širokej verejnosti prostredníctvom publikácie v oficiálnych vestníkoch, novinách alebo na internete/webovej stránke súdu?	Áno	
4.b. Sú rozsudky v obchodnoprávných sporoch na úrovni odvolacieho a najvyššieho súdu sprístupnené širokej verejnosti prostredníctvom publikácie v oficiálnych vestníkoch, novinách alebo na internete/webovej stránke súdu?	Áno	
Alternatívne riešenie sporov (0-3)		2,0
1. Arbitráž (0-1,5)		0,5
1.a. Je obchodná arbitráž upravená konsolidovaným zákonom alebo konsolidovanou kapitolou/časťou platných civilných procesných kódexov, ktoré v podstate zahŕňajú všetky jej aspekty?	Áno	
1.b. Existujú nejaké obchodnoprávne spory - s výnimkou tých, ktoré sa týkajú verejného poriadku alebo verejnej politiky - ktoré nemôžu byť predmetom arbitrážneho konania?	Áno	
1.c. Sú platné rozhodcovské doložky alebo zmluvy obvykle vymáhané súdom?	Nie	
2. Dobrovoľná mediácia/zmierovacie konanie (0-1,5)		1,5
2.a. Sú dobrovoľná mediácia/zmierovacie konanie dostupné?	Áno	
2.b. Sú mediácia/zmierovacie konanie upravené konsolidovaným zákonom alebo konsolidovanou kapitolou/časťou platných civilných procesných kódexov, ktoré v podstate zahŕňajú všetky aspekty mediácie/zmierovacieho konania?	Áno	
2.c. Existujú finančné stimuly pre strany, aby sa pokúsili o mediáciu/zmierovacie konanie (t. j. vrátenie súdneho poplatku, úľavy na dani z príjmu, atď.)?	Áno	

Pod'akovania

Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko vytvoril tím, ktorý viedli Madalina Papahagi, Tommaso Rooms, Pilar Salgado Otónel a Julien Vilquin. Súčasťou tímu boli Iria Buxan Raposo, Laura Sagnori Diniz, Marko Grujicic, Anushavan Hambardzumyan, Nikola Ilic, Matej Jankovič, Branislav Králik, Matúš Muroň, Daša Musulin, Denisa Pacholská, Diogo Pereira a Erick Tjong. Správa bola pripravená pod vedením Mierty Capaul.

Tím je vďačný za cenné recenzie, ktoré poskytli kolegovia z celej Skupiny Svetovej banky. Celý text revidovali Alejandro Espinosa Wang, Todor Milchevski a Tea Trumbic. Experti v každej z piatich meračných oblastí radili pri príprave jednotlivých kapitol: Jean Arlet, Jurij Avramov, Karim Belayachi, Camille Bourguignon-Roger, Diane Davoine, Klaus Decker, Marie Lily Delion, Andreja Marusic, Frederic Meunier, Aris Molfetas-Lygiaris, Albert Nogués i Comas, Nadia Novik, Maria Antonia Quesada a Alessio Zanelli.

Rady a vedenie poskytli Arup Banerji, Elisabetta Capannelli, Marcus Bernhard Heinz, Marta Mueller Guicciardini, Rita Ramalho, Tony Thompson a Isfandyar Zaman Khan. Antonio Borges, Katherine Angela Haynes, Ruzica Jugovic, Anna Karpets, Anna Krnic, Bogdanka Krtinic, Trimor Mici, Joanna Nasr, Monique Pelloux, Ivanka Perkovic, Patrizia Poggi, Sylvia Stoyanova a Marilina Vieira poskytli cennú pomoc v rôznych fázach projektu. Komunikačnú kampaň navrhol a viedol Indira Chand v spolupráci s Oliverom Joy v Bruseli a Vanja Frajtic v Záhrebe. Internetovú stránku (<http://www.doingbusiness.org/EU2>)

vytvorili Varun Doiphode, Fengsheng Huang, Kamalesh Sengaonkar a Bishal Raj Thakuri. Správu upravila Alison Strong a členenie vytvoril Luis Liceaga.

Štúdia bola financovaná Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu a mestskú politiku Európskej komisie. Štúdia bola realizovaná pod záštitou Ministerstva hospodárstva, podnikania a remesiel v Chorvátsku (tím z Agentúry pre investície a konkurencieschopnosť, ktorého členmi sú Vinka Jelavic a Filip Kocis a viedol ich Andrea August); Ministerstva obchodu a priemyslu ČR (tím vedený Hanou Šimkovou a Ladislavom Prudkým); Ministerstva predsedníctva a administratívna modernizácia Portugalska (tím vedený Marianou Maia Rafeiro a Tiagom Joanaz de Melo); a Ministerstva hospodárstva (tím vedený Tatianou Hluškovou a Patrikom Turošíkom pod vedením Ivety Šimončíchovej) a Ministerstva financií Slovenskej republiky (tím vedený Štefanom Domonkošom).

Projektový tím osobitne ďakuje za informácie a pomoc poskytovanú v priebehu projektu: i) Agentúre pre investície a konkurencieschopnosť, Finančnej agentúre (FINA), HEP ODS, HITRO. HR, Ministerstvu výstavby a územného plánovania, Kancelárie súdnicstva a katastra nehnuteľností, Štátnej geodetickej správy a daňovej správy Chorvátska; ii) Ministerstvu vnútra, Energetickému regulačnému úradu, Finančnej správe, Ministerstvu spravodlivosti a Českému úradu zememeračskému a katastrálnemu; (iii) Generálnemu riaditeľstvu pre energetiku a geológiu, Generálnemu

riaditeľstvu pre politiku spravodlivosti, Inštitútu registrov a notárov a Daňovému úradu Portugalska; a iv) Ministerstvu spravodlivosti, Ministerstvu vnútra, Finančnej správe, Ministerstvu dopravy a stavebníctva, Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a Úradu geodézie, kartografie a katastra nehnuteľností Slovenskej republiky.

Zber údajov sa uskutočnil v spolupráci s (i) *Nada projekt d.o.o.* (tím viedli Tatjana Halapija a Michael Glazer) a *Hanžeković & Partners* (tím viedli Irina Jelčić a jeho súčasťou boli Petra Gjurašić, Petra Penić a Ana Jurić) v Chorvátsku; (ii) *Asociace Energetických Manažerů* (tím pod vedením Lucie Janouskovej), *Česká komora architektov* (tím vedený Terezou Michalovou) a *PRK Partners* (tím vedený Jakubom Lichnovským a Petrou Stupkovou) v Českej republike; (iii) *PLMJ Advogados, SP, RL* (tím viedli Luís Miguel Pais Antunes a Nuno Pimentel Gomes) v Portugalsku; a (iv) *alianciaadvokátov ak, s.r.o.* (tím pod vedením Gerty Sámelovej Flassikovej a Jany Bačekovej), *Slovenskou komorou architektov* (tím pod vedením Olgy Mihálikovej, zložený z Kornela Kobáka, Evy Martanovičovej a Márie Šefcovej) a *Elektrik s.r.o.* (tím pod vedením Martiny Malákovovej a Zuzany Mihálikovej) na Slovensku. Cennú spätnú väzbu a údaje poskytla aj advokátska kancelária *Marohnić, Tomek & Gjoić* v Chorvátsku, Agentúra pre modernizáciu administratívy, Národné združenie advokátov a exekútorov a Národné laboratórium pre stavebné inžinierstvo v Portugalsku, ako aj Česká notárska komora, Česká komora exekútorov a Slovenská notárska komora.

Viac ako 700 právnikov, notárov, inžinierov, elektrotechnikov, architektov, stavebných expertov, poskytovateľov energetických služieb, štátnych zamestnancov, sudcov a exekútorov prispelo k analýze *Doing Business v Európskej únii 2018: Česká republika, Chorvátsko, Portugalsko a Slovensko*. Tím by rád vyjadril svoju osobitnú vďaku štátnym zamestnancom na ministerstvách aj v regiónoch a členom súdnictva, ktorí sa zúčastnili na projekte a poskytli cenné pripomienky počas fázy konzultácie a preskúmania údajov. Mená tých, ktorí chcú byť uznaní, sú uvedené na nasledujúcich stránkach.

SÚKROMNÝ SEKTOR PRISPIEVATELIA

SLOVENSKO

BRATISLAVA

Tomáš Oravec
I. ÚČTOVNÁ, SPOL. S.R.O.

Ladislav Jančo
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
JANČO A PARTNERI, S.R.O.

Gerta Sámellová Flassiková
ALIANCIA ADVOKÁTOV AĽ, S.R.O.

Jana Bačeková
ALIANCIA ADVOKÁTOV AĽ, S.R.O.

Michaela Halačová
EKEKÚTORSKÝ ÚRAD

Michal Dušanič
BRATISLAVSKÁ VODÁRENSKÁ
SPOLOČNOSŤ, A.S.

Juraj Vaniček
CLC ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA, S.R.O.

Martina Maláková
ELECTRIK, S.R.O.

Zuzana Miháliková
ELECTRIK, S.R.O.

ENERGOMAX, S.R.O.

Kornel Kobák
FORFORM, S.R.O.

Jana Markechová
MARKECHOVA JMJ LEGAL,
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O.

Magdaléna Markechová
MARKECHOVA JMJ LEGAL,
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O.

Margaréta Markechová
MARKECHOVA JMJ LEGAL,
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O.

NZES ENERGY, S.R.O.

Eva Martanovičová
SLOVENSKÁ KOMORA ARCHITEKTOV

Mária Šefcová
SLOVENSKÁ KOMORA ARCHITEKTOV

Olga Miháliková
SLOVENSKÁ KOMORA ARCHITEKTOV

Tomáš Gardon
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tomáš Trella
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Peter Škutil
TESLA GROUP, A.S.

KOŠICE

Anton Reitzner
ŽLINEA SPOL., S.R.O.

Viliam Augustínsky
AB-EL, S.R.O.

Alexander Bröstl
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
BRÖSTL & ČENTÍK, S.R.O.

Tomáš Čentík
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
BRÖSTL & ČENTÍK, S.R.O.

Martin Vasiľ
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
VASIL, ŠIMONOVIC & PARTNERS, S.R.O.

Peter Murko
CASOVAR BUSINESS CENTER, A.S.

Peter Jacko
PRIVEL SPOL., S.R.O.

Vojtech Kavečanský
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Eduard Szattler
VOJČÍK & PARTNERS, S.R.O.

Leo Teodor Vojčík
VOJČÍK & PARTNERS, S.R.O.

Miroslav Šipóš
VÝCHODOSLOVENSKÁ DISTRIBUČNÁ, A.S.

Vladimír Jakub
VÝCHODOSLOVENSKÁ VODÁRENSKÁ
SPOLOČNOSŤ, A.S.

PREŠOV

Peter Rak
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
PETER RAK, S.R.O.

Štefan Mitro
DESIGN PO, S.R.O.

Kamil Kocian
DODÁVATEL ELEKTRICKEJ ENERGIE

Vladimír Milas
JUDr. VLADIMÍR MILAS, ADVOKÁT

Patrik Paľša
PALŠA A PARTNERI
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA SPOL. S R.O.

Ivana Čuchtová
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

TRNAVA

Igor Crhoň
EKEKÚTORSKÝ ÚRAD

Patrik Harant
CABLESYSTEM, S.R.O.

Lucia Kubálová
PACALAJ, PALLA A PARTNERI, S.R.O.

Juraj Novák
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Barbora Blahová
TRNAVSKÁ VODÁRENSKÁ
SPOLOČNOSŤ, A.S.

ŽILINA

Branislav Samec
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
JUDr. BRANISLAV SAMEC

Martin Samec
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA
JUDr. BRANISLAV SAMEC

Ján Horník
FISPRO, A.S.

Róbert Hronček
HRONČEK & PARTNERS S.R.O.

Július Vršanský
PROJEKTANT

Marek Dubeň
PROJEKTANT

Katarína Lisková
SEVAK, A.S.

Miroslav Hamacek
SEVAK, A.S.

Ľubica Joneková
NOTÁRSKA KOMORA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

STREDOSLOVENSKÁ DISTRIBUČNÁ, A.S.

VEREJNÝ SEKTOR PRISPIEVATELIA

SLOVENSKO

BANSKÁ BYSTRICA

Iveta Grossová
FINANČNÁ SPRÁVA

Marcela Hricová
FINANČNÁ SPRÁVA

BRATISLAVA

Darina Farkašová
KRAJSKÝ SÚD V BRATISLAVE

Zlatica Besedová
KRAJSKÝ SÚD V BRATISLAVE

Barbora Slabeciusová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Nina Járošiová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Anna Kasajová
OKRESNÝ SÚD

Marta Barková
OKRESNÝ SÚD

Viera Vicianová
OKRESNÝ SÚD

Vladimír Sklenka
OKRESNÝ SÚD

Adriana Bohunská
FINANČNÁ SPRÁVA

Katarína Švihranová
FINANČNÁ SPRÁVA

Lucia Virsíková
FINANČNÁ SPRÁVA

Matúš Fojtl
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Michal Valluš
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Marek Hroščo
ÚRAD PRE DOHLAD NAD
ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU

Luciana Malovcová
MINISTERSTVO SPRÁVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Martin Maliar
MINISTERSTVO SPRÁVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ján Dancák
MINISTERSTVO DOPRAVY A
VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Lukáš Jankovič
MINISTERSTVO DOPRAVY A
VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Beata Rodáková
ŠTAVEBNÝ ÚRAD

Ingrid Konrad
KANCELÁRIA HLAVNEJ ARCHITEKTKY
MESTA BRATISLAVA

Milan Galanda
KANCELÁRIA GENERÁLNEHO
SEKRETÁRA ÚNIE MIEST SLOVENSKA

Stanislav Duba
REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA

Štefan Palka
ÚRAD PRE REGULÁCIU
SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

Zuzana Ďurovčíková
ÚRAD PRE REGULÁCIU
SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

Peter Višváder
SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Zuzana Bankovichová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

KOŠICE

Mária Kottferová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Jana Miklusová
OKRESNÝ SÚD

Juraj Komár
OKRESNÝ SÚD

Ladislav Pándy
FINANČNÁ SPRÁVA

Renáta Petruľáková
FINANČNÁ SPRÁVA

Štefan Halász
FINANČNÁ SPRÁVA

a Karapová
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Katarína Strmenská
REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA

Alena Vaisová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Lenka Feketeová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Soňa Homzová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

PREŠOV

Štefan Tomašovský
OKRESNÝ SÚD

Katarína Lešková
FINANČNÁ SPRÁVA

Ludmila Botková
FINANČNÁ SPRÁVA

Mária Bednárová
FINANČNÁ SPRÁVA

Daniel Švirk
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Jozef Tuka
ŠTAVEBNÝ ÚRAD

Kristína Hakučová
ŠTAVEBNÝ ÚRAD

Stanislav Tupta
MESTSKÝ ÚRAD, ODBOR DOPRAVY
A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Marta Dolhá
KANCELÁRIA PREDNOSTKY
MESTSKÉHO ÚRADU

Martina Kolarčíková
MESTSKÝ ÚRAD

Tatiana Miščiková
REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA

Andrea Slaninková
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Gabriela Eliašová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Stanislav Baňas
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

TRNAVA

Gabriela Danišovičová
MESTSKÝ ÚRAD, ODBOR STAVEBNÝ

Iveta Miterková
MESTSKÝ ÚRAD, ODBOR STAVEBNÝ

Veronika Nekorancová
OKRESNÝ SÚD

Igor Malý
OKRESNÝ SÚD

Vincent Szabó
OKRESNÝ SÚD

Andrea Lukáčová
FINANČNÁ SPRÁVA

Peter Holkovič
FINANČNÁ SPRÁVA

Monika Švecová
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tomáš Guniš
MESTSKÝ ÚRAD, ODBOR ÚZEMNÉHO
ROZVOJA A KONCEPCIÍ

Tomáš Hauko
REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA

Erika Štrbová
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

Monika Gese
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKANIA

ŽILINA

Andrej Vidra
OKRESNÝ ÚRAD, ODBOR
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Jaroslav Macek
OKRESNÝ SÚD

Martina Brniaková
OKRESNÝ SÚD

Peter Hrnčiar
OKRESNÝ SÚD

Iveta Pernicová
FINANČNÁ SPRÁVA

Marcela Lacúchová
FINANČNÁ SPRÁVA

Miloš Fitoš
FINANČNÁ SPRÁVA

Anna Štrengerová
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A
KATASTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Igor Liška
MESTSKÝ ÚRAD

Eva Kremeňová
ŠTAVEBNÝ ÚRAD

Jakub Ulaher
MESTSKÝ ÚRAD, ODBOR
PRÁVNY A MAJETKOVÝ

Gabriela Košecká
REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA

www.doingbusiness.org/EU2

